

Les Bibliothèques Virtuelles Humanistes

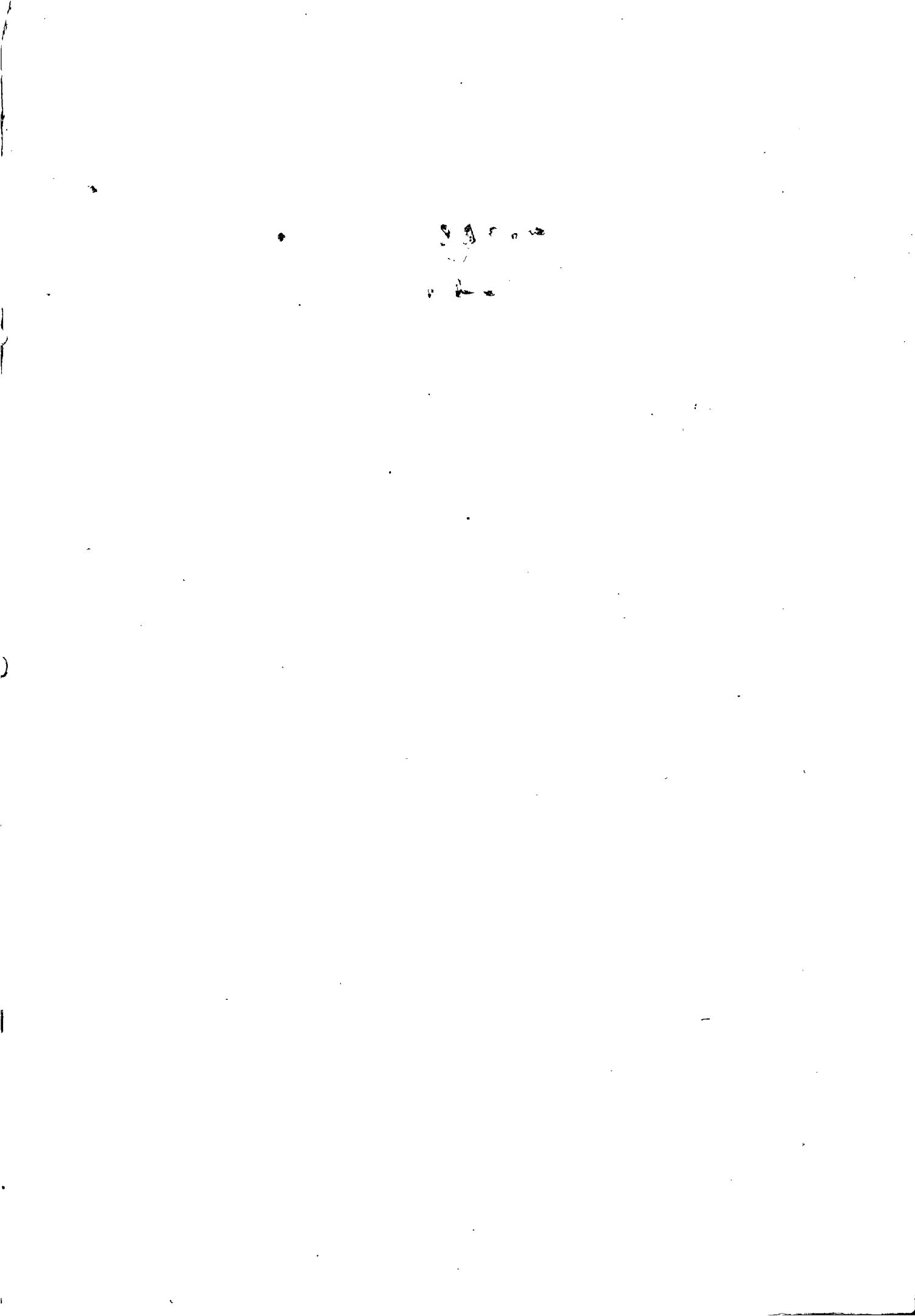
Extrait de la convention établie avec les établissements partenaires :

- ces établissements autorisent la numérisation des ouvrages dont ils sont dépositaires (fonds d'Etat ou autres) sous réserve du respect des conditions de conservation et de manipulation des documents anciens ou fragiles. Ils en conservent la propriété et le copyright, et les images résultant de la numérisation seront dûment référencées.
- le travail effectué par les laboratoires étant considéré comme une « oeuvre » (numérisation, traitement des images, description des ouvrages, constitution de la base de données, gestion technique et administrative du serveur), il relève aussi du droit de la propriété intellectuelle et toute utilisation ou reproduction est soumise à autorisation.
- toute utilisation commerciale restera soumise à autorisation particulière demandée par l'éditeur aux établissements détenteurs des droits (que ce soit pour un ouvrage édité sur papier ou une autre base de données).
- les bases de données sont déposées auprès des services juridiques compétents.

center fire unit

7.2.24 23.

S.M.
B.

... 6!

ed

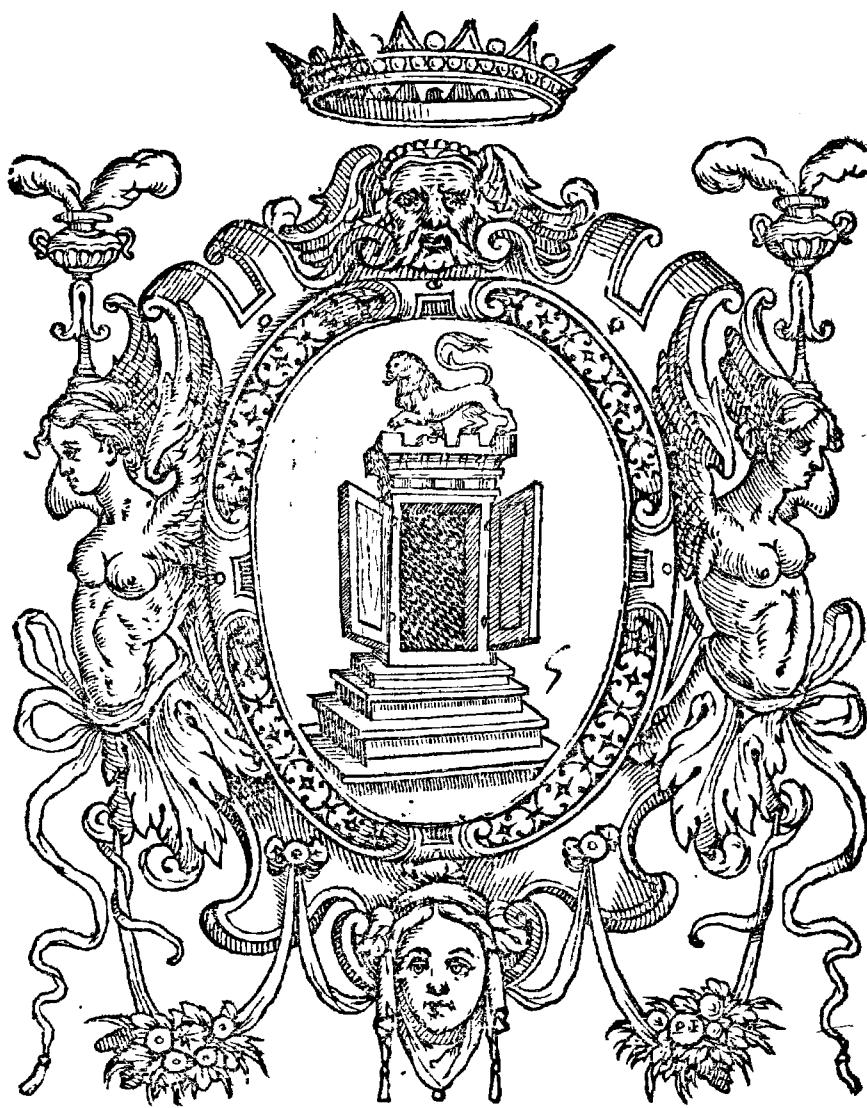
3,34

DE FVRTIVIS LITERARVM NOTIS VVAGO DE ZIFERIS

Libri Quinque.

Altero libro superaucti, & quamplurimis in locis locupletati.

IO. BAPTISTA PORTA NEAPOLITANO
AVCTORE.

NEAPOLI, Apud Ioannem Baptistam Subtilem. MDCII.

A D L E C T O R E S .

P R A E F A T I O .

E Q V I R E N T I mihi veterum in omni rerum genere quædam manuscripta monumenta, vt arcani quid & abditi inde depromerem, (ita me semper ad hæc propensum natura tulit) cum non semel contigisset in obscuras quasdam notas, & characteres impingere: quibus scriptores dum legentibus inuident rerum cognitionem, ex industria solent sua scripta occultare, ea dimittere sæpe numero cogabar, ad quæ magis cupi ditas animum accendebat. Verum cum ea sit hominum conditio, vt quæ multum appetimus, eò ardentius appetamus, quo ad ea assequenda maior esse solet difficultas, ea de causa factum est, vt substinuerim non prius ab incepto desistere, quæm omnes eiusmodi notas, quæ occurrerant interpretarer, nec voto fortunæ beneficium defuit: characterum enim significacionem accuratius perquimenti, & in hoc non parum elaboranti, res ita fæliciter cessit, vt huic mox inquisitioni serio addictus, non paucas eiusmodi notas interpretarer, quod cum de cætero aliquandiu enixius quæsiussem, ita profeci, vt collectis eiusmodi quamplurimis characteribus, cum multiplex esset ratio interpretandi, & multorum scriptorum collatione comprobata, de illis librum conscribere decreuerim, sed quomodo id fieret, rectè primum neq; ipse satis intelligebam, quare circa initia, vt nonnulla ad hoc opportuna colligerem, quæ libro formam traderent, mihi labor fuit non modicus, calamo demum nonnullas præceptiones, quæ se memoriæ statim afferebant commissi: ne in ijs perquirendis, quoties opus esset nimis elaborarem, neq; enim sperabam rerum varietate in tantum posse opus excrescere, siquidem cum huic rei intentius operam nauarem, (quid enim labor non efficit?) tantum profeci, vt breui allatas vndiq; epistolas huiusmodi notis scriptas, amicis rogantibus interpretarer, vnde eam de me apud eorum animos admirationem excitau; vt non defuerint literarum imperiti, qui hoc mihi non aliunde, quæm alicuius numinis afflatus prouenire existimarent, quod solum ratione contextus ex orthographiæ petita fontibus satis aperte indicabat.

urbe , qu a clarissimis primum initūs , ingentium mox facinorum glo-
ria insigniter excreuit : quarum rerum gestarum splendor in Mnemo-
synes sacrario in nunquam peritura viuet tabula . Quod Thomas
Albritius domi , forisq; clarus sua virtute Crucigerorum Theuto-
num magnus magister electus . Et Ioanninus contra Muscone Lusi-
gnani Comitem pralians , triumphans à suis ciubus receptus sit . Et
Sylvius Regis Ferdinandi custodia prefectus Neapolitani Regni Re-
gulorum seditiones compresserit , regijs muniberibus decoratus . Et Lu-
tius nunc senator Mediolanensis . Magdalena vita sanctitate , &
miraculis effulserit . Arnaldus etiam hoc nomine memorandus à
Nicolao I I I I . Pont . Max . Catania Episcopus electus , Polonia Re-
gis , & Cypri legatus extiterit , ut Thomas Porcacchius in historijs , &
Scipio Ammiratus memoria cōmendarunt : ne me aliquis impuden-
tia accuset , & ad te nostra se cōuertat oratio , qui absq; suorum lau-
dibus priuatis meritis nemo illustrior emicuit , qui quintum & deci-
num vix agens annum , humaniores literas professus , ad celeberrimi-
mas Matheos disciplinas eiusctus , ad Perspectivam , bellicam Archi-
tecturam : ut alia præteream , non parum gloria & laudis ex eare cu-
mulum afferetus es , omitto equitandi , armorum studia , aliorumq;
nobilium exercitiorum , in quibus possem longissime spatari . Nunc
vero sub felici Ioannis Amistanz patrocinio , iustitia & bonitate
inter Neapolitanos regios Senatores efflorescentis , ita in christianis
virtutibus & moribus efflorescis , ut morum puritate , comitate , &
honestā vita parem habeas neminem . Ex his itaq; vita primordijs
quid proœctiore atate sperādū? Ipse igitur amore , quo deuincior (nec
me amor fecellit) quidquid sit operis à te perlectum , exceptatumq; tibi
expono in quandam mei grati animi significationem , nec me lucu-
brationum mearum panitebit , geniòq; meo ditissime satisfactum , si
tibi satisfactum iri cognouero . Vale .

INDEX RERUM MEMORANDARVM.

BIBLIA TRITEMY liber	160
<i>Indocte Archimedis scriben-</i>	
<i>di modum impinguis.</i>	26
<i>Aegyptij quibus notis vſi ſunt</i>	
<i>2. & quas communes habe-</i>	
<i>bant.</i>	2
<i>Aelianus de columba internuncia.</i>	36
<i>Aeneas igne literas demonstrabat.</i>	18
<i>Aenigma quid 8. ex oraculo 9. de anno, de homi-</i>	
<i>ne, de termino Deo.</i>	
<i>Menalca à Dameia propositum ; Dameia à</i>	
<i>Menalca.</i>	
<i>Aetbiopes notis vſi ſunt.</i>	2
<i>Africanus scribebat in ouo.</i>	30
<i>Agaton de nomine Thesei.</i>	141
<i>Alciati emblemata.</i>	15
<i>Alexander Ephestioni mutis signis locutus</i>	14
<i>Allegoria quæ.</i>	8
<i>Amilcar igne significabat.</i>	17
<i>Amphiaraum draconem in clypeo gestabat.</i>	16
<i>Amphibolia quæ.</i>	9
<i>Anagrammatismus qui.</i>	51
<i>Animam quomodo designabant antiqui 15. &</i>	
<i>animum.</i>	

<i>Annibal igne significabat.</i>	17
<i>Antigrapho quando vtebantur antiqui.</i>	4
<i>Antiqui notis vtebantur in necessarijs 7. varijs</i>	
<i>actus in scribendo. 29. rani & inutiles</i>	
<i>41</i>	
<i>Antonius occiditur ex predita litera senten-</i>	
<i>tia.</i>	6
<i>Antonomasia quæ.</i>	8
<i>Apollinis responsio enigmatica.</i>	9
<i>Apuleius de byeroglyphicis. 3. de numerorum di-</i>	
<i>gitis 22. de notis Magorum.</i>	3
<i>Aquila quas notas inuenit.</i>	3
<i>Aristarcus quibus notis vſus.</i>	7
<i>Artabazi astus.</i>	36
<i>Asconius Pedianus de notis.</i>	7
<i>Asterisco quando vtebantur antiqui.</i>	4
<i>Astrologorum note.</i>	4
<i>Athenæ enigma de crepitu.</i>	14
<i>Attali scribendi astus.</i>	33
<i>Aues pro internuncij vſæ.</i>	36
<i>D. Augustinus de sybilla.</i>	243.
<i>Augustus notis vſus. 3. 5.</i>	
<i>Ausonius de scytala. 26. de occulte scribendi mo-</i>	
<i>do. 33. enigma de homine.</i>	

Beda

Sed ut videant quibus regulis in his progrederer, quas colligeram
per hos dies, dum animus grauioribus curis feriatus, leuioribus his
studijs incumbit, typis excudendas curare statueram . Verum co-
gitans quam varijs hominum iudicijs, & zoilorum obtrectationibus,
qui sui ingenij acumen in aliorum laboribus solent experiri, illi ex-
ponerentur, qui libros in publicum emittunt, statui (lectores huma-
nissimi) hoc opus tandiū apud me reseruari, donec illud cum alio-
rum librorum classe, quorum nomina in nostræ Encyclopediæ in-
dice protulimus, simul absolutum ederetur. Sed pluribus tandem
rationibus necesse fuit consilium mutare. Cum enim huius operis
fama vulgaretur, dum adhuc sub incude esset, partim amicorum nō
paucis efflagitationibus, quos magna iamdudum legendi cupido
operis incesserat, & partim inuidorum motus impulsibus, qui eius
rei, cum à nemine haec tenus fuisse pertentata, honorem hunc nobis
inuidebant, commodum duxi rem vterius non differre, sed diligen-
ter editionem festinare. Nos verò negotium hoc totum in duas par-
tes diuidemus: scilicet occultè significare, & significata percipere,
Vni primum & secundum, alteri tertium & quartum dedimus:
Signa quibus significamus, vocalia, semiuocalia, & muta, quomodo
fiant, ex veterum & recentiorum præceptionibus, visibiliam, quæ
qui visum effugiant, vniuerso primo libro conscripsimus, scripta ve-
rò literis charta exaratis, & quæ interceptorem eludant, quæ labore,
quæq; numine interpretari possunt, postremo quæ non solum intel-
ligi, sed ne suspicionem quidem inferant, quinto librō docuimus.
Tertio quomodo simplicia scripta interpretari debeant, quarto or-
biculare, & clavi clausum cum suis tabulis conscripsimus, quarum
auxilio verba facilius quæsita reperi possent, ne quid facilitatis &
diligentia huic negotio deesse videretur .

INDEX

H

H ARPAGI astus de occulte literis mit-	
tendis 35 nuncio venatoris habitu memito.	
35	
Hebraeorum ritus in legibus tradendis.	10
Hecateus de notis Aegyptorum.	15
Hermes de chymicis obscure scripsit	8
Herodianus de Materniano. 6. de Commodo Im-	
peratore.	6
Herodotus de astu Histiaeis. 5. de scytala 27. de pu-	
gillaribus. 28. denuncio per aera missio 36.	
14.	
Hieroglypha grammata quæ. 2. tacite res eis ex-	
primi posse.	15
Hieronymus de numero trigenario . 22. de notis	
Esdræ.	42
Hirci factum in aßorsandis literis.	36
Histiaeis astus arguitur. 27. pānas luit literas oc-	
cultis notis non scripsisse.	5
Hippallage quæ.	8
Homeri catena aurea .	8
Hircius auibus internuncijs vñsus.	36
Horatius de breuitate verborum.	56

E

I AMBICVS de Hermete.	2
Igne noctu aliqua posse significari.	20
Iniquos Aegyptijs quomodo depingunt. 15. ingra-	
tos 1. num.	
Insignia quæ.	15
Interpres qualis esse debeat. 57. confert nomen	
scribentis scire. 59. ingeniosum esse, multo-	
rūm linguam præditum. 57. epistole idioma	
callere, tractatam rem noscere, scribentius ma-	
nū epistolam habere.	
Ioannes Tirz̄es de scytala , de astu occultandi.	
27	
Iosippi vñfrties in epistolis mittendis	35
Iouij libellus de insignibus.	16
Isidorus de notis .	4
Iuuenalis de digitorum notis. 27. de columba in-	
ternuntia.	36
Iustinianus e libris legum notas abolendas san-	
xit.	4

L

L ABIIS aliqua posse demonstrari.	12
Lacedæmoniorum scribendi astus.	26
Leguleiorum notæ.	4
Linus de philosophia allegorice scripsit.	8
Literæ quod accidunt. 41. raræ, frequentes, &	
frequentissimæ 64. intercurtaneæ, & indele-	
biles quomodo fiant. 19. inuisibiles in ovo visi-	
biles fiant igne 31. rubrae, nigrae & virides, igne	
igne visibiles fiant 31. alio modo, aqua visibiles	
fiant. alio modo, vt lactæ appareant 31. vt albæ	
in nigra carta euadant. 12. delitescentes con-	
spiciantur, conspicua delitescant. 32. quæ pul-	
uere legantur 33. nec igne, nec aqua visibiles:	
non nisi interiecta candela videantur. 34. quo-	
modo occulte ferantur. 34. ovo lapidibus & li-	
gno sicco, & viridi includantur 34. baltheo ce-	
lentur. & interioribus vaginarem. Transposi-	
tum quomodo fiat 42. multiplex. 43. in quin-	
cupicē disponantur. 48. trasponantur cum cla-	
ui. 50. literis interpositis. 52. figuræ mutentur.	
52. quid sit 60. apparentium numerus celata-	
rum ostendet. 154. vocales numeros demon-	
strent. digitorum gestu demonstrentur 23. in	
corpo videantur. 33. quæ non nisi combusta	
papyro legantur 33 sonitu demonstrentur. 33.	
quomodo facibus demonstrentur.	
Liuius de Tarquinij ambage.	1114
Locutio circulatorum.	10
Lucanus de literis Aegyptijs.	2
Luculli vñfrties.	35

M

M ACRINVS notis abusus.	6
Macrobius de digitis Iani.	22
Magas ignibus rem significat.	16
Manetus de notis Aegyptiorum.	18
Manibus rem occulte demonstrari.	12
Manuenses qui.	3
Marcus Vano de termino Deo.	8
Marrhes cornice pro internuntia vtebatur.	
36	
Marmori quomodo scribatur.	30
Mathematici suas notas habebat.	4
Medea Pelia igne significauit.	16
Mercurius de philosophia allegorice scripsit. 8.	
de	

I N D E X

B

- B**EDĀ de loquela per digitos. 22
Bractea quomodo scriptum occultetur. 147
Perforatæ exemplum.
Breuitas in scribendo valet occultationi. 56

C

- C**AESAR notis vtebatur. 5. ad Ciceronem
Græcè scribit 10. Ciceroni epistolas per
aerem mittit. 36
Campani Romanos astu fallunt. 35
Capaneus hydram iu clypeis gestabat. 16
Capite quæ significare possimus. 12
Carcere occulti signis loqui possunt. 11
Carmina quæ præ postere leguntur. 140
Cartaginenses igne significabant. 17
notis usi sunt. 6. eorum clades ex male occulta-
to consilio. 6
Cerberus triceps cur. 8
Chabalista quomodo scribebant. 135
Characteres si pauci quid faciendum. 77
Vnus quomodo quatuor, vel sex potestatem
fungatur. 233
Cheremon quæ scripsiterit. 2
Chrysanon quando ptebantur antiqui. 4
Chrysippus de ambiguis. 9
Chymistæ notis vtebantur. 4
Cicero notis vtebatur. 5. & quibus:
inuentum suum inutile. 40 de generibus figu-
raru. 7
Cifris qui vtebantur. 3
Circularē scriptum quale. 91
Cleoniū Lacædemonis astus. 36
Collo posse aliqua demonstrari. 12
Columba internunciæ. 36
Cñmodus Imperator noti susurrit. 6
occiditur ex male occultato consilio. 6
Consonantes quæ 61. duplices, frequentes, rare,
rarissimæ quomodo discernantur. 63
potestates venentur. 71
Continuum scriptum quomodo in partes diui-
natur 71 interpretetur. 73 exemplum.
Cor Aegypti quomodo depingebant. 15
Cornelius Tacitus de Aegypti. 26
Corporis membra quæ significant. 11
Cromerus de pugillaribus. 27
Curiopalata de notis occultis. 31

D

- D**ARIVS seruo tacitis ambagibus loqui-
tur. 14
Delphinus anchora inuolutus quid. significet.
16
Demarati scribendi astus. 27
Deum Aegyptii quomodo depingant. 15
Dictio rna quomodo alteram significet.
dictiones literæ designantes. 157
57
Didonis capilli quid. 8
Digitis-quomodo loquamur 13. & numeros de-
monstremus. 22
Dion nous abutitur. 6
Donatus de Romanorum notis. 3

E

- E**CHENFIS piscis telo intortus quid. 6
Eleusinæ Deæ per simnum Numenio vi-
sa. 10
Emblemata quæ. 3
Firvus multas notas repperit. 3. de digitis. 23
Episylæ quomodo sine suspitione deferantur 39.
auibus asportentur. 36. cani glucicndæ dantur
flumine deferantur. 35. in placentis occulien-
tut, lepore includantur. Viridi & sicco ligno.
34. uno sagittis mittantur, tormentorum sclopis
baliebat se condantur. 35
Eritrea sybilla carmina. 143
Euripides de Thesei nomine. 141
Exemplum tabulæ rotæ. 129. cum inutilibus ha-
bacteribus variè occulte scribendi. 137
Ezechiel de litera Thau. 4

F

- F**ACIBVS literas demonstrare. 16
Fronte quid demonstremus. 12
Frontinus de occulte epistolis mittendis. 35
Furtiuæ literarum notæ quæ sint 1. quomodo de-
pingantur. 52. quæ non possint interpretari,
neq; suspicionem ingerant. 139

G

- G**EBER de chymicis occulte scribendis. 8
Gellius de notis. 26. quos vocet scirpos 8.
de Lacedæmonum occulte scribendi modo 26.
in pugillaribus. 27
Genis aliqua demonstrari posse. 12
Guta Imperatoris commentum. 3

Har-

I N D E X

tinutum scriptum, cum literis ociosis, exemplū. 98. in equalia spacia pertransendo, 100 exemplum. 101. cum tabula idem vsus. 102. simplex scriptū quomodo deprehendatur. 103. qui interpretetur. 104. exemplum. 106. continuatum interpretati 109. exemplum 110. duplex ociosorum modus 111. primus quomodo interpretetur. 103. aliud. interpretandū exemplum.

S

SALADINI ceventus in asportandis literis.	57
<i>Scribendi modus rudium virorum.</i>	135
<i>Scribendi ratio infinitis propemodum characteribus.</i>	129
<i>Scripti obscuritas in quibus versetur 55. prius dolis species attendenda. 58. male terminatum quomodo deprehendatur. 74. ociosis characteribus inuolutum 15. alijs dolis occultum. 77. quod clave claudatur. 119. quomodo mentiatur.</i>	37
<i>Scribendi modus qui non paucas literas detrahit 148. literas tripartito ascendit. 150. numerus apertarum abstrusarum in sesquialtera proportione transcendit 151. aperta absconditas demonstret 152. demonstres literas occultas 153. Scriptura aperta interpretem deludat.</i>	155
<i>Scytala qua 26. eius scribendi modus anguitur.</i>	29
<i>Semiuocales que. 61. semiuocalia signa que.</i>	11
<i>Seneca notas auxit.</i>	3
<i>Sermo sub alio occultetur.</i>	10
<i>Sigillum quomodo mentiatur.</i>	37
<i>Signa vocalia, semiuocalia, & muta.</i>	11
<i>Simonidis literæ que.</i>	42
<i>Sinon rem igne significat.</i>	17
<i>Socrates de occultandis mysterijs.</i>	9
<i>Solomon de digitorum literis.</i>	23
<i>Somni portæ que.</i>	8
<i>Sosipater de prænominibus Romanorum.</i>	3
<i>Suetonius de Tito. 3. de notis casaris.</i>	40
<i>Suniator in pœnas incidit notis male consilium occultasse.</i>	19
<i>Supercilijs quomodo significemus.</i>	12
<i>Syllabarum transpositio valet occultationi 10. inanes alijs addere.</i>	1.
<i>Symbola pythagorium.</i>	9

Sinonimorum tabula.

268

T

TABELLA ad facibus literas demonstrandas.	19. 21
<i>Tabulæ dictionm scripti rote.</i>	216
<i>Tabulæ dictionis continuati scripti.</i>	89
<i>Tabulæ dictionis simplicis permutationis.</i>	77
<i>Tamerlanus tacitis ambagibus locutus.</i>	14
<i>Tarquinius muto signo nuncio locutus.</i>	14
<i>Taurostensis victoria per aues nunciata.</i>	36
<i>Terentius de fronte.</i>	12
<i>Theodectes phaselites de nomine Thesei.</i>	143
<i>Theagenes, & charichia signis loquebantur.</i>	27
<i>Themistode de columba.</i>	34
<i>Theophasitus de literis occultandis.</i>	34
<i>Tibullus de notis vino protractis.</i>	25
<i>Timoxenus pœnas sumit literas non occultasse.</i>	1
<i>Titi Vespasiani insigne 16. notis multa exprimat.</i>	3
<i>Tito, & Tiberio obscurit literas non occultasse.</i>	
<i>Transpositionis varijs modi 42. & sine suspicione.</i>	
	132
<i>Tractata rei consert cognitio interpretatio.</i>	59
<i>Triphonis solertia.</i>	19
<i>Trogus de Suniatore.</i>	5
<i>Tullius Tiro reperit multas notas.</i>	3

V

VALERIVS Probus de notis Romanorum.	3
<i>Vegetius de tribus signis.</i>	10
<i>Verba permutatis & additis syllabis occultare.</i>	10
<i>Verba picturis exprimuntur.</i>	10
<i>Verbi eiusdem repetitio valet interpretationi.</i>	56
<i>Virgilij somni porræ.</i>	8
<i>Vitruvius de Trifone,</i>	19
<i>Vocales que. 62. quibus signis cognoscantur.</i>	63
<i>Vocalia signa que.</i>	7
<i>Vulna que significare possumus.</i>	12

Z

ZITHERÆ vulgo qua.	1.

I N D E X

P

de hieroglyphicis.	2
Metaphorice loqui quid.	8
Militares nota que.	4
Minotaurum Romanis gestabant.	16
Monosyllabarum evitatio valet occultationi.	56
Mundum quomodo depingebant Aegypti.	55
Musaeus de philosophia allegorice locutus.	8
Musorum nota que.	4
Muta signa que 11. mutis signis quomodo significare possumus ab antiquis usata fuisse.	14
Muta literæ que.	61

N

N ARE quid significamus.	12
Nicearchi facetum dictum.	22
Nicephorus Gregora de nuncijs.	35
Noctu igne significare.	16
Noe ex arca columbam dimisit.	36
Nota que 1. breuitatis causa & celeritatis in scribendo inuenit. e. 3. Notarii qui diuisio 7. antiquorum usus 40. adiectiæ que 56. quatuor vel quinq; scribere. 127. alio modo, notulæ pro dictiōibus valent occultationi 56. notarum interpretem qualem esse cōueniat 57. confert nomen scribentis scire, idiomam, rem tractatam.	59
Notulis musicis literas demonstrare.	156
Nouaria igne annona carentiam significabat.	111
Nullæ que sint.	55
Nuncii per flumina 35. per aerem.	36
Nutum pro sermone valere.	12

O

O BELO quando vtebantur antiqui.	4
Occultandi astus in pugillaribus.	18
Occulte varijs scribendi modi. 34. in principiū verbum.	56
Ocioſæ literæ que.	55
Oculis occulte significare.	12
Ouidius de signis capitii. 13. de supercilij, de Tarquinij facto 14. de loquela per digitos. 22. de notis 24. de nuncijs. 30. de occulte scribendi modo 33. de nuncijs occultis.	35
Ori Apolinis liber.	15
Orontes de digitorum numeris.	22
Orpheus de philosophia allegorice scriptus.	8
Orthographiæ contemptus valet occultationi.	56

P ALAMEDIS literæ que.	41
Pennis columbarum qui scribi possit.	29
Pergamento quomodo scribi possit.	29
Peristegmeno quando vtebantur antiqui.	4
Persannus Phylargirus notas notis addidit.	3
Persius de litera Thau.	4
Phenices hieroglyphicis literis vtebantur.	2
Pictura tacens opus.	12
Pierij Valeriani liber.	15
Plato de philosophia allegorice locutus est 8. notæ que.	3
Plautus comediarum nomina in argumentis occultauit.	143
Plinius de vis superciliorum. 12. de frontis, de digitis Iani. 22. de digitorum motu. 21. succus titimali valet occultationi. 33. de auibus internuncijs.	36
Plutarcus de notis antiquorum 3 de scytala. 27. de prænominiis Romanorum.	3
Polinix sphingem in Clypeo gestabat.	16
Pompeius euſiferum Leonem gestabat.	16
Polybius de occulte scribendo.	16
Polycretæ famina astus.	35
Polyctetus Græcus de pugillaribus. 28. de scribendi astu.	33
Pontanus de aspiratione.	59
Priscianus de prænominiis Romanorum.	5
Probi Grammatici libellus de notis.	40
Pueri & mulieres quomodo occulte scribant.	135
Puluere in die significatur.	16
Pythagorici occulte locuti sunt. 8. symbola.	9

Q

Q VINTILIANVS de generibus figuraru loquendi. 7. de figuris corporis.	12
Quomodo latine verba vulgaria dicuntur.	10
Quomodo scribatur in ligno.	30

R

R EGLAE quibus simplex promutata figura modus depræhendatur.	62
Regulae, quibus consonantes à vocabulis dignoscantur.	63
Romanii in vexillis minotaurum pingebant.	16
Rotæ absq; instrumento scribi posse. 102. tota descripicio qualis. 92. quomodo cum clave scribendum sit 95. figura eius 93. utrum peccatum sit cognoscere. 96. cum dolis inuoluatur. 97. continua-	-

IOAN. BAPTISTAE PORTAE NEAPOL.

DE FVRTIVIS LITERARVM NOTIS
LIBER PRIMVS.

Quid sint furtiuæ literarum notæ. Cap. I.

VRTIVAS literarum notas à politioris literaturæ viris eas literas appellari audio, quæ eiusmodi artificio confectæ sunt, vt non possint ab alio, quam ab eo, cui literæ destinantur, interpretari. Nostrates vulgo ZIFERAS vocat. Sed descriptionis rationem assignemus. Notas diximus; nomen vagum est, plurimis quidem rebus inferuiens. Primum nota est signum: nam apud Festum, nota signa sunt, quibus pecora, tabulae, & literæ notantur. Est & nota signum nostræ voluntatis, vt apud Ciceronem ad Q. Valerium legimus, qui suis literis notam apposuit, quæ cum eo conuenerat, vt simul significaret esse de numero amicorum Cuspis. Et apud Liuum. Edit nomina eorum, quibus conuentis opus esset, instruit enim secretis notis, per quæ haud dubie cognoscerent sua mandata esse: id est dat signa, quibus fidem facerent. Sunt etiam notæ, quibus aliqua compendio scribuntur. Modestinus. Eos, qui notis scribunt acta præsidum, Reip. causa non abesse certum est. Et Suetonius de Tito. E pluribus comperi, notis quoque excipere velocissimè solitum. Nos verò notas pro characteribus excepimus literarum, quo etiam significatu Ciceronem usum fuisse obseruauimus. Constat enim literatura ex notis literarum. Et Isidorus notas appellat, quod literas, syllabas, & dictiones præfixis characteribus notent, & legentium animos ad significationum notitiam reuocent, quod sit, vt qui eas scribant, notarios, appellemus. Et diximus furtiuas, quasi clam factas, occultas, siue clandestinas, vnde & furtiuas literas, & furtiuas scripta Gellius vocat eas, quas rei gnaris, quibus rem exploratam volumus, manifestamus. Et alibi. Res quasdam occultas nunciare Regi furtiuo scripto volebant. Ad eiusmodi significatum ab Ouidio in arte amandi usurpatum legimus.

Excipe furtiuas, & refer ipse notas.

Postremo etiam literarum addidimus, ne aliqui suspicentur me de omnibus notis occultis tractaturum, nempe de signis vocalibus, semiocalibus, & mutis, & si obiter de ijs aliqua etiam conscribemus; sed de ijs literarum notis, quæ characteribus in epistolis conscribuntur, easq; non solum confiscere, sed ab alijs factas inuestigare. Græci hanc notam *σημεῖαν* vocant. Cicero ad Atticum scribens ait. Parum intellexit, credo quia *δικτυά* scriperam. Has igitur furtiuas notas, si maiorum nostrorum monumen-

A ta

LIBER PRIMVS.

3

Nouerat, & saxis tantum volucresq; feræq;
Sculptaq; seruabant magicas animalia linguis.

Apuleius de his notis meminit. De opertis adyti profert quosdam libros, ignotis literis prænotatos, partim figuris huiuscemodi animalium concepti sermonis compendiosa verba suggerentes, partim nodosis, & in modum rotæ tortuosis, capreolatim condensis apicibus à curiositate prophanorum lectione munita.

Quod his etiam notis scribunt, qui velint compendiosè
scribere. Cap. III.

Eteres quoque, vt in scribendo celeritas in promptu esset, sibi vulgares notas quasdam præfigurarunt ex arbitrio, vt cum in senatu adefsent, illis vñi, sic breuitatis causa scribebant, & Ciceronis ætate ab anagnostis epistolæ, & orationes scribebantur, vt ne verbum quidem excideret, & quicquid per contentionem in iudicijs dicerent, librarij complures, vel amanuenses exciperent, eos autem his nominibus vocabant, quorum ministerio à manibus vtebantur, idq; diuersis inter se partibus. Apud Plutarchum etiam legimus ex Catonis orationibus illam, quam is in coniuratos Catilinæ contra Cæsar is sententiam habuit, hoc modo exceptam, & ad sua vñque tempora seruatam solam sic extare, sic & Senatorum sententias, dum recitarentur, breui scripto multa comprehendente, exceptas fuisse. Nec solum in Senatu, sed etiam in scholis olim pleraq; dictabantur discipulis excipienda, ita vt, licet incommode, notulis tamen & lineamentis compendiose scribebant. Et Suetonius refert Titum quoque Vespasianum pluribus notis verba excipere velocissime solitum more notariorum. Vt celeriter quoque verba comprehendenderent, nominum verborumq; primas literas notabant, vti tunc in monumentis, historiarumq; libris satis liquet. Sic CR ciuem Romanum significabant, O P oportere, A B V C ab vrbe condita, sic PPPP ESSSE VVVVVVFFF. primus pater patriæ profectus est, secum salus sublata est, venit victor validus, vicit vires vrbis vestræ, ferro, fame, flamma, frigore; vt apud Valerij Probi libellum de Romanorum notis interpretandis videre licet, quem multis postmodum notis Petrus Diaconus auctiorem reddidit. DILVA etiam significari volebant, de isto lapide inuenies aurum, his etiam notis DT duntaxat denotatur. Huiusmodi notas Ennius mille & centrum induxit, sed Romæ Tullius Tyro Ciceronis libertus in hunc modum figuræ præpositionum adinuenit, & post hunc Persanius Pilargirus & Aquila libertus Mœcenatis alias addiderunt, deinde Lucius Annaeus Seneca coniuncto omnium digestoq;, & aucto numero opus effecit ad quinque millia prolatum. Refert etiam Aelianus Spartianus ad Constantimum Augustum de Imperatore Geta Lepidum & vrbananum commentum, quo in conuiuijs agendis vtebatur, quoties enim is vellet L. Luculli coenas imitari, consuetudinem hanc in conuiuijs seruabat, vt notulis intelligi vellet pro appортандis ferculis. Nam sicuti in prandio exhiberi voluisse Pausos, Porcellos, Pisces, & Pernas, sic apponebat PPPP, si Farcta, Fasianos, & Ficus, FFF scribebat, & par literarum ordine alia varij generis edulia designabat. Augustum quoque apud Suetonium, cum per CS scribi antea consueisset, tali charactere X breuitatis causa vñsum legimus, quod ad nostram vñque ætatem vñsu manauit, eundemq; Z characterem ex Græcis mutuatum fuisse, ne in scribendo duplex SS tedium afferret. Erant & Romanorum prænomina notulis præscripta, vt nummis argenteis, & antiquissimis marmoribus appareret, & Plutarchus, Sofipater, Donatus, & Priscianus testantur. Quædam etiam scripturarum notæ apud celeberrimos scriptores inueniuntur, quarum ad breuiter quipiam denotandum in scripturis plurimis est vñsus, inter quas sunt Platonis notæ, siquidem is ad dogmata, peculiaresq;

ta percurrentibus, licebit quicquam animo coniectare, his tantum rebus eas inseruire dicemus, cuiusmodi sunt res sacræ, occultarumq; rerum scientiæ: siquidem ne à profanis, nec dum sacris illis mediocriter initiatis illæ violentur, neve abdita detegantur mysteria, & ea sèpè ignorabilibus characteribus, & symbolicis quibusdam figuris à maioribus tegi, & occultari consueuerunt. In arduis quoq; rebus, magnisq; negotijs, vt pote ciuitatum obsidionibus, arcium expugnationibus, pontificalium suffragiorum comitijs, alijsq; id genus ad securitatem vtemur, quoties enim expedit Regibus, eorum vicarijs absentibus. doli conscijs, alijsve alijs in rebus occulta nostri animi consilia exponere, ne literæ ab exploratoribus, grassatoribus, præsidibus, qui opportunis locis dispositi adhibentur (longè enim Regum & Principum sunt manus) interceptæ, occulta illis consilia detegant, in maxima præcipue temporis licentia, cum delicta vetare nemo audeat, ad earum usum, vt nobis cautionem præstent confugiemus. Præterea breuitatis causa inductæ sunt, vtputa si quid compendiosè scribendum sit, ne verborum, nominumq; crebra repetitio in scribendo tædium afferat, vtq; minori cum labore possit quicquid opus sit, arctius comprehendendi. Non immerito igitur in his notis ex cogitandis multorum diuexata sunt ingenia, quorum quamplurima super ea re commenta suis locis prosequemur.

Quod furtiuis hisce notis vñi sunt, qui res sacras & occultas scientias scripserint. Cap. I I.

Egyptij sacrorum antistites, vt Cornelius Tacitus ait, veriti ne sacra Iocum inter prophana fortinentur, ænigmaticis illa quibusdam sculpturis, & characteribus contegebant, inuisibilia per visibilia rerum mysteria significantes, nefas etiam arbitrabantur facile sic eas literis committere, vt possent à communi & indigna plebe violari. Vnde suas literas cōmunes habebant, quas omnes perdiscerent, sed quas appellabant sacras, soli nouerant sacerdotes, à parentibus priuatim acceptas. Apud Aethiopes etiam, quorum coloni fuisse videntur Aegyptij, iisdem omnes vtebantur figuris, cuius generis literas hyeroglypha grammata nuncupabant, quod ijs notis sacrarum rerum mysteria traderentur. Chæremon etiam fuisse traditur, qui hieroglyphica scripserit. Sunt tamen qui putent, cum per animalium figuræ sensus mentis Aegyptij effingerent, nondum vñitatisimam literarum & scripturæ rationem extitisse. Verūm sic mos hic scribendi antiquissimis temporibus inualuit, vt vetustatis monumenta omnia in columnis, quæ in Mineruæ, aliorumq; Deorum templis erant positæ, huiusmodi notis signarentur: cuiusmodi columnas multas fuisse ab Hermete Trismegisto inscriptæ Iamblicus, alijsq; testantur. Legitur etiam Mercurius Deificam viam, & anagogicam ad diuinæ hieroglyphicæ literis perscripsisse, quas postea in adytis Aegyptiæ vrbis, quam Soin dicunt, bithis propheta inuentas, Ammoni Regi interpretatus est. In obeliscis quoque Sesostridis & Senneferrei, qui ex Aegypto in urbem deuecti sunt, per eiusmodi notas rerum naturæ interpretationem adnotataæ esse Plinius & Strabo testantur. Vnde Aegyptiorum Theologiæ ænigmata propter obscuritatem, Iamblicus ait, diuinæ sapientiae musa, vt soluantur, indigere. Hi nanque in huiusmodi Mythagogia vniuersi naturam, ac Deorum architecturam imitati, myticarum & latentium intelligentiarum quasdam imagines symbolicis nutibus aperiunt, & antiquissima etiamnum vetustatis monumenta immanibus impressa saxis cernuntur, qualia me olim interpretari memini. In hanc sententiam Lucanus doctissimè ita breuiter canit.

Phœnices primi: famæ si creditur, ausi
Mansuram rudibus vocem signasse figuris,
Nondum flumineas Memphis contexere biblos

Nouerat,

Quod his notis scribere præcipue soleant, qui magna negotia tractant, quamq; earum cognitio vtilis semper & necessaria extiterit. Cap. IIII.

V O D in rebus necessarijs ijs notis maiores vsi fuerint, clarè inferius demonstrabimus, cum modos referemus, quibus illi secreta tractaturi perscriberent; nam vel alieno & ignoto idiomate loquebantur, vel diuersis characteribus, diuersisq; eorum transpositionibus, vt à C. Cæsare, ab Augusto, & à Cicerone postmodum factum referemus. Sed primo quantum harum notarum ars vtilis semper, necessariaq; extiterit indicabimus, vt ijs, si qui sunt, qui hanc memorabilem industriam sensa occultandi, & ad literarum diuersos sonos, suæ characterum notæ accommodentur, quasi inutilem & vanam aspernanti, & propterea in eam inuehuntur, obuiemus. Quid enim vtilius profectò, præstantiusq; esse potest, quām magnis in rebus, quarum si occulta consilia proderentur, maxima essent subeunda discrimina, ante sibi quempiam cauere, vt non modo missæ literæ non intelligantur, sed ne doli quidem ex se suspicionem relinquant? quo fiet, vt ijs indetectis, & rerum possit is pericula effugere, & sui facile voti compos euadere? Sed ne interim tormenta locum habeant, vt veritas exigatur, quo astu possit præcaueri, ne literæ intercipiantur, post traditos nouos componendi modos, indicabimus, atque alienas in se paratas fraudes, sic agnosceré, vt frustratis ijs, facilè possit se à damnis, & insidijs omnibus eximere, quod quantum afferat momenti pro ipsa negotiorum qualitate extimabitur. Negotia huiusmodi permulta, magnaq; esse possunt, cuiusmodi sint res priuatæ, plurimorum: pontificum præterea comitia, hostium consilia, aliaq; eius generis permulta, quorum innumeri poterunt casus euenire. Sed vt res exemplis comprobetur, non inopportunum existimo hoc in loco materiam ab historicis tum græcis, tum latinis petere, à quibus facilè disci poterit, quantis fuerint in malis versati, qui in magnis rerum negotijs, in quibus oportebat consilia occultari, non ab ijs remedij sibi cautionem quæsiuerunt, tum verò quanta cum dexteritate impune res suas peregerunt, qui sibi præcauentes, ad eorum adminicula configuerant. Narrat itaque Herodotus Histiaum ad Persas, qui Sardibus commorabantur, quiq; de rebellione antea secum fuerant collocuti, literas misse, easque tabellario cuidam Hermippo Artaniteo dedisse, verum euenisse, vt is literas, non quibus destinabantur, sed Artapherni redderet, quo factum est, vt Artaphernes dimislo nuncio, & Persarum responso relato, omne prodigionis consilium detexerit, & de Persis postmodum supplicium sumpserit. Idem fermè etim Timoxeno Sicionio contigit interceptis literis, quas ad Artabazum vulgatis characteribus scriptas dederat: siquidem conuenienter interutrumque, vt exiguus libellus telo suspensus ad constitutum locum emitteretur, cum itaque sagittam Timoxenus dirigeret, frustrante ictu, humerum cuiusdam Potidaætæ percussit, ad quem saucium, cum turba, vt assolet fieri, concurisset, subito reuulsâ sagitta, prodigionis fraus detecta est, & grauiter in proditorem animaduersum. Nec minus Tito & Tiberio Bruti filijs noui occultati consilij temaritas obfuit, quāuis culpa non in literis solum, sed in negotiorum etiam ostentatione videatur constitisse, postquam literæ, quas ad Tarquinios de consulibus trucidandis, deq; vrbe capienda legatis dederant, detecta per feruum fraude, ad P. Valerij, qui & author publicæ libertatis fuerat, manus peruererunt; si pectoris enim arcana intra animi potius septa simulatione, quām in verborum & signorum ostentatione posuissent, & literæ ignotis characteribus fuissent exaratae, neque fortasse euentus frustratus esset, neque illi poenas capitali suppicio luissent. Paulò verò consultior Suniatur opibus inter Pœnos, auctore Trogo, sua tempestate primarius, quamq; nec eius consilium comprobauit euentus. Is enim cum aduersus Siculos a Carthaginensibus bellum inferretur, quod grauiter

Annoni,

DE FVRT. LIT. NOTIS.

opiniones denotandas, duplii X X vtebatur, dupliiq; ~~ad electiores~~ ad electiores quasdam sententias, ornatusq; verborum, & asterisco ad dogmatum conuenientiam. Sic obelum iustum ← in verbis, & sententijs superfluè iteratis, siue falsitate notatis, vt quasi sagitta iugulet superflua & falsa confodiat, veteres apposuerunt: & antigraphum

○ vbi in translationibus diuersus sensus habetur, hoc etiam asterisco cum obelo ← ✕ Aristarchus in versibus vtebatur, qui non rectè suo ordine fuissent dispositi. Chrisanon * etiam ab omnibus ex arbitrio ad aliquid notandum adiungitur. Sunt & alia, quæ in etymologijs Isidorus memoriae prodidit. Nec minus in omnibus scientijs videre licet, vt in libris legum, vbi suorum verborum notæ figurantur. Apud veteres etiam mos fuit, vt in peragendis causis rem certis literis denotarent, notas etiam condemnationis, & absolutionis constituerunt, vt ab Asconio Pediano rectè animaduersum est, siquidem damnatus K litera denotabatur, absolutus vero A. Et de iudicio recuperatorio in veterum notis, & elogijis à notarum magistris sic scribi solitum est. Q E R E T PIRD T Q P D T D D P F. Quanti ea res erit, tantæ pecuniæ iudicium recuperatorium dabo, testibusq; publice duntaxat decem denunciandi potestate facit. Et alii per supremam literam mille notabant, per duo etiam K K calumniæ causa, per D M dolum malum, & per I E iudex esto. Sed has iuris notas Justinianus Imperator postea à legum libris abolendas sanxit, cum multi ingenio callidi per eas ignaros deciperent. Vnde ad vitanda incōmoda literas legibus inscribēdas mandauit, ne amplius fraudes, am bagesq; huiusmodi notæ inducerent, extant tamen adhuc hæ figuræ §. & ff. quorum altera paragrapho s, altera digesta designat. Sunt & aliæ multæ, quarum in libris legum maximus est visus. Idem quoq; in Mathematicis præsertim Astrologia, in qua etiamnum harum figurarum reliquiæ manent. Veteres enim Astrologi, vel quod suam disciplinam tanquam diuinam, & sacram vulgo occultare quæsierint, vel quod cælestia signa ab Aegyptijs (vnde ferunt eam primum manasse scientiam ob aeris obsequium) figura diagnoscerentur, vel quod breuiter scriberent, illas induxerunt: suasq; figurant ↗. Arietem enim & taurum V ♀ à cornibus tali charactere præfigurant, sic ↗ Geminos ab eorum complexibus, Leonem & Scorpionem & Capricornum à cauda pingunt ♂ ♀ ♀, à spica ♂ Virginem, à gemina lance ⚪ Libram, & Sagittarium à Sagitta ←. Nec dissimili ratione Saturnum a falce ⚡, vel ab incuruitate, à sceptro ⚧ Iouem, à claua, vel sagitta ↗ Martem, à fulgore, & radijs ☀ Solem, à speculo ♀ Venerem, à caduceo ☠ Mercurium, à crescentibus & decrescentibus cornibus ☽ Lunam, sic & horum aspectus, triplicitates, & octauæ sphæræ configurationes notant. Chymica quoque ars ijs vtitur, vt obscurè simplicia describat, quæ non nisi ab imprudentum lectione vindicentur. Ammoniacum itaque salem chymici delta Δ litera notant, arsenicum ♂, sic auripigmentum, & huiusmodi reliqua, quæ suis modis recensere superuacanei laboris eset. Nec Musici suis carent notulis, ad tempus quidem mensuramq; denotandam diuersos excogitauere characteres, vt in eorum libris planè videre est. Erant & militares notæ apod veteres: in breuiculis enim, quibus militum nomina continebantur, propriæ erant in quibus Duces militum numerum, quot ex ijs superessent, quotq; in cladibus occubuisse inspicerent, nam qui supererant T thau versiculi initio notabantur, qui vero ceciderant s thita, quasi haberent per medium telum Martis signum. De thau, quod salutaris sit nota, legitur, in Ezechiele: Et scripsit thau super frontes gementium. Eoq; modo s thita damnationis & mortis erat nota. Persius ad id.

Et potis & nigrum vitio præfigere Theta.

Si pueritiam denotare vellent, lamda litera λ veteres vtebantur, sic & ad designandum stipendiiorum largitionem propriæ erant notæ. Quare colligendum est, omnes scientias proprios sibi characteres asciuisse, quibus occultius, breuiusq; scientiarum materiae traderentur.

Diuisio furtiuarum notarum, & primo de vocalibus signis.

Cap. V.

V A M vtilis, quamq; necessaria furtiuarum notarum ars semper extiterit, superiori sermone tradidimus, modos nunc occulte animum indicandi exponere iam tempestiuum videtur, sed vt quæ discreta sunt, facili ordinataq; serie procedant, primum omnium modorum furtim significandi diuisionem statuemus, eamq; sic in partes secabimus, vt sua cuiq; tractatio reddatur, & accommodetur. Furtim igitur animum indicandi modi, vel exaratis in charta characterum notis, vel signis effinguntur. Signorum nos in præfens tractationem aggrediemur, eorum præsertim, quæ memoria fuggerit, quod vbi absoluuerimus, ad nouos, diuersosq; characteres effingendos secundo libro procedemus. Signa igitur infinitis propemodum modis, velut tempus, locus & necessitas exiget, communisci possumus: ea Vegetius rei militaris author trifariam diuidit, cuius nos partitione contenti, ad eas partes omnia signa refereimus, quæ quantum momenti ad rem militarem afferant, eius verba declarant. Nil magis, ait, ad victoriam proficere, quæ monitis obtemperare signorum, cum voce sola inter pugnantium tumultus, neq; quid faciendum, neque à quo abstinendum sit, percipi possit. Antiquitus ergo gentium omnium vsu receptum est, vt tribus signis, vocalibus nempe, semiuocalibus, & mutis in bello omnia significanterent duces, quæ ille diuisis copijs cognosci iubet. His signis occulte animum cuique indicare possumus, quare furori simile esse videtur sibi aliquem persuadere, tam circumspectum hominem esse posse, vt se à furtivo quoquis scripto, abditaq; machinatione tueri possit, nam astans quilibet, vel procul distans loquitur, & factum nunciatur, vt non solum à nemine percipiatur, sed ne sic quidem significari quippiam posse qui videat, extimet. sed nunc ad rem accedamus, & vocalia primum, mox reliqua signa prosequamur. Vocalia igitur signa dicuntur ea, quæ voce effervuntur, eaq; multiplices occultæ animi significaciones exhibentur. Huius loci videntur esse schemata, quibus sensus à proprio sermone, dum in occultiorem transfertur, obscurior fit, quæ quamvis propriè ad Rhetorem spectent, ea nos tamen non vt ab oratore tractantur, sed vt ad præsentem materiam pertinere videntur, indicabimus. Harum loquendi figurarum, etsi complura genera esse non ignoro, ab Aristotele, Cicerone, & Fabio primarijs artis dicendi authoribus est traditum, eas tamen nos solum attingemus, quæ frequentius hac in re solent euenire. Omnia itaque primum se offert ea transmutandi latini sermonis ratio, quam Græci metaphoram, Latini translationem vocant, ea quoties materia grauioribus postulat verbis exornari, oratores dignitatis causa utuntur, vt ipsa pariter assurgat oratio. Verum nolunt huiusmodi figuras in oratione in longum duci, qui de ea facultate præcepta tradiderunt, contenti vt singularia verba translata solum suis locis tanquam gemmæ orationi aspergantur; nos vero, qui non ornatum orationis querimus, sed obscuritatem, vtpote qui non ea audientem, vel legentem delectent, ambimus, sed vt in scripto, vel sermone consilia tegantur intendimus, tam longas esse præcipimus, vt vel tota oratio (nisi aliæ adhibeantur figuræ) in sola translatione consummetur. Metaphoricus, siue translatus loquendi modus erit, vt si quis materia, de qua tractaturus est, cum re alia collata, eius membra cum qua comparat, aptè ad rei partes exprimendas, de qua fit comparatio transportet, vt exempli causa, nauis cum castris comparata, pugna cum nauigatione, nautæ cum militibus, procellæ cum hostibus, magister cum Imperatore, clavis cum militari prudentia, portus cum victoria, naufragium cum captiuitate aptè connectantur, quare fingamus de castris vel de pugna sic velle nos dicere. Nos in castris sumus, & iam pugnam cum hoste committimus, sed maximo timore angimur, quod hostium vires, quæ iam fermè debilitatæ

Annoni, qui exercitui præerat, esset infensus, literas ad Dionysium misit, non patrio, sed græco sermone perscriptas, quibus illi apparatum, aduentumq; exercitus, & ducis segnitiem indicabat: Verū euenit, vt ab Annone græcæ linguæ non ignaro deprehensis literis, & Carthaginē remissis, proditionis conuictus, capitali poena plecteretur. Eadem fermè literarum temeritas effecit, vt non speratus euentus interimādi Macrini, sed Antonini cædes Macrini confilio patrata sequeretur. Refert itaque Herodianus Maternionum, siue re vera id ex certis coniecturis aruspicum & vatum acceperit, siue Macrinum perosus scripsiterit, Antonio per literas nunciasse, vt Macrinum, qui imperium iniidiaretur, de medio tolleret, verū redditis literis, Antonini negligentia contigisse, vt ipse aurigandi studio intentus, literas Macrino legendas traderet, iubens, vt si quid in ijs momenti esset, sibi postea renunciaret, is itaque percepto nuncio, qui ad suā perniciem tendebat, veritus Antonini fæuitiam, ne aliàs prius de ea re nuncius veniret, Martialem Centurionem, qui fuerat à principe iniurijs affectus, in eius necem destinauit, à quo paulo post pugione percussus & occisus est, quod si literæ obscurius fuissent perscriptæ, Macrinus de re fortasse, quia non erat nihil veritus, nec epistola sententiam percipiens, Antonio literas reddidisset, eoq; modo, neque nuncius in eum damnum vertisset, cui fuit alioquin utilitatem allaturus. Huc spectat & Carthaginem clades à Romanis Claudi ductu, quæ eadem negligentia literarum prouenit, illata. Is enim consul interceptis hostium literis, cum Asdrubalem appropinquare cognouisset, castris sub legati cultodiam relictis cum exercitus parte Picenum & Senam peruenit, vbi cum altero collega iunctis copijs propè Metaurum flumen Asdrubalem adortus, tam secundo prælio conflixit, vt ad sexaginta sex hostium millia ea die cæsa referantur. Non dissimile est his, quod Commodo Imperatori ab Herodiano eadem ex causa traditur euenisse, hic enim cum in libello, quales de phylira fiunt, quos ea nocte mortis suppicio addixerat, designasset, eumq; in cubiculo deposuisset, neminem illuc ingressurum ratus, puto quidam, qui illi delicatissimo erat oblectamento, inter balnea & crapulas occupato Commodo, cubiculum ingressus, sumensq; in manus libellum, foras exportauit, qui cum forte in Marciæ amicæ manus incidisset, agnito illa Commodi scripto, vbi funesta contineri, ac se primam peti, Lætumq; & Electum subsequi; multorum præterea futuram cædem, eos omnes conuocauit. Hi veneno primum rem agere decernunt, verū cum res ex voto minime contigisset, in ipso postmodum cubiculo statim strangularunt, sic ille negligentia suæ poenas dedit. Liquet ex his exemplis non parum scribentis, & eius ad quem scribitur interesse arcana tuto literis committi, varij enim casus, diuersæq; fortunæ solent contingere, quibus secreta consilia possunt in inimicorum notitiam peruenire, eoq; modo nec res suos sortiti effectus, nec earum authores impuniti euader e. Placet propterea tot exemplis postremum miri euentus adiicere, quotus enim quisq; existimat tabellario, qui ad Dionysium proficisciatur de Dione literas perferente, casum eiusmodi potuisse contingere? vt positas in facculo literas, in quo & carnis frustum reponebatur, sopito tabellario per noctem in sylua, carnis odore lupum inuitatum, literas simul cum carne extraxisse, & mordicus asportasse, donec Dionis amici in ore lupi literas cognoscentes exciperent, & legerent, remq; omnem Dionis indicarent. Sed longum esset singula per immensum historiarum corpus diffusa exempla percensere, ex quibus clarum esse possit, quantum literas sine dolo scribentis obfuerit, quantumq; ex aduerso profuerit literas occultatas fuisse. Nobis vero qui hæc scribimus sèpenumero contingit in hoc amicis gratum officium præstare, dum interceptis huiusmodi dolosis literis, ijsq; interpretatis, eos ab insidijs, quæ parabantur auertimus, alioquin facile incurrissemus.

LIBER PRIMVS.

9

promitur. In quo de ANNO ita scriptum est.

Est genitor, proles, cui sit bis fena, sed horum

Cuius triginta natæ, sed dispare forma.

Hæ niueis totæ, fuscis sed vultibus illæ,

Atque immortales cum sint, morientur ad vnum.

Proponitur & apud Maronē in Buccolicis à Damoëta Menalcæ dubium in hæc verba.

Dic quibus in terris, & eris mihi magnus Apollo,

Treis pateat cœli spatiū non amplius vlnas?

Et à Menalca Damaetæ aliud in hunc modum.

Dic quibus in terris inscripti nomina Regum

Nascantur flores? & Phyllida solus habeto

Huc spectat & verbi ambiguitas, quæ Amphibolia dicitur, quæ fit, quoties verba duo, vel plura habent significata. Chrysippus ambigua natura esse putat, quia ex eodem duo, vel plura accipi possunt. Huiusmodi schema, vel vocibus singulis accidit, vel connexis. Singulis si idem verbum plura significabit, vt M A L V S, nauis arborem, fructum, & eum, qui est improbus, potest significare. Accidere potest non modo integrō verbo, verum etiam diuisio, vt I N G E N S, vt duplex verbum esse possit, nomen & præpositio. Euenit & connexioni verborum, eoque modo maior ambiguitas oriri solet, cuiusmodi est illud Apollinis Oraculo prolatum.

Aio te Aeacida Romanos vincere posse.

& aliud.

Quinquaginta vbi erant, centum inde occidit Achilles.

Vnde per casus, per flexum, & collocationem, aliasq; species, quas proferri superuacuum est, ambiguitas poterit euenire. Poteſt esse & Amphibologia in obscuritate verborum, vt ſensuſ occultetur, & oratio ænigmati ferè ſimilis videatur, cuiusmodi ſunt vatum, & Poetarum scripta. Possem huc ſpectantia referre Oraculorum, & Sibyllarum vaticinia complura, quæ ancipites ſenſus maximè obſcuros retinent, vt vix ſenſus elici poſſit. quemadmodum ædita ſunt Apollinis reſponsa, quæ ab Herodoto recenſentur; quo fit, & prouerbio receptum fit, vt qui ita obſcurè loquitur, Sibyllæ folium promere confeatur. Aenigmatibus etiam ſimilia ſunt Pythagoreorum ſymbola, vetuſtissimis enim Pythagoræ diſcipulis & coeuiſ ſtypo nō vulgati neque communi dicendi moſt fuit, propria enim dogmata inter ſe ſeruantes, nemini ea prodiſta volebant: ſiquid preceptoris lege cautum erat, vt ſi quis non per ſymbola diſeruiffet, ridicula cuncta & anilia dicere ceneretur. Sermones hos obſcuros Iamblicus in eius vita, & Plutarchus libro de liberis educandis, & in conuiualibus quæſtionibus exponit, cuiusmodi ſunt, quos recenſebimus.

Quæ nigrantes habet caudas guſtari non oportere.

Quæ verba Pythagorei interpretantur, cum ijs hominibus conſuetudinem ineundam non eſſe, quos morum deprauatio denigrat &c.

Ignem ferro cædi minimè oportere.

Hoc eſt furentem irritandum non eſſe, non enim decet iram augeri, cum potius illi, dum intumescit cedendum ſit. Sic

Ollæ veſtigium ne oblitez.

Ollæ veſtigium in cinere videtur, cinere viſus eſt pro puluere tabularum, vbi mathema‐ticæ demonstrationes conficiebantur: quaſi innuat, intellectuibus vti debere demonſtrationibus, obliuisci enim corporeas, & viſibiles. Rurſus

Nihil educes, quod vnguibus inſtructum aduncis fit.

Vbi conſulit homines benignos & dapsiles eſſe; non in retinendo tenaces, & reliqua, quæ ab illo ſymbola perſcripta ſunt. Iſq; character apud Græcos & Aegyptios occulandis diuinis & ſacris aptiſſimus fuit. Socrates enim apud Platoneum admonet, rerum ſacrarum mysteria veſtanda eſſe, vt à plebeculae indignitate ſeparentur. Plato alibi con-

B tulit,

litatæ videbantur, conualuerunt; satis itaque firmis viribus indigemus: vt hostilem potentiam superemus, alium itaque ad nos Ducem, qui prudentior sit, nouumq; militum præsidium mitti oportet, alioquin facile erit, vt hostili manu oppressi superemur. Eam sententiam sic aptè per metaphoram exprimemus. Nos in naui sumus, & iam nauigationem suscepimus, verùm timore angimur, quòd procellæ, quas iam remitti putabamus, acrius videntur sœuire, satius igitur cautos nos esse oportet, vt aduersam ventorum vim subtinere possimus, alium itaque magistrum, qui regendo clavo aptior sit, nouosq; nautas habeamus necesse est, si volumus in portum deferrri incolumes, alioquin perfacile erit, vt procellarum tempestatibus superati, naufragium patiamur. Ad huius exemplar, qui hac figura, sui sensus occultandi causa, vt voluerit, poterit suos sermones effingere. Non procul ab hoc loquendi modo *μετωνυμία*, vel hypallage, est enim nominis pro nomine positio, vt pro eo, quod dicitur causa, ponatur per quam dicitur. Eo modo Vulcanum pro igne. Liberum & Cererem pro vino, & frugibus, Martem pro bello, & sic de reliquis ponimus: solet enim & hac figura non nihil sermo obscurari, vt non facile ab omnibus percipiatur. Huius similis est Antonomasia, qua utimur cum appellatiuum nomen vice proprij excellentiæ causa, ponimus: vt si Poetam pro Virgilio, Philosophum pro Aristotele, urbem pro Roma nominemus. Ad hæc adicitur *ἀλλογονία*, quam inuersionem interpretamur, quæ sit cum aliud, quām verba innuunt, significamus, ac etiam interim contrarium, dum res non exprimitur, sed quādam similitudine implicatur. Hæc figura quamvis cum metaphora quicquam commune habeat, eius tamen differens vius esse solet. In metaphora enim vel vnum verbum satis est si pro simili reponatur, quemadmodum oratores obseruant, non sic in allegoria, in qua verba omnia simul commutantur. Verùm quando nos in longum translationem duci volumus, hac perinde, vt illa vtemur, eademq; ferè apud nos allegoriæ erit ratio, quæ sit metaphoræ. Huiusmodi fuit priscorum philosophorum, & poetarum scribendi ratio, vtrique enim sacra Naturæ mysteria & naturam excedentia tractatur, ne sua sensa à prophanis violarentur, serio fabularum inuolucris, quasi quādam velamento obduxerunt. In hunc modum Mercurij, Orphei, Musæ, Lini vetustissimorum poetarum, & interdum Platonis scripta esse censentur: imò verò etiam plures Platoni plerumq; allegoricum sensum exhibendum putant. Veluti illud est Timæi principio, Phætonem Solis filium fulmine terram exussisse, quod ab interpretibus exponitur, vastum cometam natura solarem intollerabiles æstus concitauisse. Hoc modo multis in locis ille fabulatur, in quibus aliter sensus haberi debet, quām verba videntur innuere. Hac ratione sunt interpretanda apud Homerum catena aurea; apud Maronem somni portæ, Iris Didoni capillum soluens, Cerberus triceps, & quæcumque de inferis ab illo conficta sunt, allegoricos enim habent sensus. Sic & sapientes Chymistæ sua scripta hisce inuolucris contexerunt, veluti Hermetem, Gebrum, Raymundum, & veteres omnes Pythagoricos locutos comperimus. Sed si dictū paulo obscurius, quām allegoriam deceat, ænigma fiet, quod adeò intellectu difficile est, vt non nisi ab auctore maximo cum labore possit sensus elici. In hunc modum obscure dicta Gellius putat veteres scirpos appellasse. Horum exemplum illud afferam, quod à M. Varrone secundo libro de latino sermone ad Marcellum scriptum est, de **TERMINO** Deo, qui ne ipso quidem Ioui cedere voluit. Verba sunt.

Semel minus ne, an bis minus sit, non sat scio.

An vtrumque eorum, vt quondam audiuimus,

Dicier Ioui Regi noluit concedere.

Sic Sphynx prætereuntibus de **HOMINE** ænigma proponebat in hanc sententiam, vt Ausonius ait.

Qui bipes, & quadrupes foret, & triples omnia solus.

Diogenes author est Cleobolum ænigmatum vatem extitisse, obscurasq; sententias ad tria millia versuum prescrisuisse, ex quibus vnum illud ex commentarijs Pamphilæ de-
promitit

LIBER PRIMVS.

Semiocalia signa quæ sint, & quomodo per ea animum indicare, & percipere possimus. Cap. VI.

RO X I M V M est ut de semiocalibus signis verba faciamus, quæ non parum ad rem nostram afferent adiumenti. Sic enim occultius, secretiusq; rei conscijs proximè, vel longè distantibus animi concepta significabimus. Semiocalia itaque signa Vegetius nominat ea, quæ aliter, quam voce emitti solent: nempe duorum corporum se com plodentium ictu, vel flatus spiritu ad instrumentum immisso. Cuius generis sunt sonus campanæ, buccinæ vel tormenti bellici, & reliqua id genus omnium signa, quæ auribus percipiuntur. Possumus autem eiusmodi signis non res ipsas modo, verùm etiam verba per literas, quibus illa construuntur significare, vt pote si pulsatum numeris suæ literæ eo ordine, quo sunt dispositæ reddantur, hoc vero effici poterit quis instrumento, quo res aptius possit indicari. Legitur patrum nostrorum memoria, obsessam Nouariam cum in diē magis ac magis rerum omnium inopia laboraret, tormentorum sclopis certo ordine & numero editis, omnibus demum significationibus factis supra rerum pericula amicis expresse, & maturam opem explorasse, eoq; indicio habito à socijs ciuitati fuisse subuentum. Sic amici carcere occlu si, nec multum distantes, plagiis inter se tacite loqui possunt, & exaudiri, noctu præcipue, & si domus continua est, percussa enim parietis parte exiguo quis ictu totus resonat, ita ut qui aures muro admouerit, vel clavum fixum mordicus tenuerit etiam eminus, rite plagarum numerum excipiet. Idem etiam præstat & hafta, quamvis ob longa, si occlusis auribus mordicus teneatur, modo lyram tangat: sic enim facile fiet, vt qui ita hastam teneat, emissum sonum auribus percipiat. Ad hoc valent & parietibus ænea vasæ suspensa & tympana ordine disposita, vt pendentia amicis ad plagas resonent. Tripho Alexandrinus Architectus, Vitruvio referente, hostibus in moenia ingressis, ea ratione patriæ periculum cauit, siquidem cum eorum irrumptum vim per clamorem exaudiret, periclitanti vrbi astuto consilio subuenit. Poterit & quisq; lyram, aliudve id genus in manibus habens, nūc hypate, nūc perypate, nūc nete, vel mesē pulsans, nūc diapason, diapente, vel diatesseron absoluens, donec alphabeti literas necessarias absolu erit, astantibus omnibus amicum de re certiore facere. De rerum significatione, quæ non fit per literas, superfluum esse existimo quicquam dicere, cum omnibus sit exploratum dari certarum rerum signa, quæ per sonos intelligantur. Hoc de semiocalibus signis dixisse sufficiat.

Muta signa quæ sint, & quomodo per illa quicquam significare pos simus, & primum de corporis motu. Cap. VII.

VP E R E S T de signis, quæ muta sunt, sermonem habere, hanc enim instituti nostri tertiam partē initio constituiimus: siquidem sum pollicitus vocalibus & semiocalibus muta signa adiucere. Muta igitur signa appellamus, quod tacite, & sine voce, vel sono rerum admoneant significationes, visu, vel tactu quodammodo excepta. Hæc itaque rerum signa esse possunt in nutibus capit is, in frontis silentio, vultus compositione, manuum & pedum motionibus, totius deniq; corporis repræsentatione, rerum præterea motionibus, & demonstrationibus. Nutus in mutis pro sermone habetur, & ex eorum vultu, motuque animorum perspicitur voluntas, animalium enim voce carentium, ira, lætitia, aliquæ affectus oculis & quibusdam alijs corporis signis exprimuntur. Nec mirum aliquibus videri debet, cum ita ijs, quæ cum aliquo polita sunt motu, tantum valeant, vt etiam animi volun-

tulit, indignum prorsus ac foedum esse, rerum occultarum mysteria populo aperiri, cum ab hominum genere illa pollutis manibus contrectentur, quæ ab hominibus tantum philosophiæ sacræ initiatæ tractari fas sit. Quamobrem à Macrobio relatum est, Eleusinas Deas per somnum Numenio philosopho in lupanari prostitutas apparuisse, cum ille earum sacra interpretari ausus esset, ita ut etiam à vulgo noscerentur: Vnde ille suam culpam somno admonitus agnouit, cum percontanti causam illæ irata fronte respondissent: Ab adyto veteris pudicitiæ abstractas, seq; omnibus passim prostitutas eius culpa fuisse. Quod nec Hebræi in tractandis facris legibus negligunt. Hactenus obscurandi sermonis modos edocuisse vidi sumus, quamvis & alia schemata, quæ ad eam rem facere possint, à Rhetoribus proponuntur, quæ nobis aliud agentibus praetermittere visum est. Verum ne quid discentibus desideretur, quod ad sermonis obscuritatem faciat, alios obscurè loquendi modos obiter attingemus. Ad hoc igitur spe-
ctabit alieni idiomatici vsus, qui minime ijs cognitus sit, quibus rem nostram exploratam volumus; vt si Latinus apud latinos barbaro sermone vtatur, & Italus hac tempestate Italis Germanico, vel Theutonico, seu Gallico. Huiusmodi Cæsar ad Ciceronem epistolam scripsit, non Romana lingua, sed Græca, ne ea, quæ scriberet, Gallis fortasse intercepta proderentur, quibus græcus sermo minime erat cognitus. Identidem, vt supra scriptum est, Suniator fecerat, qui & græco sermone ad Dionysium scribens, ne consilium suum de proditione Chartaginensibus pateret, epistolam concinnauit. Ex his scribendi emersit ratio, cuius significatio haberi non potest, nisi sermo unus in alium transferatur, eiusmodi nonnulla scripta oblata, amicis sæpen numero rogantibus detexi. Exemplum apponemus, vt si aliquando inciderit, ita confictum esse non ignoretur. Nos verba patrij sermonis intercisa, vel duplicata in latinum conuertimus, quæ pristinæ linguæ redditæ idem innuant, etiam permutata significatione. De hac re, quoniam minus aptè latinæ interpretationis exemplum efferrri potest, non indicens erit, nostri sermonis thema proponere.

Passer mai solitario in alcun tetto.

Transibo sed illi solita malus in aliquis, fastigium.

Aliter quoque literis & picturis rei sensum exprimumus, sed quoniam latinum exemplum non suppetit, vulgare apponimus. Si dicet quis SEMPRE VIVA, nos semper viuum pingimus, videlicet maius sedum, quod vulgo SEMPRE VIVA dicitur: si autem CORE, & SOL, nos cor pingimus, musicisq; rhombis, vel notulis apposita clave, fol configemus, & reliqua huiusmodi, quæ quoniam apud vulgares circumferuntur, omittimus. Vsurpatur hac tempestate locutio circumlatoribus, tabernarijs, latronibus, & qui rudes homines dolis circumuiciunt, valde familiaris, qui quamplurimis vocabulis vtuntur, à communi loquendi vsu alienis, ne intelligantur, quæ sibi magis propria esse existiment. In hunc modum multos & pueros & seruos loqui videmus, dum fraudes alicui necesse conantur, vt dolo suspicionem vix inferant. Sunt & qui syllabas permutent, vt quæ vltima prima sit, & ex aduerso, vt si dicturi sint, HOSTIS A D E S T C A V E T I B I, dicant, STISHO ESTAD V E C A B I T I. vel aliter vtcunque nonnulli dum singulis syllabis inanes, & inutiles interferunt, vti R A T, S I S, vt idem dicturi dicant aliter HORAT STIS-.

SIS ADRAT ESTRAT CASIS VERAT TISIS BISIS,

& aliæ eiusmodi loquendi formulæ, quas cum in infinitum possunt euariari, vt pote tractatu indignas, præ-

tereundas ducimus. Sed de tali signifi-

candi modo, qui per vocem

effertur, iam satis di-

cum videtur.

Nunc ad reliqua signa
transcamus.

nem, confessionem, pœnitentiam, modum, copiam, numerum, & tempus ostendimus; eadem in demonstrandis locis, atque personis aduerbiorum, atque pronominum obtinent vicem, vt in tanta per omnes gentes, nationesq; linguarum diuersitate, hic mihi omnium hominum communis sermo videatur. Contractis tribus digitis, & pollice compressis, digito indice tantum explicato, in exprobrando, & indicando (vnde ei nomen est) valet: & allenata, ac spectante humerum manu, paulum inclinatus affirmat: versus in terram, & quasi pronus, vrget. Estq; inuerecundæ actioni aptissimus, quo quatuor primis leuiter in summum coeuntibus digitis, non procul ab ore, aut pectori fertur ad nos manus, deinde prona, aut paululum proleta laxatur. Binis digitis distinguimus, sed non inserto pollice, paulum tamen inferioribus intro spectantibus, nec illis quidem tensis, qui supra sunt. Parce & timide aliquid loquentibus sunt breues gestus illi, cum manus leuiter pandata, qualis fouentium est, paruis interuallis, & sub assentientibus humeris mouetur. Admiratio conuenienti gestu illicò monstratur, quo manus modice supinata, ac per singulos à minimo collecta digitos, redeunte flexu simul explicatur, atque conuertitur. Approbare, narrare, distinguere, & aliquid significare volenti, pollici proximum digitum mediumq;, qua dexter est, vnguem pollici summo suo iungens, remissis cæteris apte accommodatur. Cum leuiter admiramur, & interim subita indignatione pauescimus, & deprecamur, digitos cum summi coierunt, & ad os referimus. Cum manum comprimimus, & pectori admouemus, pœnitentia vel iræ signum est. Auero pollice demonstramus aliquid. Cum digitum medium ostendimus, contemptum supremum significamus. Diogenes hospitibus quibusdam Demosthenem videre vrgentibus, non indice digito, sed medio porrecto demonstrauit, prauum virum innuens, & effeeminatum. Sic porrectione digitii medij quippiam obſcenum significari innuit, cum ait insanos haberi, qui medium digitum porrigant. Vnde Iuuenalis.

Mandaret laqueum, mediumq; ostenderet vnguem.

Sunt & gestus alij, videlicet aliqua poscentes, vel minantes, præfertim si prius conscientiam amicum feceris, quæ omnia prosequi prope infinitum videtur. De nutibus & frigbris, quæ in vultu exprimuntur, meminit Ouidius puellam admonens, quo modo animum expressura, & secum præsente viro tacitè locutura sit.

Cum premet ille torum, vultu comes ipsa modesto

Ibis: vt accumbes, clam mihi tange pedem.

Me specta, nutusq; meos, vultumq; loquacem:

Excipe furtiuas, & refer ipse notas.

Verba supercilijs sine voce loquentia dicam,

Verba leges digitis, verba notata mero.

Cum tibi succurret Veneris lasciuia nostræ.

Purpureas tenero pollice tange genas.

Si quid erit, de me tacita quod mente loquaris,

Pendeat extrema mollis ab aure manus.

Cum tibi, quæ faciam, mea lux, dicamve placebunt,

Versetur digitis anulus vsq; tuis.

Tange manu mensam, tangunt quo more precantes,

Optabis meritò, cum mala multa viro.

Digitorum motibus non solum res significare, sed etiam literas, quibus

verba colliguntur, possumus. Quod ne præsens caput longius protrahatur, in sequens subiiciemus.

tatem repræsentent: pictura enim tacens opus est, & eiusdem semper habitus: sic intimos tamen demonstrat affectus, vt ipsam vim dicendi nonnunquam supereare videatur. Huiusmodi itaque signorum, quoniam plura sunt genera, quæ si in vnum colligenda essent, materia vt nimis longa, sic magis confusa videretur, eam iccirco caputibus distinguemus, quorum ordo suis locis indicabitur. Sed primum de signis corporis loquamur: de capite igitur initium rectè auspicabitur. Caput (vt Fabius inquit) deiecit humilitatem, supinum arrogantiam, in latus inclinatum languorem, prædurum ac rigens feritatem quandam mentis ostendit: Sunt quoque annuendi, renuendi, confirmandi, sunt & verecundiæ, metus, admirationis, & indignationis nutus. Vultu nunc supplices, nunc minaces, nunc blandos & mites, nunc hilares & erectos, nunc summissos & tristes ostendimus, nunc amorem, nunc odium, quibus signis tacito quodam naturæ indicio internos affectus, & animi nostri voluntatem alijs significamus; quo fit, vt eo indicandi modo sæpe pro verbis vtamur. Vnde Ouidius:

Sæpe tacens vocem, verbaq; vultus habet.

Sunt oculi, qui plurimum in ipso vultu valent, & per eos maximè animus indicatur, vt citra motum, & hilaritatem intumescant, & tristitiaq; nubilum ostendant, horum lacrymis & dolorem, & tristitiam monstrare possumus, & multis modis variantur in illis affectiones. Siquidem nunc motu intenti, nunc remissi, nunc superbi & torui, nunc hilares & mites, nunc asperi rigidi & extenti, nunc languidi stupidi, & torpentes, nunc lascivi & mobiles, nunc natantes & voluptate affusi, nunc simi & venerei, poscentes aliquid & pollicentes, vt actus voluntatis exposcit. Supercilij quoque variantur indicia, nunc enim erecto, nunc composito multa demonstrantur, nam oculos formant aliquatenus, & fronti imperant, cum contrahuntur tristitiam, cum adducuntur hilaritatem, cum remittuntur pudorem ostendunt. Sunt in his annuendi, & remittendi notæ, cum remittuntur, & eleuantur. Ouidius hoc innuens ait.

Multa supercilium, multa loquare notis.

In his, Plinius ait, animi partem consistere, fastus indicare, & superbìa alibi conceptaculum, his sedem habere: nil altius, nilve simul abruptius inuenit in corpore, vbi solitaria esset. Sic supercilium attolli arrogantiam significat, adduci fastidium indicat, ponere dicimus supercilium, cum à fastu recedimus, deniq; semper ipsum supercilium pro fastu & arrogantia ponitur: Vnde multa de superculo prouerbia tracta sunt, ab ipsis Naturæ significationibus desumpta. Fronte enim multa præfigurantur: nam eam exorrimus, vel explicamus cū hilarescimus contrahimus autem cum ringimus, hoc est cum aliquid nobis molestum esse indicamus. Hanc quoque Plinius tristitiae, hilaritatis, clementiae, & serenitatis indicem nominat. Vnde Terentius in tristem.

Exporrigere frontem.

Idest tristitiam dimitte. Genæ habent & quoddam his deseruiens ministerium: nam sanguis ille, qui mentis habitu mouetur, cum verecundia cutem accipit, effunditur in ruborem, cum metu refugit, pallore frigescit, & temperatus medium quoddam serenum efficit. Faciem, vel genam perfricamus, cum pudorem omnem deposuisse videri volumus, velut abstero pudore manu. Hinc euénit, vt effrontes vocem inuerecundos, vnde prouerbio frontem perficare dicuntur, qui pudore carent. Naribus quoq; & labijs multa decenter ostendimus, nares corrugamus, inflamus, & mouemus. Diducimus labia & manibus resupinamus, porrigitur, scindimus, astringimus, & diducimus: vnde derisus, contemptus, & fastidium ijs significare solemus. Collum contrahitur & tenditur, sic & humeri; horum enim contractione breuiatur ceruix, vnde gestum humilem & seruilem faciunt, atque eos in adulationis, admirationis, & metus habitum fingere possimus. Manus etiam vix dici potest quot motus habeant. nam & si cæteræ patres vt rectè loquantur adiuuant, hæ ipsæ primum loquuntur. His poscimus, his pollicemur, vocamus, dimittimus, minamur, supplicamus, abominamur, timemus, interrogamus, negamus, & annuimus: his gaudium, tristitiam, dubitatio-

nem

sem pacificè cum illis agendum, altero nigrum tendebat, quo animaduersum volebat, iam ira commotum Tamerlanum esse, vt si in posterum diem deditio differretur, iam non pace, sed sanguine & ciuium incendijs ageretur, quod tertio rubro tentorio postridie indicabat.

Per notas hieroglyphicas, atque per rerum animaliumque figuras tacite sermonem exprimi posse. Cap. IX.

OSSVMVS etiam commodè aliter sine loquela per rerum animaliumque figuras, quod voluerimus indicare, quæ singula interdum verba, nonnunquam integros sensus significabunt: sic vetustissimos Aegyptios scripsisse comperimus, qui cognita omnium animalium natura, ex peculiari earum qualitate illorum imaginibus res ipsas repræsentabant, vnde illorum naturam exploratam habere oportebat, quorum conditionem, quæ essent exprimenda, aliquo pacto imitari viderentur. Hoc erit exemplum. Vt si ingratum quempiam in eos, qui de se bene meriti sunt, significatum velimus, columbum depingemus: eius enim conditio, quamvis bilis expers sit in vniuersa animantium peste, ab huius tamen morbi contagio non vacat, vt in parentes ingratitudinis nota infamis non sit, quippe cum simul ac mas viribus firmior euasit, patrem à matris confortio pugna expellit, vt cum ea mox ipse coniugio misceatur. Sic & hippopotami, idest, fluualis equi, geminos vngues depingendo iniquitatem & ingratitudinem notabimus. Hoc enim animal, cum per ætatis florem licuerit, patrem viribus experitur, quem si pugna superarit; ac sibi cedere agnouerit, vita tantum concessa, patrem à matris coniugio arcet, quam sibi matrimonio, postea coniungit, quod si victus pater minus permiserit cum matre concubere, tum eum filius viribus & labore nixus impatienter interimit. Vnde illud videtur emanasse, vt in Regum sceptris superius ciconia, inferius Hippopotamus pingeretur. Sic etiam innuebatur vim iustitiae parere, siquidem ciconia æquitatis ac pietatis symbolum, Hippopotamus vero iniquitatis signum est. Sic Aegyptij pro mundo serpentem reuolutum incaudamus habentem, eamque corrodentem ad exprimendam formam depingunt, & annum per Solem, & Lunam, qui tempus metiuntur, mensem per ramum, Deum per accipitrem indicant, & pro fato sydus, pro Luna & æquinoctijs cynocephalum, pro animi præstantia leonem, pro corde Ibum, & pro rerum vicissitudine phœnicem delineant, sic & per scarabœum draconem, aliaque animalia (vt Manethus author est in naturam epithome, & Hecatheus libro primo de philosophia) reliquarum rerum Aegyptij significationem præbent. Ratio quare huiusmodi notas illi excogitassent, fuit, quemadmodum dictum est, ne indignis hominibus doctorum sensa proderentur: sic enim vulgaribus hominum ingenij rerum intellecnum vario rerum tegmine, operimentoque subtrahebant, ne nuda, apertaque; rerum expositio pateret, sed velut fabulosa tractarentur, vt quo magis ridicula viderentur, eo magis ipsa mysteria figurarum nubilo operentur, at summatibus viris, sapientia interprete, nuda rerum talium se natura præberet, ac veri arcani conscijs redderentur. De his extat Ori Apollinis liber de sacris & mysticis Aegyptiorum cœlaturis inscriptus, & Pierij Valeriani recens super eodem argumento liber editus. Huc referri possunt insignia, & demonstrationum commenta, quibus sèpè parietes, peristromata, lacunaria, fores, & clypei ornantur, equitum etiam capita, dum hasta concurritur in festiuis ludis solent insigniri, vulgus cimeros, Alciatus vocat Emblemata, hæc enim tacitis rerum demonstrationibus quicquid velint exprimunt, quæ comminisci mos est eos, qui familiae suæ originem volunt præclaro aliquo facinore honestare, vel aliter alicuius rei significationem edere, quam tacite cognitam velint, Amphiaraum Thebano bello in clypeo draconem pictum gestasse narrat

Multatacitis ambagibus posse indicari. Cap. VIII.

NTER cætera , quæ facile innumera excogitari possunt , muta signa quædam noua recensere non pigebit , vt talium exemplorum similitudine , reliqua quisq; possit comminisci : ex quibus illud est , quod à Tarquinio factum proditur . Legitur itaque apud Liuum Tarquinij missum sine voce nuncium à filio interpretatum : fuit illud autem eiusmodi . Tarquinius Tarquinij filius Gabiorum principes interimendos sibi in animum inducens , cum eos virtute expugnare nequiret , astut viribus potiorem in hunc modum excogitauit . Ad Gabios se contulit , parentisq; simulatam sæuitiam conquestus , tāquam ē patritijs telis elapsus & gladijs , nihil se vñquam inuenisse tutum , nisi apud hostes refert : ab eisq; opem aduersus patrem implorat : verborum calliditate Gabijs ita persuasit , vt acerrimum in eius patrem odium alerent ; factis itaque & compositis blanditijs , adeo sibi primatum benevolentiam conciliauit , vt potentia apud eos plurimum valeret . Paucis itaque post diebus Romam hominem scitatum misit , quidnam sibi esset faciendum , is nuncij fidem veritus , nemini consilium proditum volens , senili calliditate in hunc modum sine voce respondit . In hortum ergo ædium transiit , & inambulans æditissima papauerum capita virga decussit : tum ea demonstratione facta , nuncium dimisit , hic domum reuersus , nullum sibi responsum factum refert , verū quod viderat factum nunciat , adolescens dato signo , sanguinarium patris responsum tacitis ambagibus percepit : Sic patris consilium fecutus , Gabiorum primores criminatus , aut exilio submouit , aut morte multauit . Ouidius Fastorum secundo .

Iamq; potens , missō genitorem appellat amico ,
Perdendi Gabios quod sibi monstret iter .

Hortus odoratus suberat cultissimus herbis ,
Sectus humum riuo lenè sonatis aquæ .
Ilic Tarquinius mandata latentia nat
Accipit ; & virga lilia summa metit .
Nuncius vt redijt , decussaq; lilia dixit ,
Filius , agnosco iussa parentis , ait .
Nec mora , principibus cæsis ex vrbe Gabina ,

Traduntur ducibus moenia nuda suis .

Huic simile est , quod Herodotus tradit de Periandio Gypseli filio , qui cum præconem ad Thrasibulum misisset rogatum , qua ratione rebus tuto constitutis , ciuitatem optimè gubernaret , nullo dato vocali responso ex ijs , quæ sibi visa per nuncium relata sunt (siquidem Thrasibulus satum ingressus editiores , & super alias eminentes spicas resecauit , donec totam segetem æquaret) quid esset faciendum , ex Thrasibuli sententia percepit , & executus est . Legimus & Dario Persarum Regi à Scithis obfessis caduceatorem cum muneribus , aue , rana , mure , & sagittis quinque missum , quibus , vt Gobria interprete significatum fuit , Persas nisi vt aues effecti in coelum euolassent , aut perinde vt ranæ in paludes prosiluissent , aut velut mures sub terram se abdidissent , Schythorum vim nequaquam euasuros , quin sagittis obruerentur . Pari argumento Alexander lectis ab Ephestione Olympiadis literis , ne quod ijs scriptum erat cuiquam is postea temere referret , quasi sigillo obsignaret , modestè , taciteq; anulo eius ori ad moto , silentium indicauit . Non alienum prorsus ab hoc loco esse videtur recensere , quod de Tamerlano Scythurum Imperatore patrum nostrorum memoria ab historicis est proditum , quamuis res non sit adeo obscuris ambagibus inuoluta . Hic quidem , ne diu in debellandis hostibus laboraret , numerosissimo fretus exercitu , vt populis , quos obsidebat , ditionem non in tertium diem differendam significaret , triplici tentorio vtebatur , primo die album tentorium ostentabat , vt intelligeret obfessi si se dederent ,

rem

etiam extra ciuitatem degentibus redditus, & annonæ qualitas suadente igne potest nunciari. Constat hac arte Annibalem, vt à Polybio proditum est libro primo, cum Agrigentini à Romanis ob siderentur, multis, crebrisq; per noctem ignibus, intolera bilem exercitus famem indicasse, eaq; de causa multos ex socijs annonæ penuria ad hostes defecisse. Cum Sinone etiam Argiui pepigerunt, noctu, Trojanis somno soluti accedentes face venientis classis signum datus, vt eo accepto nuncio, Sinoni equi laxatis claustris, milites inclusos exponeret. Vnde Maro

„ flamas, cum regia puppis
Extulerat, fatisq; Deum defensus inquis
Inclusos vtero Danaos, & pinea furtim
Laxat claustra sinon.

Eiusmodi per ignem furtiuo scripto Carthaginenses etiam vñi sunt, nam Siciliam vastantes, vt Polyænus refert, vt celeriter à Libya sibi commeatus, resq; necessariæ ad fermentur, duas clepsydras æquales magnitudine fecerunt; & in vtraq; circulos æquales descripsérunt, eandem habentes inscriptionem. Inscriptum autem erat: non opus esse nauibus, neq; turbinatis nauigij, sed alibi auro, alibi machinis, & rursus frumento, iterumq; bestijs, & iterum armis, ac pedestribus, equestribusq; copijs. Ad eum modum omnibus circulis conscriptis alteram depsydram in Sicilia retiuentes, alteram Carthaginem miserunt, mandantes, vt cum ignem apud ipsos sublatum vidissent, animadueterent, quando secundus ignis ostenderetur, quo in circulo hoc contingeret, eiusq; inscriptionem legentes, statim id quod literis esset significatum, mitterent. Hac ratione Carthaginenses celerrimam deuotionem habuerunt rerum ad bellum necessariarum. Fuit & veteribus mos, qui etiamnum permanet, vt amicis extra ciuitatem commorantibus fumo reditus, aliudve significaretur, vnde factum est, vt Amilcaris do lo Agrigentini inter inimicos persequendum longius ab vrbe distracti, in insidiaria loca coniectis hostibus, incensaq; fylua magnam cladem paterentur; iij siquidem fumo, quem à moenibus surgere existimabant rati, se à domesticis reuocari, cum se conuerso cursu ad urbem reciperent, Amilcare duce in sequentibus poenis, qui prius fugerant, trucidati sunt.

Quomodo facta, & literæ per ignem significari pos- funt ex Polybio. Cap. XI.

OC genus indicij, quod per ignem fit maximum vsum in bellicis rebus habeat: cum antea inusitatum fuerit, commodum videtur non reticeri, sed competentem illius mentionem hoc loco facere, quæ ex Polybio exceperimus, & ex his magna Steganographiæ Abbatis Tritemij pars pendet. Quantam habeat efficaciam in bellicis rebus accensi ignes nemini obscurum est: nam opportunitatem quandam gignunt, vt scire possis quid agatur, etiam si trium, quatuorve, siue plurimum dierum itinere distet, vt rebus auxilium poscentibus per accensi ignis indicium ex insperato succurri possit: cum id ante hæc tempora modici fuerit momenti aestimatum; propterea quod plerumq; inutiliter usurparetur. Debeat enim vñs illius certis ac determinatis partis constitui ac perfici. Vbi autem res significandæ determinatae non sunt, vñs iudicis flammæ plerumq; non recipiunt, quale est quod nunc dicimus. Si nan que classis in Orœon, vel Peparoethon, vel Chalciden venisset, poterat illis significari, quibuscum ea de re constitutum erat. Si verò ex ciuibus aliqui ad defensionem adspirasset, vel proditionem moliti fuissent, vel cædes in ciuitate, aut aliud quidpiam eiusmodi contigisset, quæ quidem frequenter vñueniunt, præsciri tamen om

narrat Pyndarus. Statius Capaneum hydrum, Polinicem verò Sphingem. Plutarchus quoq; Pompeium Magnum ensiferum Leonem pro insignibus depictum habuisse: huiusmodi veterum Imperator um numisimata cœlaturas non paucas retinent, In Titi Vespasiani numisinate Delphinus in anchora inuolutus spectatur, quasi innuat, tardè properandum, neque vbi præsertim temporis maturitate opus est, rem esse nimia festipatione intercidendā: neque multa cunctatione in moras protrahendam, sed mature seruata temporis mediocritate peragendam. Symboli congrua ratio est: per delphinum siquidem festinatio designatur. hic enim pisces omnium non modo pisium, verū etiam animantium velocissimè fertur, vt Aristoteles & plures testantur, per anchoram ex aduerso retentus, cursus mora intimatur: velocitas itaque delphini anchoræ firmitate cohibetur, & anchoræ rursus mora delphini pernicitate moderate excitatur. Eiusdem rei pari ratione Echeneis pisces missili telo contorta monumentum dabit: velocitatem telum exprimit, tarditatem remora indicabit, utriusque indicio velocitas cum tarditate designabitur, quantum altera, cum alterius adminiculo coniuncta non parum in rebus agendis afferunt emolumenti. Romanis præterea mos fuit, vexillis, quæ ad beila grecabant Minotaurum depingere, ratio erat, vt quemadmodum Dædalus obscuris illum labirinthi ambagibus inclusisset, ita omnes sibi dictum consilia custodienta, & prodita authori obesse intelligeret: vnde eius rei argumentum tali emblemate notabatur. Simile quoddam describitur à Polybio, cum doli consij literas composuerint Ariano, ad Achæum, per modum symbolicum, sicut consuetudo ipsis erat, scriptas, illumq; mittentes adhortantur Achæum, vt ijs, quæ à Boli, & Cambylo agerentur, fidem haberet. Et hæ literæ sic erant scriptæ, vt si quis illas in suam potestatem abripuisse, nihil eorum intelligeret, quæ in illis continebantur. Arianus igitur opera Cambyli adiutus, arcem ingreditur, & literas ijs, qui cum Achæo erant, reddi &c. Verum eiusmodi rerum commenta non obscure nimis tractari oportet, ne Apolline interprete semper indigent, sed vt interdum etiam infimæ plebeculæ expositæ esse possint. Vnde picturæ sàpè verba ad interpretanda adiungi solent, ne nimis spectatorum intelligendi auditatem picturæ obscuritas remoretur. Huius loci sunt, quæ à Iouio in libello de insignibus tractantur.

Noctu igne, interdiu puluere posse significari.

Cap. X.

RESTAT nunc vt modum indicemus ecquid noctu igne, & interdiu puluere rerum nostrarū edere significationem possimus: neque enim hoc occultandi genus parum utilitatis in se cōtinet, hac enim tempestate ad aliquid eminus significandum socij de rebus incidentibus indicium præbent. Id autem dupli ratione potest euenire; siquidem vel igne aliquid ex improviso amicis conscijs demonstramus, vel quoties libuerit, etiam si nulla præcesserit rei significandæ notitia, facum numeris literas ad res de-notandas oportunas ostendimus, vt longe videntes numeros annotantes nunciata sentiant. De primo modo legitur Medeam si Peliam occidisset, Argonautis promisisse è specula se noctu igne, die verò fumo illud nunciaturam, res itaque, cum ex voto successisset, Lunæ votum persoluere simulantem, igne facto, accensis lampadibus sub dio è fastigio, vt erat pollicita, significationem dedisse, taliq; nuncio excepto, Argonautas regiam inuasisse, occisisq; custodibus voti illam compotem effecitam. Legitur & Magain occupato Parcetonio, vt facem amicam sub vespera, atque significationem factam esse, vt nuncius eouique, vbi Clius est, processerit. Amicis etiam

liter disposita, & consona sunt, tum ad loca portari, in quibus vtrinq; faculas indices obseruaturi sunt, & vtriq; vasim imponi debent. Deinde in quodcunq; inciderit aliquid ex his, quæ in baculo sunt, facem extolli iubet, ac manere donec respondeant depu-tati. vbi verò vtriq; manifesti facti sunt, vniā cum facibus sustolli, deinde confessim si-nere ut aulisci fluant. Quando verò descendente phelo ac baculo, id, quod ex inscrip-tionibus manifestare propositum est, iuxta marginem vasim venerit, faculam leuari iubet, reliquos verò confessim apprehendere auliscos, & videre quid in margine sit ex illis, quæ baculo sunt inscripta. Erit autem hoc, quando quæ manifestantur, pari ce-leritate cuncta vtriq; mouentur. Hæc autem parumper quidem in facula, ex pacto ad indicium erecta, cognitionem sortiti possunt, si non sint indeterminata. liquet enim impossibile esse, vt cuncta futura præuideantur, vel quod præuidetur, baculo inscriba-tur. Cæterū quando aliquid improuisum per occasionem acciderit, manifestum est, quod per hanc adiunctionem declarari non poterit. Adde quod neq; ex his, quæ in baculo sunt scripta, aliquid determinatum est. Quot enim equites, aut quot pe-dites, & quo regionis loco, & quot naues veniant, & quantum frumenti adferatur indicari non potest. De quibus enim ante quam fiant, sciri non potest, de illis etiam aliquid antea constitui non potest. Hoc conseqvens est. Quomodo enim poterit aliquis inire consilium deferendo auxilio, cum nesciat, quot, & vbi sint hostes. Quomodo con-fidēter agere, aut cōtrario, vel quomodo omnino excogitare aliquid poterit, qui quo-t sint hostium naues, aut quantum frumenti à socijs hostium allatum sit, ignorat? Postre-mus modus per Cleoxenem, & Democritum est excogitatus. Is vero, qui vulgaris est, & sedulus in vsu, per nos est determinatus; qui quicquid vrgenter sciendum est, exactè significare potest. Vbi autem usurpandus, est diligentiam, & obseruantiam accuratam

sinistra pars	dextra pars				
a	b	v	d	e	
tabella prima					

sinistra pars	dextra pars				
z	n	θ	s	x	
tabella secunda					

sinistra pars	dextra pars				
λ	μ	ν	ξ	ο	
tabella tertia					

sinistra pars	dextra pars				
w	p	e	r	v	
tabella quarta					

sinistra pars	dextra pars				
φ	χ	ψ	ω		
tabella quinta.					

altitudo sexpedum

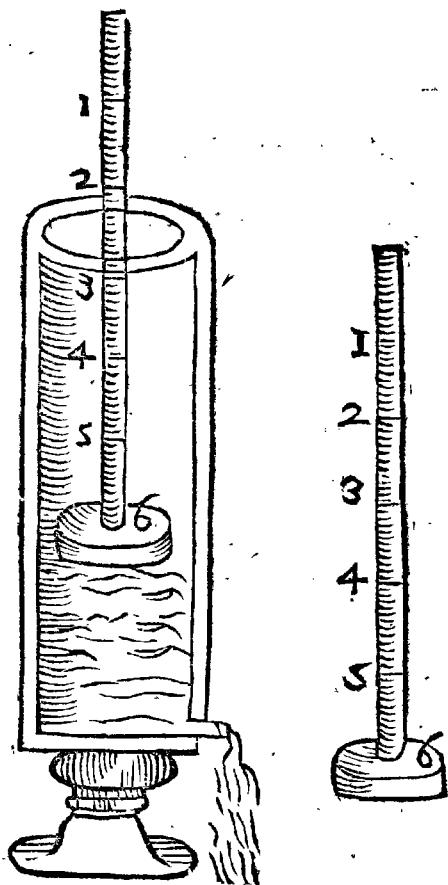
spatium decempedale.

altitudo sexpedum

C 2 requirit,

nium minimè possunt (ea autem potissimum, quæ præter opinionem eueniunt, & consilio & auxilio iuxta occasionem opus habent) omnia eiusmodi vsum indicij, quod per ignem est, refugiunt. De quibus enim præcogitari non potest, de illis neq; pactum constituti poterit. Aeneas autem huiusmodi ambiguitatem ac perplexitatem corrigere volens, quæ de instituendis ducibus commentatus fuerat, paucis quidem protulit, eorum tamen quæ requiruntur summam ad intellectum abunde satis complexus est: id quod

Equites irruerunt in regionem.

Pedestres adsunt.

Graues copiæ ingressæ sunt.

Velites aduenerunt.

Classis apparuit.

Frumenti copia est.

hinc scirti poterit, dicit enim. Oportet eos, qui ignis accensi indicio aliquod graue & vrgens inter se significare volunt, vas afigulina parare, quæ cum latitudine, tum profunditate accuratam habeant magnitudinis æqualitatem, sintq; maximè profunditate trium cubitorum, latitudine vero vnius cubiti. Deinde phelos facere latitudine breues, intra fauces. In medio istorum infigere tridactyla æqualia, & in singulis partibus circu ferentiam esse satis obseruabilem, in quibus exarata sint, quæ præcipua, & vniuersaliora in bellicis rebus accident. Vtpote, mox tnm prima parte; quod equites irruerint in regionem: in secunda: quod adsint pedestres ac graues copiæ: in tertia quod velites, consequenter in alijs, quod pedites cum equitibus, vel classes, deinde quod frumentum adsit. Ad hunc modum in cunctis scribendum est, quæ singulis regionibus versimiliter secundum prouidentiam, & imminentibus temporibus ex bellicis motibus vsuuenire solent. His ita factis, iubet dictus Aeneas seruare vas diligenter, vt aulicī pares sint, & ex æquo effluant, deinde ubi aquis impleta sunt, imponere phleos, habente baculos, deinde finere vt aulisci simul effluant. Ibi hoc accidit, manifestum est quod necessario cum cuncta sint paria, quantum vnda effluit, tantum pheli descendant, & baculi in vas is abscondantur. Cum autem prædicta ubi illis vtendum est, æqualiter

hoc etiam aliter fieri potest, multisq; modis, quorum duos tantum, qui potiores sunt recensēbimus. Sit itaque primus huiusmodi, vt quid facilius ostendatur. Alphabeti literæ quatuor in partes disgregentur, vt inferiori patet tabella.

ordines

	1	2	3	4
1	a	f	m	r
2	b	g	n	s
3	c	h	o	t
4	d	i	p	u
5	e	l	q	z

numeri ordinum

Nouem itaq; faces haberi oportet, quatuor à dextris, à sinistris quinque disponantur, quaternarius numerus sectionum ordines, quinarius verò literarum cuiusque ordinis indicabit, si viginti notæ erunt, quæ minus necessariae sunt, omittantur. Literas igitur demonstranti vtrinque faces attolli oportet, à dextris, & à sinistris. vt si A velit ostendere, vnam à dextra facem ordinem literæ, alteram à lœua numerum, in quo litera collocatur, designantem exigat, sic etiam si B, vnam à dextra, à lœua duas. Si C vnam item à dextra, tres à sinistra, & in reliquis eodem modo. Exemplum tale erit; vt si amicum idem hoc modo significare velimus, duas primum à dextra faces, tres à sinistra, tres deinde à dextra, tres à sinistra, tum quatuor à dextra, duas à sinistra attolliri oportet, mox quatuor à dextra, tres à sinistra, deinde duas à dextra, quatuor à sinistra. Rursus vnam à dextra, aliam à sinistra, iterum vnam à dextra, quatuor à sinistra, tertio quoque vnam à dextra, quinque à sinistra, quatuor deinde à dextra duas à sinistra, sic & postremo quatuor à dextra, tres à sinistra, eaq; ratione H O S T I S A D E S T significabit. Possumus & aliter vitandæ confusionis gratia omnes alphabeti literas bis ternis in hunc modum demonstrare. Duo statuantur locorum fastigia, quæ ex æquo sibi alphabeti notas partiantur, vt vndenas singula pronuncient, ternæ cum singulis adhibeantur faces, quarum vnaquaq; quaternas literas enunciet, quæ pro motus qualitate distinguentur. Tres autem characterum statuantur ordines, primum fax vna significabit, secundum binæ, tertium ternæ: fax verò tertia, ternas tantum notas demonstrabit, eoq; modo numerus duarum & viginti literarum exprimitur. Motuum discrimina quibus cuiusq; ordinis notæ demonstrantur, tali modo configemus. Erecta fax A, depressa B, in dextrum inclinata C, in sinistrum D significabit; quaternas alias eodem modo indicabimus. Sic & tertias, vt binæ sursum erectæ E literam designent, submissæ F, & sic de reliquis, & rursus tertiae sublatæ I, de pressæ L literam indicabunt. Idem fiet in vndenis alijs alio de loco demonstrandis.

requirit, & est talis. Elementoruni multitudinem ex ordine acceptam in quinq; partes iuxta quinq; literas diuidere oportet: desiderabitur autem in fine vnum elementum, id quod vsui isti nihil incommodabit. Postea quinq; tabellas parare debent, qui faces indices alterius sunt usurpati, & partes ex ordine in singulis tabellis inscribere, ac deinde inter se pacisci, quod primas quidē faces leuare debeat, qui aliquid indicaturus est, ac simul duas, manereq; donec alter respondeat. Hoc autē ad id facit, vt per hanc facē certi reddātur inuicem, & ostendat q; animaduertant. Illis verò sublatis, primas ex sinistris ostendere oportet, & per tabellā declarare, quæ nam debeant obseruari. Vtpote, si prima tabella erigatur, vnū; si altera: duo significantur, & sic consequēter. Alteras verò à dextris secundū eādem rationē leuare, vt significetur, quæ literæ ē tabella sint scribendæ ab eo, qui faciem accipit. Quando autē qui de ipsis inter se pacti sunt, vtriq; ad locum accedunt, primū dioptram, diauliscos habētem, habere debent, vt qui facē ē regione levaturus est, cùm dextrum, tūm sinistrum locum videre queat. Circa diopram verò tabellæ figēdæ, sunt erectæ & ex ordine: deinde dexter ac sinistra locus decempedali spatio separandi; profunditas verò secundum staturam viri facienda. Ad hæc vbi faces eriguntur, curandum est, vt exacti videri queant: vbi demittuntur, vt sint diligenter absconditæ. His autem vtrinque ad hunc modum paratis, quando aliquid indicare volunt, vt pote quod ex militibus circiter centum ad hostes defecerint, primum eligendæ sunt divisiones quæ per minutissimas literas hoc queant indicare, quod iam dictum est, quod centum Cretenses à nobis aufugerint. Nunc literæ quidem dimidio sunt minores, & tandem hoc declaratur. Hoc autem in tabella scriptum sic per faces ostenderetur. Prima litera est K, ea est in altera parte, & altera tabella. Debent autem & faces ex sinistris eleuari, quod is, qui obseruat, scire queat, quod & alteram tabellam speculari debeat. Deinde à dextris quinque leuari debent, vt declaretur, quod K illud quinta litera est dextræ partis, quam in tabellam scribere debet is qui faces obseruat. Deinde, quartæ partis est. Ad hæc duæ rursus à dextris, quæ alteram quartæ partis constituunt, vnde literam scribebit, qui faces obseruat. Et reliqua consequenter hoc paſto. Itaq; quidquid acciderit determinatè secundum hoc inuentum indicari potest. Fiant autem multæ faces, propterea quod singulis literis binæ sunt adhibēdæ facultæ. Quod si quis competenter, quæ huc pertinent fecerit, poterit fieri quod requiritur. In vtroq; autē inuento curandū est illis, qui ista usurpāt, vt dū illis vtantur, inoffensa ac perspicua indicia inuicem proponere queant. Hac terrus Polybius. Nos autē, si quid necessariū vrgeat, facū indicio sic literas possimus demonstrare: eiusmodi vius vtilis multū esse potest, & hoc significandi remediu obfessæ iubes, villæ, & arces, vt tutius res suas nunciēt, habebunt. Edēdi signa, vel turriū fastigia, aliave editiora huiusmodi loca, vt faces prospici possint, cōmodū præstabunt. Scriptū itaq; præ manib; habeatur, quod amicis nūciari oporteat, literæ deinde bifariā diuidātur, vt uel septenæ cuiusq; partis sint. Si erunt septenæ tū primæ singulis, alteræ binis, tertia ternis facibus demonstretur. Potest & quadrifariā literarū numerus diuidi, ut libuerit: Verū in earū ostensione motus uarietatem attendere debemus: nā una semel erecta, uel ostēsa A, demonstrabit, eadē bis B, ter C, sic septies postremā primi ordinis G. Postmodū binæ semel H, totidē bis I, ter L indicabūt, sic & de reliquis eiusdē ordinis. Tum Q ternis semel, R iisdem bis, demum S ter totidem intimabitur. Quod si in quatuor ordines alphabetum partiri uelimus, ultimus quaternis facibus indicabitur, tum cuiusq; ordinis numerus minuēdus sit, & ordo aliter distribuēdus; ratio autem, quæ dicta est feruabitur, tunc concisi & facum numeros, & uices, quot illæ fuerint ostensæ, accuratè excipient, eaq; ratione uel facile significata pertinient. In hunc modum amicus ē turri; quæ domum suam in ciuitatem spectet, binis lumini bus semel, totidem sex ostensis, mox ternis ter, totidemq; quaternis, tum binis bis, ac demum ternis ter. Rursus verò uno semel, eadem quater, & postmodum quinques, ternis deinde ter, postremo totidem quater: H O S T I S A D E S T significabit. sed hoc

Idem sacræ paginæ interpres centenarium numerum ad virginitatem refert, nam in læua nuptæ & viduæ notabantur. Ducentia igitur expressurus eadem ratione vtetur, qua ad viginti significandum vsus est. Sic & de reliquis sentiendum est numeris vltra centenarium vsq; ad nongenta, vt eodem procedatur ordine, quem à decem vsq; ad nonaginta seruari debere diximus. Deinde mille etiam in dextra, eo modo, quo vnum in læua designabitur. Et deinceps bis mille in eadem quemadmodum duo in læua, sic & in reliquis numeris multiplicato millenario statuetur: donec ad nouem millia perueniatur, quo cum vētum sit, tum myriada (quo nomine decem millia designantur) læua medio pectori in supinum admota indicabit, digitis tantum in altum erectis. Quod si virginis millia eadem expansa. Si verò triginta millia eadem prona, sed erecta, & pollice medij pectoris chartilagini apposito denotabit. Sic quadraginta millia si eandem in vmbilicum erectam supinabit, exprimetur. Et postmodum quinquaginta si eiusdem prona, sed erecta pollicem vmbilico imponet. Sexaginta deinde millia eadem prona læuum foemur desuper comprehendet, denotabit. Mox septuaginta millia si supina fœmori superponetur. Octoginta dehinc millia si eadem prona fœmori superponetur. Tum nonaginta millia si lumbos pollice ad inguina conuerso comprehendet. At centum millia, & dehinc ducenta usque ad nongenta millia eodem, quo diximus ordine in dextra corporis parte notabuntur. Sed decies centena millia ambæ manus complicatae in rectis inuicem digitis indicabunt. Hic est veterum computandi usus, & inde prouenit, quod apud scriptores legenti sèpè fit obuiam, vt in digitos mittere, pro eo eleganter etiam dicatur, quod est accurate numerare. Diximus de supputandi modo, qui per digitos solet indicari, supereft nunc de loquendi ordine, qui per digitos etiam tradi potest, aliquid dicere. Prima igitur alphabeti nota eodem modo, quo vnum digito demonstrari diximus designabitur. Secundo etiam modo, quo duo, sic & tertia ea ratione, qua tria, sic deinceps usque ad alteram & vigesimam, quæ alphabeti postrema est, per suum unoquoque elemento numerum denotato; eo ordine, quo in alphabeto illud dispositum sit. Huiusmodi digitorum flexu, & gesticulationum solertia frater fratri coram eius parentibus sic loquitur. Primo tria, inde vnum, mox vnde uiginti, postmodum quinque ostendit. Rursus vnum diuisim, deinde sex, postea sexdecim, inde vnum, tum duodeuingiti, postmodum sexdecim, postremo quinque indicat, taliq; ordine
C A V E A F R A T R E insinuat. Huiusmodi notaram Ouidius meminit.

Nil opus est digitis per quos arcana loquaris.

& alibi.

„ nec in digitis litera nulla fuit.

Huc refertur quod ab Ennio in quandam impudicam dicitur, cuius nulla pars corporis ab impudico munere vacaret. Quasi in choro pila ludens, datatim dat se se, & communem facit, aliud tenet, alijs nutat, alijs manus est occupata, alijs peruellit pedem, alijs dat anulum expectandum à labris, aliud inuocat, cum alio cantat, attamen alijs dat dito literas. Et Salomon ad idem. Annuit oculo, rerit pede, dito loquitur. Verum idem alia ratione haberi potest, vt ea quis facilius, promptiusq; loqui discat, in græco alphabeto velit idem facere. Græci siquidem non quemadmodum Latini paucis ad exprimendos numeros literis vtuntur & geminatis, sed vniuerso alphabeto singulis notis quoslibet numeros indicat. Sunt & alij aliter digitorum indicio sermonem fingentes, quod faciunt, dum corporis eas partes ostendunt, vel digitis contingunt, ad quas scribendas primum literæ exiguntur, quas rei nostræ exprimendæ necessarias esse cognoscimus, donec totum id, quod velimus expressum sit. Exemplum erit, vt si A, indicare statuimus, aures contingamus, similiter si B, barba indicemus. Sic caput pro C, & de reliquis eiusmodi, vt Dentes, Epar, Frontem, Guttur, Humeros, Ilia, Linguam, Mamen, Nasum, Oculos, Palatum, Quinque digitos, Renes, Supercilia, Tempora, & Ventrem ostendimus pro ijs literis demonstrandis, quæ ijs inscribendis primæ requiruntur. Potest & similiter scribi, vt scriptum occultetur, id fieri si clanculum, velut aliud agenti

De computo & loquela per digitorum gestum , quo maiores suppertarint, & in caute loquendo verbi sunt. Cap. XII.

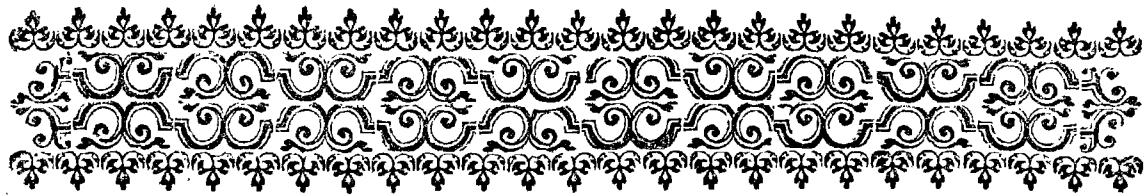
VNC per dactylogiam , sive per digitorum flexum computandi loquendiq; morem ex maiorum nostrorum verbi libet hoc loco demonstrare , vt ad ea perdiscenda , aliaq; denuo reperienda promptiora spectantium ingenia reddantur. Legimus apud Plutarchum Orontem Artaxerxis Persarum Regis generum , cum se a socero inhonoratum , & contemptum animaduerteret , solitum dicere , Principum familiares computorum digitis similes videri. Quemadmodum enim computando nunc myriada gestu confidere posunt , nunc vero monada , pariter Regum amici modo plurimum pollut , modo vero minimum , & omnibus derisui esse solent . Ad hoc facit , quod est a Plinio etiam de digitis numeros significantibus memoria proditum. Ianum a Numa Rege dicatum digitis ita figuratis effectum stetisse , vt trecentorum sexaginta quinque dierum nota per similitudinem temporis & aei se Deum indicaret , quod est a Macrobio quoque annotatum in Saturnalibus. Nos igitur de tali computo & loquela id demonstrabimus , quod doctissimus Beda literis mandauit . Monada igitur digitorum computator significaturus minimum laeuae digitum inflectens arctum in medium palmæ figat . Simili modo si duo velit indicare , a minimo secundum ibidem imponat . Si tria tertium . Si quatuor itidem minimum eleuet . Si quinque secundum a minimo similiter erigat . Si sex tertium nihilominus solo , qui medius appellatur , volue medio apposito attollat . Et minimum super palmæ radicem cæteris erectis imponat , si septem . Iuxta quem octo significanti medius apponatur . Nouem vero si impudicum est regione componet indicabit . Decem si indicis vnguem in medio pollicis arctum infiget . Viginti si impudici apicem inter nodos indicis & pollicis arcte apponet . Triginta si indicis & pollicis vngues mutuo coniunget complexu . Vnde Hieronymus ait : Trigenarium numerum ad nuptias referri nam & ipsa digitorum coniunctio ; quasi molli osculo complexans se & foedrants , maritum pingit & coniugem . Idque Apuleius in oratione pro Magia his verbis insinuat . Si triginta annos per decem dixisses , posses videri pro computationis gestu errasse , quos circulare debueras , digitos aperuisse . Quadraginta vero si interiora pollicis dorso iudicis super inducatur . Item quinquaginta si pollex curuatus instar græcae literæ Γ , ad palmam inclinetur . Et sexaginta si idem digitus itidem curuatus indice circumflexo diligenter a fronte præcingatur . Ideo hunc numerum ad viduas Hieronymus referri dixit , quod in angustijs & calamitate positus esse videatur , dum pollex a superiori digito deprimitur . Septuaginta quoque si pollex in longum extensus indicem supra circumflexum adimpleat , vngue illius duntaxat erecto trans medium indicis arctum . Octoginta quoque si index , vt supra , circumflexus pollice in longum tenso implatur , vngue videlicet illius in medium indicis arctum admoto . Nonaginta etiam si indicis inflexi vnguis radici erecti pollicis infigatur . Numerum vero centenarium qui voluerit indicare , in dextrum transferat , iisdem vtendo digitis , quibus in laeuae ad decem usque ad centum usus est . Proinde Nicearchus facete in vetulam nimio plus viuacem , quæ annorum ætate etiam ceruos superabat , ita ludit , vt iterum iam dextra annos scribat .

Ηόδος εθρίσας φλέψι πλέον ήχερὶ λαιῆ
Γῆπες εριθμεῖ θαυ μετέρου αρξαμένη.

Quæ ceruos annis superauit , quæque sinistra
Vitæ iterum coepit connumerare dies.
Et Iuuenalis.

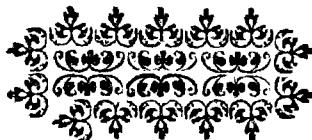
Atque suos iam dextra computet annos .

Idem

IOAN. BAPTISTÆ PORTÆ NEAPOL:

DE FVRTIVIS LITERARVM NOTIS
LIBER SECUNDVS.

PROÖE M I V M.

VONIAM igitur eò paulatim ventum est, vt de ijs signis meminerimus, quæ scripto nostra consilia occultant, qui characteres appellantur, proximum est, vt eorum obscuritatem dupli modo partiamur. Scripti itaque obscuritas, aut ex literarum perplexitate, aut ex alia scribendi ratione proueniet: de characterum inuolucris, scilicet qui multis modis obscurantur, tertio libro tractabitur, nunc verò de obscuritate, quæ à scribendi modo inducitur, verba faciamus; quæ obscuritas vel ex characterum non in carta apparentium proueniet, vel si apparent, adeo discepti, ac membratim diuisi, occultatiq[ue] fuerint, vt nemini scriptum, nisi cui voluerimus possit agnoscere. Nos primo de ijs, postmodum de inuisibilibus scribendi modis loquimur. Sed videamus primo nonnulla veterum in hunc modum commenta ab historicis memorizæ prodita, si aliquid nobis prodeesse possint, saltim ansam præbebunt meliora subtilioraque excogitandi.

D De

agenti vino, vel alia quavis materia ad rem apta literæ ad id, quod volumus exprimendum, necessariæ protrahantur. Docet hoc Naso.

Hinc tibi multa licet sermone latentia recto

Dicere, quæ dici sentiat illa sibi.

Blanditasq; leues tenui præscribere vino,

Vt dominam in mensâ se legat illa suam.

& Tibullus.

Neu te decipiatur nutu digitoq; liquorem

Ne trahat, & mensæ ducat in orbe notas.

Huiusmodi Paris Helenæ amoris sui significationem datus, Menelao coram vino literas protrahit. Vnde ipsa queritur in epistolis.

Orbe quoq; in mensæ legi sub nomine nostro,

Quod deducta mero litera fecit, A M O.

Credere me tamen hoc, oculo renuente negauit.

Hei mihi, iam didici sic quoq; posse loqui.

Theagenes & Carichia peregrè profecturi, conuenerant inter se signa quædam habere, vt si sors tulisset eos diuidi, in triuijs, plantis, & parietibus, quæ loca, vel oppida petiissent notare, vt Theagenis loco Pithicum, Cari-

chiæ verò Pithiæ, annotatis diebus ac horis, cum id scriberent.

Sed quis modorum omnium meminisse potest, cum infiniti

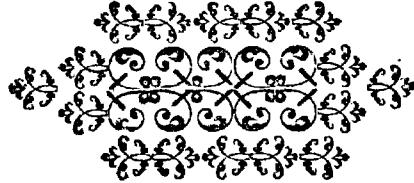
ferè sint, vt hominum excogitantium ingenia? Neq;

enim sanæ mentis existimo in hoc ferio tempus

conterere. Sed redeamus ad rem, lon-

gius fortasse digressi sumus.

FINIS LIBRI PRIMI.

Virgam accipientes qualemcumq; longitudine breuissimam,
 Et in longitudine, corio admodum angusto, vt cingulum
 Virgæ superficiem totam inuolentes hoc,
 Scribebant quæcumq; volebant in plicis corij:
 Quæ legebant, corio conuoluto.
 Profsus verò lectio non erat literarum,
 Si ex virga quis ipsa abstulisset corium.
 Rursum autem legebantur in virga dicta
 Si complicatum fuisset corium, atq; accommodatum.
 Sic, vt dixi, sribentes, auferebant virgam?
 Et per alium mittebant, quibus volebant corium.
 Virgam autem per alium: verum cum maxima consideratione.
 Illi autem accipiebant virgam, atq; corium,
 Complicantes legebant, sicut diximus antea.
 Hoc pulchre mihi disce Laconicam scytalem.
 Lorum in virga plicatum, sribens consilia secreta,
 Palæ existentem virtutem Gygis, antè Gygem.
 Est & species serpentis septimo, scytale:

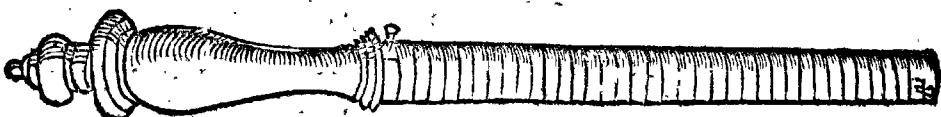
In hunc modum scriptam epistolam Lysandro ad Hellespontum allatam Plutarchus
 author est. Fuit & alia imperscrutabilis techna barbarico astu digna, cuius Herodotus
 sub persona Histri authoris meminit. Is imperante Dario in terra Asia non ignobili
 loco natus, cum in Perside apud Regem ageret, & Aristagoræ, vt ab eo deficeret, vel-
 let furtiuo scripto nunciare, veritus, ne si non accuratè nuncium misisset, res proda
 maximum sibi periculum afferret, huiusmodi astum comminiscitur. Seruo suo diu
 oculorum ægritudine laboranti capillum ex capite, tanquam medicari voluisse, der-
 adit, & eius capiti leui atramento literarum formas impressit, quibus idipsum, quod
 nunciare in animum induxerat, scriptum erat, secum deinde, donec capilli renasce-
 rentur, domi retinet, quod vbi factum est: illum ad Aristagoram dimisit, iubens cum
 ad eum venisset, illum admoneret, vt quemadmodum ille nuper fecerat, sibi caput
 deraderet, seruus cum ad Miletum ad Aristagoram venisset, domini iussus memor,
 Aristagoræ rem significat, ille rem frustra non fore (vt erat) ratus, commissum exe-
 quitur, sic nuncium percepit. Ioannes Tretzes etiam huius meminit.

Histiaus genere quidem Milesius fuit,
 Cum Dario enim militans Xerxis parte in Persas,
 Quoniam amicitiam puram seruauit Persis,
 A Dario donum habuit Myrcinum condere,
 Quæ Myrcinus, Hedonus antea vocabatur.
 Perfa autem Megabizus reuersus ex Pœonia,
 Dario suadet, vt nequaquam condere finaret Myrcinum,
 Sed ad Susam secum assumeret Histiaum.
 Histiaus postea amore patriæ,
 Vt in hanc ex Persis mitteretur iterum,
 Tali arte seditiones excitat.
 Accepto seruo, totondit caput illius,
 Scribitq; literas impressas: comatum autem rursus
 Mittit hunc in Miletum ad Aristagoram,
 Qui etat gener, consobrinusq; simul Histiai.
 Tondens autem hunc & ipse, & legens velut chartam,
 Græcas à Persis omnes deficere facit vrbes.

Alium quoq; ad hanc rem astum in veteri historia ab incerto Pœno, alioquin illustri, vt
 refert Gellius, excogitatum legimus. Herodotus, tum idē à Demarato factū meminit.

De literis clandestinis ex veterum scriptis. Cap. I.

ELLIVS in libris noctium aetiarum testis est Lacedæmonias cum ad Imperatores suos scriberent, ne literæ interceptæ occulta hostibus consilia indicarent: hoc scripti genus ex industria excogitasse, quamuis satis indocte Trithemius Archimedi tale adscribat inuentum. Surculi duo teretes longiusculi, & torno perpoliti æquabantur, ut par vtrig; longitudo & latitudo esset, eorum alter Imperatori ad bellum proficisci dabatur, alter domi penes magistratus diligenter seruabatur, quoties itaq; usus necessitas incidebat, pagina, quanta rei satis erat, surculo circumvoluta, ut rotundum volumen efficeret, & oræ bene adiunctæ in modum lori aptè ligno cohærent, ne rimæ interponerentur, tum in cartam sic circumvolutam literæ à summo capite per transuersum ad imum in eo loco inscribebantur. Perscriptum inde lorum surculo prolixum & angustum eximebatur, & ad Imperatorem dabatur, existimabant enim si in hostium manus illud fortè interceptum incidisset, truncatas literas, syllabas, dictionesq; & eorum partes longè distractas intuentes scriptum nequaquam percepturos, nec ipem frustrabatur euentus, quoties enim illud in hostes incidebat, nihil in loro scriptum poterat coniectari, sed velut incondite & frustra scriptum dimittebant, is vero, cui illud destinabatur, applicato loro, in eumq; modum circumvoluto, quo antea fuerat, cum scriberetur, ita ut continua scripti series sequeretur, nuncium agnoscebat. Huiusmodi scriptum ~~exutauit~~ græcè appellabant.

Ausonius.

Vel Lace dæmonias scythalen imitare libelli,
Segmina pergamei tereti circundata ligno
Perpetuo inscribens versu, qui deinde solutus,
Non respondentes sparsò dabit ordine formas,
Donec consimiles ligni replicetur in orbis.

De hac historia scytale, & de eiusmodi vocabulo ita tradit Ioannes Tzezes.

Sex scytalem scito significare, quæ disce.

Scytus id, quod verberat uates puerorum discentium.

Scytale etiam piscis est, vocatus est autem scytale,

Flagello persimilis existens puerorum scuticæ,

Et dñitorum ossa vocantur etiam scytalæ.

Et virga quadrangularis fabrorum marmororum;

Ex quadrangulari autem nomine affero & hæc,

Ab hac scytala, quam diximus, puniente pueros,

Etenim virga dicitur scytalus, atq; scitale;

Sive ab illa marmoriorum, quam antea dixi virga:

Sine ex scyzo, quod significat irascor, vocata.

Sexta autem digna auditione Laconicum scytale,

Quod ea, quæ sunt iræ, atque stomachi tolerat, atq; subministrat,

Quæ interpretanda à me est, quantum licet, breuiter.

Lacones olim vel Imperatoribus, vel alijs

Consilia secreta in literis significaturi,

Virgam

commodatur, vel ut occultissimum sit, interularum, & sudariorum ora reuoluimus, amico absenti mittimus, nihil enim in filo curiosior interceptor: nisi quædam disseminata puncta conspiciet. Amicus eodem bacillo filum reuoluendo, curandoq; vt puncta ex superiori parte veniant, & cohærent aptè, amici conceptum facile percipiet. Possimus & in librorum sectionibus characteres occultare. Cum liber optimè religatus, & resectus sit, nigroq; colore tintitus, si eum aperiemus & chartas diducemus, vt in obliquum sint, poterimus in chartæ extremitatibus scribere, & nostræ mentis conceptum exarare, vbi verò remissus erit, & chartæ suo loco redierint, nihil in eo scriptum videtur, at qui legere voluerit, in priorem modum chartas diducet, & literæ cohærentes legibiles fient. Eodem modo in muscarijs scribere poterimus, scilicet quæ in rugas contrahantur, & mox explicantur. Idem & lusorijsq; chartis efficere poterimus: ibi enim satis commode scribi poterit, si rato ordine eas accommodaueris, vt altera alteram consequatur: vbi eas simul composueris, & exæquaueris, in cæfuris omnia scribemus, vbi eas postmodum permiscueris, & conuertes, nil prorsus pristini scripti retinebit, sed solum inordinata puncta curiosius spectanti videbuntur: cum aderit legendi tempus, in ratum ordinem redigendo, puncta & linea coibunt, & ordinatam efficient orationem. Possimus & in alarum pennis columbarum, sagittarum, aliarumq; albarum avium describere, eas sursum inuertendo. nam vbi ad locum suum redierint, nil ostendent, sed si ad pristinum modum diductæ, literas perleges, quod non parum utilitatis afferre poterit ijs, qui pro internuncijs eis vtentur. Possimus etiam in pergameno scribere, vt literæ non videantur; nam vbi in eo scripseris, candelæ lumini, vel igni admoueto, & sic totum in se conuoluit, crispabiturq; , vt pristini vestigij vix quicquam retineat, quod si quis aspexerit prorsus nullius doli capax existimat, at cum legere illud quæsieris, locis humidis exponas, vel leuiter aquis irrores, & explicabuntur rugæ, euaneſcuntque, & in pristinum statum redibit, & impressi characteres sine impedimento leguntur. Sed neque illud satis tutum esse potest, vt derasis capillis capiti inscribantur literæ, siquidem sudore, cui caput est obnoxium, facile possunt aboleri, quod si acu etiam cutis perforetur, ne hoc quidem satis ad suspicionem sufficiet, si is, qui inscriptionem gerit, intercipitur, tum enim diligenter fit inquisitio, metus & necessitas vigilantiū præstant, nec prius satis sibi factum putant, quam cuncta penitus, quibus veris eruatur, exquisierint, nunc pollicitationibus quaeruntur illicia, nunc minis terror, cutitur, quod si hæc parum prosint, supplicijs, & tormentis res agitur, at si ne hoc quidem prodest, ne interim literæ furtem perforantur, non solum caligæ & soleæ perquiri solent, vestes eximi, & futuræ dissolui, sed ne à visceribus quidem perscrutandis abstinetur: tantum abest, vt illi ab inquisitione intactum caput relinquant. Sed nos possimus epistolam mittere, & scribere loro etiam, vt non possint ab alijs, nisi ijs, quibus literæ destinantur, intelligi, & qui eas fert, ad quamcumq; distantiam, & si nuncius in via comprehensus fuerit, & interrogatus per tormenta, nil possit fateri, quia nihil ei penitus constat, & epistola semper manebit occulta, nec tempns, aut itineris labor characteres abolebit. Nec refert si lator per mare, vel flumina transseat, vel pluuijs, vel sudore possunt aboleri; quantum id referat principibus considerandum relinquimus, cum ijs præcipue necesse habeant, qui obfessis amicis aliqua velint nunciare, cum plerunq; ex uno nuncio hostium victoria dependeat. Sed priscorum inuentio partim mala, partim bona fuit. Literas capiti impresserunt, quas ipse legere non poterat, nec aqua nec sudore ablui, quia impressæ erant capiti, deinceps capillorum excretione erant inconspicuae, & vt nesciret nuncius quid capiti inscriberetur, quod oculis laboraret, occasionem cœperunt, remedium aliquod facere, quod ei salutem laturum esset, nec consciū doli redderent. Sed dolus haud securus videtur, poterit enim aliquis doli suspectus capillos decidere, & fraudem detegere. Præterea si nuncius cito mittendus esset, quomodo fieri poterat, vt capilli cito ex crescerent? per mensem saltem expectandum esset, & quando literæ puncturis

Is, vt ille refert, Susis commorans, cum Xersem aduersus Græciam expeditionem sumere statuentem accepisset, eam rem censuit Græcis nunciandam: sed occupatis per custodes itineribus, cum res aliter fieri nequiret, ne nuncius interceptus deprehenderetur, rem in hunc modum comminiscitur. Pugillaria noua accepit, nondum cera illita, inde literis in ligno exaratis, regis consilium prodit, tabulam deinde, vt mos erat: cera colliniuit, ne scriptura detecta sibi quid negotij apud viarum custodes exhiberet, eamq; tabellam veluti scripto vacuam domestico seruo perferendam tradidit, verū nulla prius commenti significatione facta, Lacedæmones, cum quid ea perlata sibi vellet, nequirent interpretari, nihil scriptum intuentes. verū rem, (vt erat) non frustra factum suspicantes, Cleomenis, (vt ego accipio) filia, eademq; Leonidæ Gorgo vxori, detracta è pugillaribus cera, nuncium accepere. Ex huiusmodi pugillaribus cera illitis, in quibus scribi mos erat, literæ ethymon datum Grammatici affuerant, quod à litura literæ nomen deductum putent, quod à veteribus inceratis hoc modo tabulis scribi soleret, & scriptum posteā deleri. Polyænus scribit, Demaratus literas mittens Spartiatis de exercitu Xerxis in tabulam ceræ expertem scriptam epistolam cera obduxit, vt per custodes, quasi sine literis ferretur. Idem legimus apud Valturnium à milite quodam pœno factum, à Carthaginensibus missum ad inuestiganda hostium facta & consilia, qui finxerat à patria exulare, atq; militarem artem apud hostes exercere cœpit, post multis diebus exactis, Carthaginenses nuncio certiores fecit, quæ barbari hostes facere constituerant, nam vt prius Demaratus fecerat, tabulis cera illis scripsit, atque supra denuo ceram induxit. Simile huic narratur à Crome-ro: nam duo nobiles iuuenes Andreas Tencinius, & Nicolaus Dreuicius ducti amore patriæ scripsere Michaeli Buciacio, qui Cameneciam obtinebat, Regem extrema necessitate adductum Polidoliam Suitrigelloni cedere, verū quia literæ palam ferri nequibant, Suitrigellone omnes iter capessentes excutiente, conuolutas, ceraq; contegas. Zachira pueræ latere, vt cum primum Cameneciam venisset, cereum illum Buciacio præfecto redderet, miratus Buciacus quid tibi cereus ille vellet, refracta cera literas inuenit.

Antiquorum scribendi modos nostra tempestate vanos & inutiles esse; & subtiliores aliqui describuntur. Cap. II.

AE C prisci commenta ad scriptum obuelandum inuenientur: Verū vt de ijs verba faciamus, à scythala initium auspicabimur. Quotus igitur quisq; nostra tempestate erit, qui maximis, & arduis in rebus, quæ desiderant occultari, capit is sui & fortunarum discriminem in scythalæ securitatem reponendum tuto existimabit, quin potius à quouis, vel minimum curioso id genus scripti artificium censeat facile posse deprehendi? Quis autem rursus non intelligat, non alia ratione illud, quam in eum modum, quo scriptum fuit compositum, debere interpretari? In ligno vero cum scriberetur circumuolutum non agnoscat, quod si digitis, vel surculo æquatæ crassitudinis complicetur, quis non videat iterum coeuntibus partibus statim facilime scriptum aperiri? Nos eiusmodi modum occultiorem reddemus: nam filo hoc modo scribere adiuuiimus. Duo conficiuntur tenues surculi æqualis magnitudinis & rotunditatis, vnum damus longè eunti amico, alterum domi retinemus: cum scribere volumus, filo supra surculum reuoluto simul hærere faciamus, vt continuum sit, & ligni nil appareat, filo accommodato per longitudinem baculi literas exarabimus, inscribemus quicquid cordi fuerit. Si surculi latiores fuerint, plures versus capient. Si prius filum aquæ immerges, in aqua alumen solutum sit, atramentum non diducetur, sed nitidius characteres continebit, mox filum à bacillo reuolutum in glomerulum accommodatur,

cortica ouum & corticem intra lumen & oculum accommoda, nam & perium corticem, & pellucida literæ conspiciuntur. Idem eveniet si limonum succo ouum p̄inxeris: nam corticem emollit, vt ne corticem foedet, & ex voto fruaris. Si vis autem vt literæ supra albumen videantur croceæ, & clarissimæ, vbi ouum excoctum fuerit: Coque ouum donec durescat, & cera obline, & insculpe ceræ literas styllo, vt lituræ dehiscant, & imponatur in humore, idest ex gallis cum alumine tritis, inde acri aceto impones, & eæ tient penetrabiles, quas cortice detecto videbis in albumine oui. Africanus ita docet. Gallæ & alumen cum aceto terito, donec atramenti spissitudinem habeant, ex hoc quicquid libuerit, ouo inscribito, & postquam scriptum sole desiccatum fuerit, ouum in muriam acrem demittito, & resiccatum coquito, & decorticato, & reperies inscriptionem. Ego in acetum imposui, & nihil evenit, si per muriam non intelligat acre lixiuum, vulgo capitello dictum. Cuius causa hæc est. Quia oui cortex porosus est, & laxis meatibus hiat, argumento quod recens igni appositum ouum sudat, & foris extillat aqua, & contra lumen inspiciendo clarum appareat, & cum acetum tenuerit, per eos penetrans, tenerum corticem efficit, cumq; remixtum sit cum albumine, secum eorum substantiam desert, & albumini oui imprimit, illudq; in frigida aqua immergens, condensat, & ad pristinum statum reducit. Sed animaduertendum, non esse immorandum in aceto; nam totum corticem erodit, ouum nudum, & sola cuticula coniectum reddit, & si tale aquæ immerferis, cortex non restituitur. Si vis scire quomodo literæ aqua in ouo visibiles fiant, solue calcanthum in aquam, & scribe supra corticem, & resiccescens nil conspicietur. si vis legantur, gallas vino coque, & in aqua ouum immerge. Aut supra ouum aqua calcis scribe, & lixiuo immerge, vbi maceratum erit brâile, sic literæ halurgæ videbuntur. Aut sepo scribe supra corticem, & vitrioli aqua submergito, post exiccationem abrade sepum, & nil apparebit: vbi prædicto vino mox immerferis, albæ literæ in nigro cortice candicabunt. Docebimus literæ quomodo igne supra ouum visibiles fiant: Citiorum succo supra ouum exarentur notæ, cœparum, aut ficus lacte, quod cum igni admoueris, croceas literas videbis, idq; in crudo ouo fieri poterit: nam coquendo literæ apparebunt.

Furtiuas literarum notas fieri, quæ cerni non possunt, & primo
quæ igne visibiles. Cap. III.

IXIMS quæ ad scriptum sic operiendum, vt locus, in quo facta sit inscriptio, scriptum occultet, commenta priscorum ætas induxit, nunc inuisibilis scribendi modos, quos eorum vice nostra solertius indagauit, videamus. Scribendi modum inuisibilem nūcupamus, quod nisi ratio adhibeat, qua scriptum indicetur, characteres intuentis omnino visum effugient, ita vt is, cui scriptum destinatur, notas exponendi modum ab eo, qui scripsit, præcognitum habere oporteat. Porrò hoc scripti genere, quoniam multum habet obscuritatis, in maximi momenti rebus, quas non parum intersit occultari, potius quām quousilio alio vti expediet, præfertim si sub eo scripti etiam perplexitas occultetur: quare ne quid omissum videatur, quod ad præsentem materiam possit pertinere, ea de re aliquot modos præscribemus, quos è nostris naturalis Magiæ antea experimento comprobatos, huc traftulimus: nihil enim ibi commissum est, quod verum antea non indicasset euentus, quos repetere hoc loco non inopportunum videtur, quorum quamvis aliqui etiam lippis & tonsoribus noti sint, eos tamen, exigente materia, non præteribimus. Epistola ab eius rei, quæ scribitur, suspicione prorsus aliena sumatur, tū omissis spacijs minime necessarijs, literæ, syllabæ, dictiones opportune humenti succo citrij, medici mali, vel cœpe, vel omnium

puncturis imprimebantur, quomodo fieri posset quin doli conscius non redderetur? Sed videamus quomodo Histiaus poterat capiti literas indelebiles facere, cutim vulnerando, aut acu, aut nouacula cutem aperiendo, iniecto cambustæ colophoniæ puluere: ita enim solitum est magnatum mancipijs dominorum suorum nomina faciebus imprimere, & literas indelebiles fecere, quæ mixtione sanguinis virides apparent. Fiunt literæ intercutaneæ & indelebiles in membro quovis: hoc modo. Cantharides naturalis diei curriculo valida aqua, vel citius auri separationis madeant, inde graphio, vel apto stylo in summa brachij cute, vel alterius membra characteres effigiabis, læsa humore caro, inflatas surgit in vessiculas, exulceraturq; sic acris vestigia aquæ in albas cicatrices perpetuo emarginat æuo, & nunquam euangelentibus literis membrum insignitur, & id melius Histiae secreto: nam & sub capillis legi non possunt, cum aibæ & lacteæ conspiciantur. At si velimus, vt non perpetuo inhæreant, sed per aliquos dies immorentur, multis modis efficiemus. Aqua fortis si æs vel argentum exederit, & eo literas in cute exarabis, per multos dies conspicuæ erunt. Eodem modo eueniet mellis oleo. Docebimus tandem quomodo quis literas inconspicuas, & indelebiles ferat, quas non ferre sciat, & visibiles fiant, cum opus fuerit. Id eueniet si dorso tabellarij literæ inscribantur, quas ipse ignoret, idq; præstabimus somnifero aliquo, vt ipse profundo demergatur somno, dum literæ designantur, & resiccentur, somniferis liber Magiæ naturalis noster scatet, resiccatæ literæ penitus inconspicuæ fiunt, quod etiam antiquis notum fuit. Ouidius.

Caveat hoc custos, pro charta conscientia, tergum

Præbeat, inq; suo corpore verba ferat.

Sed videamus num aliquo liquore scribi possit super cutem, vt flumina tranando, aquis pluuijs, & sudori obnoxiaæ fiant, & mox puluerem inspargendo, aut liquorem, literæ inconspicuæ fierent. Fit in dorso scriptura, quæ per loturam cuiusdam humoris duntaxat visibilis, quam penetrare nemo poterit, nisi qui secretum penitus cognoverit. Vitriolum aqua dissolutum vbi scriptum sit, gallarum decocto fit visibile: si acuat, penetrabit cutem, & sient literæ indelebiles, vel eius oleo: sal ammoniacus cum calce, siue sapone cœruleum colorem inducit. Si lithargirij oleo detergantur, lacteæ videbuntur, cum aqua vitæ, vel eius compare, acetato distillato, & aqua salis. Iam vero quam vanum in pugillaribus scriptum sit, videamus. Ego quidem meo iudicio existimo in hunc modum molestius esse scribere, quam cuiquam, qui vel mediocris iudicij sit, latens scriptum indagare, parumq; conferre hanc scribendi rationem nostra ætate fuisse sublatam, vt eo minus occulta fraus prodi possit, siquidem etiam si nulla prisci moris notitia haberetur, certe rem ipsam suspicio detegret. Sed nos subtiliori astu ita rem tutius agemus: nam lapis acetato mersus literas demonstrabit, & läpides non tabulae. Hircino adipe supra marmora literas exarabis, cum resiccantur, inconspicuæ fiunt prorsus: si lapis acetato demergatur, prodeunt illico, & foris, quasi superextantes eminebunt. Extat etiam modus, quo characteres in ligno abscondantur, & sic poterit quisq; inopinabili fraude in ligno characteres imprimere, qui non conspicuntur, nisi cum voluerimus. Sit lignum carnosum & molle, videlicet populeum, tiliaceum, vel huiusmodi, & ferreis typis illis, quibus typographi, cum in æneis matribus literas imprimunt, vulgus punzones vocat, literas supra lignum imprimamus semidigitali profunditate, mox doletur lignum dolabra fabrorum lignariorum ad impressorum profunditatem characterum, sed vbi omnia explanata, & exæquata fuerint, amico mittes baculum, aut tabulam rei gnaro, qui lignum aquis immersens, turnens lignum foras eminebit, quod istu fuerat contractum, & literæ conspicuæ sient exterius prominentes. Possunt & literæ in ouï cortice inscribi. Cera ouum circumlito, in eaq; stylo ferreo literæ delineentur vsq; ad corticem, sed eum non laedant, nam si ferro, vel stylo, cultrove corticem læseris, periculum imminet, vt dolus detegatur. Summerge ouum per noctem in forti aqua separationis auri ab argento, mane amoue ceram, & de-

cortica

Literæ quæ non nisi confricatis pulueribus legi possunt. Cap. V.

OSSVNT etiam fieri notæ, quæ in alba carta, aliave corporis parte inscriptæ delitescant, & cum opus fuerit detegantur. Super brachium, vel dorsum, aliudve membrum aceto, vel vrina clanculum fiat inscriptio, eaq; exiccatur, vt ne vestigia quidem appareant: vt verò scriptum exponatur, fuligo, vel combusta papyrus exteratur, sic enim literæ internitebunt, vel aliter, si adipe, vel sépo, aliove pingui, vel gummi delineentur notæ, & carbonis inde, vel combustæ chartæ pollis inspergatur, vt detegat. Hoc fortasse astu, vt Polianus ait, Attalus victimæ inscriptione impressa usus est. Hic enim, vt suos milites ad fortiter agendum cum gallis hostibus, qui multo plures erāt, impelleret, non parum referre arbitratus, si eorum animis indubitate victoriae fiduciam proponeret: ludicram rem, alioquin utilem huiusmodi cum sacrificaturo vate commisicitur. Ante conflictus diem parat victoriæ, nam Sudinus vates sacra faciēs, Deos precatus libat, & victimam dissecat; at Rex contrito gummi in dextram manum inscritbit REGIS VICTORIA, inscriptionem hanc à dextris ad sinistra producens, cumq; viscera extraherentur, manum in calidiorem, ac fungosum locum supponit, abstergitq; inscriptionem. Sed vates reliquas partes percurrens, & sua munera obiens, conuertit particulam, qua inscriptio cōtinebatur huiusmodi, Regis victoria: hæc res vulgata ingenii cum militum gaudio, plausuq; excepta est, vt alacriores, promptioresq; ad pugnam animos indicaret, sic quasi non dubiæ spe victoriae adducti, ac pollicito numine freti, acriter pugnantes Gallos superarunt. Sed ad rem redeamus. Id etiam præstabit lac fuscum, si eo alba charta describatur, & postmodum ab amico scriptum carbonis polline insperso confricetur, & detergatur: fit enim vt literæ statim nigrescant. Ad id etiam confert (vt Plinius refert) tūhymali lac ad designari das notas, & super illud inspersus cīnis ad detegendas. Confirmat hoc Ouidius.

Tuta quoq; est, fallitq; oculos è lacte recenti

Littera, carbonis puluere tange, leges.

Fallet & humiduli, quæ fit acumine lini,

Et feret occultas pura tabella notas.

Ausonius ad id.

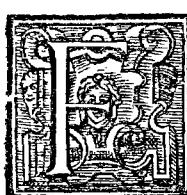
Lacte incide notas, arescens carta tenebit,

Semper in auspiciis prodentur scripta fauillis.

Est & inopinabilis techna supra chrystallum describere, nam cum vndiq; diaphanum sit, nullam affert doli suspicionem, & literæ intus latentes esse possunt, sic fiet igitur. Dissoluatur gummi Arabum in aquam, vel tragacanthæ, vt clara sit, & vbi optimè solutum fuerit, nequaquam chrystallum defoedabit, supra illud describens, siue cyathū, siue phialam, vbi litteræ reficcescunt, inconficiuæ fiunt: nemo dolum suspicari poterit, sic carceribus detento, cyathus immittatur, aut phiala vino plena, vbi literas visibiles voluerit, combusta papyrum, vel paleam super illud adfrica, & literæ illico apparebunt visibiles. Addemus tandem secretum vt literæ in carta, non igne, non aqua, aut aliquo, sed solum puluere legi possint: profectò dignum habendum. Soluatur adeps hircinus cum pauculo terebinthinæ resinæ, liquore carta adfrica, & seruato, cum amico nunciare vis aliquid, apposita papyro, delinita adipe, supra tabellam, quam amico mittendam destinaueris, ferreo stylo supra calcabis, & imprimentur notæ adipis tabellæ, mittito, quæ intercepta, neque aqua, vel igne visibiles fiunt, aut alio artificio, nisi tantum terreno puluere insperio.

omnium ferè acrīum succo iterum delineentur, nam siccato humore inconspicuæ fiunt, & eæ tantum, quas solum atramentum delineauit, apparebunt, cæteræ delitescent, ita ut qui legat tabellam, inutiliter scriptam, & vanam opinetur, at si pagina igni admota incaluerit, literarum rursus lineamenta clarissime indicabit. Est & salis genus, quod ammoniacum vocant, hoc contusum & aquæ immixtum literas quidem scribenti albas reddit, queq; cum papyro colore vix internoscatur; uerū si admoneatur igni, nigræ apparebunt: succus autem cerasiorum si calamo adhibeatur, viridi colore, si cyclamini, ruffo literas designabit. sic varij fructuum succi, varios quoq; igne colores indicabunt,

Quomodo notæ fiant aqua visibles. Cap. I I I.

IERI quoq; possunt literæ, quæ nisi charta aquis mergatur, legi non possint, eas delineandi modus talis est. Alumen aqua dissoluitur, eoq; dissoluto, characteres describuntur, qui cum siccescunt, conspici definunt, vt verò legi possint, charta aquis immergitur, sic immersa characteres conspicuos reddit. Idem etiam aliter fit. In vitreis chymistarum vasis è calcantu humor distillatur, eoq; in papyro characteres formantur, & sic fallent intuitum. Ut verò cerni possint, in omphacitis gallæ aquam charta, vel in vinum, in quo ea inferbuerit mergitur. Ut verò alibi magis quām in charta scribi possit, hoc modo scriptum fiet, quod lactis candorem imitabitur. Lithargiris primo teritur, tritus in fistule, vbi sit aqua aceto commixta immittitur, & decoquitur, & per colū traicitur, mox feruatur, tum in limonis citrigeri succo in lapide, vel aliqua corporis parte, vel alibi exarantur notæ: illæ siccato humore minimè apparebunt, sed vt legi possint, ea lithargiri aqua madefactæ conspicientur lactis candorem imitari. Poteſt etiam epiftola hoc modo concinnari, vt ea, quæ volumus latere medijs interuersus, qui cernuntur spacijs scripta delitescant, cumq; opus sit, aboleta, quæ prius apparebant, cerni possint. Modus hic erit: Stillatitio calcantu liquore (vel affusa in illud feruenti aqua, dum illud solutum fatiscat) super papyrum arcana literarum lineamenta designentur, cum arefactæ sint, illico celantur, cæterum vt inane scriptum deleatur, hac ratione fiet. Combusta palea, vel salicis carbones super porphyreticum marmor triturentur, tum omphacitis galla in albo vino decoquatur, sicq; eo humore in spongiam attracto, vernaculus color ater obliteratus delitescat, pristinus verò, qui delituerat, reficcatæ apparet. Fiet idem, si commune atramentum tantum aqua diluatur, quantum illa occultandis literarum lineamentis satis sit, eoq; modo totum id, quod volumus latere, describatur, tum atramentum ex carbonis salicis, vel paleæ combustæ polline paretur, eoq; super albicans scriptum inania, quæ velimus describantur, huiusmodi atramentum parum, aut nihil à vero differt colore: cæterum vt arcanum scriptum legi possit, vino in eadem galla decocto, spongia pagina detergitur, sic quod prius apparebat scriptum, delitescat, quod verò cerni non poterat, indicabitur. Ut aquæ linteum immergendo characteres appareant: Soluatur in aqua alumen, & hac literas exarato supra album linteum, interulas, sudariolum, & similia, nam vbi fuerint reficcatæ, penitus euaneantur: Vbi eas visibiles fieri velis, aquis immergito, & linteum obscurare videbitur, nisi vbi alumen delineatum fuerit, vnde literæ adeò conspicuæ fient, vt optimè legi possint: nam vbi alumen, calcantu, aut omnia adstringentia soluta fuerint, tardius aquam admittunt. Refert Curopalata Nicolaum quendam in Syriam transfugisse, qui scriptas in nigro velo literas ad Logothetam mittebat, proiectaque sindone per aquam literæ apparebant, quarum sensus erat. Ne timeatis à flavo volucre Duca &c. Lapis etiam aceto mersus literas demonstrabit. Si hirci adipe supra lapidem literas exarabis, reficcatæ inconspicuæ prorsus, si lapis aceto demergatur, prodeunt illico, & foris quasi superextantes eminebunt.

Literæ

liquefactæ colophoniæ, scilicet singulis lapidis libris binæ unciae colophoniæ puluis addatur, & remisceatur: epistolas in plumbeis lamellis clausas in medio misturæ condas, & offam in sacculo lineo claude, & costringe, vt in pilam conglobetur, post in frigidam aquam immerge, ut durescat, & silex videbitur. Huic loco Polycrates foeminæ astus affinis est, ea siquidem, dum in Milesiorum castris patrum & solempne festum ageretur, omnibus somno, vinoq; oppressis, na&ta temporis opportunitatem, vt id fratribus nunciaret, sic perfecit. Diognetum Erithreorum Ducem rogauit, vt sibi aliquam bellarium partem liceret ad fratres transmittere, quo permittente plumbeo libello in placenta coniecto mandauit ferenti, fratribus suo nomine diceret, vt eam ipsi soli comedarent, quod cum ille retulisset, fratres aperta placenta, libellum, qui erat inclusus reperebant, & quod in ea scriptum erat exequuti sunt, armis per noctem hostes fetto inebratos, & sine cura consopitos adorti, & voti compotes effecti. Alter Harpagus qui, vt Herodotus ait, literas in exenterato lepore inclusas, simulato pastoris venatu, ad Cyrus misit. Idem etiam præstabunt indumentorum latebræ, vt suspicio evitetur, & in sinu, & pedum soleis furtim gestentur. In Nicephori Gregoræ historijs legitur, Cum literæ mitterentur ad Cralem Seruiæ Despotum & ad alios præfectos, ab itinerum custodibus repriebantur, & eæ nimirum, quæ chartæ inscriptæ fuerant, sed perlatae sunt, quæ tenui linteo & albo inscriptæ, tabellariorū vestibus solerter insutæ. Ouidius etiā in arte amādi.

Conscia cum possit scriptas portare tabellas,

Quas tegat in tepido fascia lata sinu.

Cum possit solea chartas celare ligatas,

Et vincit blandas sub pede ferre notas.

Campati verò dum aliqua Poenis nunciare quærerent, & vndiq; à Romanis, à quibus obfessi erant, custodiæ agerentur, ornatum quendam virum pro transfuga miserunt, qui occultam baltheo epiftolam habens, simulata fugiendi occasione ad Poenos pertulit. Alij verò aliter interioribus vaginalium inscriptis nuncios destinarunt, & rem indrecto dolo indicarunt. Sunt & hac tempeſte, qui tabellas aliquo esculentio inuolutas, cani glutiendas præbēt, vt ex eius postmodū interficti visceribus nūcius exigatur.

Quibus pro clandestinis nuncijs uti possimus. Cap. VIII.

AD E M maiorum cura in tabellarijs dolum perquisiuit: nam & homini bus aliorum habitu mentitis, & animalibus vsi sunt: Huc vafrum Iosippi con filium spectat, cuius iussu internuncij custodum & excubantium manus neglecti, velleribus loca contecti præteribant, vt si quando confici possent, canum similitudinem mentirentur, quod factitatū est, donec eam fraudem vigiles persenserunt, vallemq; cinixerunt. Nec satis hoc humanæ curiositati fuit, nisi etiam sibi de itineribus consulteret, ne nuncij in custodum & interceptorum manus perueniret, quare terrestri relicto itinere, suam etiam flumina viam præbuerunt. Sed ne interim scriptum aquis posset aboleri, Frontino authore, plumbeis lamellis inscriptis milites Saltellam amnem tranantes, ad brachia alligatis vsus est. Lucullus verò, vt idem Frontinus refert, vt Cyzicensis à Mithridate obfessis suum aduentum indicaret, impeditis hostium præfido fauibus, quæ modico ponte continent iungebantur, maritimum iter quæsiuit: gregarius siquidem miles ad id destinatus, inflatis duobus vtribus insidens, vbi literæ includebantur duobus regulis inclusis, simulata marinæ beluae specie per septem millia passuum fluminis traiectum, Ducis aduentum nunciauit. Etiam Harpagi factum occurrit, quod modo ante retulimus, is Cyro occultum animi consilium proditurus, cum hoc impeditis itineribus aliter non posset, fidissimo domestico, venatoris habitum mentito, & leporem habenti, in quo exenterato tabellæ includebantur in Persidem præferendas tradidit.

Quomodo diuersis artificijs occulte scribi possit.

Cap. VI.

OSSVM VS etiam alijs artificijs etiam occulte scribere. Sili-
buerit characteres sic designare, vt nisi lumen vel syderis, vel
candelæ interponatur, cerni non possint, in hunc modum fiet.
Cerussa, alias ve color gummi liquefacto immiscebitur, ex eaq;
immixtione materia chartæ concolor parabitur, vt nihil ab ea
discernatur, tum qui nuncium sit excepturus, charta oculis, &
lumini interposita subobscuras characterum formulas cōspiciet:
fit enim ratione optices, vt ea materia parum densa, dum oppo-
sita extero lumini, impedit, quo minus ulteriores radij ad in-
tuitum nostrum perueniant, conspicuam nobis lineamentorum umbram efficiant.
Fieri etiam potest, vt nigra charta albos characteres conspicuos reddat. Ratio est hæc.
Oui luteum albumini commiscetur, vt instar scriptorij atramenti liquefacat, eo liquore
literarum figuræ in papyro protrahuntur, & exiccantur, tum super exiccatam chartam
color ater inducitur, eaq; iterum exiccata mittitur, verùm vt literæ conspici possint,
lato ferro chartæ superficies eradicatur, sic enim fiet, vt sublato inde atramento, ubi lite-
ræ erant earum albi coloris signa conspiciantur.

Quomodo epistolæ occulte ferantur. Cap. VII.

ON minus quam in animi sensis occultandis, diuersis quoque mo-
dis in mittendis, recipiendisq; cautè nuncijs vetustas via est, qui-
bus nec ad id rudior nostra artas etiam alios induxit: eos recensere
non pigebit, ne quid sciens præteream, quod de eo genere usquam
meminerim: ne cum occasio postulauerit, aliorum nobis exempla
suppetere possint: quare non inopportum erit hanc materiam
tres in partes præcipue distribui, vt de literis primum, mox de ta-
bellarijs, tertio cle eorum itineribus loquamur. De literis sermo
erit, quemadmodum illæ occultari consueuerint, & inscribi demonstremus, de tabel-
larijs vero rursus, vt de homine habitu am & figuram mentiente verba faciamus: de iti-
neribus, vt interceptorum insidia, quemadmodum interdum vetari possint doceamus:
quarum rerum exempla, quæ nobis in terlegendum in veterum historijs licuit cognoscere, hoc in loco distincta in medium iafferemus. Primum itaque occurrit Theophrasti sententia, in qua is admonet, incisio viridis, & adhuc virentis ligni cortice, & intus
tantum euacuato, quantum literas capere possit, & postmodum alligato, illud iusti tem-
poris lapsu, natura cum literis occuli usum remanere. In hunc modum ille religiosis ex
hominum industria præceptionibus, ligno inclusis admiratos populos trahi potuisse
meminit. Sed hoc ex Theophrasto potius ad rei similitudinem induxi, quam vt ad præ-
sens remedium facere posse admoneam, diuturni siquidem temporis ad id successio-
ne opus esset. Poteſt tamen hoc reuelare in fisco ligno, velut abiete quilibet in hunc mo-
dum non incommode imitari, communissimè albo glutine rimis coalescentibus. Poteſt
& hoc in ouo perfici, vt illud delicata cu ltri cuspidi apertum, mox apposita chartu-
la glutine exoui albumine, cerussa, & cera confecto occludatur. Idem & in-
fracto marmore, vt parte coalescant prodeſſe poterit hoc modo. silicei lapi-
des, æneis pilis tenuissimè tunduntur, & incerniculo cribrantur, mox æneo lebete
liquefactæ

ea siquidem, ceu planè rationis compos epistolam gestans, quo opus erat transuolabat, callide noscens, quò dirigendus impetus, vbi insidendum, & interdum quiescendum foret. Hæc humanum ingenium ad cauenda pericula sibi solertijs quæliuit, sed eadem ingenij calliditate, quasi suis semet telis confodiendis irritatur. Oppugnante Christiano exercitu Ptolæmaidem, cùm in hunc modum nunciam columbam obseßsis Saladinus destinasset, hortatus ut firmo animo forent, sperata sui aduentus festinatione, ea à nostris intercepta est, contrario alligato nuncio dimissa, vnde euenit, ut desperato illi auxilio, nihil amplius expectarent, sui deditioñem facerent, ut nullo modo in rebus humanis securitatē, sed fraudem esse posse existimarent. Themistius ait inter animalia columbæ memoria valent, ut quibus purgata, & absoluta mens sit, ob id & si omnia alia animalia ad suos filios confugiant ab eis abstracta, nemo tamen si longius exportetur, memoria falsum reuerti possit. De columbis experimentum vidimus. Cùm serò è villa reuerteretur familius, pipones à matribus abstractos & pallio obuolutos mecum domi attulit, & cum noctu domum peruenissimus, in domicilio clausi, die orto, è fenestrī euolaruit, atq; è longinquō rus conspicati, arrepto volatu, uno oculi ictu ad suum locum se receperunt. Ob id in Genesi Noe columbam misit, & rediit, coruus non rediit, coruus enim caret memoria. Dignum relatu ex Plutarchi monumentis me legisse memini, per columbam ex arca misam in diluvio Deucalioneo præbuuisse subsidentiam aquarum cessantis hyemis. Idem præstant animalia recenter enixa.

Quomodo scriptura & sigillum mentiatur. Cap. X.

N urbium obsidionibus, & exercitibus, & magnatum negotijs maximo usui esse possunt literas ducis manu obsignatas, ac sigillo proprio imunitas reserare, scire quid contineatur, ac resignare, alias contrarij tenoris scribere, & similia. Docebimusq; primo quomodo sigillum mentiri possimus. Liquescat sulphur, & in liquidum proice ceruſam pulueratam, mixturam hanc supra sigillum impone, sed circumunias vel papyro, vel cera, aut creta, & comprime, frigefactum amoue, & in eo typum sigilli habebis. Idem etiam præstabimus alio modo. Repleatur olla fictilis aceto, intro vitriolum coniicito; ac plusulum æruginis, ac in bullas effervescente finito, intus laminas ferreas immerge, paululo temporis elapsio, tolle, & ab superficie cultro abrade situm quendam, quem contrahit, quasi lutulentum, & in subiectam patinam ferua, sum merge iterum in ollam, alteram cape, eodemq; modo abrade, & sic quousq; huius crassamenti alias partes habueris: in hoc argentum viuum proice, & malagma confice, quod dum molle et tenerum est, supra sigillum comprime, & sub dio finito, nam adeò durescit, ut facilimè literas sigillo imprimere poteris, vt ferè metallum euadat. Possimus & alio modo idem efficere. Recipe chalybis scobem, & fictili vase igni duro appone, adde res, quæ fusionem accelerant, & liquefactum proice in cauum locum, ænea pila terito, quia facile fiet, & sic ter, quater facito, mox puluerato, & argentum viuum cum ea remisceto, & in olla vitro oblita bulliat per diei quadrantem: vñque donec sit optimè remissum, tandem imprime in eo sigillum, & refrigerari finito, & durissimum euadet. Si vis scribentis formam imitari, ita facito, aperi epistolam, supra speculū vitreū, cui desit bracteola, expāde, supra epistolam pone albam chartam, sub vitro lumen, atramentum tempera ad similitudinem scripti, & supra apparentes characterum ductus lineas ducito. Possimus epistolas reserare & claudere sine suspicione. Nostro more clauduntur epistolæ, supra inducta papyro, quæ ex una parte literam penetrat, ex alia supra transitum inducitur cæra, & sigillo comprimitur, ita epistolam reserabis, rumpe partem illam papyri superinductæ loco, vbi pertransit epistolam, & perforatur illico reseratur epistola, legitio, ac denuo claudito, & papyrus præru-

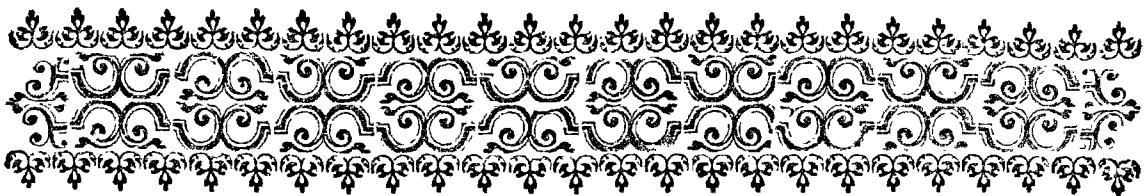
Quomodo etiam nuncij per aerem mittantur. Cap. IX.

ED ne id quidem satis visum est, verita enim hominis solertia, ne aut dolo, aut casu aliquo nuncius intercipi possit, & veritas sponte prodeatur, aut res tormentis ageretur, vt ea possit extorqueri, viam etiam in aere quæsiuit, & sagittis interdum, nonnunquam aubus tabellariorum vicarijs vfa est, vt ea aduersus interceptores per cœlum securitatem præstaret, in eum modum, vt Herodotus ait, ab Artabazo, & Timoxeno factum est, quoties alter alteri quicquam vellet nunciare, charta siquidem pedis sagittæ complicata, aptatis insuper pennis ad constitutum locum cum sagitta mittebatur. Huc pertinet Cleonymi Lacedæmoniorū Regis exemplū. Hic Trezenē urbem obsidens, ad multas urbis partes vndiq; expeditos iaculatores dispositos mittere sagittas iussit, eis inscribens. VENIO, VT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSERAM. Vnde euenit, vt appositis scalis concendens exercitus moenia, euerteret, & ciuitatem diriperet. Cæsar verò audiens Ciceronem à Gallis obfsum oppugnationem ferre diutius non posse, militem misit, qui noctu epistolam iaculo alligatam supra murum emitteret, quod cum is fecisset, repartam epistolam cum sagitta ad Ciceronem custodes attulerunt, in ea hæc verba notabantur. CAESAR CICERONI FID VC IAM OPTAT, EXPECTA AVX ILIV M. Sic repente Cæsar venit, & intercisa oppugnatione hostes reppulit. Nos tutius & commodius hoc tempore tormentorum sclopis faciemus. Si res nuncianda paucis verbis continebitur, poterimus manualium tormentorum sclopis emittere, scilicet complicatam papyrus in loculum immisum, vbi plumbeæ pilæ formantur, supra plumbum liquefactum, sed non adurens, mittimus, & conuolutam papyrus plumbo, piro puluere per area mittimus, sed quia paruæ sunt, die multis emittere poterimus. Modum soluendi pilam, vel paucō igne, vel in hydrargirum immissa, paucō temporis curiculo soluetur, & papyrus intacta remainet. Docebimis etiam nunciarios per aues præstare, & ad eiusmodi munus hirundines, columbas, coturnices & alias aues pro internuncijs habere possumus; hæ siquidem alio, quoties necesse sit, translate, suspensis collo literis, vel pedibus annexis, internunciæ reuertuntur, & ad cognata deuolabunt, his nuncij, cum celeriter aliquid significandum erat, interdum vetustas vfa est. Hircius consul, Frontino teste, ad Decimum Brutum, qui Mutinæ ab Antonio obsidebatur, columbas diu tenebris inclusas, fameq; affectas è propinquiori, quatenus poterat, moenibus loco emittebat; illæ lucis & cibi auidæ, altissimis ædificiorum partibus, euolantes insidebant, easq; Brutus excipiebat, sicq; de rebus gestis. certior siebat, quare disposito semper locis iisdem cibo reuocabat eas. Hinc Plinius. Nil vallum, & vigil obfido, atque retia amne prætentia profuere Antonio, per cœlum eunte nuncio. Ea ratione vno, eodemque die ex Olympia Aeginæ Thaurosthenis victoria ipsius parenti nunciata est, quamvis alij per spectrum effectum asserant, alij etiam aliter Taurosthem cum proficiseretur columbam à pullis adhuc madidis, & inuolucribus abduxisse, eamq; cum vicisset, purpura amictam remisisse, quæ summa cum festinatione ad pullos properas, eodē die è Pisa in Aeginā aduolauit, cuius rei Aelianus author est. Nec desunt, qui id hirundinibus quæsiuerunt, vt è nidis abductas, pullis relictae, ad domesticâ remitterent. Afferunt etiam nonnulli, trans mare ad ortum columbas esse, quæ per medios hostes, interclusa via, nunciorum officium fungentes, dominorum literas sub aliis breui tēpore longissimè deportēt. Quod fortasse Iuuinalis sensit, cùm diceret,

„ tanquam è diuersis partibus orbis
Anxia præcipiti venisset epistola penna.

Memoriæ etiam in vetustissimis historiarum monumentis proditum est, Aegyptium Regem fuisse Marrhem nomine, qui coturnicem mitem, atq; omnino cicurem educuerat, qua pterophori & cursoris vice, quoties aliquid nunciandum erat, vtebatur;

IOAN. BAPTISTAE PORTAE NEAPOL.

DE FVRTIVIS LITERARVM NOTIS
LIBER TERTIVS.

P R O O E M I V M.

VID olim notæ , & quorsum à maioribus eorum usus inductus sit , & quomodo inuisibilis notis scribendum , & ne vt illæ intercipiantur superioribus voluminibus indicauiimus . Pro ximum nunc est occulte scribendi , ijsq; vten- di modos , vt tuto epistolis arcana committan- tur prosequamur . Huius voluminis materiam quatuor in partes diuidemus , eos primùm mo- dos , qui artificiosa legentes simulatione deludent indicabimus , nota- rum deinde inuolucra , quæ non nisi magno cum labore interpretari possunt suggeremus , mox ea prosequemur , quæ tanta doli perplexi- tate inuoluuntur , vt ne Oedipi quidem conatus non frustrentur : tum ad ea procedemus , quæ non modo peruestigari nequeant , verùm etiam nullam doli , aut rei sub adulterinis literis contentæ , suspicio- nem relinquant , vt vltimo libro prosequemur : sed vt alterius propo- fiti scriptum negligendum præbeant . Verùm dicet aliquis , quorū in re tam friuola tantum laboris impendium ; quotus enim quisq; tam rudis & obesi ingenij erit , qui in his componendis , postquam huic ne- gotio aliquandiu operam dederit , peritus non euadat , vt ad effingen- dos id genus nouos & diuersos scribendi modos sine magistro facile idoneus non existat ? qui præterea tam multi esse poterunt , vt ijs ne- que

DE FVR T.-LIT. NOTIS.

præruptam suo foramini accommoda, linita prius fissura ex gummi tragacantha in aqua soluto: nam adeo charta glutinatur, vt fortior eo loco sit, quam alijs, pondusculo comprime dum siccescat, fraud detegi non potest, quia glutinum album est, nec à charta colore dignoscitur. Hactenus huius voluminis materiam vtcunque pertractauimus, nonnulla, quæ ad eam rem pertinere videbantur, fortasse ex industria omisimus, alia ad hæc referri possunt, quæ si non prouectis fatis erunt, postmodum fortasse plura dabimus, siquidem hæc nunc rūdibus, & omnino imperitis scripsimus: nunc ad tertium volumen transeamus.

FINIS LIBRI SECUNDI.

nam exprimerentur. Vnde character hic M. M V N D V M significabat, hic M. M O D V M, hic ij H O M I N E M, & hic F T E M P V S, alias in hunc modum K S Y L L A B A M, alias verò sic D A C C O M M O D A B A T. Huius generis reliqua erant, quæ in eo libro commentus ille fuit, quibus pro exprimendis occultè animi concepta vterentur. Nec defuerunt ex priscis authoribus, qui pro notis verba scriberent.

Antiquorum scribendi modi vani & Inutiles.

Cap. I I.

I sum doli, quos ad scriptum obuelandum prisci intienerunt, de quibus ne sermo nimis in longum in re ludicra protrahatur, nil est, quod dicam, nisi vanissimos esse, quicq; vel à pueris possint facile agnosciri: obseruata enim characterum potestate, qui sàpius repetuntur, nemo est quin videat, parum conferre ad scripti obscuritatem characterum potestatē immutari, neq; solum potestatē, sed etiam figuram; si quidem né latens scriptum mentis inquisitione eruatur, parui videtur referre characterem vel barbaricum esse, vel aliam quamvis formam pro charactere depingi, modo compertum sit, quo sermone charta concinnetur, isq; sermo interceptorī minime obscurus existat. Sed vt de Ciceronis inuento loquamur quis eius labore in eiusmodi notis perquirendis citra naufragium subibit, vt tot sibi characteres effingat, quot rebus singulis, quæ vsu venire possunt, vt singuli aptentur sufficiant, quibus quamvis tuto scribi possit, quomodo tamen paucis diebus, ne dicam horis idem conscientius interpretabitur, qui hunc verborum indicem retineat? Abeant cum sua vetustate tam copiosa veterum commenta, nos animi occulta consilia scripto commissuri, ne quaquam ijs tutos existimabimus, longe alios astus, longe q; aliam vafritiem hæc ætas videtur exposcere, in qua vel infantes nondum verba balbutire cognouimus, cum subdolæ mentis quædam signa, veluti malitia primitias ingerunt, quasi à nutricis huberibus simul cum lacte illam suxisse, ne dicam a matris vtero contraxisse ideantur, quare in vsum, qui velint hæc admittant, nos certè sicubi res occultissimas necessario laterbras exposcit, pro rerum occasione, illis nequaquam vitæ & fortunarum discriminem committendum ducimus, nisi res minoris esse videatur, vt in re occultanda nimis laboremus, cuiusmodi igitur ad hæc astus ætas nostra protulerit, nunc in medium proferamus.

Quid sit furtiuis literarum notis scribere.

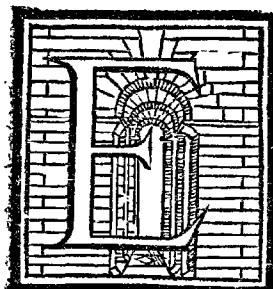
Cap. III.

IL aliud furtiuis literarum notis animi sensa committere appellamus (quod in hoc volumine præcipuum intendimus) quâm eo scribendi vt artificio, vt quod per epistolam nunciare velimus, ita occultemus, vt non alia ratione, quâm ea, quæ à nobis inducta est possit interpretari, quo fit, vt huiusmodi scriptum nemini nisi amico, cui res nostras percipi volumus, facile cognoscatur. Huius verò artificij tria potissimum sunt genera, tria enim præcipue accidit literæ, ordo, figura, & potestas, quare alia scribendi ratio ordinis per mutatione obscuratur, vt si ROMA pro eo, quod est AMOR scribatur. Alia figuræ cōmutatione, vt si pro formis nostrarū literarū quiduis aliud ex arbitrio depingatur, & sua quæq; literæ potestas forma exprimatur. In hunc modum Esdras scriba, & iurisperitus

que volumen capiendis, neque quisque percensendis satis esse videatur? Non diffiteor nouas posse horum characterum figuram ex arbitrio quemlibet configere, verum non omnes eiusmodi erunt, ut & scribenti & interpretanti nauseam non pariant, at qui nos eos modos tradere conati sumus, quorum præter multiplices literarum characteres in omni ferè scribendi ratione, cum facilis erit usus, tum verò facilius exemplum habentibus ad percipiendum interpretatio, eo enim penitus sublato, omnino perdifficile erit, ut scriptum legi posse nullo planè modo videatur. Sed quoniam innumeris penè modis hæ scribendi rationes possunt variari, nos ex ijs aliquas, quæ insigniores usus sunt, attigisse satis erit, ad quarum exemplaria quius nouas & præstantiores poterit comminisci, sed ne longius sermo protrahatur, ad eas præceptiones opportunum fuerit accedere.

Furtiuæ literarum notæ, quibus maiores inscribendo
usi sint. Cap. I.

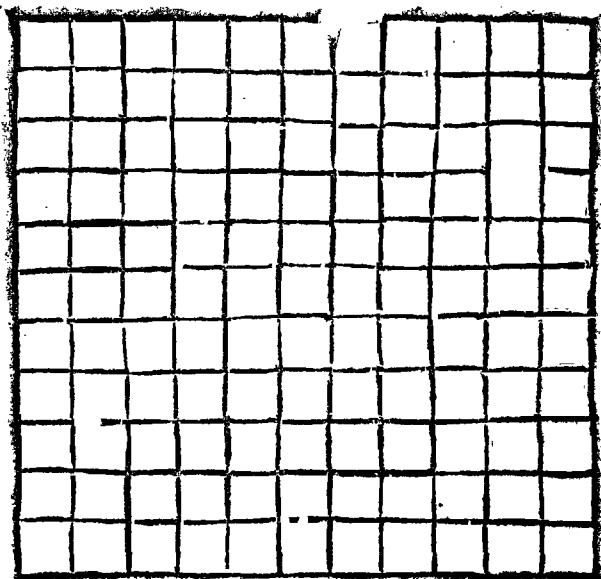
XPOSITIS ijs, quæ de characteribus, qui sine artificio certi non possunt, proximum est de ijs verba facere, qui per se sub usum cadent, alioquin technis impliciti. Sed quoniam hac in re nonnullos prisci modos inueniunt, qui multum à nostri temporis dolis & inuolucris differunt, veterum primum huiusmodi scribendi rationem prosequemur, occultos mox nostri temporis scribendi modos in sequentem librum differemus. Maiores itaque cum res, vel tempus obscuritatem exigeret, varijs in scribendo ambagibus usi sunt: testes sunt Suetonius & Gellius, qui hac scribendi ratione C. Cæsarem in epistolis ad C. Oppium, Cornelium Balbum, Ciceronem, & cæteros familiares, qui res eius domesticas, vt absentes curabant, usum esse meminerunt. Occulte scribendi modus hic erat, vt literarum potestas commutaretur, & primas literas quarta quæq; succedens indicaret, quo fiebat, ut scriptum saepissimè sine coagmentis syllabarum componeretur, ita ut incondite literas positas putet, inter eos verò interpretandi clandestinum commercium erat. Res exemplo dilucidior fiet: Pro A litera D ponebatur, E pro B, F pro C, & de reliquis in hunc modum, sic in legendu sonus cuique suus, & potestas reddebaratur, & occulte scriptum legebatur. Extant de hoc scribendi modo Probi Grammatici satis curiosus commentarius, in quo de occulta literarum significatione à C. Cæsare scriptarum pertractatur. Aliter verò literarum potestatem Augustus commutabat, cuius extat scriptum ad filium huiusmodi. Quia innumera incident assidue, quæ scribere alterutrum & secreta esse oporteat, habeamus inter nos notas, si vis tales, ut quicquid scribendum sit, pro unaquaque litera, succedentem scribamus hoc modo, ut pro A ponamus B, & C pro B, & de reliquis in hunc modum, & pro Z duplex AA ut à nouissima ad primam duplicatam redeamus. Hic fuit Augusto scriptum obscurandi modus. Aliter Cicero (vt aliquibus videtur) qui instar dictionarij librum conscripsit, in quo singulis verbis singulas notas, quibus illa significarentur præfixit, tantaq; erat notarum & verborum copia, ut quæcunque latino sermone scribi possent, suis no-

tis

Sed perplexius & inuolutum magis scriptum erit, si numerus versuum adhuc duplicabitur, vt quatuor primum lineis constitutis, literæ & ordine collocentur, vt prima primi versus initio, proxima quarti, tertia in fine primi, quarta in fine postremi, quinta deinde initio secundi versus, sexta initio tertij, septima in calce secundi, octaua demum in calce tertij disponatur, idem & postmodum ordo seruetur, vt subiecto esemplum clarius suggeretur.

p a h g i b i u e r r a b i l e b e d i a b h l t e f n s
m c e i n u d l d e t u b . e l u u c c f i e q t i a e d
e t f m i m i l o r e r e . r l r l c e o g d u e n g m i
o m o r e e a x r t d b s t n t t p i t n e o l i d t o t

Possimus ad id mathematicis figuris vti, aut literas disponere in militares ordines, vt in phalanges: vnde si in quadram formam literas dispositurus fueris, ita facito. Habeto literarum numerum, ex eo quadrata eliciatur radix, quæ ordinis metata ratio erit. Exempli causa superiorum literarum numerus est 122, radix 11, est 121, remanet vnitas disponetur hoc modo.

p o s t m e d i a m n
o c t e m h o s t e s
a g g r e d i m i n i
e t i n i t e b e l l
u m q u i a h o d i e
d u x b e l l i g e r
a n d o f o r t i t e
r c e c i d i t e c c
e d e p o p u l a b i
t u r u r b s e t b e
l l i f i n i s f e r i t.

Nos vbi scriptum tali modo concinnaimus: ab imis ad superas ascendendo à dextris, vel à sinistris, quomodounque libuerit, ita scriptum eueniet.

Ite radue aopludcnumtgcoireedxqigtssupcobunretiroifeiimm
nbpdolatdheefuirlheiiodfsltiobmsietaeigdeitarbbcteilnemiei
cerelisnt.

Poterimus easdem in alteram longiorem formam disponere, & si longius latus sit 17 breuius 7. sic enim concinnatur.

ritus ut Hieronymus in libri Regum præfatione testatur, cum eum librum scriberet, in quo leges continebantur, nouis characteribus vsus est, qui postea à Iudaïs vsu receperunt, omnibus temporum successione perspicui facti sunt, vt non alias apud Hebraeos characteris vsus etiamnum perduret, quam eorum, qui tunc nuper reperti, erant obscuri. Alia permutata figurarum potestate obscurior reddetur, vt si pro vna Tyriorum litera, alia Palamedis, & pro Palamedis vna Simonidis Melici pariter alia reponatur, vel ex aduerso: Nam si veterum monumentis fides habenda est, Tyrii apud Graecos literas induxerunt numero sexdecim, post hos Palamedes quatuor, demum Simonides totidem adiunxit traditur, ita vt omnes quatuor & viginti numerum absolvant. Hæc sunt præcipua occultè scribendi genera, verum ex ijs multæ species emanant, quæ pro diuersâ eorum compositione variantur: nam & ordinis transpositio, figuræ forma, & potestatis functio multiplex esse potest, & ea simul posita, diuersissimam obscurandi scripti perplexitatem efficiunt, Vnde tam multa, diuersaque esse possunt genera, quam varia excogitantium in omni tempore ingenia. Sed hæc suis locis interlegendum sient clariora, quare velle hic ea percensere, absurdum esse existimo. Nunc ad reliqua transeamus.

Quomodo per literarum transpositionem occultè scribi possit,

Cap. IIII.

Tigitur ad occultè scribendi modos accedamus, ratio poscit, vt ab ordinis transpositione, & in hoc genere à simplicissimis & scriptu facilissimis exordiamur, initij enim simpliciora magis conuenire videntur, taliq; ordine omnes ad disciplinas commode prouehimur, vt primum cognitus facilia, mox aliquanto difficiliora, & minus simplicia discamus. Quare inter ceteros talis scripturaræ modos, qui ab huius rei non ignaris circumferuntur, hic primum occurrit, qui eo artificio contegitur, vt literæ certo ordine seruato, in scripto transponantur, huius generis duplex ratio esse potest, altera erit, quæ suspicione prorsus carere videatur, altera, quæ licet suspicionem afferat, se tamen sua obscuritate tuebitur, nisi nimis curiosus interceptor, obseruato literarum ordine, quomodo literarum nexus transferatur, deprehendat. Prioris ratio hæc est, Proposito primum vestræ sententiæ exemplo, vt tutius scriba tur, duæ statim lineæ capiantur, in quibus literæ collocantur, prima tum litera in superiori versu, proxima in inferiori, rursus tertia in superiori, quarta item in interiori alternatis vicibus reponatur, quoad tota spatia literis compleantur, mox ijs perfectis binæ aliæ sumantur lineæ, quæ pari modo literis occupentur, donec totus sensus explearetur, quo fieri, vt binæ extremæ lineæ aliquando ambæ dimidiatae remaneant. Hæc sententia notata primum nostris characteribus subiiciatur exemplo.

POST MEDIAM NOCTEM HOSTES AGGREDIMINI, ET
FINITE BELLVM, QVIA HODIE DVX BELLIGERANDO FOR-
TITER CECIDIT, ECCE DEPOPVLABITVR VRBS, ET BEL-
LI FINIS ERIT.

Hæc verba si ad eam formam scripto committenda sunt, transposito literarum ordine, tale scriptum indicabit.

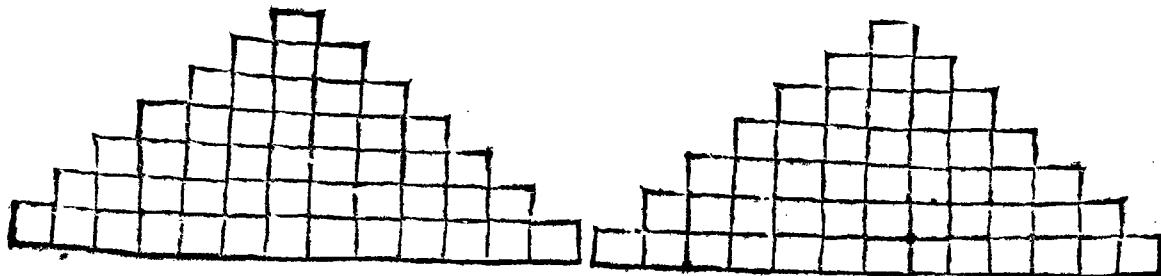
p s m d a n c e h s e a g e i i i t n t b l u q i h d e u b l i e a d f r i e c c d t
o t e i m o t m o t s g r d m n e i i e c l m u a o i d x e l g r n o o t t r e i i e
c e e o u a i u u b e b l i i i e i
c d p p l b t r r s t e l f n s r t,

Sed

p
o f t
m e d i a
m n o c t e m
h o f t e s a g g
r e d i m i n i e t i
n i t e b e l l u m q u i
a h o d i e d u x b e l l i g e
e r a n d o f o r t i t e r c e c i d i t
i d i t e c e e d e p o p u l a b
u r u r b f e t b e l l i f i n a i s e r i . t

uieanrhmmoprdrhieonesuiaotdsodtrtndeitcibedibmetascoei
feecfdlnamteouligbdrxuegeetbmtlpieqilotluipeluriilcgnae
ibcfietxi. t.

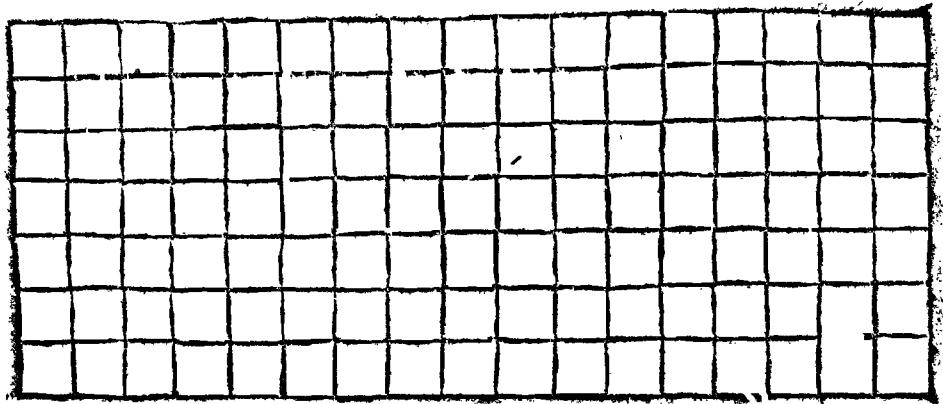
At si in forcipes diuisurus, sunt enim forcipes duo adhaerentia sibi triangula. Ita facies. Diuide literarum numerum, qui est 122. erit. 61. cuius proximior radix. 7. dupla, erit 14. deme unitatem, erit 13. hoc modo.

p o f t m e d i a m n o c t e m h o f t e s a g g r e d i m i n i e t i n i t e b e l l u m q u i	a h o d i e d u x b e l l i g e r a n d o f o r t i t e r c e c i d i t e c c e d e p o p u l a b i t u r v r b i s & b e l l i f i n i s e r i . t

Eodem, quo prius usus fuerit modo, & in sequentibus uteris.

irhmmopteonefesodtbitciemetaliselnamuigmegqtuiia
ctaeeohcenldderdlnidcoixcefgbpcoeoirrpdtuiiltaebi

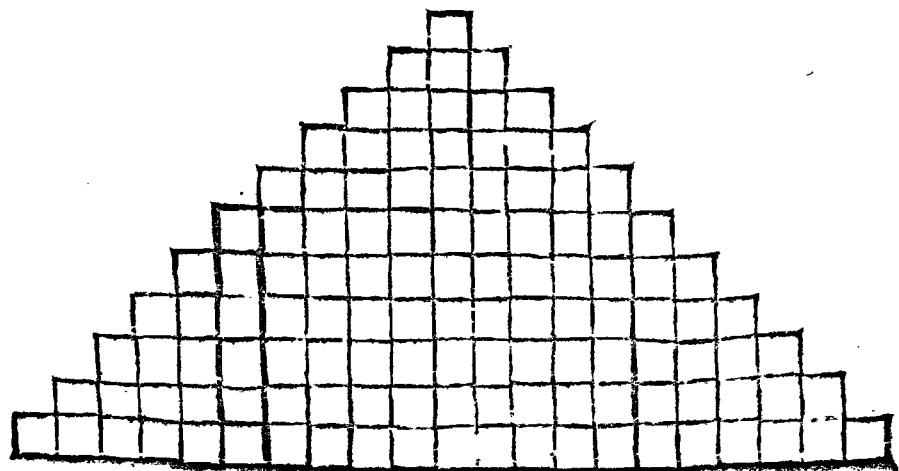

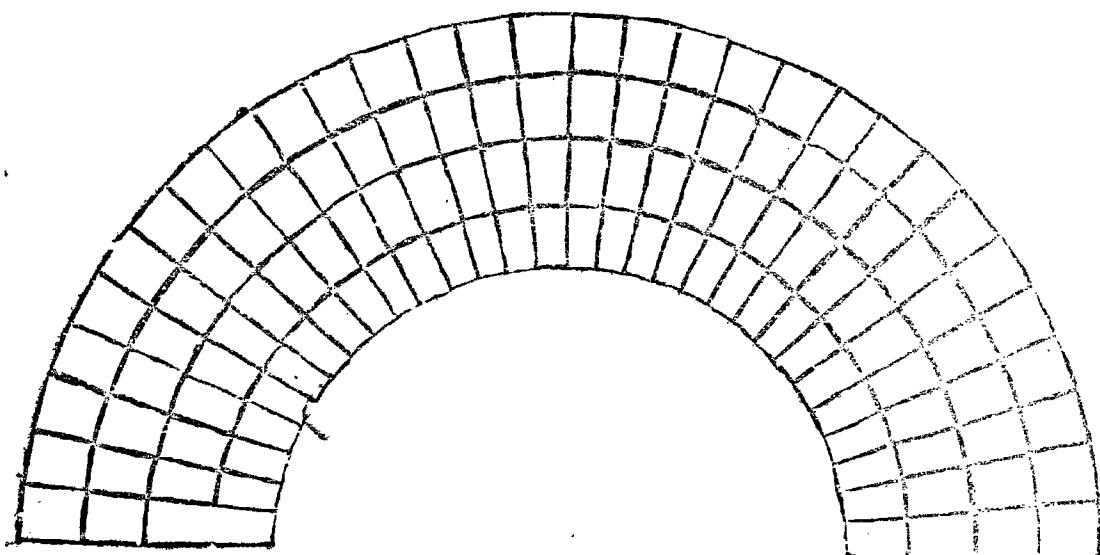
p o s t m e d i a m n o c t e m h
 o s t e s a g g r e d i m i n i e
 t i n i t e b e l l u m q u i a h
 o d i e d a x b e l l i g e r a n
 d o f o r t i t e r c e c i d i t
 e c c e d e p o p u l a b i t u r
 u r b f e t b e l l i f i n i s e r i t.

Etiam à dextris ab imo ad summa ascendendo, tale erit.

V e d o t o p r s o d i s o b c f i n t s f e o e i e t e d r d t s m t e t n e a e b p i x b g d e
o t b e g i l p e e l r a l u r l l e m i l c l u d n f a e i m i o i b c g q m c n i i e u i t d r i
n e s u i a a i m e r t h e h . r i t

At si in triangularem formam ordinare votum fuerit, sola erit in apice, mox infra tres ordinabimus, demum quinque, septem, & nouem, et si quæ ex locis superenumerabuntur, è latere locabimus eas. si scire aues, quotus erit postremi literarum ordinis, ex arithmeticis progressionibus condicces. Excipe radicem quadratam totius, eam dupla, ex numero vnum deme, & relinquetur postremus literarum ordo. Erat numerus 122. radix 121. erat ij. dupla erit 22, deme vnum, erit 21. hic erit postremus literarum ordo.

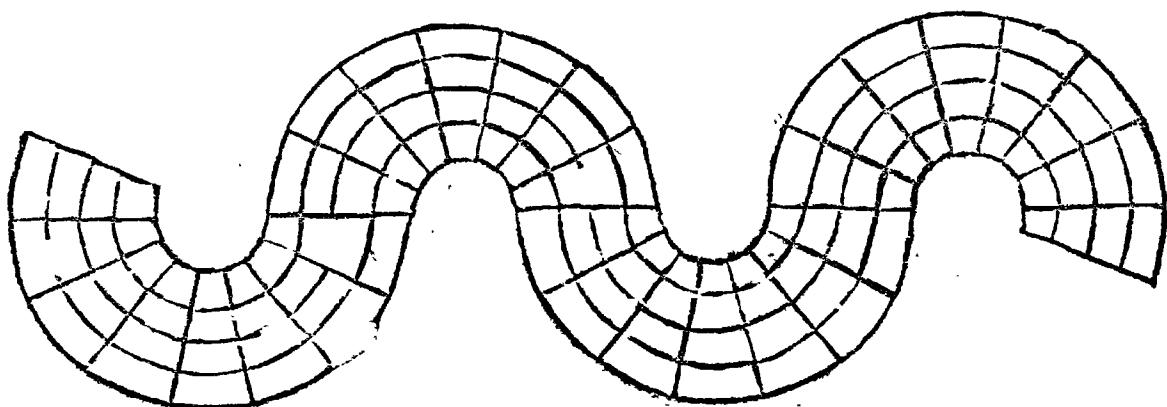

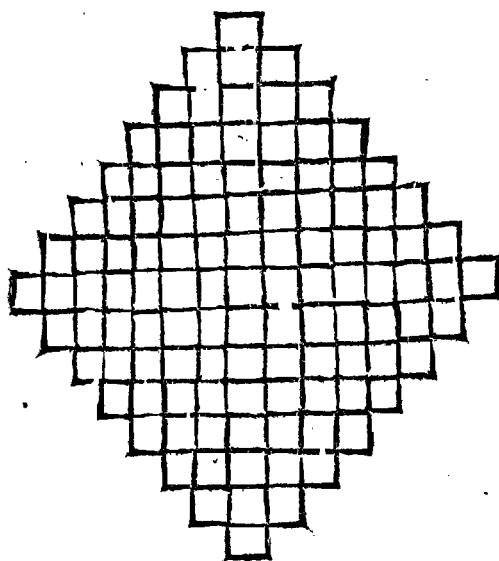
p o r t m e d i a m n o c t e m h o s t e l a g e
 i l i s c r i b a n d o f o r t i t e r c e c i d i t e c c e d i
 e p o p u l a b i t u r u r b s e t b e l l u m q u i a h o d i e
 p o r t m e d i a m n o c t e m h o s t e l a g e
 i l i s c r i b a n d o f o r t i t e r c e c i d i t e c c e d i
 e p o p u l a b i t u r u r b s e t b e l l u m q u i a h o d i e

piolnselitpiemogtepeidurnilaiaantmbdeniobotfeeuoltrrl
 eutumrimhbqoseuserittcaebbehfecoalidgldigiierftdeieudn
 exircbmseeedr. it

Possimus & eadem in serpentis formam redigere, ac literas è regione positas ordinatas collocare hoc modo,

At si rhombo vti volueris, is erit transuersum quadratum, vel duo obuerfa triangula.

p
 o f t
 media
 mnoc te m
 host es a gg
 redi min i et i
 nit e bell um qui
 ahod i ed ux bell i g
 er and of ort it e
 r c ec id i tecc
 ed e popula
 bit ur ur
 b s e t b
 ell
 i finis erit

obuelatum scriptum.

anhr mmophieone seot dsod trde itcira ib metac nee i seeed dlna
 mdcouligbeifxuegipd obmtutoireqirnpttlutbrueilbfulcti
 leer ace g.

Possimus & idem in semicirculum describere.

LIBER TERTIVS.

49

p o f t m e d i a m n
 o c t e m h o f t e f
 a g g r e d i m i n i
 e t i n i t e b e l l
 u m q u i a h o d i e
 d u x b e l l i g e
 a n d o f o r t i t e
 r c e c i d i t e c c
 e d e p o p u l a b i
 t u r u r b f e t b e
 l i i f i n i f e r i t

Hæc metata ratio quia ex infinitis locis prospectum habet, potest infinite variari: nos tantum contenti erimus vna ex obliquo superius.

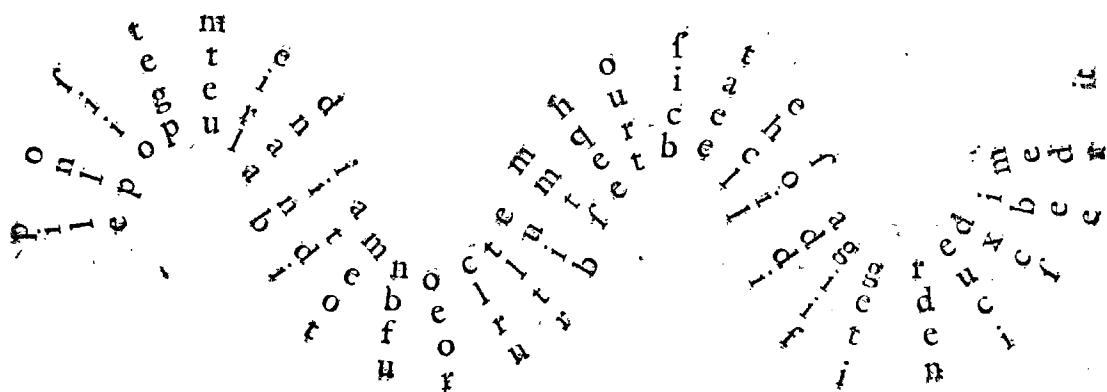
paoouegcfadmtgternuqiremitdcdxunemelueeobiidhdircfc
 atioifuoiolhemfairpdrlubitmnbuitidenenisltigilisseactelet
 bcerrbicie.

Sed quando operari oportet, vt operi paratores simus, oportet sub pagina aliam delineatam habere, secundum ea, quæ simul cum amico conuenti sunt: quæ cum infra transpareat, rem citius, & securius absoluet. Sic variata semper literarum transpositione, complures inuolutos scribendi modos nanciscemur, quos poterit quisque suo more inducere, nobis enim hæc attingere videtur satis. Fiet etiam aliter, vt eæ literæ in principio, medio, & fine tantum designato ordine, vel principio & fine tantum, vel in principio, medio, & fine simul collocentur, non tamen facile erit ad hoc significantes semper dictiones suppetere, atqui quoties id commode fieri non poterit: non ab re erit, tale scriptum componere, vt nullum verbum, quod aliquid significet contineat, vt alienus interpres ignoti idiomaticis opinione ambiguus teneatur, quod etsi suspicione non carebit, artificij tamen nequaquam admonebitur, præsertim si epistola græci, vel barbari alicuius sermonis, cuius cognitio interceptori futura non sit, sonum imitetur. Exemplum subscripti thematis subiiciam, vbi significantes literæ in initio medio & fine collocantur.

CVM DIVTIVS INTER NEAPOLITANOS ET HOSTES PV-
GNATVM ESSET, SPE OMNI SE ABDICARF COACTI,
RETRO ABIERVNT.

Cheurim drifu trasiberu sin thimelior nieba perosil iutla nos eliteteblah orset
 ersip, ulogeon, astiu mes ssett stepole olmin irsilesonimie asbid ica, rec
 ostaric tir estur oab imenr, urnot.

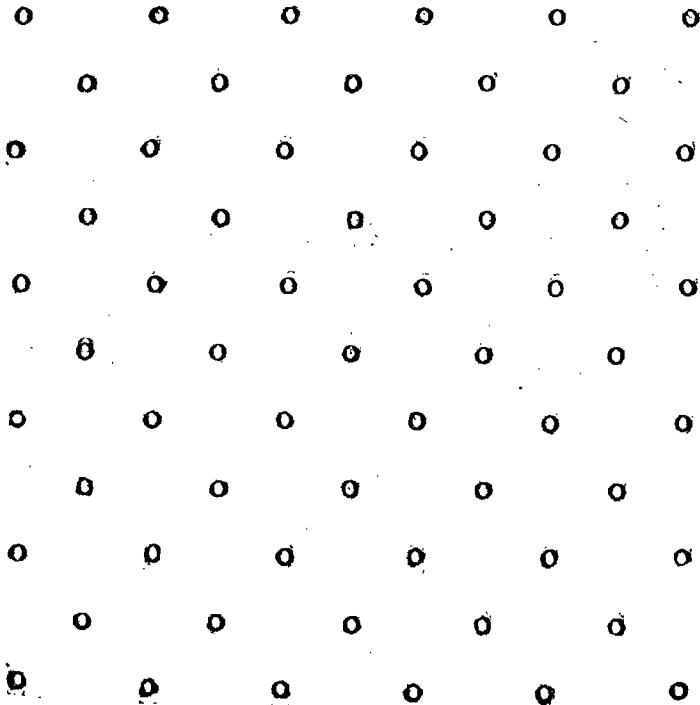
G Quomodo

Si à dorso volutæ, à sinistris, & dextris, & mox binis hinc inde acceptis, primo supra, mox infra, & postremo serpentis initia & fines actus dirigendo constitues, ita eueniet.

orncgemtgdaeaiedbleuclixtudboefrtcdticdidernuuiitrfssibieu
bplteoaelpbslecgrrreiaeclntitiejuainqhnimomf teotsdhesimsel
iprdem. it.

Poterimus & alio modo rem variare: nam si prius in quadratum & rhombum disponimus, nunc in quincuncem distribuere poterimus, sed quæ sit quincuncialis figura, in nostris libris de Agricultura demonstrauimus: sed quia res paratu facilis; hæc pauca sufficient.

Hæc

LIBER TERTIVS.

51

Possunt & horum verborum cuiusq; literæ numeri in clavis locum, vt dictum est, facilitatis causa succedere.

POST BELLO MAXIMO ACERRIMO CONFLATO ET.
 3. 1. 17. 18. 19. 11. 6. 13. 4. 5. 16. 1. 18. 10. 19. 3. 16. 5. 18. 9. 1. 14. 5. 3. 18. 19. 17. 1. 10.
 FLATO, ET M VLTIS IN SVLIS MARI S CAPTI S VE-
 7. 1. 21. 5. 10. 3. 1. 17. 18. 19. 11. 6. 3. 4. 5. 16. 1. 18. 10. 19. 3. 16. 5. 18. 9. 1. 14. 5. 3. 18. 19. 17. 1.
 XATI SQVE, EXTERNAS ET NOSTRAS REGIONES
 10. 7. 1. 21. 5. 10. 3. 1. 17. 18. 19. 11. 6. 13. 14. 5. 16. 1. 18. 10. 19. 3. 16. 5. 18. 9. 1. 14. 5. 3. 18. 19. 13.
 SVBIGERE C E P E R V N T.
 1. 10. 7. 1. 21. 5. 10. 3. 1. 17. 18. 19. 11. 6. 13. 4.

Tum in hanc rationem centum & undecim punctis constitutis, sic scriptum concinnabitur.

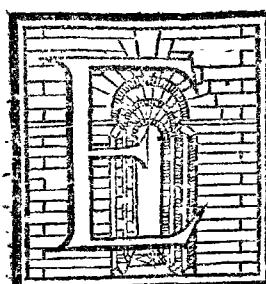
iapox ... fl ..... m.f..i.o.. q.... m.. a .. t... t.....u .... oo . a b
 . et ..... e .. c .. l c .... e ..... 1 ... o . e o . m .... r .... n ... r.

Punctorum omnium spatia non impleuimus, vt eorum pariter & literarum rationem exemplo commodius redderemus. Hactenus enim haec tantum verba scipta sunt.

POST BELLO MAXIMO ACERRIMO CONFLATO ET.
 Verum ne, quod reliquum est prætermittam, thema inferius integrum reponam. Ratio interpretandi. Cognito clavis themate in eandem formam amico interpreti facilime liquebit, Sed quoniam dictum est hanc rationem scripti aliter, quam superiora se habere, discriben tale assignabitur, qui ibi curiose obseruatus literarum ordo facile deprehendi poterat: clavis cum quo scriptum claudebatur, simul cum scripto erat, hic vero aliter interpretem propè diuinum esse necesse est, vt rationem, qua scripto occultatur, intelligat, aperiendi sensus clave tantum apud amicum seruata, quæ scriptionis formula pro clavis commutatione, commutabitur semper.

ia po xae q fl p rr ue x sim ns ne ii o al q alt o m a et si st t t i se unie bo ot ab
 set c i r s ct ne e ee il cc i so e um m ur al sr no ec op m t xt ure g f g nn sur.

De anagrammatismo, & quomodo per illud obscure scribere possimus. Cap. VI.

ST figuræ nomen apud Grammaticos *ἀναγράμματος*, scilicet literarum trajectio, & transpositio, qua vocabuli alicuius literis trajectis & traspositis fit alia & diuersum significans vox. Eu- strathius apud Græcos exemplum eiusmodi affert, χολός, ὄχλος, ἀρετή, ἐρατή, φλύαρος φλάυρος, λιαρός λιαρός, λόχος ὄχλος, ἔλυγος λοιγός. &c. nos eo modo vtimur, vt multa verba vel integros versus mutemus, & literas transportamus, & si multæ fuerint, difficile erit, vt is, ad quem scriptum missum fuerit, aliquo modo illud interpretetur. Vtimur elegantissime in insignibus, vulgo dicuntur imprese, pro anima, nam & si cum corpore suo fungantur officio, transpositis postea literis, & amantis, authoris, vel contrariam rem aliquam significabit. Exemplum. Erat quidam nobilis gallus dictus. G V E I E L M V S B L A N C I V S: anagramma erat, LV M EN G A E L L I S C I V I B V S. Vocatur à lesuitis I G N A T I V S DE LOIOLA, O IGNIS A DEO ILLATV S. & cum aliquis MINISTER diceretur, MENTIRIS respondit alter.

Quomodo aliter transposito literarum ordine scriptum indissolubile fiat. Cap. V.

A M paulatim ad eum scribendi modum ventum est, in quo credibilius erit interpretum curam frustrari, quām quicquam proficere, quod tertio loco facturos huius libri initio polliciti sumus. Primum itaque se offert, vt hoc in literarum transpositione, quæ hic aliter fiet, quām proximis dictum est capitibus exigatur. Hæc scribendi ratio sic se habet. Posita primum thematis sententia, duo, vel tria, vel quatuor ex arbitrio verba deligantur, quæ medijs interuersus spatijs scripti ita supponantur, vt horum singulæ literæ epistolæ singulis æquatis interuallis occurrant, quare oportebit versuum, & literarum spatia opportunè ad rei commoditatem distincta collocari, quod si earum dictionum notæ nostræ sententiæ literis numero non respondebunt, ea verba toties repetentur, donec possint adæquari. Si aliter enim fiet, numerorum notæ pro singulis earum literis supponentur, quæ ordinem cuiusq; literæ earum iuxta alphabeti dispositionem innuant, charta deinde in qua scribendum sit, tot punctis iustis interuallis, & se recte intuentibus distincta designabitur, quot nostram sententiam literæ complebūt, mox prima thematis litera primæ verborū, quibus scriptum occultatur, accepto numero, quota in alphabeto fuerit, respondentī punctorum ordine reponatur, vt si nostræ sententiæ prima litera sit A, vel B, verborum verò, quæ extrinsecus sumuntur, prima pariter sit C, vel D, quorum altera tertio, altera quarto loco in alphabeti ordine collocatur, illud A, vel B tertio ad earum rationem, vel pari modo quarto puncti loco in charta disponatur, idq; fiat donec totius epistolæ verba absoluantur. Aduertendum tamen est, vt rectus in scribendo ordo seruetur, vt vna litera, vel charactere posito, postmodum in numerandis literarum ordinibus inde ad postremum versus punctum peruentum sit, tum relictis initio spatijs, retro, vt ordinum numerus compleatur, redeundum est, hoc tamen cauebitur, vt occupata punctorum interualla prætereantur, ne iterum sumerentur. Verum totum hoc subiecto exemplo latius indicabitur.

POST BELLO MAXIMO ACERRIMO QVE CONFLATO,
ET MVLTIS IN SVLIS MARIS CAPTIS VEXATIS QVE, EX-
TERNAS ET NOSTRAS REGIONES SVBIGERE CEPEVNT.

Hæc verba, vt in hoc modo scripto occultentur, talis sententia pro clavi statuatur.
CASTVM FODERAT LVCRETIA PECTVS, cui subiungatur AL-
GAZEL vt barbarum nomen, vt non ita facile menti occurrat.

POST BELLUM MAXIMO ACERRIMO QVE CON-
FLATO, ET MVLTIS IN SVLIS MARIS CAPTIS
gazel castum foderat lucretia pectus al-
VEXATI SQVE EXTERNA SET NOSTRAS RE-
falgazel castum foderat lucretia
GIONESS VBI GER ECEPERVNT.
pectus al gazel castum fod.

figuris, & lineamentorum ductibus dicamus. A itaque potestatem si velimus occultar characteris figura exprimere, maiuscum græcum thita figurabitinus in hunc modum Θ. B talis character de monstrabit. Recta fiet linea, è cuius capite alia transuersa in dextrum producatur, & inferiori dimidiato minor sit, vel paulo minor, ita ut gamma inuersum videatur. T. C huiusmodi erit, vt Z nostrum maiuscum inuersum imitteret, hoc tamen discrimen erit, quod huic quarta linea quemadmodum prima ducta, tertia cohæredit Σ. D character diuaricatis cruribus, in fastigio coniunctis depictus demonstrabit, ita ut græcae literæ lambda similis sit: in cuius capite recta linea sursum ducatur, quæ sua longitudine corpori characteris adæquetur sic Λ. E duabus lineis transuersis, & in summa coniunctis, quarum altera sinistra crassior, altera paulo subtillior sit, tali figura Λ exprimetur. F proximus character inuersus, vt superius lineæ hiatum habeant, & inferius coniungantur, designabit hoc modo Φ. Pro B iusta rotunditatis circulus describetur sic O. In aspirationis locum recta linea, quæ proximam figuram æqualiter pertranseat, designabitur, & superne & inferne excedat, & à tumore æqualiter vtrinque disiungantur hoc pæcto Ψ. Pro I duæ lineæ in longum ductæ, quarum capita alia transuersa coniungat, & nihil excedat, & longitudine duplo maior sit, vt seruetur characteris decus, depingetur sic Π. L linea recta in cuius calce alia transuersa in dextrum ducatur, vicem supplebit, sed inferior lineæ, quemadmodum in reliquis characteribus dictum est, superiori dimidiato minor sit J. M columna, è cuius medio duæ lineæ in dextrum producantur, quarum altera deorsum, altera sursum feratur, demonstrabit hoc modo Μ. N manus talis figura explebit. Recta linea depingatur, è cuius pede alia transuersa in dextrum à sinistro ducatur, vt T inuersum esse videatur. L. O nostrum C inuersum exprimet Ω. P proxima figura duplicata indicabit, ita tamen, vt alterius fastigium alterius calcem comprehendat in hanc formam 3. Q græca litera delta, instar triangularis formæ designabit Δ. Pro R nostri S inuersi figura depingetur Σ. Pro S nostrum D inuersum designabitur sic Ω. T omega græcum inuersum demonstrabit hoc modo ω. V. Pro V recta linea in longum ducta depingetur, è cuius medio spacio aliæ duæ vtrinque æqualiter hiantes in calce producantur huiusmodi Φ. Pro X recta linea depingetur, è cuius fastigio altera transuersa in sinistrum producatur, in hanc formam C. Z inuersa figura, quam I diximus indicati munere fungetur in hunc modum II. Hæc sunt, quæ de literarum figura dicenda videbantur. Proximum est, vt de contextu agamus, neque enim parum refert literarum contextum obseruari, vt in eadem dictione, quæ nexus desiderant, simul connectantur. Huiusmodi contextus, siue nexus ne ignoretur, id apud nos debet intelligi, quod est vnius literæ finis cum alterius initio societas: In hunc modum erit. Si Λ cum V iungere velimus, N, sic enim seruabitur recte contextus, eodem modo T cum Γ hoc exemplo T sociabitur, ita vt vnius literæ pars alterius initio detrahatur, modo id non incommodè fiat. Poteſt & aliter nexus esse, nempe vt literarum confinia tangantur, sic pro duobus his Π Ω fiet contextus huiusmodi ID. Quæ nexus & contextum amant, omnes characteres erunt, præter hos quatuor Θ Ο Φ Δ. Literæ proportio in figurarum partibus, prominentijs, & interuallis posita est. Partes figurarum æqua dimensione & crassitudine decentes esse debent. Prominentiæ in longitudine, quæ sursum & deorsum producuntur, excedens corpus literæ consistunt: excessus hic corporis quantitatem debet æquare. Interualla considerantur in literarum, & dictiōnum inter se distantijs, vt elementum ab elementi literæ interpositione, verbum à verbo o literæ magnitudine iungantur. Facilitas in characteribus debet esse, vt eorum formæ simplicissimæ sint, ne nimia lineamentorum figuratione molestiam scribenti afferant. Quod si initio nouorum characterum figuratio scribenti videbitur molesta, parua consuetudine facilitas comparabitur. Hæc in omnibus characterum figuris decenter seruanda sunt, quæ potuisse omittere, nisi aliquid, quod ad scribendi exactam rationem spectant, prætermissem esse videretur.

Quomodo transpositæ literarum notæ deprehendantur, & interpretentur. Cap. VII.

ATIONE M autem, quæ in transponendis characteribus consistit, non esset inopportunum prætermittere, tum quia ijs, qui se ex alicuius operis præceptionibus in alijs scripturæ inuolucris exercuerint, facilior videtur, quām vt demonstratione opus sit, tum etiam quia in libera hominum trasponendi voluntate, minime certa ratio tradi posset. Verū ne rem omnino intactam relinquamus, id solum admonuisse satis erit, vt primum experiatur, an eo dolo charta contexta sit: characterum enim contextus per omnem ordinem requiratur, modo in tertij, modo in quartis quibusve literis, vel alio ordine, modo in dextro in sinistrum, modo à sinistro in dextrum, modo in secunda linea, modo in tertia & quarta, vel aliter modo in versum initio, modo in fine, (quemadmodum alio volumine suo loco significatum est) donec vnius tantum verbi notitia eruatur, quod vbi foeliciter tentatum videbitur, pari ratione & ordine seruato, si eiusmodi solus sit, in cæterum procedi poterit: & ob id interpretem velocis ingenij oportet esse, vt illico transpositiones & coniunctiones literarum omnium coniungat, experiaturq; si consonum aliquod verbum inueniat. Exemplum erit, proponatur primum scriptum.

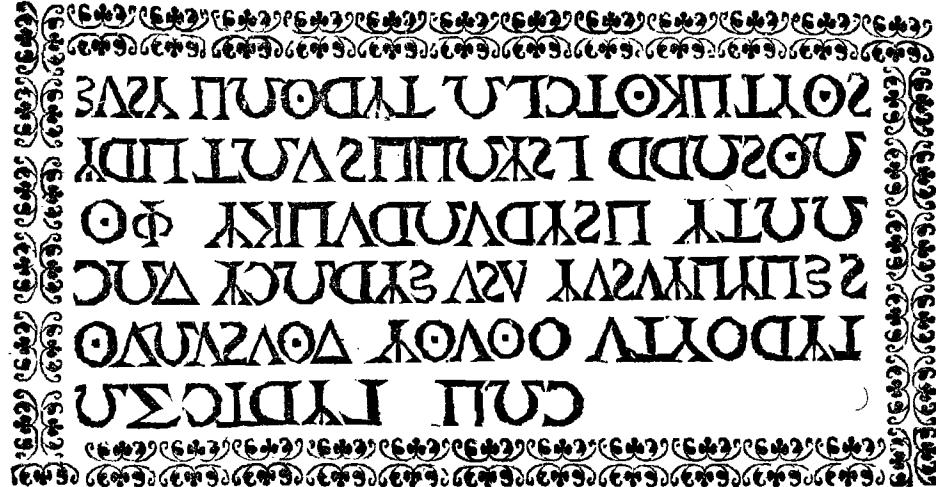
Iter ad uea opludcnumtgcoireedxqigtffupcobunretiroifeiiemm
ubpdolatdheefuirlheiodeslttiobmsietaeigdeitarbbcteiluemie
icereisn.

Si 1 prima litera cum tertia, quinta, septima, nona, copulabitur, nil consonum resultabit: nam l e a u a, idem eueniet cum quarta, septima, ex decima l r u o: & ne tandem lectors efficiam cum omnibus quibuscumque interuallis, nunquam congrua oratio proueniet. At si vndeclimas omnes accepero, consurget.

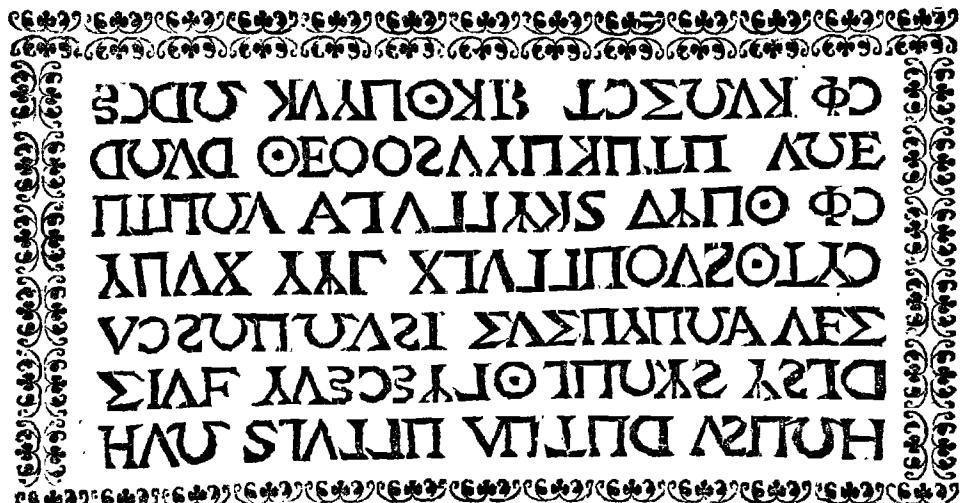
POST MEDIAM NOCTEM HOSTES AGGREDIMINI, ET
INITE BELLVM, QVIA HODIE DVX BELLIGERANDO FOR-
TITER CECIDIT, ECCE DEPOPVLABITVR VRBS, ET BEL-
LI FINIS ERIT. Hæc ad eam fraudem detegendam talis occulti scripti satis esse videntur, proximum est vt de agnoscenda simplici permutari characteris occultatione modos præbeamus.

De furtiis notis in quibus mutatur figura, & de characterum notis effingendis. Cap. VIII.

IXIMVS de ijs scribendi modis, qui ordinis transpositione interpretem artificiose deludunt, quod ad primum membrum partitionis nostræ pertinere videbatur. Proximum est iam illos prosequamur, qui non nisi maximo cum labore possunt interpretari. Verum antequam de illis verba faciamus: non absurdum erit (tametsi id nemini difficile fortasse videatur) componendi & scribendi huiusmodi characterum notas rationem tradere, quod non tantum efficiam, quia existimem id aliter difficile futurum, quantum vt demonstrationem ad reliquas notas rectè effingendas hæc ipsa, quæ nunc tradimus præcipue desiderari, vt quod de uno characterum modo præscribimus, id & de cæteris perscriptum intelligatur. Quare exemplum in hoc simplici tantum scribendi modo præposuisse satis erit. Scribendi itaque ratio quatuor in rebus præcipue videtur consistere, figura, contextu, proportione & facilitate, de quibus singulatim suo ordine dicemus. Sed primum de characterum figuris

In his etiam adiectitiae literæ suum locum sortientur, solent igitur ad hanc rem scribae extra numerum primorum elementorum superfluos sibi characteres effingere, quos serio interscribendum, vel initio dictionum, vel in fine, vel ijs medijs interserunt, vt eorum ociosâ adiectione interpretantium labor irritus reddatur, quare ex arte OCIOSAS & ADIECTITIAS notas appellamus; quam non alia ratione, quâm characterum superfluitate interiectæ decipient, vnde etiam NVLLAE appellantur, quia nullam habent literæ potestatem, nulloq; in dictione literæ funguntur officio. Hæc scribendi ratio pluribus modis obscurior fit. Prima est, quod talibus interiectis notis, verus literarum dictionis numerus irritatur. Altera quod sic ordinata vocalium & consonantium series (quam maxime esse necessariam inferius docebimus) auferetur. Tertia additur, quod eæ crebro repetitæ vocales & frequentes consonantes existimentur. Huc accedit & alijs dolus ex ignoratione initij, & finis dictionis inductus, prouenit enim hoc modo, vt interpres verbum ab ociosis literis auspiceret, & in easdem positas terminet. Ad hæc additur, quod interpres plurimum literarum scripti, quâm in alphabeto sunt, opinione decipiatur, possunt & aliæ causæ esse, quas omittimus. His itaque rationibus sic potest scriptum implicari, vt non maximam interpreti, vel non parum in hac arte exercitato interdum difficultatem pariat. Huius traditionis hoc erit exemplum.

De simplici furtuarum literarum modo. Cap. IX.

T igitur ad scribendi modos veniamus, in quibus figuræ permutantur, non immerito videtur initium hic etiam à simplicibus id genus scribendi modis, & facillimis sumi debere: tum ut dissentibus, & ad hoc rudibus in hac re ingenij commodius consulatur, tum etiam, ut inde auspicemur, vnde reliqua huiusmodi inuenta quodammodo vindentur prouenire. Huius nominis ratio, quod simplicem hunc scribendi modum appellem, ne illud temere videatur induxisse, vnde deta est appareat, quod sic etiamnum rudes, & in hac scribendi ratione parum exercitati scribere confuescat, ijq; scribendi modi inter id genus reliquos omnium primi occurrere solent. Vel aliter adhuc simplices dicuntur, quia ociosarum, & inutilium literarum, vel dolorum positione defraudantur, nec fuso vel fallacijs conteguntur. Hæc occulta scribendi ratio est huiusmodi. Totius primum scripti sententia decernitur, mox furtui omnes primorum elementorum charæteres, quibus simplex scriptum occultemus, statuuntur, vt sua cuiq; literæ nota substituatur, tum ijs suppositijs substitutis, pro proprijs admittantur, donec totum id quod velimus, in hunc modum perscribatur. Res quamvis perspicua sit ex se, exemplo tamen clarius indicabitur, Hæc itaque verba itantur ea scripturæ ratione contegenda,

POST MEDIAM NOCTEM HOSTES AGGREDIMINI, ET
INITE BELLVM, QVIA HODIE DVX BELLIGERANDO FOR-
TITER CECIDIT, ECCE DEPOPVLABITVR VRBS, ET BEL-
LI FIINIS ERIT.

Φ ΚΛΣΩΓΤ ΚΩΛΚ ΣΔΕ
Δ ΒΥΠΙΚΛΥΒΣΟΘ ΔΒΑΔ
ΠΙ.ΠΔΛ ΛΣΠΙ. ΛΥΛ Θ Φ
Φ ΖΙΤΟΣΛΟΠΙΛΛΑΓΓΑ ΛΥΧ
ΖΙΤΟΣΛΟΠΙΛΛΑΓΓΑ ΛΥΧ
ΛΣΣΛ ΖΙΤΟΣΛΟΠΙΛΛΑΓΓΑ ΛΥΧ
ΛΣΣΛ ΔΛΣΛ ΖΙΤΟΣΛΟΠΙΛΛΑΓΓΑ ΛΥΧ
ΛΣΣΛ ΔΛΣΛ ΖΙΤΟΣΛΟΠΙΛΛΑΓΓΑ ΛΥΧ

His & cognata fraus esse potest, dum versuum series non continuatur, sed interualla verborum suis terminis minime distinguantur, & alia verba cum aliis miscentur, alia interciduntur, quod ex arbitrio ea tantum ratione, quæ commodior fiet, scriptum occultabit, vt si idem scribendum sit, in hunc modum characteres disponantur.

ne dictionis illius usus admittatur, ad cuius exemplar nos significandæ cuiusq; dictionis partium gratia notas poterimus comminisci. Huic simile erit, si pro significandis dictionibus, quæ crebriores esse solent, primas tantum earum notas designabimus, quem in usum multarum huiusmodi dictionum notæ, quibus uti possumus, decernentur. In hunc modum veteres multas notas induxisse comperimus, vt C. Caïum, & P.P. PATREM PATRIAE, & SC. SENATVS CONSULTVM indicaret. Ad obscuritatem erit, si vernaculi sermonis Itali, qui semper in vocalem desinit, extrema vocalis interdum expungetur, vt verbum imperfectum maneat: huiusmodi sunt & reliqua, quæ ad obstruendum sic scriptum valere possunt. Obscurum scriptum maxime præpediet, si eorum nomina, quæ frequentissime in scripto necessario interueniunt, aliquo peculiari charactere designentur, videlicet Regum, Imperatorum, Ducum, militum, æneorum tormentorum, ne ex frequenti eorundem occursu interpretem admoneant. Haec tenus de simplici scribendi ratione in permutatis characteribus, eiusq; formis dictū est: nunc ad alios scribendi modos succedamus.

Notarum interpretem qualem esse conueniat.

Cap. IX.

O S C I T itaque locus, vt boni & absoluti interpretis conditiones docemus, vt statim cognoscatur, qui earum omnino expers sit, ad hoc non facile perferri, & proinde quo magis ijs erit innixus, eò dexterius & felicius in hac doctrina profecturus. In primis itaque acutissimum eum natura esse expedit, vt si ingenij præstantia multum in vniuersis disciplinis adferat adiumenti, in hac præcipue arte suas vires natura possit ostendare, vt quod proverbijs loco usurpat. Quemadmodum aurum igni probatur, sic in mathematicis disciplinis ingenium experiri; id aptius ad hanc disciplinam transferri videntur. Singulari præterea quadam animi calliditate, & solertia præditum esse conuenit, & omnis prorsus negligentiæ expertem, vt vafrum animum per inimicas insidias & fraudes possit circumagere, dolos perscrutari, ijs obuiare, & omninem ingenij vigilancia aduersos à se conatus amouere. Ipsa siquidem disciplina non modica ingenij præstantia videtur indigere, quapropter verè liberi & perspicacis ingenij hanc facultatem semper esse existimauit, & eorum, qui ea delectantur, soleo præ cæteris acumen admirari, & verè ingeniosos appellare, vt ad omnes disciplinas facile idoneos esse existimem. Talem itaque eum natura esse conuenit, arte vero non minus instructum, & primum in multarum rerum, vtpote armorum, negotiorum, & militaris præsertim disciplinæ peritia versatum, vt hostium, inimicorumq; astus percallere, & euitare non incommodo possit. Ad hæc accedet multarum linguarum peritia, earum præsertim, quæ magis in usum esse solent, & quarum cum gentibus commercium nobis esse possit, vt cuiusuis id genus idiomaticis ille scriptum possit interpretari. Præterea orthographiæ literarum, syllabarum, & contextus orationis nequaquam expertem esse conuenit, quod in primis solet esse necessariū: In orthographia loquor de exquisita & absoluta scribendi ratione, tametsi non adeo orthographiæ confidendū sit, vt non debeat experiri, vtrū illa sit omessa, quod ex industria posset euenire. At si multas exquisite linguas percallere nimis arduum videretur, latinis saltē literis sit instructus, quod ea lingua vtcunque adeo in hac tempestate communis est; vt ferè non minus vltata, quam omnibus vernacula sit, tum quod ea commodius ad cautionem admittitur. Sunt & alia fortasse quorum non ignarum eum esse expediat, pro rerum varietate, quæ possent euenire. Sed ad hæc postremo additur peculiaris nostri operis usus, vt qua cura & diligentia is in scripti interpretatione

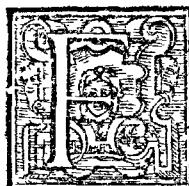
H esse

Adhæc literarum quibus carere possumus detractio accedit, huiusmodi literæ sunt Q X Z Y , sine quibus quidlibet etiam commodè scribi potest. Pro Q ponatur C V , pro X primæ literæ , quarum loco illa inducta est, assumatur C & S , similitet pro Z duplice S S scribatur, pro Y nostrum I reponatur . Sunt & alia literæ , quas data opera euitabimus , vt H B D F G P V , pro quibus fugiendis , verba etiam fugiemus , quibus notandis earum vsus necessarius sit, earum vice alias diætiones , quæ tantundem valeant, adhibebimus, ratio est tum quia id non admodum molestum erit , parcus enim in scriptura solet euenire , tum etiam vt interpreti orthographiæ modum , qui in earum positione obseruabitur , vt scriptum intelligi minus possit adimamus . Orthographia enim facile potest sensus viam aperire . Præterea non solum literarum , sed verborum etiam breuitas ad hoc maximè commendatur , vt si alibi illud horatianum , BREVIS ESSE LABORO , OBSCVRVS FIO , suam vim habet , hic maxime quadrare videatur , neque solum in verbis breuitas , sed in tota oratione amica fit , vt etiam ne dum vnica periodo , sed (si fieri possit) simplici verbo scripti sensus concludatur . Fiet etiam vt nullo modo in tam breui scripto characterum potestatem interceptor possit experiri , vt in verborum indagatione , quæ paucis illis characteribus aptari possint , ambiguus laboret , quare data opera expediet , in eum modum characterum contextum disponere , vt verborum significatus omnino sit ambiguus , dum plura verba pari modo ad characterum figuræ referri possunt . Ad hoc valebit si præter orthographiæ contemptum sic perperam scribetur , vt nec numerus , nec ordo literarum , nec vera seruetur litera , cuiusmodi erit si INGNIS vel INGIS scribatur , FILIPVS pro PHILIPPVS , FVROS pto FVROR , & eiusmodi alia , ita vt non orthographiæ modo , sed vulgatae scripturæ prorsus nescius , qui scripsit existimet : satius est enim rudem scribam existimari , quam deprehensio consilio negligentia poenas luere : huiusmodi sunt multa veterum vocabula quorum mos postea temporum successione reiectus est . Eos enim sæpen numero S , pro R , vt fit in LABOS , & HONOS , VALESIVS , & FVSIVS , pro LABOR , HONOR , VALERIVS , & FVRIVS vsos esse comperimus . Item T pro D , siquidem ALEXANTER pro ALEXANDER scribebant , & CASSANTRA pro CASSANDRA , & huiusmodi reliqua , O etiam pro V , vt in HE COBA , pro HECVBA , & NOTRIX , pro NVTRIX indicatur , & E in vsum pro I admisisse , vt MENERVA prn MINERVA , & LEBER pro LIBER , & alia huiusmodi multa . Huc pertinet vocalium & consonantium , quæ crebro scripto interueniunt , figuræ duplices , triplices & quadruplices , vel pluribus modis , si libuerit formatas habere , vt modo vna , modo alia pro eadem figura varie uti possimus , vt alienus interpres diuersarum figurarum , pro eadem literæ positio ne decipiatur . Ad obscuritatem etiam id genus scripti confert monosyllabarum dictionum euitatio , cuiusmodi sunt NOS , NON , NAM , IN , ET , VT , A , E , I , O & alia in hunc modum verba , illa siquidem rariora sunt , possunt interpretem ad cognoscendas literarum potestates non parum adiuuare . Ad hoc etiam faciet , si ab eiusdem verbi repetitione cauebimus , ne sæpius positum interpretem scripti possit admonere , quare ad vsum verborum eandem vim habentium , quoties necesse sit , configiemus , vt si QVONIAM , semel dictum est , postmodum ENIM , QVIA , NAM , NANQUE , & reliquas dictiones prioris verbi vice admittamus , & pro CITO , reponamur STATIM , CONFESTIM , & ILLICO , & sic de reliqnis . Nec indecens decisarum dictionum aliquas notulas effingere , hinc enim & scribendi facilitas , & promptitudo , & interpretandi difficultas comparabitur , siquidem & scriptum compendiosius erit , & interpretanti plus afferet obscuritatis , huiusmodi erit , si talis nota , & , quæ à nonnullis pro ET admittitur , quare eius notæ etiam vsus accipitur , si ETENIM , PLANETA , & AMET scribendum sit , hoc modo & ENIM , PLAN&A , & AM& , vt non modo initio , sed medio & fine dictio-

m̄inant. Hispani vero in dictiōnum calce s̄epissime S pronunciant, vt ferē eorum verborum non reperias, quia ea litera occurrat. Appuli ita pronunciant, vt multorum verborū initio SC loco I pr̄enotēt, si enim IOANNEM proferre velint, proīnde proferunt, ac si SCIOANNEM, scriberent, pro IRE, SCIRE. Neq; solum exterā nationes, vtpote quas magna longinquitas disterminat, sed vicinæ & agnatæ sermone, prolatione, & scriptura inter se differunt, sic sua cuiq; populo locutio, suusq; strinendarum syllabarum ordo & compoītio est: nam vt de cognatis & affinibus vocabulis loquamur, quod Itali, quemadmodum Latini AVDI dicunt, Florentini, ODI, AV, in O conuerso pronunciant. Veneti verò V in E commutato: sic & de alijs innumeris. Suntq; dictiones & nomina familiaria apud multos ex parte diuersa, & corrupta. Siculi IACOBVM diminutiu IACOPELLVM, IOSEPHVM, SEPPEM, & HIERONYMVM MEMMVM dicunt, & apud alias gentes huiusmodi mille talia, quæ non non sine obscoenitate verò oblitterato sermone proferuntur, fitq; s̄apenumero, vt in uno vocabulo, quod apād diuersas nationes commune sit, diuersus sonus pro gentium varietate reperiatur. Hāc noster Pontanus notat, nos vt ostenderemus pro nationum & populorum diuersitatibus locutiones etiam variari, ipsamq; literarum potestatem, & ordinem aliter, atq; aliter se habere hāc apposuitus. Neq; solum id in diuersis nationibus & populis fieri mos est, sed etiam apud eosdem in diuersis ætatibus & temporibus successiue non soni modo, & scripturæ, sed etiam vocabula permutentur, quare nisi etiam interpres cognito idiomate uti tum in loquendo tum in scribendo possit, nequam scripti poterit sensum elicere, eo enim ignorato facillime scripti interpretatione frustrabitur. Maximè præterea profuturum censeo si eius, qui scripserit, non solum de moribus, sed etiam de nomine cognitio habeatur: nam si sagax, ingenio pollens, & hac versatus disciplina sit, paulo altius ad interpretationem exordiendum, mentis acies erienda, & subtiliori via, vt mos est, occulti scripti sensus indagandus, at contra si rūdis ingenij, & hebetis fuerit, contemptis orthographiæ præceptis leuiori animo, & mente remissiori procedendam, vnde si hominis disciplinam, mores, verba, nomina, & loquendi formalas illi peculiares, occultandiq; sensus modum omnem, etiam scribendi ingenium interpres agnoscat, non parum profuturum puto. Sæpe enim fieri solet, vt ingeniosi aliculus scriptum segnis & oscitantis existimatur interpretantis conatum facile frustretur, quemadmodum & ex aduerso, si ingeniosi & subtilis illud putemus, quod ab homine socrati, & rudi profectum sit. Quare non parum expediet scribentis ingenium cognosci, vt facilius eruditus, an inconditus scripti sensus sit intelligatur. Si de eius nomine cognitio habeatur, suo loco requirendum, si habebitur, ex eius notis characteribus facilius de reliquo scripto notitiam venabitur. Ad hāc tractatae rei cognitio accedit, quam & habere multum intererit, eamq; poterit, tum ex scribentis, tum eius ad quem scribitur negotijs, vel vtriusq; commercio nancisci, ratio est, quod cognita materia, facillime communia verba, quæ ad eam rem spectant interpres poterit coniicere, quod pro vnoquoq; eorum locorum verbo ex characterum numero, similitudine & dissimilitudine in suis locis obseruata, non multo cum labore cognoscetur: sicutq; interdum, vt vna agnita syllaba, ne dicam verbo, de cætero parum negotijs futurum sit: nam totius inde scripti ex earum literarum proditione in alijs verbis dolus detegetur. Exempli causa, si de bello res agitur, literarum numerus eius verbi, vel aliorum ad eandem rem facientia quæretur, quod si eiusmodi verbum haberi possit, in quo eadem litera geminetur, commodius id esse poterit, obseruato repetita literæ ordine, vt res certior interpretationis non frustratæ securitatem præstet, quæ geminatio si plurium literarum fuerit, eo magis proderit. Verum literarum numerus in latino scripto circa casum flexum variandus est. In vnaquaque materia plura erunt verba communia, quæ eam quasi necessario consequuntur, vt in amore AMOR, COR, IGNIS, FLAMMA, VRI, VITA, MORS, MISERATIO, & SAEVITIA locū habēt, & in bello,

esse debeat, & se quo pacto in opere moderetur, intelligat. Circa hæc mens & cura nequaquam oscitantis quæritur, vt obiter scripti dolus expendatur, sed maxima attention, summaq; diligentia, vt animus ab omni cura, & cogitatione vacuus, omnibus postpositis, in ea solum re indaganda elaboret, vt omnem conatum constituat, non tamen si res intensiorem aliquando curam & tempus exposcit, continuanda attentio, & in ea mens nimis anxie torquenda: nimia enim diligentia, & diuturnus mentis labor stuporem ingerit, vt minus postea ad hæc ingenium habile sit, & nihil proficiat. Morbos præterea maxime conciliat, & maior sæpe numero ex mentis conatu ægritudo, quam ex corporis laboribus solet prouenire, vt mihi, si quando in perplexiores notas incidbam, interpretanti sæpe contigit, cui toto ferè die in his consumpto, vix septima, vel octaua hora præteriisse videbatur, vt vesperam non nisi per tenebras, & luminis abscessum cognoscerem: vnde interdum in longa mentis attentione, quasi apoplexia corruptus, stupidus & immobilis, ut Diogenes fixis oculis Solem contemplans, videbar permanere: quare labor erit in aliud tempus differendus, vt res succisiuis horis commodè pro negotij opportunitate peragatur. Verum in his doli species attendenda, nisi etenim ea cognoscatur frustra de cætero labor instruitur, cum ignorato occultationis artificio, nullo modo rei occultæ velamentum possit auferri: sumpto à Medicis exemplo, à quibus nisi morbi causa primum perspecta sit, ægro corpori frustra subuenitur. Vnde nobis etiam de doli specie cognoscenda, legitimas visum est suis in locis hoc volumine obseruationes tradere, ex quibus proprios agnoscendi cuiusq; doli modos interpres aucupetur: neque id contemnendum aliquo pacto duximus, in quo maiorem difficultatis partem positam esse perspeximus. Cognita itaque velamenti specie omni animi moderatione, & conatu elaborabit, vt abstrusus omnino sensus referetur, nec prius quiescat, quin vero è latebris dolo eruto, inimicos conatus irritauerit, vt de eo in posterum sibi tuto consultum esse persentiat. Locus postulabat, vt aliquot literarum discrimina succederent: sed quia instant nonnulla adhuc de interprete dicenda, ea primum prosequamur.

Quæ nouisse interpretem conueniat, antequam ad scripti interpretationem accedat. Cap. X.

VRTIVI scripti interpretandi regulas tradituro, operæ pretium videtur à rudimentis, quæ ad id aditum praefant, & multum conferre videntur, non tamen omnino necessaria auspicari, vt nihil, quod ad optimi interpretis institutionem spectare possit, omisso esse videatur. Primum itaque proficiet idiomatis scripti notitiam habere, diuersis enim modis omnes loquuntur, & scriptum contexunt, eadem res etenim apud Hispanos, Germanos, Italos, & alios pro locorum longinquitate, aliter, atque aliter vocitatur, vt illos hi, hos illi non intelligent, vnde non ipsa modo locutio longè alia est, verùm sæpe etiam scribendi ratio multum varia. Diuersè enim Germani, Itali & Hispani scribunt, quemadmodum loquuntur, & pronunciant, quibus enim diuersus est sermo, pronunciatio pariter & scripture necesse est sit diuersa. Nam si Ethrusci, Hispani, vel Germani verba pronunciant, nos qui Neapolitani sumus, audita reddere velimus, quantum bone Deus discriminis inter nostram & eorum prolationem esse videbitur, vt etiam sæpiissime vix magno cum labore aliena verba pronunciemus, nescio quo patrij sermonis spiritu difficultatem ingerente, ita vt suus cuiq; sermo à natura latus esse videatur. Dalmatae V ante L Syllabam inchoante, vt VLASDILAVS unico spiritu pronunciant, quod à nobis nisi absoluta idiomatis conditio habeatur, neque proferri rectè, neque scribi poterit. Germani eandem literam V germinant.

terarum partitionem veniamus. Literarum itaq; numerum primum in consonantes & vocales diuidimus: Vocales quinque sunt, A, E, I, O, V, quæ sic dicuntur, quod plenam absolutamq; vocem habeant, reliquæ verò omnes consonantes ita dictæ, quod cum vocalibus sonent, ac per se nequeant voces proferre. Has rursus omnes, excepta Z, in semiuocales, & mutas diuidemus. Semiuocales sunt septem F, L, M, N, R, S, X. Hæ omnes à vocali incipiunt, & in se terminantur, sed ut plerisq; latinorum placuit, F muta potius, quām semiuocalis est: id nostra parum referre iudico. Mutæ autem, quæ à se incipientes in vocales terminantur, sunt septem B C D G P Q T, & dicuntur mutæ, quod exiguum vocem habeant, & mutorum sonum videantur inuitari. E semiuocalibus liquidæ sunt quatuor L M, N R, sed de his ha-
etenus. Nunc autem ad rem redeamus. Consonantium aliquæ geminantur, ali-
quæ simplices ponuntur, quæ in syllabarum nexu sibi succedere possunt, hæ sunt,
B C D F G L M N P R S T Z, sedē vltima in vulgari sermone geminatur.
Quæ sibi non succedunt H Q X sunt. Rursus consonantium aliquæ in finibus, ali-
quæ verò in initijs, & medijs. Finales hæ B C D L M N R S T X esse cum
vocalibus, reliquæ reliquis locis constitui possunt. Aliam præterea consonantium di-
visionem assignando, in duas partes diuidemus. Videlicet in frequentes, & raras, ha-
rum tamen aliquæ magis & minus frequentes, sic magis & minus raræ sunt. Frequen-
tes nominamus, quod frequentius, raras verò, quod parcus in scriptis soleant euenire. Frequentes sunt C F M N, frequentiores L R S T, raræ D G H P, ra-
rissimæ B Q X Z. Sed ne me aliquis dictis carpat, quod rarissimas eas vocauerim,
quæ crebrius aliquo in scripto interueniunt, vel ex aduerso. Literas frequentiores &
rariores esse dicam, vel sui natura, vel aliunde. Ex sui natura cum plerunq; vel raro
in scripto soleant occurrere. Extrinsecus verò cum aliquis continetur sermo in episto-
la, vtpote de amore vbi AFFECTVS, AFFECTIO, VHAV, HEV, &
his similia repeti oportet, etenim si id eueniet, non ex hoc F & H frequentissimas
esse colligetur, sermo enim in epistola contentus aliquando frequentissimas rarissimas,
& rarissimas frequentissimas faciet. D rara esse solet, & interdum sàpè in scripto re-
peritur, vt in

Diues Druse dabis, domibus donaria diuum.

Quemadmodum T in vulgatis versibus.

O Tite, tute tali, tibi tanta tyranne, tulisti.
Et tuba terribili tonitru taratantara trusit.

Sed quopiam satis elementorum tractationi fortasse tribuimus, nunc
reliqua, quæ ad commode interpretandum spe-
stant prosequemur.

MILES, DVX; IMPERATOR, CASTRA, ARMA, PVGNARE,
& huiusmodi reliqua. Huc accedunt & rerum deflexa vocabula, & harum vnum co-
gnitum verbum non multo cum labore multorum postmodum verborum, & totius
denique scripti notitiam referare poterit: eoq; modo præter tabularum rationem, voca-
lium & consonantium discretionem, & alia interpretatio laborem adimere poterit.
Non parum insuper expediet, nuncium authoris, vel periti notarij manu prescriptum
esse, nam is vel interceptus perperam transcriptus, vel ab aliquo, qui notandi ratio-
nem ignorauerit profectus fit, facile fiet, vt turbato scripto omnis interpretandi via
obstruatur; siquidem si characteres omissi sint, vel transpositi, vel commutati, puncta
præterea non ritè disposita, vel commutata, vel relicta verborum interualla, vel eo-
rum partes interpositis spatijs discretæ, vel alio quois modo, dolus permutatus, in-
terpretem is non parum perturbabit, vt interdum facile decipiatur. Ut igitur rem paucis
colligam, idiomatis scripti, sribentis, & eius ad quem scribitur, & materiae de qua
agitur notitiam, & emendatam scripturam ad interpretationem non parum posse adiu-
uare dicimus, licet ea, vt dictum est, non sint omnino necessaria, sed ad commodum
maxime conferre. Sunt & alia quæ etiam interpretem præstaret agnoscere, quæ ne-
fermo prolixior sit, omittimus,

Distincta literarum nomina, quibus sæpenumero suis opportune
locis uti debemus. Cap. XI.

RIMVM itaque literarum discrimina statuemus, & noua quæ-
dam ijs indita nomina declarabimus, quibus sæpe in scriptis per-
scrutandis vtemur, cum enim noua essent, quæ scribenda erant,
nouis etiam vocabulis appellanda esse visa sunt, hæc tamen obi-
ter percurremus: nam de literis subtilius disputare alterius esset
facultatis & temporis, ne de furtiis literarum notis interpre-
tandis præcepta tradens, Grammaticam videar profiteri. De
literis tractaturi, literam compositæ nocens partem minimam
vocabimus, vt A, B, C. Nec me aliquis incuset, si literæ vo-
cabulo interdum pro elemento abutar, cum illud apud vetustissimos rei grammaticæ
scriptores vñitatum yideam, & indifferenter positam. Vnde dari mihi volo, vt literam,
& elementum, cum sæpè in dicendo res significanda occurrat, vtroque modo dicere
liceat, vt itaque, vnde digressus sum redeam: literæ quibus in scribendo vtimur, sunt
vna & viginti, A,B,C,D,E,F,G, H, I, L, M,N,O,P, Q, R, S, T, V, X,Z. Sed H potius
aspirationis nota est, quam litera. Reiiciamus K. à prioribus & nostris iamdudum
relegatum: nam vt Diomedes ait, uti superuacua vtimur, & in scribendis tantum Ka-
lendis vetustissimos Latinos vños comperio; eam Saulius magister primus Romanis lite-
ris adiecit, vt in sono duarum literarum H & Q discretionem faceret, quod si non-
nullorum sententiæ fides habenda est, nullus apud nos illius vñus esse debet, cum in la-
tinis distinctionibus omnino careamus. Quod si eam verborum Græcorum vñus in-
terdum admittit, eam satius est græcis literis annotari. Q nonnulli eximunt numero
literarum, eaq; de causa vtendum censem, quod sequens V ostendat, ante aliam vo-
calem in eadem syllaba positam. Græcum quoque y è nostris expungimus, cum satis
sit notarijs eius sonum expleri per I, sonus enim vtriq; characteri communis est. X
& Z ideo ponimus, quod apud Latinos illud, hoc apud vulgares. Frequentioris vñus
esse solet, nos quia de vtrq; sermone verba faciemus; eorum duximus meminisse de-
bere. Sed his, ceterisq; Grammaticorum controuerfijs, si quæ sunt reiectis, quia vi-
dentur ad suscepiti operis propositum parum pertinere, ad explicandam nostrarum li-
terarum

Consonantes quot modis in simplici permutati characteris scripto
à vocalibus dignoscantur. Cap. XIII.

VE M A D M O D V M igitur pueris, vt legere discant, elementa pri-
mum dignosci oportet, mox syllabas connecti, deinde verba colligi:
pari ordinis ratione interpretem procedere necesse est, quare opportu-
num erit à præmissis, hoc est à consonantium, & vocalium inuestigatio-
ne ad earum potestatem indagandam pertransire, vt vbi nam eas inqui-
ri oporteat ostendam, at quia contexta, & par vtriusq; inuestigandi ratio est, altero
enim cognito, statim alterum innoteſcit, ideo earum inter ſe diſcriben primū viſum
est hoc capite compræhendere. Accurata igitur debemus diligentia circa hæc infiſte-
re, vt rectè ſcrutari, & ſecernere diſcamus, omnem enim de hac re præceptionem ſu-
per his conſtituimus, totaq; noſtra hic innititur cognitio, vt ſi in hiſ initio hallucinamur,
ſtatiſ in ipſo limine cogamur deficere, tum poſtmodum errore excrēſcente, vt de im-
plicata interpretandi ratione omnino desperandum, vel in ea maximè elaborandum
ſit, error enim, qui initio fit, deterior, quām qui in progressu eſſe ſolet: diligentius er-
go interpres rem initio perpendat. Sed earum diſtinguendi rationes plures ſunt.
Nemini itaque dubium eſt literarum ex notis vocalium & consonantium conſtare, ſicq;
consonantes vocalibus initi, vt literarum nexus aliter effici non poſſit, nam ſicut mem-
bra abſque neruis nequeunt adiſtare, pari modo ſine vocalibus consonantes conſtare
non poſſunt, vocales enim ſpiritus vim obtinent, & consonantibus ſonum impertiunt,
ſine vocalibus ſyllaba conſtare minime poſteſt, cum ergo ita ſocientur, ſi alteras noue-
rimus, alteras ſtatiſ cognosci oportebit. Prima igitur ratio eſt, vt toto orationis am-
bitu, literæ, quæ frequentiſſimè occurrant, videantur, quæ ſi numero quinque ſint ob-
ſeruemus, & ſic frequentes erunt, vt nulla diſtio ſit, in qua magis, vel minus crebro
pro literarum numero reponantur. Eiusmodi notas vocales eſſe cognoscemus. Cæte-
rum positionis ordo erit, vt vel ſyllabam præcedant, vel primam literam ſequantur,
vel ſecundæ ſuccendant, vel tertiae, rariſſimè & ferè nunquam quartæ, vt fit in
ERICHTONIVS, & ABSTRVSVS, quod ſi ſermo vulgaris & Italicus erit,
nouiffimos diſtionum characteres, præſertim in ſoluta oratione, vocales eſſe admo-
nebimur. Poſſimus & alia ratione eas literas uenari, nempe ſi ea quæſiuuerimus ele-
menta, quæ rariſſime in ſcripto reponuntur, quas vix tertio, vel quarto quoque verſu
repetitas offendemus, eas cōſonantes, has Q X eſſe cognoscemus. Hoc etiam plerunq;
H præſtabit, quo fiet, vt ex harum duetu, illarum ſequelam nanciscamur, vel è con-
ueroſo. Tertius modus erit, vt diſiunctos & ſingulares characteres obſeruemus, qui
diſtione conſtituant, eos enim vocales has A E I O eſtè neceſſe eſt, quæ quatuor
erunt, vt fit in latino ſermone, in A IO VE PRINCIPIVM, in E PATRIA
EXTORREM, in I SEQVERE ITALIAM, & in O VTINAM.
Quartus erit, vt aduertamus eadem characterum formæ diſtiones vel inchoent, vel
terminent, eas enim proculdubio vocales eſſe dicemus: nunquam enim fit, vt diſtio
à geminis iſdem consonantibus inchoetur, vel in eodem geminatas deſinat: vt fit in
VVLTVS, & I IDEM, & IVDICII, & EOO, & huiusmodi alijs. Quod
verò in diſtione V V L T V S, vtramque V V vocalem appellamus, ve-
lim lector intelligat, (vt ſæpius diſtum eſt) à nobis huius disciplinæ cauſa orthogra-
phiam contemni, neque enim, quamuis alio ea litera fungatur munere, curamus pro-
pterea nomen permuteare. Sed hinc germanicum idioma, & barbara alia excludi cen-
ſemus, in quibus fit interdum, vt eadem consonantes diſtioni initium faciant, & fi-
nem. Ad hæc quinta ratio accedit, vt ſi in media diſtione geminatas literas coniungi
videbimus, inde præcedentem, & ſubsequentem characterem vocales eſſe colliga-
mus,

Simplex commutatæ figuræ modus quomodo deprehendatur.
Cap. XII,

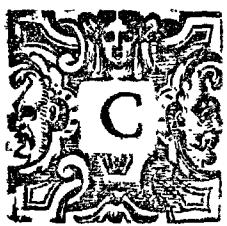

VPLEX occultandi scripti genus esse proximo volumine indicaui-
mus, alterum quod adhibita diligentia, & certa ratione potest inter-
pretari, alterum, quod Apolline solum ænigmatum authore inter-
prete videtur indigere. Quare hac parte intermissa, illam prosequa-
mur. Rationem autem, quæ in trasponendis characteribus consistit,
non esset inopportunum prætermittere, tum quia ijs, qui se ex alicu-
ius operis præceptionibus in alijs scripturæ inuolucris exercuerint,
facilius videtur, quām vt demonstratione opus sit, tum etiam quia in libera hominum
trasponendi scripti voluntate minime certa ratio tradi posset.) Verum ne rem omnino
intaſtam relinquamus, id solum admonuisse satis erit, vt primum experiatur, an eo
dolo charta contecta sit. Characterum itaque contextus per omnem ordinem requi-
ratur, modo in tertii, modo in quartis quibusq; literis, vel alio ordine, modo à dext-
ro in sinistrum, modo à sinistro in dextrum, modo in secunda linea, modo in tertia,
vel quarta, vel aliter, modo in versuum initio, modo in fine (quemadmodum alio vo-
lumine suo loco significatum est) donec viuis tantum verbi notitia eruatur, quod vbi
feliciter tentatum videbitur, pari ratione, & ordine seruato, si eiusmodi solus sit, in
cæterum procedi poterit. Hæc ad eam fraudem detegendam talis occulti scripti satis
esse videntur: proximum est vt de agnoscenda simplici permutari characteris occulta-
tione modos præbeamus. Notarum itaque numerus, series, seu contextus, scripti
partes discribæ, & characteres in fine collocati indicia præbebunt. Characteres itaq;
diuersi primū distinetè numerabuntur, eos non plures vigintiuno, vel vt summum
duobus & viginti esse oportet, nam si plures sint, dolus erit obscurior, & adiectios
& ociosos esse cognoscemus, minor numerus diffiniri non potest, siquidem notarius
obscuritatis causa facile in scripto potest paucioribus vti literis. Iis prætermisſis, quas
rariores & minus crebras esse diximus, tum literarum contextum obseruabimus, quæ
pauciores characterum formæ quinarium non excedentes, crebrius interucuiant, ita
vt nulla sit dictio, in qua vñus ex illis character non incidat. Scripti præterea discre-
tio huius generis esse poterit admonere, dum scripti partes disiunguntur, vbi recte ne,
an perperam illæ discretæ sint, finalium literarum numerus indicabit, quas proximo
capite recensuimus: nam si eiusmodi literæ scriptum terminantes plures erunt, quām
dictum est, argumentum alterius immixtae fraudis habebimus. Verùm quia characteres
pauciores esse posse duximus, operæ pretium est videre, si diminutus numerus sit,
quānam literæ ademptæ sint. Ratio itaq; hæc est. Si literæ vna & viginti sunt (vt à
maiori numero fiat detractio) Y fuisse sublatam agnoscemus, si viginti X, si vnde-
uiginti Z, si duodeuiginti Q, si decem & septem B, si sexdecim G, sic & derel-
quis seruato literarum ordine, quas vel minus, vel magis raras appellauimus, vt altera
alteri succedat, Verùm ne quis interdum frustra re tentata me in hoc ipso fortasse va-
num appelleat, hoc quemlibet admonitum volo, me de re tam implicata, præsertim
authorem, quem neminem habuerim, quem sequi potuerim, præceptiones eas tra-
didisse, quæ & plerunque sic soleant euenire, & sic natura esse demonstrentur: vnde
res ex coniectionis ducenda fuit, alioquin non inferior fieri, vt interdum res aliter, quām
eæ præceptiones admonent possit euenire. Verùm in nihilo vanum deprehendi, di-
uini potius quām humani esset ingenij. Hoc volui prætermisſum, rem de cætero ple-
rumq; sic se habere benignus lector intelligat.

fita semel, alibi collocatur, vt fit in SFRAGRIDE, ea enim interueniente, literarū numerus augetur, cū scripturæ nihil præter sonū, quasi furtim præbeat. Sed crebrius dictionē principijs tres consonantes solent cohaerere, quarū, vt cuiusq; potestate venemur, hic modus obseruabitur. Earū primā ex his vñā esse necesse est CPST, harū enim cōsonantū natura duas alias subsequi permittit, quarū altera si erit aspiratio, vel prius, vel postē rius apponitur, vt in CLAMIS, PHRASIS, THRONVS, & PTHOLEMAEVS euenit, at S nullam patitur aspirationem statim subsequi, vt in SPHAERA, quod in eo numero nulla fuerit aspiratio, tum primam S esse necesse est, hæc enim semiuocalis patitur mutam primum, deinde liquidam subsequi, ex mutis verò vnam ex his euenire necesse est, BC G vt SCLOPVS & STRAGES. Verū de B & G latinum exemplum non habetur ex præcipuis duobus liquidis, vt L vel R, vt SCRIBO, & STRABO, & id genus reliqua, è consonantibus verò hæ foliæ CPTR statim recipiunt aspirationē, ratio est, quod cæterarum natura asperitatē non ferat, quod si duas consonantes verborū initia, ex his singulis admiserit, primas esse oportet BCDGFPRST, secūdas ve rò LHR, sed earū nexus talis erit. B potest L & R admittere, vt BLASIVS & BRACHIVM. C omnes simul, vt CLARVS, CRISIS, & CREDO. D solum R accipiet, vt DRACO. FL & R, vt FLVMEN, FRANGO. Easdē G assumet, vt GLISCO & GRATIA. P omnes, vt PLVS, PHYSIS, & PROBVS. R tantum H excipiet, vt RHENVS. TH & R accipiet, vt THAIS & THRASO. S verò soli aliæ plerunq; consonantes supponuntur, vt TCF & P, vt STATVA, SCIPIO, SPHINX. DEF latinum exemplum afferrī nullum potest, sed eo sic vernaculi utuntur. Solent illæ interdum & aliter connecti, vt B, cum D quemadmodum est BDELLIVM, & C cum T vt CTESIAS, M cum N vt MNESTÈVS, G cū N, vt GNARVS, C cū N vt CNEVS, sed huiusmodi verborum nexus; & si qui sunt id genus alij rarius indicunt. De simpli ci consonante conuenit dicere omnes posse vocalem statim præcedere. G latinus sermo V, quæ præit vocali non patitur subsequi, quare VIDO, VERINVS, VALTERIVS, pro GVIDO, GVERINVS, & GVALTERIVS dicitur, quod in patro sermone non seruatur. G apud Latinos aspirationem non recipit, sed apud vulgares non excludit. D aspirationem nunquam patitur subsequi. De consonantibus dictionem inchoantibus satis nunc de alijs, quæ in medijs solent occurrere. In media dictione possunt quatuor simul esse consonantes, quod euenit, vel aspiratione, vel liquida, vt fit in ERICHTHO-NIVS, ABSTRVSVS, ABSTRACTVS, ET TRANSTRA. Si verò ternæ fuerint, quod crebrius euenit, primas aut has S & M semiuocales esse oportet, aut omnes mutas, quod si M fuerit, tum H sequi necesse est, si S eas, quas necessario succedere superius diximus. Idem & de mutis etiam dicendum est, sed hoc erit, si eas consonantes syllaba simul coire patiatur, alioquin illæ erunt, quæ coniungi non possunt, quemadmodum B C, & ex aduerso consonantes, quæ intra dictionem in syllaba coeunt, eas esse cognoscimus, quæ possunt & initio syllabam confidere. Prima igitur geminatarum consonantium cognitio se offert, omnes esse poterunt exceptis his HQX & Z, sed hæc potremus in materno sermone geminatur, verū si geminatas alia cōsonās cōsequetur, illā vel alterā ex duobus liquidis L & R, vel aspirationē esse oportet, vt fit in AGGLVTINO, AGREGO, & BACCHVS. Terminare verò dictiones tres cōsonantes possunt RBS, & RPS, vt VRBS, & STIRPS, sed has tantū dictiones esse comperimus. Crebrius duæ vt ST, NT, NS, & RS, quemadmodum fit in EST, AMANT, AMANS, & ARS, raro in PS, BS, NX, vt STIRPS, SCOBS, SPHINX. Finales verò literæ, vt dignoscantur, hæ apud Latinos crebriores esse solent DMNRS T, in has etiam nonunquam definiunt BCLX. De vocalibus nihil dicimus: nam omnes ferè dictiones in eis terminantur. In H terminantes dictiones duæ suppetunt Latinis AH, & VAH, quæ detraicto A superfunt de AHA, VAHA. Vulgares tamen nostri in vocales plerunque dictiones terminant, finales verò consonantes paucas habent RLTH. Possunt & aliæ de agnoscendis primis, medijs, & extremis dictionum literis obseruationes tra-

mus, quod ferè nunquam decipiet, vt fit in ACCOMMODO, & OCCVR-
R O. Infirmitur aliquando regula sequente H, L, & R, vt fit in BACCHVS,
& AGGLVTINO, & ATTRITVS, sed hoc raro euenit. Poterunt tamen
geminati, & simul positi characteres vocales esse, quod ex præcedētibus, vel subsequen-
tibus nō erit difficile deprehendi, vt fit in CONIICIO, & DEESSE, & sic literas vtrin-
que positas consonantes esse deprehendemus. Hoc tamen nouissime præstabit, inter
duas similes characterum formas dissimilem vnam inspicere, fit enim plerumque, vt si
similes vtrinque positæ, vocales sint, vt in MISERE RE, licet interdum etiam cha-
racter dissimilis interpositus vocalis sit, vt IVIMVS. Frustratur tamen etiam numerum
regula, fitq; vt tres characteres consonantes sint, vt in INITE, hoc tamen rarius
euenit. Vnde regula minime contemnenda est, tametsi incidat, vt aliquando locum
non habeat, nullæ enim ferè de re aliqua præceptiones afferri possunt, quæ interdum
non frustrentur, neque generalia per particularia debent infirmari, sufficit namque,
vt multo frequentius præstant, quam decipient, quod etiam de cætero sentiendum est.

Quot modis distinctas consonantium potestates
venari possimus. Cap. X IIII.

ONSTITVTO duplii literarum discrimine, & vocalibus à con-
sonantibus discretis sequitur, vt distinctas earum potestateſ aucupe-
mur. Sed id ipsum primum in consonantibus quærimus, tum quia
consonans plerunq; vocali præponi solet, quod quasi natura videtur
præcedere, tum quia ex vna consonante alterius & consonantis & vo-
calis notitiam, vt plurimum, eius natura edocente, aucupamur, quod
ex vocalibus consequi non possumus, quemadmodum enim aliquam
consonantem certam vocalis necessario sequitur, & posito consonantium numero, po-
terit vnaquaq; diffiniri, obseruatus enim earum literarum ordo in syllaba, non parum
adiuuabit, non fiet pari modo, vt vocalis certa, consonantum, quæ præcedunt, vel
subsequuntur nobis possit notitiam distinguere: vt igitur ad institutum accedamus, plu-
res ad hanc rem poterunt præceptiones adiuuare. Primum itaque characterum figu-
ras obseruari conueniet, quæ frequentiores, quæq; minus frequentes in scripto appo-
nuntur non ignorare, singularum repetitam positionem numero indicante, tum ad-
missio literarum ordine, quemadmodum magis, vel minus crebro solent plerunq; ex
sui natura scripto interuenire, singulæ figuræ distinguuntur, de quibus licet superius
facta sit mentio, non grauabor tamen eas literas iuxta seriem rufus apponere. Ordo
igitur se habet huiusmodi. STRLMNCFPGHDBQZX, quarum vnaquaque
quanto præcedit, tanto frequentior est. Non inficior tamen secus posse euenire, eaq;
de causa plures rationes afferuntur, vt si vna regula frustretur, aliæ non decipient, &
aliæ alias substinent, quare omnes, si erit necesse tentari conueniet: huius rei fidem
faciunt typographi, qui singulorum elementorum typos pro cuiusq; visu graduatim
magis, & minus frequenti, plures & pauciores habent, quod eorum elementorum
visus magis & minus crebro soleat interuenire. Huiusmodi præceptiones remotiores
sunt, quam vt certa literarum cognitio haberi possit: nunc ad propinquiores proximum
est accedere. Succedit itaque ex consonantium numero, tum in initijs, & finibus ver-
borum, tum in ijs medijs, quæ vnaquaq; fit cognoscendi modus. Sed vt hoc in initijs
primum exigatur, hæc erit obseruatio. Dictionis principio, vt summum quatuor con-
sonantes cohærebunt, vt accidit in PHTHISI, PHTHONGO, SPHRAGIDE,
& similibus, minor numerus non prescribitur: nam tres, duæ, & vna tantum potest vo-
calem præcedere. Si quatuor itaque vocalem antecedant, plerunq; fit vt duplum,
idest secundum & quartum locum index aspirationis fortiatur, nam & illa interdum po-
sita

Quomodo traditis regulis vti conueniat, tum de eo
exemplum. Cap. XVI.

VNC quemadmodum ijs regulis vti conueniat, operæpretium est indicare, quod non modo superfluum non videtur, verùm etiam maximè utile, immò verò interdum maximè necessarium; parum enim esset quempiam præcepta artis, & instrumenta habere, nisi eorum etiam vsum percaleat: neque dubium est eum, qui alicuius rei futurus est artifex, si alium artificem operante videat, multo facilius ea, quæ didicit oculorum sensu, quàm ante auditu, & mentis agitatione percepturum, cum certior rerum notitia ex oculis, quàm aliunde haberi possit: nam & certiora sunt ea, quæ per praxim, quàm quæ per præcepta, & canones tantum ediscuntur. Sed vt ad propositum accedamus. Primum ex regulis, quas tradidimus, ecquid huius generis, an alterius obscurè scriptum sit, diligenter interpres obseruabit, quod vbi cognitum sit ad hoc genus pertinere, elementa primum singula distinguet, & suam cuiq; characteri potestate suppositis veris literarum formis substituet, quod rectè ne an perperam effectum sit, experimentum indicabit, aut etiam in eadem potestate integros, & perfectos verborum sensus characteres explebunt, aut imperfectos corruptos, & nihil prorsus significantes reddent, quod si ea cura minus dexterè videbitur cessisse, iudicium in artis locum succedet, res coniecturis agenda, & in ijs est multum elaborandum, tentabitur an in paucis modo his, modo illis, nunc permutata potestate, nunc restituta res possit videri voto cedere. Si adhuc res animo non responderit, quærentur verba, in quibus vel nulli sint iidem characteres, vel paucissimi, vt aliorum mox experimentum fiat, donec possit videri, an ex ijs aliqui opinioni conueniant, si ne hoc quidem proderit, dictiones tum paucissimis conflatae literis eligentur, vti quas vel vna solum perficiat, vel duæ, tresve, aut ad summum quatuor, siquidem quæ huiusmodi sunt, inter paucas numerantur, & minor proinde labor erit ad certitudinem non multum vagari, cuius rei gratia nos tabulas confecimus, vt quoties opus sit, ea de causa quilibet ad eas possit recurrere, sic enim facile erit verba, si qua eiusmodi scripto reponantur intelligi: vnde characteribus primum aliquot cognitis, non difficile quis poterit aliorum mox notitiam sequi. Sed si ex aduerso prima fronte iudicium videbitur voto cessisse, vt non obscuro argumento sciri possit, ecquid veras notarum potestates fuerit venatus, ex antecedentibus, vel consequentibus certitudinem nanciscetur, nam si laborem euenter minimè sit frustratus, hoc integer & congruus verborum sensus indicabit, ipsa verò cognitorum characterum iunctura, reliquorum subinde poterit paulatim notitiam ingerere, qua in re minime labor fugiendus est, sed res tandem tentanda, modo vt diximus literarum potestate permutata, modo restituta, donec quod clausum se sponte paulatim aperiat. Verùm ad hæc non parum affert luminis, si eorum, quæ circa rem sunt, quæq; prius ab interprete sciri diximus præstare, cognitio accesserit. Initio igitur, antequam ad scriptum veniatur, nonnulla ex coniecturis nancisci licebit: Veluti quia de manu militis ab exploratoribus epistola est intercepta, de re bellica inde tractatum esse arguetur. Vnde verisimile est B E L L I nomen non esse prætermissum, & exinde quatuor verbis literas, siue ex quinque, siue sex, siue pluribus ea dictio conflata sit, non deesse, si idioma latinum esse cognoscetur: nam si vernaculum illud sit, proprij verbis literas perquiri oportet, atqui ad hoc scripti prius rationem haberet necesse, nam si illud ad hoc genus pertinebat, verbum illud si erit, facillimè poterit obuiare, si verò alijs dolis inuolutum sit, maior ad inueniendum erit labor, & rem aliter, atque aliter pro scripti genere tentari oportebit. Sed vt dicta facilius intelligantur,

di, sed eas tum breuitatis causa, tum etiam quia hoc ipsum Grammaticæ potius, quam
nostræ tractationis est, omittimus. Hæc licet nonnullis leuia, & parui momenti vide-
ri possint, tamen quia à nostro munere nequaquam abhorrere vifa sunt, non duximus
omittenda.

Quot modis singulas vocalium potestates aucupemur.

Cap. XV.

ISTINCTA in hunc modum consonantium notitia, sequitur mox,
vt sic vocales cognoscantur: huius rei modi aliquot afferri possunt.
Primus itaque est, vt inde initium, vnde ante in consonantibus au-
spicemur. Si earundem figurarum repetitio obseruetur, quæ cre-
brius, quæq; minus crebro in scripto reponantur, illæ ordine sic se
habent, vt E frequentissima sit, I mox minus frequens, hac rursus
rarior O, sic & hac minus frequens A, & V postrema omnium ra-
rissima. Primæ verò binæ in scripti repetitione tam quasi cognatae sunt, vt vix possint
diffiniri, vtra crebrior soleat interuenire, idem & de binis alijs O, & A recte affir-
mabitur, quod obseruatis singulis in libris dictionibus ediscitur, licet interdum res ali-
ter contingat, nos enim de eo, quod frequentius est, non quod & aliter interdum fit,
loquimur. Hoc primum indicio habito, alia deinde obseruari oportebit, vt si duæ si-
miles vocales inchoent, & terminent, vtramq; II esse cognoscemus, vt pluralitatem
pronominis quod est IS innuat, quod si verbi initio eadem figuræ sint appositæ, am-
bas vel I, vel V esse censemus, vt est in VVLTVS, & IIDEM, cuius rei cer-
titudinis succedentium mox characterum poterit obseruatio confirmare. Duplex enim
OO solū in dictione OONAE (insulæ in septentrionali oceano positæ) reperitur. Eius-
dem raritatis erit verbum inuenire, quod à triplici vocali initium sumet, hoc enim ne-
scio an in aliquo uocabulo, quam in eo, quod est VVvla reperitur. Hanc præte-
rea uocalem esse cognoscet, si eam rariorem uniuerso scripto literam sequi conspex-
eris, quam Q esse admoneri possumus, illi enim semper solent succedere. Ex uocalium
sequela aliquæ possunt vocalium potestates nancisci. Post A sæpiissime V, sæpe O,
aliuando E, vt in diphthongis, rarius verò I. Sed post O sæpius I, sæpe E, ra-
rio V. Post E & V omnes vocales consequi solitæ sunt. Plures ad hæc coniecturæ
afferri possunt, sed eas prætermittere tam parui refert, quam conuenit breuitatem se-
qui, neque enim interpretanti obseruare omnia, quæ de his dicta sunt erit necessarium:
siquidem nimis molestum foret ad hæc cuncta experiri, vt satius eset in ambiguitate
remanere, quam in tanto labore tam anxiè torqueri, ex paucis etiam huiusmodi ob-
seruationibus, facile fiet, vt nonnullæ cognitæ literæ, cæterarum nobis, (quemadmo-
dum alibi dictum est) sine regulis cognitionem trahant: quare omnis labor circa initia
versabitur. Verùm nec adeo vni regulæ ad literæ cognitionem fidendum est, vt non
debeamus experiri, an ex alijs eius certitudo confirmetur, alioquin pa-
rum fuisset profuturum, multas ad id præceptiones tradere:
nisi visum esset commodius vnam alterius nixu
substantari, & vnius certitudinem de-
bere alterius experimen-
to confirmari.

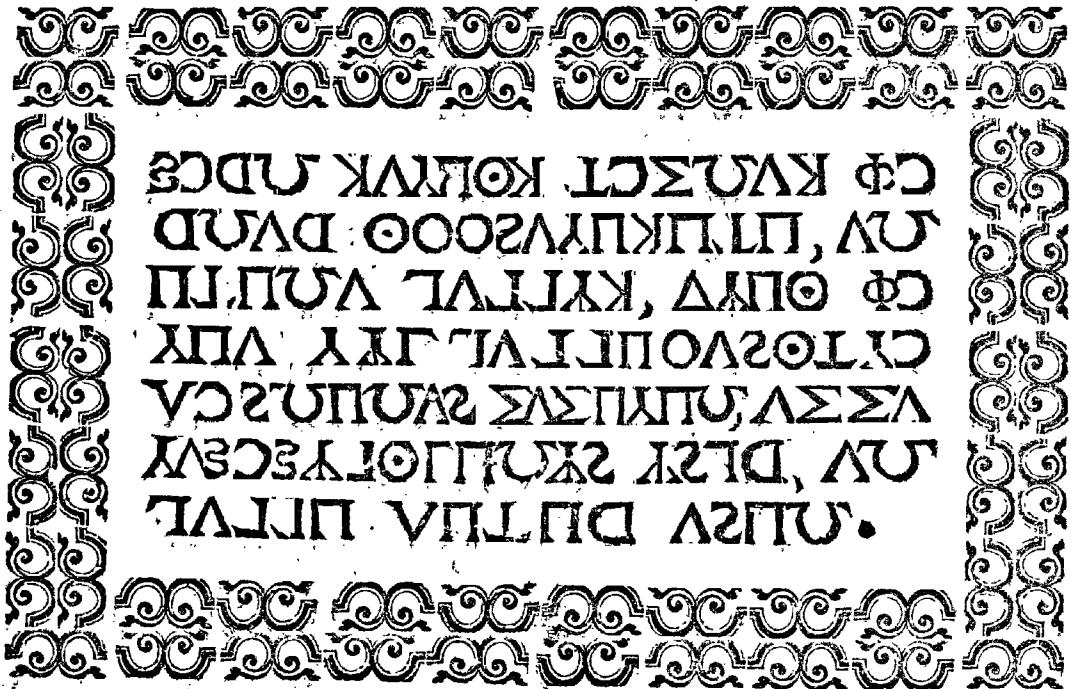
termo in terminationibus potest decipere) has figuræ, quia crebrerrimè reperiuntur, & vocales esse coniiciet. Huc accedit, quod rationibus eadem raris characteribus, quoties occurunt, videntur adhærere, nec obstat, licet interdum etiam illis nonnullæ consonantes proximè possint sociari, nam de eo potius indicandum est, quod frequentius evenit, quam quod rarius, hoc etiam præstat, quod proximè generatos characteres ex utroque latere cernuntur assistere, sunt & alia, si qua ad rem spectant, quarum illæ indicij produntur, unde colligi licet, eas non nisi vocales esse; cum per omnes simul regulas de illis opinio confirmetur. Vocalibus in hunc modum à consonantibus discretis, proximum est sua singulis munera assignare. Sed ut hoc in consonantibus primum, ut dictum est opportunius exigatur, dupli ratione per fici potest, repetitione, & plurium coniunctione, tum in extremis verborum partibus, tum etiam in ijs medijs, si repetitionem sequimur, hoc modo qualemcumque earum distinctionem nanciscemur,

Σ Ι Υ Ζ Ζ Ο Λ Δ Χ Τ Α Ι Ω Ζ Ρ
B C D F G H L M N P Q R S T X

Posset tamen etiam, edocente regula, aliter, atque aliter singulorum potestas diffiri, quamuis ne satis quidem tantum sit illis fidem habere, solet enim sæpe decipere, quemadmodum & hoc loco indicabitur: verum ne hoc ignoretur, quonam pacto aliter possit potestas variari, earum repetitio obseruabitur, quæq; toties indifferenter repetentur, vna pro alia sumi poterit, potior tamen semper maioris, quam minoris frequentiae, nisi aliter experimentum demonstret, rationem haberi conueniet, quod nobis tradendi exempli gratia, aliquin quatenus magis placet, regulæ fides habenda est. Ad huius distributionis exemplar interpres posset suam etiam aliter variare, sed etiam distinctionem si ulterius progredimur, posterioribus regulis in aliquibus videbimus infirmari, exinde itaque experimentum inituro, opportunum erit primum ad faciliores obseruationes recurrere, ut si per eas satis possit proficere, maiorem laborem effugiat. Quoniam itaque dictio est, quæ quatuor literis conflatur, quarum tres, quæ in fine collocantur, consonantes sunt, cum eiusmodi vnam tantum dictionem, quæ V R B S est agnoscamus (nam S T I R P S & si totidem habeat in fine consonantes, sex tamen constat literis) eam esse oportebit, quemadmodum in tabulis apud dictiones totidem literarum est videre: unde non modo trium consonantium, quæ in fine sunt, notitia elicetur, i. v, sed etiam vocalis &, quæ illas præcedit. Huc accedit, quod ex his literis prima in hona dictione consonans præit, quæ siquidem omnium rarissima est, Q videtur fungi potestate, quod magis verisimile est, adueniente in ea dictione aliarum eiusdem verbi literarum notitia, quod vocales sint, ex quo licet affirmare, characterem, qui quinto loco ponitur, in dictione, in qua B ELLI nomen ponitur, V potestatem habere, unde etiam concludi licet, ultimum, qui hunc sequitur, non alium esse, quam M. De prima consonante, mox per aliam geminatam in quinta dictione iudicium confirmatur, quod aliquin dubium esse posset, an L potestate fungetur: nam certum est vocalem ibi non esse. De alia mox consonanti, B iudicium confirmatur verbo, quod B ELLI nomen notatum coniecimus, in quo etiam de L notam talem vidimus. Quod vero dictio est, quæ tribus literis conflatur, quarum postrema scripto rarissima, cum semel tatum incidat, succedit vocali, quam hucusq; V esse deprehendimus, dubius esse non debet, nouissimam X esse; nam quæ inter rarissimas est, aut H, aut Q, aut X, aut Z esse existimatur, atqui Q primum & Z è numero eximuntur, quia nunquam in fine verbi collocatur. H præterea non esse ex literarū ordine deprehendimus, ea enim potestas in fine dictionis apud Latinos in verbo tantū VAH reperitur, quarum media A est, non V: Vnde supereft dicere, non aliam esse, quam X, & pri-

main

exemplum adiiciam: nam ut in declarationibus efficacissimum est, ita in disciplinis ad discendum aptissimum videtur, quod sic præcepta quasi experimento comprobentur, multa enim instantia iudicio vel statim sæpè decernuntur, quam vel difficile est ante casum à magistro definiri, nec dum à discentibus percipi. Id obscure igitur scriptū erit.

Primum itaque variati characteres, quod non plures viginti conspiciantur, crebriores præterea quinque characterum répititio, quæ vocalium præbet indicium, finales etiam literæ, quæ præscriptum numerum non excedunt, distincta tum partium series, & cætera demum, quæ ad huiusmodi scriptum spectant, simplex permutari characteris genus esse non ambiguis admoner coniecturis; idioma verò latinum esse ex finalium literarum numero deprehenditur: quia verò magnates ab epistolis in arduis præfertim negotijs notarios scripturæ peritissimos habent, sperandum est proinde orthographiæ rationem minime fuisse prætermissam. Cæterum antequam ad elementorum notitiam velhiatur, tentari potest ex ipsa materia an aliquod recte scripti verbum possit intelligi, vt ea ratione aliqua inde literarum notitia deceniat. Quoniam itaque, vt dictum est, coniici potest de bello agi: quod epistola vel belli tempore, vel à milite intercepta fit, vel alia id ratione cognoscatur, proinde non erit admodum difficile perquirenti aliquo scripti loco eius verbi sex literas inuenire, prodente hoc præfertim geminatae literæ, quæ opportuno loco collocantur indicio, eoq; modo ex ipsa materia priusquam ex scripto trium primo figurarunt, quasi certam notitiam deprehendi: nam de ijs nondum prima fronte eius poterit constare, nisi ex consequentium positione certius notitia confirmatur. His itaque in vniuersum cognitis, supereft rem ipsam proprius attingere, vt singulorum elementorum potestas dignoscatur. Vocales igitur primi in medijs dictionibus, & interdum in earum finibus qualiteruntur, (latinus enim sermo

tem, vt FORTITER verbum innuat, cuius opinionis penultimum verbum fidem faciet, quo finis significatur. Supereft demum ex toto scripto eius tantum characteris O potestatem venari, qui in quinta dictione geminatus, non alterius potestatis indicium præbet, quam G, vt AGGRE D I M I N I verbum significetur, quod alio verbo BELLIGERANDO confirmatur, vbi neque alia functione potest sensum perficere. Ex his omnibus coniecturis singulis characteribus licet sua munera ad exemplum subscribere, illudq; ob oculos ponere, vt interpretando ad eius iudicium recurratur, sic res statim non infeliciter cedet, & se totum occultè scriptum referabit. Experimento liquet laboris summam, vel in vnius tantum characteris notitia versari, nam ex uno cognito, plurium inde facile trahitur cognitio, & mox ex pluribus facillimum est occultas omnium potestates eruere, siquidem aliæ ex alijs cognoscuntur, nec minus aliarum notitia ex alijs dependet, quam in cathena anulorum, in qua mutuo connectuntur, vt si anulum quis permoueat, reliqui statim proximi moueantur, quare ad huiusmodi exemplar reliqua id genus scripta conuenit interpretari. Vnum vero illud restat dicere, quæ de hoc scripti genere obseruationes traditæ sunt, eas etiam ad sequentia in assignandis characterum potestatis debere accommodari.

Quomodo continuati scripti partes dirimantur.

Cap. XVII.

E QUITVR vt à simplici scripto ad continuatum transeamus, vt ordo seruetur, de quo, vt in proximo factum est, quemadmodum primum eius partes dirimantur tradi debere rationem opportunum videtur, nam de eo cognoscendo nihil est quod dicam, ipsi enim oculi satis hoc per se iudicabunt, vt non alio magistro opus sit, nempe si scriptum nusquam, vel nullis interuallis, vel incisis membris, periodis, alijsq; lineolis, sed tantum versibus seiungatur, quod si quando euenit, hoc scripti genus proculdubio esse censemus, res clarior est, quam vt vel exemplo videatur indigere, sed iam quot, quibusve modis dolus hic auferri possit, & scriptum detegi supereft indicare. Prima ratio videtur, vt aliquæ ex his dictiones IN, ET, VT, CVM, QVIA, QVONIAM, & huiusmodi aliæ, quæ frequentius solent in scriptum ingredi, in simili plurium characterum coniunctione per totum scriptum dispersæ requirantur, eæ inuentæ, & diligentius obseruatæ, vt integræ includantur, quatenus similes sunt, transuersis lineolis ab alijs partibus seponentur: hoc præstatbit, vt non modo eas tantum partes disiungamus, verum etiam vt designemus proximarum dictionum confinia, eadem enim ratione, & præcedentis, finis verbi, & subsequentis initium decernetur: neque hoc tantum in huiusmodi dictionibus, quas pauciores absoluunt literæ, verum etiam in alijs, quæ ex pluribus constant, conueniet obseruare. Ad hoc etiam faciet si duplicitam consonantem ex uno latere vocalis, ex altero consonans comitetur: quare ad hoc proximis regulis, quibus vocales à consonantibus dignoscuntur, vti oportebit: si illud itaque sic erit, inter similes, quæ geminantur diuidentem lineam interponi conueniet; tametsi hoc etiam deciperet, succedente liquida, vt sit in AGGLVTINO, & AGGREGO, sed hoc parcus solet euenire, & si quando fit, consonans ex sequenti latere comitatur, nam & si præcedenti adhæret, (regula nanque decipiet) ad cautionem proderit aliarum regularum accessio: nam quod pluribus modis nihil dissidentibus confirmatur, etiam si vna repugnet, ratum habendum est: haec ratio usum præstatbit in assignandis tantum principijs dictionum & finibus. Præterea si quatuor, quinque, sex, vel septem simul consonantes sint, certum erit inter eas esse verborum discrimina, nam non potest dictio in plures, quam in tres consonantes definere: vnde si septem cohærent consonantes (quod rarissimum erit)

mam vel D, vel L, vel N, vt vna ex dictio[n]ibus tribus sit, DVX, LVX, NVX. Sed quia vel cognitum est de re bellica agi, vel magis consentaneum de re magni momenti, quam parui, credibilius erit de DVCE ibi, quam de NVCE, vel LVCE mentionem factam esse. Vnde hactenus colligi licet harum literarum veram notitiam, quarum potestatem suppositis nostris literarum formis indicabimus.

I X A I K I A Z U A T
B D E L M O R S V X

Ex his & huiusmodi alijs coniecturis, habita etiam de cætero, vt commodius fieri poterit consonantium notitia, & aduocatis ad hoc præfertim tabulis, cum opus erit, mox ad vocalium distinctionem transitus fiet, nec quisquam referet, non omnibus adhuc consonantibus cognitis ad vocales deuenire, ex ijs enim aliarum poterit consonantium elici coniectura, quemadmodum ex consonantibus etiam vocales cognosci posse superius demonstratum est. Vocales itaque in hoc scripto dupli modo nancisci licet, repetitione, quod omnibus conuenit, & quod rarissimam figuram, quæ adhuc Q videtur fungi potestate, character sequitur, sed de V satis vidimus factam fidem, non minus etiam de E posset videri constitisse, sed eas cum alijs prosequemur, vt etiam de illis opinio certior habeatur. Hæc igitur nota A, quia omnium crebrima est, quod decies octies reperitur I, vel E potest videri, sic & N, quia vna minus vice scriptum ingreditur, vtriusq; non minus videtur sibi potestatem vendicare, vtraq; enim potestas plus minus solet frequenter occurrere, & modo hæc, modo illa, vt dictum est, crebrius interuenire. Mox quia O sexies conspicitur, A potestatem repræsentat, postremo quod E & A quinquies tantum recensentur, O & V, quæ omnium rarissimæ esse solent, potestatem indicant. Hoc singulorum characterum arguit repetitio, nouissimus vero, quia rarissimam figuram sequitur, quam adhuc Q esse deprehendimus, etiamnum de eo, quod dictum est, fidem magis auget, quo certius videri potest in verbo, vbi de B E E L O fit mentio, dictio BELLVM positam non BELLIS. Vnde etiam de M litera certior notitia elicetur, quæ & tali figura K designatur, & E vocalis, quæ per eum characterem demonstratur, & in V potestate etiam alibi errorem non esse, & in ea dictione, quæ septimo loco ab ultima locatur, ex eadem vocali initio & calce verbi posita, medium geminatam C esse colligemus, quæ nisi de S nobis constaret, pro ea etiam possit haberi, ex eadem vocali in dictione duarum literarum, quæ sexto loco ab initio ponitur, & quarto à fine repetitur, alteram figuram T necessario esse coniiciamus, nam neque S, neque X esse ex superioribus licet existimare. Eiusdem præterea vocalis ex cognitarum consonantium iudicio secunda se scripti dictio manifestabit, vt M E D I A M proculdubio ibi notatum esse intelligatur, quod vt certius videri possit, dictio, quæ nono ordine collocatur, accidente priorum literarum notitia, tertiorem fidem facit, vt verbum sit, quod causam reddit, QVIA. Sed de his vocalibus aliunde etiam poterit constare, vt opinio certius confirmetur. In septima præterea dictione ex cognitis characteribus facile erit asserere, secundum characterem, qui solus superest, vt verbum intelligatur, non aliam, quam N potestatem habere, vt dictio perfecta sit INTE. Et ex huius inde consonantis notitia in verbo tertio loco posito primam vocalem, nihil præter O esse venari licebit, vt NOCTEM dictio perficiat, quæ vocalis nouissima primum in ipso scripti limite prima literam, de qua ibi tantum restat dubitare, P esse, mox quarto loco etiam primam, non aliam, quam H esse manifestabit. Huius rei opinionem verbum tertio loco positum, quo HODIE significatur significabit. Quid tertiodecimo loco scriptum sit, eadem ratione facilissimum erit affirmare, nam vt integer verbisensus sit, primus character non aliam, quam F potest habere potesta-

tem,

Quomodo continuatum scriptum possit interpretari,
exemplum. Cap. XVIII.

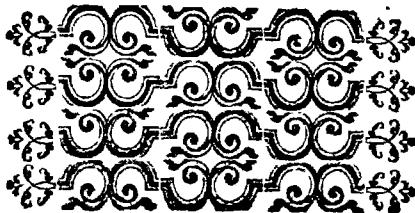
XPO SCIT locus ut, quod in superiori scripti genere præstimus circa interpretandi modum, hic etiam seruemus. Sed quia nonnulla de cura & diligentia, quæ in omni forma scripti ab interprete habenda est, proximo capite diffusius pertractantur, nunc ea relinquemus, restat tamen enodandi id genus scripti exemplum tradere, nam ea, quæ ibi dicta iunt, ad hæc etiam referuntur. Exemplum itaque quod proponitur tale est.

Passim itaque scriptum oculis percurrenti, quod primum characteres; qui proximi sunt initio α . τ . u . proximè finem reponuntur, censendum est illos dictionem perficere, quare oportunum erit lineolas in ambarum partium terminis, quatenus similes sunt designare, ut ea verba integra ab alijs sequestrentur, simulac præcedentibus fines, & subsequentibus initia tribuantur, quia verò hæ duæ consonantes v v ex superioribus regulis obseruatæ geminari conspiciuntur, & nulla ex præcedenti latere vocalis comitatur, credere par est, in ijs medijs verborum esse confinia, quapropter linea oportebit interfecari. Quia rursus sex consonantes z t c q z t , nulla interposita vocali se inuicem sequuntur, & ex ijs duæ geminatae sunt, necessario vtrinque coniicitur inter eas verborum diuisionem fieri, & medium sectionem interutramq; gemina-

K tam

erit) in tertium cadet discretio: nam à quatuor potest inchoari, sed hoc rarissimè fit, ut in V R B S , P H T H I S I S , si sex numerus dimidiabitur, ut est V R B S S T R A B O N I S , licet etiam possit partitio in secundum cadere , ut in uerbo A M A R E N T P H T H I S I M , sed si quinque fuerint, primum uerbum prima , secunda , uel tertia terminabitur, si quatuor nihil potest diffiniri , nam à totidem incipi dictio- ncm demonstratum est. Sed uerisimilius erit, uerborum inter eas nexus esse , quod eiusmodi uerbum uix alterum, aut tertium erit inuenire, alioquin uel prima , uel se- cunda illud terminabitur . In plurium uocalium coniunctione , tam difficile est par- tium terminationem dare, ut nullo penè modo iudicium satis possit constitui: siquidem I uel V , quæ consonantium tibi potestatem usurpant, crebrius repetitæ mul- tis cum uocalibus connecti possunt , ita ut earum sequela , uel uigesimam posset tran- filire . Verùm sicubi tam numerofa uocalium coniunctio obviauerit , præstabit , ut earum occursum, post primam statim, vel alteram, ad summum tertiam cognoscamus, quamuis hoc modo non satis possit earum potestas diffiniri . Ex similium verò voca- lium continuatione dictionum initia & fines tuto licebit deprehendere : vt si eiusmodi quatuor conspiciantur , in secundam cadet partitio , vt frequentius fit in I , vt IV- D I C I I I D E M , parcus in O vt E O O O O N A E insulæ , in A posset etiam occurtere , sed exemplum de terminatione non suppetit . E non plures duabus esse possunt , V non plures quatuor , vna semper dictionem terminante , quare minime posset recte decerni , an in paucioribus partis discrimen debeat constitui: nam in V- V V L A , tres sunt in initio vocales , sed eiusmodi non est aliud uerbum inuenire . Hæc sunt , quæ ad partium segregationem , occurrunt posse obseruari , quæ si ad id , aut parum , aut nihil ex notarij vafritia præstaret, huic difficultati poterit esse adiu- mento : primo duas tantum , mox tres , inde quatuor, demum plures characteres ab initio accipere , perinde ac si totidem literarum uerbum futurum sit , & iuxta proximas re- gulas suam singulis potestatem tribuere , donec res sàpius tentata , foeliciter respon- deat , vt integer verbi sensus maneat : sic & postmodum de cætero fiat , vel si hoc ad id non satis videatur esse præsidio , vel frustra laboratum sit , id proximæ rationes po- terunt præflare , quamvis quoquomodo ad eas recurrere postmodum fuisset ne- cessarium : nam hæc ad partium tantum discrimen faciunt . Ad hoc scri- pti genus si per tempus licuisset , earum volumen tabularum cum alijs , quæ sum editurus , quod adhuc est in manibus inchoatum illud , si posthac potero paulisper animum ab instantibus rerum impedimentis a- uocare , propediem ab- solutum emit- tam ,

di alijs, nam si obuiauerint, obseruabitur an intra eorum numerum aliqui medij inse-
rantur, quod si erit, interiectos proculdubio vti ociosos & vanos designari, & exclu-
di oportebit. Potest etiam dici, vt hæc adiectio etiam extra numerum similium cha-
racterum obseruetur, vel ante, vel post, nam licet interdum deciperet adiectione, &
commutatione literarum, quæ fit in verbis analogis, & ethimologicis. Potest autem
initio adiectione decipere, vt est in dictionibus O S, & H O S, A R S, & M A R S.
Commutatione, vt fit in verbis D O S, & M O S, quæ similia sunt. In fine autem
adiectione, vt E S S E T ad E S S E, & commutatione, vt A M A R E M & A M A R E S,
quod prouenit ex casuum inflexione. Potior tamen frequentioris vius, quam rioris
habenda est ratio, siquidem credibilius est verba repetita ex illis esse, quorum natura
est, vt crebrius repeatantur, cuiusmodi sunt, quæ supra memorauimus, quam ex eo-
rum numero, quæ minus crebro solent incidere, cuiusmodi sunt hæc, quæ possunt ini-
tio, & fine adiectione decipere. Quare nec minus hæc obseruatio poterit usum præ-
stare, nam sicuti interdum eius causa lapsus sit, ex alijs regulis poterit error facile
emendari. Verum tutior ratio est, vt medijs dictionibus, nam utrumque & hoc mo-
do posset evenire, fieret adiectio causa numeri, vt fit in A M A R E N T, & ad id, quod
est A M A R E T, & aliter in M O N S, & F R O N S, ad id, quod est M O S, &
F O N S, & commutatio causa analogiæ, vt fit in F R O N D I S, & F R O N T I S.
Alia ratio est vt vocales obseruentur, hoc vero fiet, si qui magis, repetuntur charac-
teres dignoscantur, eos verisimilius est vocales esse, quarum natura est, vt frequentius
scriptum ineat. Iis in hunc modum à cæteris dicretis, supererit à geminatione con-
sonantium ociosos characteres venari: nam qui geminatas præcedunt consonantes,
cum vocales non sint, proculdubio erit affirmare ociosos esse. Potest idem dici de ijs
etiam, qui sequuntur, sed ratio deciperet in liquidis L, & R, quarum notitia si eli-
ci poterit, nihil erit amplius, quod dubium faciat. Ad hoc etiam conservet, si obser-
uatis characteribus, qui magis frequentes obuiabunt, reliqui, qui minimè primum de
numero literarum eximentur, nam licet regula possit decipere, vt pro ijs ociosis con-
sonantes minus frequentes tollantur, tum ex aliarum consonantium, & vocalium noti-
tia in interpretando facile per coniecturam error corrigetur.

De hoc scripti genere interpretando exemplum.

Cap. XXI.

SED VT hæc facilius intelligantur, adhuc exemplum afferam, vt supe-
riorem ordinem sequamur, ne quid ad materiæ obscuri-
tatem luminis deesse videatur. Exemplum erit,
quod in eodem loco superiori
adduximus.

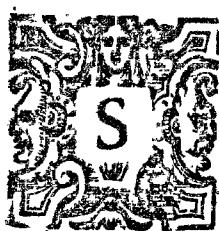

tam cadere. Diuisis in hunc modum quatenus licuit, per peculiares regulas scripti partibus, & lineis interpositis, superest proximas regulas ad ejus interpretationem iuxta eum modum accommodare, nam quantum ad hunc locum res spectare videbatur praestitimus, de cætero mox ad ea, quæ dicta sunt lectorem remittimus. Aptata igitur sua singulis characteribus potestate, sic arcum scriptum referabitur.

PERDITAS VNT BONAM INDARV SINTERIIT VRBS STRA.
TAHVM IESTES VRIVNT TOTQVOT SVPERFVEREVIRI
PRAETER EA QVAE AGENDAS VNT CONSVLITO.

Verum ne cui superuacaneus hic partes dirimendi labo videatur, quod ex superioribus characterum potestatem nancisci liceat, admonendum volo, hac ratione multo melius & facilius, quam aliter hoc scripti exemplum enodari.

Quomodo perperam scripti partes liceat deprehendere, &
interpretari. Cap. XIX:

VCCEDIT tertius obscuriscripti modus, vbi præter characteris permutationem, non aliud ad difficultatem, quam male assignata verborum confinia accedunt, vt series eorum, quæ tractata sunt in hoc volumine seruetur, cuius tum deprehendendi, tum interpretandi rationes locus exposcit indicari: verum de utroque pauca dicenda subueniunt, hoc itaque scripti genus literarum, quæ verba solent inchoare, & terminare, de quibus huius voluminis initio dictum est, in dicio prodi satis erit. Interpretando vero modus seruabitur, vt assignari primum fines, ac si non essent negligantur. Vnde commodum erit epistolam omisis ijs spatijs continuatam transcribere, atque verba perioda atque in proximo scripto continuata posse interpretari. Quare exemplum afferre aliquod minime videtur opportunum.

Qua ratione scriptum ociosis characteribus inuolutum
deprehendatur, & illi ab alijs dignoscantur.

Cap. XX.

EQUITVR vt agnoscendi scriptum ociosis characteribus inuolutum, & eos characteres dignoscendi modos præbeamus. Indicium itaque primum finalium literarum numerus dabit: nam si plures illæ sint, quam exiguntur, ociosos prima fronte tot ibi characteres argui posset, quot eum numerum excesserint. Sed huic regulæ non satis est fidendum, posset enim numerus non excedere, illis in dictionum finibus adiectis, vt posset pluribus superrare, quam verborum terminations terminarent. Posset ad huiusmodi coniecturam quoquomodo accedere, si consonantes & vocales mutuum inter se nexum non seruabant, vt nimium dislent, & longius separentur. Sed haec difficillima erit obseruatio. Tuitior tamen & facilior ratio erit, vt figurarum discrimina obseruentur: nam si illæ plures viginti, vel duabus & viginti conficiuntur, numeri excessus hoc scripti genus esse iudicabit. Cæterum quibus modis id genus notæ dignoscantur, superest nunc videre. Obseruabitur ergo primum, an aliqui similes characteres se mutuo sociantes in scripto iterentur, quod fieri solet in verbis communibus, quæ saepius repetuntur, vt ET, VT, IN, AD, CVM, NAM, QVIA, QVONIAM, & hancmodi alijs,

coniecturis colligi par est, has omnes figuræ in toto scripto ociosas esse. EHAXSF
IB. Iis de medio sublatis, scriptum perinde ac si character esset tantum permutatus
interpretabitur.

Quomodo reliquæ occultandi dolis huiusmodi scripti sit occurrendum. Cap. XXII.

T' diximus solent magnatum scribae compendiosum scriptum sit ac
commodare, ut per paucæ toto scripto videantur, & verba quæ mad-
modum in vna significatione, sis in alijs eadem figuræ diversis poten-
statibus functæ, sibi pariter respondeant: huiusmodi dolis sic erit oc-
currendum. Si pauci videbuntur vniuerso scripto characteres, eis
frequentissimarum consonantium & vocalium potestates ascribantur,
quibusve in scribendo minus carere possumus. Præterea si ambiguus erit sensus, lite-
ræ, quæ hanc ambiguitatem parere possunt, sunt, I & E, A & O, B & Q, P & F, D & C;
& huiusmodi reliquæ, quas plerumq; rarius & crebrius solere syllabis & dictiōnib; in-
teruenire, superius memorauimus, harum enim altera alterius vice fungi potest, vt
infra patebit, exemplū. Scriptum sit talē.

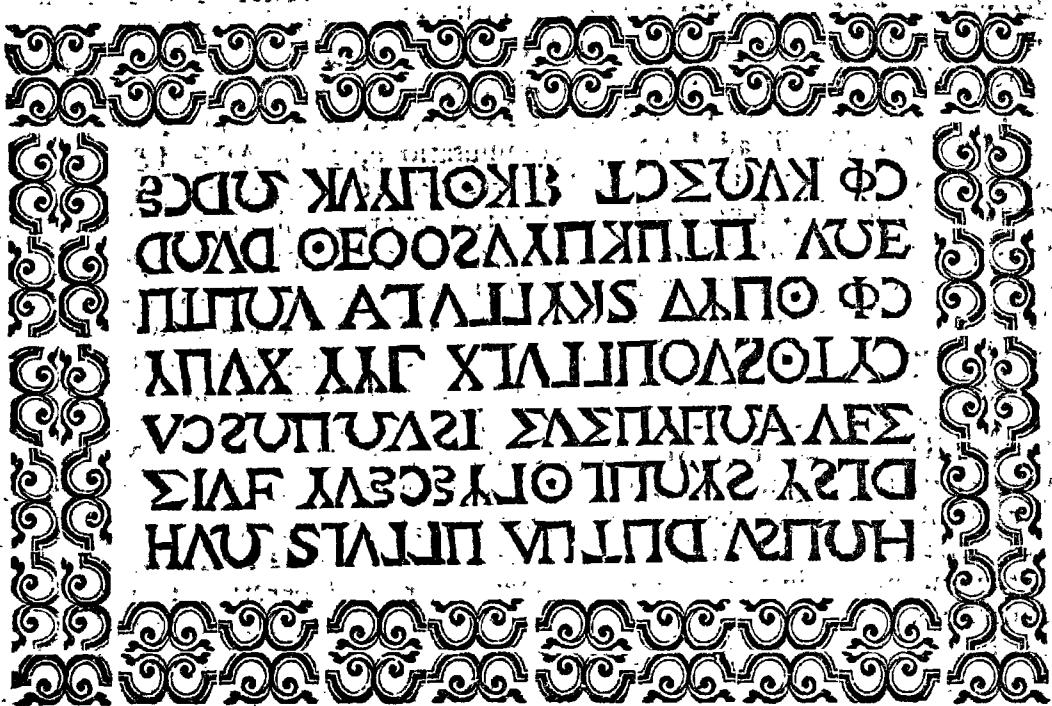
Nos si substitutis characteribus priorū potestas assignabitur, dicet, ET QVERIMVS
VERMES, at si i, v, s, z, n, p, e, t, c, potestas assignetur, dicet, IS, QVI
NECVT VINCIT; & multum diversa prædicta oratio, sic & multæ poterunt
eisdem characteribus accommodari sententiæ. Poterit autem vera cognosci, vbi
nullus literarum incongruus ordo, vel inordinata verborum compositio conspicietur.
Multi sunt quoque dolis, vt superius recensuimus, quos omittimus, cum facilius, quām
scribi possit ab huius disciplinæ parum exercitatis possint interpretari. Nunc ad alia
transeamus.

Ratio usus tabularum simplici permutationis.

Cap. XXXIII.

E QVENTIVM tabularum usus ad interpretandum non pa-
rum affert adiumenti, siquidem dictiones, in quibus vocalium,
& consonantium variatur positio quæsiuimus, & sicut dictum
est suo loco in interpretando vtile esse verba primum feligere,
quæ ex paucioribus literis constarent, quod illa inter rara nu-
merentur; cuiusmodi sunt, quæ non pluribus, quām quatuor
literis conflantur, paucioribus tamen vel vna absoluuntur, vt
interpretandi initium à facilioribus sumeretur, nam & verba
prosequi, quæ plures habent literas, & mihi multo prolixius, &
molestius fuisset, & interpreti fortasse parum vtile in iudicando. Difficile enim admo-
dum fuisset ex multiplice verborum numero proprium verbum accommodari, quod si
quis ex similium occasione hoc existimet necessarium, poterit ad harum exemplum
suas tabulas confidere: nam si tam proximis mox tabulis eiusmodi verba recensebi-
mus, hoc præstabitur similiū analogiæ causa, alioquin labor propè immensus futu-
rus fuisset dictiones omnes annumerare, & proinde opportunius lectorem ad dictio-
narium remittere. Primum itaque à singularitatis numero inchoabimus; mox ad plu-
ralitatem ordine procedetur. Harum tabularum usus, & dictiōnum occursus non mi-
nus

Hic si characterum terminaciones sequimur, decipiemur, quod ex consequentibus regulis, & experimento licebit videre: siquidem vnum tantum ociosum deprehendemus, nam verbum, quod in hac definat, vix vnuquam est in vsu, & huiusmodi vix alterum, aut tertium reperitur, & proinde numerus minime liqueret, quia verò consonantum & vocalium nūxum obseruare perdifficile est, eam coniecturam omitto, quare supereft certius argumentum ex numero figurarum deprehendere, ex his igitur, quod duodetriginta numerentur, liquido apparet, octo, vel decem ociosas esse, sed credibilius est octo esse, duarum enim literarum Y & Z rarissimus est vsus: in hunc modum hoc scripti genus per coniecturas licet cognoscere. Porro dignoscendi eiusmodi characteres habebitur coniectura primum, quod in sexta dictione, quæ eadem videtur cum ea, quæ est quarta ab ultima post similes hæc figura E, & ante alteram diuersa huiusmodi H. Vnde existimare par est utramq; ociosam esse. Octauo præterea loco, characteres sunt aliquot dictioni duodecimæ à prima, & tertiaræ ab ultima similes, iuxta quarum prima talis character est initio A, propè alteram rursus initio diuersus in hunc modum X, & apud tertiam huiusmodi alias S. Vnde colligi potest eos vanos & superfluos esse, nisi verba eadem non essent, nec idem ethimoni, sed dissimilitudine, quæ est cum reliquis, in calce primæ dictionsis nihil potest affirmari propter casuum infexionem, quæ variatur. Ex vocalium insuper obseruatione coniicitur in septima dictione characterem, qui sequitur primum & alium, qui penultimus est, quod neuter vocalis esse videatur, ociosos esse, siquidem ambo geminatam sequuntur consonantem, quæ est vocalium natura, alioquin penultima figura potest videri esse liquida, characteres sunt F & I. In quarta enim dictione, quod proxime geminatam consonantem vtrinque figuræ apparet, quod vocales non videntur, iudicare planè est, primam quæ est B, superfluam esse: nam altera creditur esse liquida. Ex alijs coniecturis

LIBER TERTIVS.

Transpositio secunda ex consonantibus non reperitur.

Transpositio tertia.

Prima vocalis, secunda consonans.

ab	en	„ id	ob	vt.
ac	es	„ il	os	
ad	et	„ in		
ah	ex	„ is		
„ al		it		
an				
at				

Transpositio quarta.

Prima consonans, secundi vocales.

„ da	de	„ li	do	„ fa
„ fa	fe	„ ni	„ lo	„ tu
„ la	le	„ si.	„ so	„ lu
„ ma	me			
„ fa	ne			
	re			
	fe			
	te			

TABVLA TERTIA EX TRIBVS LITERIS CONSTITUTA.

Transpositio prima triam vocalium.

aio	eia	„ tua	oua	„ uai
iae	eoia	„ iui	oue	„ uia
iae	eua		ouo	„ eie
iae	eue			„ uoi

uuia

ueie

uoii

uuoi

ueue.

Transpositio secunda ex tribus consonantibus non reperitur.

Transpositio tertia.

Prima & secunda voc. tertia conf.

ais	eam	iam		uah
ait	eas	ijs		uim
aut	eat	ius		uir
	cis			uis
	eos			uix
	eum			uos
				uox.

Transp.

nus proderit literarum aliquot potestatem ignorantis, quam eas cognoscenti: non dif-
fiteor tamen consonantium à vocalibus paratam habere discretionem, & priorem ali-
quam literarum notitiam præstare, nam hoc modo in paucioribus effet ambiguitas, &
proinde minus oporteret vagari, & consequentium opinio præsentium notitia magis
firmaretur, ut certius iudicium videri posset. Earum igitur vius duplex erit modus, al-
ter quem secatabitur, qui consonantium & vocalium cognitionem distinxerit, vel ali-
quam verbi figuram cognoverit, alter, quem secatabitur, qui nullam harum qualem-
cumque notitiam haberet, sed à facilitate conuenit inchoari. Si à consonantibus igitur
vocales discretæ sint, & restet solam distinctam singulis characteribus potestatem af-
signare, verba ea quæruntur, quæ seruata locorum analogia vocales & consonantes
retineant, ut si in verbo quatuor literarum, prima & quarta figura consonantes sint,
& duas mediæ vocales, dictio esse possit, D E V.S, in qua consonantes & vocales se-
cundum eadem analogiam concurrunt. In hac tamen proportione non ita facile po-
test verbi certitudo diffiniri, quod eiusmodi plures possint consonantes & vocales va-
riari, quemadmodum in tabulis videbitur. Quare in simili analogia, ut minus laboris
sit, aliquot characterum singularem paratam habere notitiam oporteret, nam quo
rarior, aut frequentior ea locorum proportio erit, per quæ vocales & consonantes
disponuntur, eo certior, vel incertior erit quæsiti verbi conjectura, vnde si vocalium
& consonantium positio satis erit, ut eiusmodi analogia, & ratio in uno tantum verbo
reperiatur, dubitandi omnis occasio tolletur, cum eius rationis proprietas vni tantum
verbo conueniat, huiusmodi erit, si in dictione quatuor literarum prima vocalis sit,
quia in eum modum una tantum dictio reperitur V R B S, dubitatio vltius non pro-
cedet, quoties itaque eiusmodi verbum in scripto occurret, præstabat illud eligi, ex
quo certior consonantium, & vocalium, etiam primo intuitu cognitio haberi possit.
Quod si nulla vocalium, & consonantium discretio procedet, poterit nihilominus fie-
ri conjectura, licet sic illæ disponantur, ut in eum modum plura verba sint, & proin-
de minor fuisse futura certitudo, hoc fieri ex similium conjectura, veluti si in quatuor
vnus dictio literis prima & quarta eadem figuræ sint, rursus secunda & tertia simi-
les, ut prouenit in E S S E, E C C E, S V V S, & huiusmodi alijs dictiōibus, quæ
insigniores, & quarum numerus quinarius, vel senarius non excederet, tum enim
ad dirimendam earum controvèrsum, frequentium, & minus frequentium literarum
ratio vsum suppeditabit. Nos in his tabulis latini & vulgati sermonis Itali dictiones
tantum reposuimus: nam idem in cæteris linguis præstare & prolixitate nimis mole-
stum fuisse, & parum necessarium: quod si occasio postulauerit, ut idem fiat in Hispano,
vel Gallico, aliote sermone ad horum exemplar quius eius idiomatica verba pote-
rit inuenire, eaq; in tabulis disponere.

TABVLA PRIMA EX SOLIS VOCALIBVS CONSTITVTA.

a, è, i, ò.

ex consonantibus solis non reperitur.

TABVLA SECVNDA EX DVABVS LITERIS CONSTITVTA.

Transpositio prima. prima & secunda vocalis.

ea	"	ii
ei	"	ie
eo		

Transpositio

L I B E R T E R T I V S.

81

Transp. septima.
prim. ter. voc. sec. conf.

„ aco	edo	ibi	„ oca	una
acu	edo	ibo	„ oda	uni
ago	egi	ida	odi	uno.
ala	ego	ima	„ odo	
alæ	eme	„ ime	ora	
„ ali	emi	imo	oro	
alo	emo	ira	„ ofa	
ama	„ era	ire	„ ofo	
„ ame	ero	iri		
„ ami		ita		
amo		ite		
ani				
ano				
ara				
„ ari				
aro				
axe				
axi.				

Transp. octaua con. præced.
prima & ter. consonan. secun. voc.

das	„ deh	bis	bos	cum
dat	dem	cis	cor	cur
fac	des	cit	cos	d'c
fas	det	dic	„ con	dux
sax	fel	hic	dos	fur
hac	fex	his	hoc	lux
has	hæc	nil	hos	mus
his	hem	nix	mos	nux
hos	lex	fic	non	pus
lac	mel	fis	nos	sub
mas	nex	fit	nox	sum
nam	per		ros	sus.
pan	pes			
par	res			
pax	rex			
jal	fed			
fat	ter			
tam				

L TABVLA

DE FVRT. LIT. NOTIS.

Traspositio quarta conuersa præcedentis.
Prima, & sec. conf. tertia vocalis.

„ fra	„ die	„ chi	pro
fta	„ tre		ito
„ tra	spe		

Tras. quinta.
pri. voc. sec. & ter. conson.

abs	eft
ars	
arx	
aft	

Trans. sexta.
prima, & sec. consonan. ter. voc.

• dai	• bei	cio	noe	cui
• fai	beo	dij	„ poi	dui
• gai	dea	dio		fui
• hai	dee	fio		„ hai
• lai	dei	„ mia		hui
• mai	deo	„ mie		hic
• rai	lei	„ mio		qua
• fai	mea-	pia		quæ
	meæ	pie		qui
	mei	pij		quo
	meo	pio		suæ
	neo	„ ria		suæ
	rea	„ rie		sui
	ree	„ rij		suo
	rei	„ rio		tua
	fei	„ sia		tuæ
	zen	„ sij		tui
		„ zia		tuo
		„ zie		
		„ zij		
		„ zio		

Transp. se-

Transp. nona.
pri. & vlt. vōc. reliquæ consonantes.

abba	ecce	igni	offa	ulmo
abde	ægra	illa	olla	ulta
abdo	ægre	ille	ollæ	urbe
adde	ægri	illi	olli	urbi
addo	ægro	illo	, onda	, urla
agna	„ elle	immo	, onde	, urli
agnæ	„ ello	indi	, opra	, urlo
agni	enſe	ipſa	orba	urna
agno	erga	ipſe	orbe	urnæ
agri	„ erge	ipſi	orbi	ursa
agro	ergo	ifta	orbo	urfæ
alba	erra	ifte	orca	urfi
albi	„ erri	ifti	orci	urfo
albo	„ erro		orco	uffa
alga	„ erta		, orma	
„ alla	esca		, orme	
„ alle	„ esce		, orna	
„ alli	„ esci		, orni	
„ allo	„ esco		orno	
alma	„ effa		orsa	
alme	este		orta	
almi	esti		orta	
almo	esto		orte	
alta			orto	
alte			offa	
alti			, offe	
alto			offi	
ambo			, offo	
anna			, otto	
anne				
anno				
ante				
ansæ				
, apre				
apri				
apro				
arca				
arcæ				
arci				
, arco				
arcu				
argo				
, arma				
, armi				
armo				
, arpa				
arra				
afto.				

DE FVRT. LIT. NOTIS.

T A B V L A Q V A R T A.

Ex quatuor literis constituta.

Transp. prima, quatuor vocalium.

auiā	ioue	ueie
	joui	ueio
	iwoo	uita
		uiue
		uiui
		uiuo
		uuea

Transp. secun, conuersa præced. non reperitur.

Transp. tertia.

Tres primæ vocales, quarta consonans.

aiax	cius	oues	uiam
auem	euam	ouis	uias
aues		ouem	uijs
auis			uuam
			uuas
			uuis.

Transp. quar. cohu. præc. tres primæ consonantes quarta vocalis non reperitur.

Transpositio quinta.

Duæ primæ vocales. tertia & quart. conf.

præ	fleo	„ cria	fluo
„ stai	„ stea	„ scio	„ grue
		„ stia	„ grui

Transp. sept.

pri. voc. reliquæ consonantes.

„ baia	beue	„ cioe	boue	„ guai
„ bzie	„ deue	dici	boui	„ queo
„ baio	„ deui	diua	„ coua	„ quia.
caio	leua	diuæ	„ coue	
caua	leuo	divi	„ doue	
caue	meio	diuo		
caui	„ neue	„ giua		
cauo	neui	„ giui		
„ dava	feui	niue		
dauo		„ piua		
„ faua		„ riua		
faue				
faui				
„ haue				
laua				
maio				
naue				
naui				
nauo				
raia				
raie.				

Transp. nona.

ueri
uero
ueto
uici
uidi
, uile
uili
uina
uini
uino
uiri
u-ro
uiru
ui'a
uiso
uisu
uita
uitæ
uiti
uito
uoca
uoco
uola
uole
, uoli

Transp. duodecima.
Prima, sec. & quart. conf. ter. voc.

clam	fles
cras	spes
flas	stet
flat	
ftas	
stat	

flos.

Transp. decimatercia.pri.ter.& quarta voc.sec.conf.

abeo	idea	obeo
abij	ideo	obij
acui	aque	ocio
acuo	equi	ocia
adeo	equo	ocij
alia	eruo	odio
alij	exeo	olea
alio	exui	olei
apio		oleo,
aqua		
aquæ		
area		
areæ		
areo		
arui		
aruø		
asia,		

Transp. decimaquar-

DE FVRT. LIT. NOTIS.

Transp. decima con.pr.
Prima & vltima conf. reliqua vocales.

haud	beas	dijs	boas	duas
laus.	bees	fiat		duos
	beat	fiet		suam
	beet			siuas
	deam			suis
	deas			suos
	deis			sius,
	deos			
	deum			
	deus			
	meam			
	meas			
	meis			
	meos			
	meus			
	reor			

Transp. vndecima.
Pr. sec. & quar. voc. ter. conf.

, aita	iaco	uaca
audi	ioco	uaco
aula	ioco	, uada
aulæ	iuba	uade
aura	iulo	uadi
aufa	iuno	uado
autio	iure	uaga
	juro	uagæ
		uagi
		uago
		uale
		uana
		uanæ
		uani
		uano
		uafæ
		, ueda
		, uede
		, uedi
		, uedo
		uelæ
		uele
		ueli
		uelo
		uenæ
		ueni
		ueræ

ueri

maga	, pere	mota
mala	pete	nodo
nata	, reſe	nolo
pala	rete	noto
, para	fæpe	, poco
rapa	fere	polo
rara	tedæ	pomo
rata	telæ	pono
, fala	teme	poro
fana	tene	roco
sata		rado
, tana		rogo
		roto
		, fodo
		sono
		tono

Consonantes similes con. præced.

pape	ceci	bibo	coce	bubo
rare	ceco	dido	nono	rure
rari	dedi		tota	ruri
raro			toti	tuta
			toto	tute
				tuti
				tuto.

Dissimiles omnes.

base	cela	bima	bona	, buco
basi	cæli	, cima	coce	cubo
cado	cælo	, cime	coda	cudo
cane	cæno	cito	, core	curo
cano	cæpi	, dica	, cori	duco
, capi	cæra	, dice	, cosa	dumo
, capo	demi	dici	, cosi	foco
cara	dena	dico	cote	fugo
caraæ	fera	dira	coxa	fuma
cari	heri	diræ	doli	fune
caro	hero	diri	domi	fure
cato	, meco	fico	domo	furo
dabo	, mela	fida	, doue	fuse
, dame	, melo	fide	, dosa	fusi
date	, meni	fila	, dota	gula
fagi	, meno	file	, dote	humi
fago	nemo	fimo	, foce	humo
fame	nero	fine	, fora	luca
, fate	, pela	fina	, goda	luce
, fari	, peli	fino	, gode	ludi

labe

DE FVRT. LIT. NOTIS.

Transpositio decimaquarta c. præced.
Prima, tertia, quar. cons. secun. voc.

dans	dent	hinc	fons	hunc
dant			mons	tunc
hanc			post	
mars				
pars				

Transp. decimaquinta.
pri. & ter. voc. sec. conson.

abel	edas	ibam	opes	uras
abis	edes	ibas		ures
acus	edet	ibat		uris.
alam	edax	ibis		
alas	epar	ibit		
ales		idem		
alis		iram		
alat		irim		
alet		iras		
ame m		item		
amen		itis		
ames				
amet				
amer				
amor				
amas				
amat				
ames				
apes				
aras				
ares				

Transp. sextadecima, & ultima conu. præc.
prima, & ter. consonan. sec. voc.

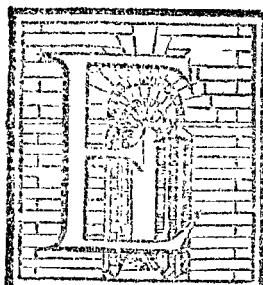
Quia multas in se retinet transpositiones facilioris intelligentiæ gratia in plures partiemur.

Consonantes & vocales semiuocales.

papa	bene	bibi	momo	fuoo
rara	,bere	bini	toto	luco
,bara	deme	cibi	bolo	lutu
,cada	fece	diti	bono	luxu.
cama	fede	fidi	colo	
casa	,fele.	fili	cono	
dama	ferè	fini	dolo	
,dará	geme	,lidi	domo	
data	,lece	misi	dono	
faba	lene	nisi	foco	
fama	mele	ridi	foro	
fata	nece	risi	homo	
gaza	,pece	tibi	,lodo	
lata	pene	uidi	loro	
laua			loto	
laxa			modo	

maga

Ratio & usus tabularum continuati scripti, in quo characterum figuræ permutantur. Cap. XXXIII.

RAT in animo ad hanc rem sex literarum, quæ varijs modis transponi possent, in tabulis nexus proponere, quod is numerus potissimus videbatur, nam plures literas eodem modo colligere nimis molestum erat, ut solum hoc opus vel in magnum volumen ex crescere, pauciores verò parum fœcundum. Verùm hoc etiam visum est satis laboriosum, & parum necessarium: nam ad similiūm figurarum rationem multis modis poterat subsequi characterum nexus, vnde labor futurus fuisset parum utilis inter tot literarum combinationes, quæ secundum similiūm analogiam in spatijs pari modo de vera iudicare procederent, quare consilium hoc satius prætermittendum duxi, quām rem nimis molestam aggredi, alioquin parum utilem, in cuius rei loco binarum dictionum tabulas proponimus, vbi modo ex duarum similiūm figurarum positione altera prius verbum terminat, altera subsequens initio ponitur: modo inter triūm sequelam diuisio, vel post primam, vel post secundam cadit. Idem seruabitur & in quatuor similiūm concursu, vt modo post primam, modo post secundam incidat partitio. Eas tabulas ritè & suo ordine distinximus, vt facile utique obuiam fiat, quæ quoque loco verborum partitio quærenda sit, vt lector faciliter intelligat. Ad hoc visum est eadem ratione tabulas eorum verborum adiicere his, quæ insigniora viderentur, quod plures similes, & uarias figuræ pluribus in locis, modo bis, modo ter remaneant: quarum aliæ statim succedunt, aliæ verò interpositis alijs procedunt, quæ omnia, & si cui minus utilia poterunt videri, quod vel rem sic subsequi necessarium non sit, & sèpius aliter contingat, & inter plura eodem modo se habentia indicatu difficultatum sit, quod potissimum debeat eligi, quia tamen ea obseruatio ad rem pertinere visa est, prætermittendam non duxi: nam ea, quæ hoc modo incerta se habent, consequentium regularum indicio poterunt confirmari, vt inter plura tollatur ambiguitas.

Vocales solæ, quæ principio unius, & fine alterius dictionis esse possunt.

anima	atque
ille	etiam
dei	iouis
ego	omnis
tu	vides

Consonantes solæ, quæ in fine unius & principio alterius esse possunt.

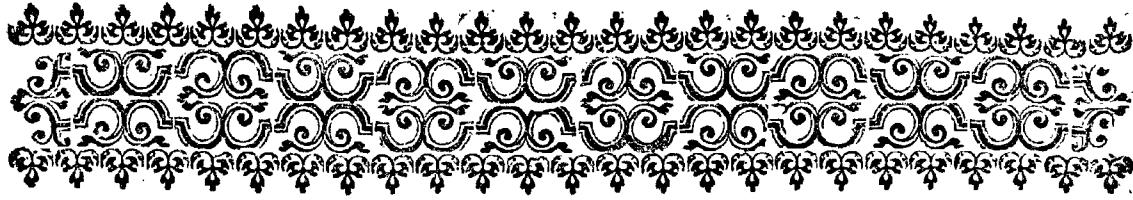
hoc	caput.	illud	dabit	ah	habet
nil	licet		nos	sapientes	
num	manus		et	tenet	
non	negat				
amor	rogat				

Cum similes tres vocales erunt, & diuisio cadit apud secundam.

aucupij	iudico
iudicij	iaceo
alij	iuno
eo	omne

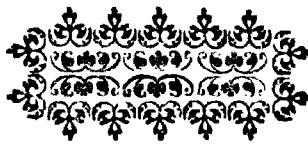
M si apud

labe	, pelo	libo	, gola	ludo
lati	, reca	lima	hora	, lume
lato	, reco	limæ	horæ	, lumi
laxe	remi	limo	loca	luna
laxi	remo	nido	loci	lupa
magi	, teco	nolo	loda	lupo
mago	, tede	nito	lode	mali
mali	, tela	pica	lodi	mulo
malo	teli	pico	lora	mura
, mani	telo	pila	lota	mure
, mano	, temi.	pino	mola	muri
nasi		pira	molæ	muta
naso		rigo	mora	mute
nato		rima	mori	muto
pace		rimæ	noce	nubo
paci		rimo	noci	nuto
pali		rifa	node	pura
palo		rife	nodi	puræ
, paue		rido	nola	puri
, pate		simæ	noli	puro
pati		simo	noma	puta
, pato		sine	nome	puto
rado			, nomi	rubi
rami			nota	rubo
ranæ			notæ	rude
rapa			noti	ruغا
rape			noto.	fuda
raræ			, poca	sude
, rari			poli	sudi
, raro			poma	sudo
fale			pomi	tuba
fali			rode	tubæ
falo			roma	tubo
fanc			rota	
fani			rosæ	
fano			, scese	
tace			rotæ	
, taci			, soda	
			fola	
			foli	
			sole	
			foma	
			fome	
			fona	
			zona.	

IOAN. BAPTISTAE PORTAE NEAPOL.

DE FVRTIVIS LITERARVM NOTIS
LIBER QVARTVS.

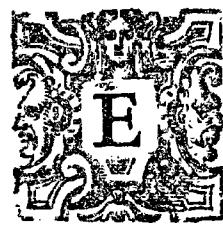

PROOEMIUM.

Actenus de simplici scribendi ratione in permutatis characteribus, eiusq; formis dictum est, nunc ad alios scribendi modos succedamus: in quibus figurarum potestas mutatur. Potestatis functio multiplex esse potest, & ea simul posita diuersissimam obscurandi scripti perplexitatem efficit, vnde tam multa, diuersaque esse possunt genera, quam varia excogitantium in omni tempore ingenia. In hoc scribendi genere character unus omnium literarum potestatem recipere potest, vt primum A fuerit, paulo post B C D, & usque ad X recipere potest potestatem.

De circulari scripto cuiusmodi illud sit, & quae instrumenti descriptio, quo in scribendo uti debemus. Cap. I.

XPOSITIS simplicibus furtuarum notarum formis, quantum sat is esse visum est, nunc aliam scribendi rationem, vt ad Rotæ ordinem scriptum disponatur, proximum est attingam. Hunc scribendi modum huius artis periti, propterea quod ad Rotæ dispositionem componatur, circularem nominant, siquidem dispositis ad Rotam characteribus circularis charta ad literarum indicium rotatur. Primum igitur antequam huius instrumenti prosequamur officium, quae ad eius constructionem pertinent, praescribere operæprecium videtur. Diligens itaque artifex eiusmodi Rotam constructuras, tabulas quærat cupreas, vel aurichalceas, vtra-

		Si apud primum.
tibi	iisdem	Si quatuor vocales in medio.
Tiberij	ij	
eoo	oone	Si quatuor apud primam.
tu	uuula.	

Tabula notabilium dictionum, in quibus secundæ, tertiæ, quintæ & sextæ duplicantur.

„ abbassarsi	afficco	, affatto	immitto	immissum
, abbattimento	afficcesco	, effetto	afferro	accorro
accommodo	attollo	, effettuato	alletto	ostella
assessor	accurro	, errasse	appello	efferamenta

Tabula dictionum in quibus secun. & ter. duplicantur, etiam consonante sequenti.

abbracciamento	aggrauo	aprobus	offleo
abbracciare	affleo	aggredior	offringo
abbreuiare	afflo	aggredo	offrisco
acclino	afflictus	applaudo	oppleo
accluis	affluo	applico	opploro
accludo	affrico	approprio	opprimo
accresco	agglomero	apprimè	opprobrium.
accredo	agglutino		effrænus

Si septem consonantes, & apud secundam ceciderit diuisio.

vrbs phthisis
stirps phthongus

Si sex consonantes, & apud tertiam ceciderit diuisio.

amant phthifim   habent phthongum.

Si in medio

vrbs strabonis.   stirps structuræ.

Si quinque consonantes, & apud primam,
et phthisis.   amant strabones

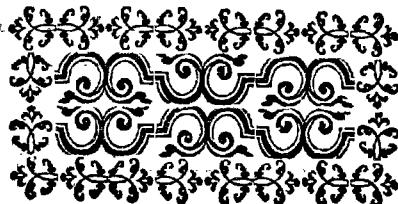
nec phthongus   diligunt structuras

Si apud tertiam.

vrbs studij   stirps brachij.

Duplices consonantes cum duplicitibus vocalibus sequentibus.
alluuij, alluuiies, annuus,   sic & simul dict. reperiri poterunt.

FINIS LIBRI TERTII.

racteres in immobili Rota; nostraras verò literas in mobili collocare; quamuis res, quemadmodū fecimus, præstare videtur, firmata enim nostrarū literarum Rota, vbi quæq; litera sit, facilius notarius intelliget, & scriptum citius absoluet, alioquin oculos circumducendo magis in quærendis elementis elaborabit, tametsi id etiam minimum interesse videatur. Huic deinde instrumento vilibet manubrium supponetur, quo manibus illud aptè capi, teneriq; possit, & absolutum erit instrumentum. Id tamen meminisse debes, quod duo instrumenta eodem modo composita, & fabrefacta esse oportet: alterum enim rei conscientia, & peregrè eunti, relinquetur, alterum domini continebitur. Hactenus de instrumenti constructione, nunc, ut rēs melius cognoscatur, & operis facilior in ære, vel ferro fiat imitatio: in pictura rem commodè exprimemus.

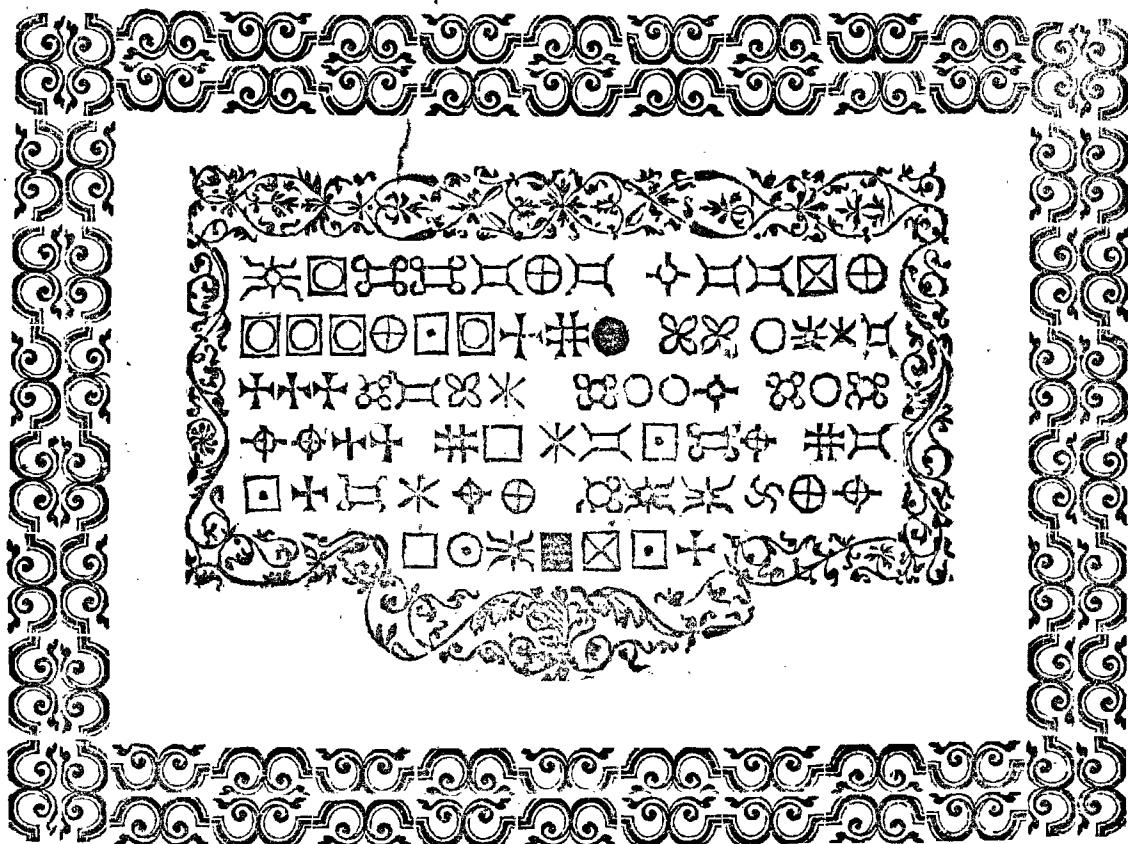

que enim materia facile ductilis fit, & alia quavis magis idonea, nam si ex ferro conser-
tæ sint, ob suam duriciem aduersus malleum contumaces minime pertractari pote-
runt, si ex plumbo, vel stanno contactu manus defoedabunt, diuturnitatem præterea
non habebunt, & facilè arterentur, si ex papyro leuissimæ cūq; iniuriæ maximè erunt
obnoxiae, quavis præterea aeris permutatione facile exacta forma commutabitur, quæ
illis in primis est necessaria. Hæc de instrumenti materia satis: nunc qualis forma esse
debeat superest indicemus. Ex hac igitur materia duæ laminæ diligenter complanatae,
& exequatæ comparentur, in cuius medio circini pes infigatur, vagusq; alter circum-
agendo rotundam lineam quæsita futuri instrumenti amplitudine describat, mox cir-
cino contracto, adhærente eidem puncto pede, alias circulus describatur, qui tantum
à primo distet, quantum satis fore in scribendis numerorum characteribus videbitur.
Rursus contrâcto circino ex eodem centro alia circumagatur linea; tanto interallo à
superiori distans, quantum capieendi nostrorum elementorum characteribus satis esse
censebitur: mox eodem circini hiatu, mediæ alterius laminæ puncto, altero circini
pede in fixo eiusdem quantitatis circulus describatur, sub hoc deinde alter, astricto cir-
cino aliquanto, minor delineetur, vt circulari spatio, quod intra lineam est, charac-
ters aptè accommodentur. Hoc facto laminæ partes, quæ circularem lineam excedunt,
vndiq; exactissime in orbicularem formam recidantur, exigua parte relicta, quæ den-
ti indici assimiletur. In hanc formam minori parata lamina, intra primam contracto
vtriusq; puncto includatur, tenuissimo deinde terebello earum puncta perforentur,
tum axis eiusdem materiæ perstræseat, quo minor lamina ad maioris circularem lineam
æquali vndique spatio coarctetur, vt parua Rota versatilis huc illuc circumagatur, &
alioe maioris laminæ firmiter inhæreat, ne facile egrediatur, vt si circumvolueris, an-
gustè potius, quām largo hiatu sponte moueat. Hoc facto vniuersum vtriusque cir-
culi ambitum in quatuor æquas partes partiemur, & applicata bis ibi regula, rectas li-
neas ad diametrum, quæ omnes circulos pertransiant, protrahemus. Verum vt expe-
riamur an circuli recta facta sit partitio, lineæ si se in puncto laminæ interfecabunt, mi-
nimè erratum fuisse admonebunt, singulæ deinde quartæ quinas in partes æquales dis-
facentur, & puncto applicata regula per omnes circulationes ducantur lineæ, ita vt
vniuersus Rotæ vtriusq; ambitus in viginti partes exactissime dissecetur, & circumvolu-
luta inferior Rota per omnes lineas adamus in priori respondeat, vt nihil eius lineæ à su-
perioribus distent: alioquin opera frustrabitur. Hoc peracto, singulis primæ interca-
pedinis areis singulas numerorum notas ab uno ad viginti progrediendo, & vndelbet
inchoando collocabimus, postmodum inferiori circulo, qui primis aeris est proximus,
nostræ sic supponantur literæ seruato ordine, vt sua cuique numero reddatur litera, in
cùm modum vt A singularitatis notæ subiiciatur, B duplicitatis, & huiusmodi reli-
quæ, exempta X litera, tum quia raro nobis est usui, tum etiam quia, vt Quintili-
anus ait, ea carere potuimus, si non quæfissimus, nam si eius usus interdum acciderit,
pro ea C & S uti poterimus, in quarum locum, authore Augusto, eius usus success-
it. Antiquitus enim pro ALEXANDER, ALECSANDER scribebatur, nos autem id propterea fecimus, vt facilius ambitum partiremus, parum autem, vel
nihil refert, viginti ne, an vna, vel duæ & viginti sint. Mox per inferiorem Rotam
ignoti characters assignatis areis, vt libuerit distribuentur, siquidem propter Rotæ vo-
lubilitatem nihil interest characterem hunc ignotum huic literæ potius, quām illi sup-
ponamus. Hoc tamen animaduersione dignum est, vt tales notæ nusquam omnino
diuersam figuram, sed ferè eandem vbique præferant: huiusmodi erit, si characters
habentes hiatum ex una parte Rotæ non apponantur, hiatus enim, qui modo sursum,
ascendit, mox deuoluta Rota, vel deorsum ad latus inclinabitur. Postremo vñlibet in
inferiori Rota surrectus denticulus, ut monuimus aptabitur, vel incisio, vel tenuis pun-
ctus, vel index quoquomodo aliter designabitur, qui initium demonstret, vt rectæ,
vel falsæ scripturæ index futurus sit. Poteris etiam, si mauis, ex aduerso ignotos cha-
racteres

LIBER QVARTVS.

95

HOSTIVM COPIE DEFICIVNT, TV ENIM HILAR IS ESTO,
IAM ABDE TIMORE M, ET ARMATO MILITE IRRVITO.

Quomodo eodem instrumento scriptum clave claudere possimus.

Cap. III.

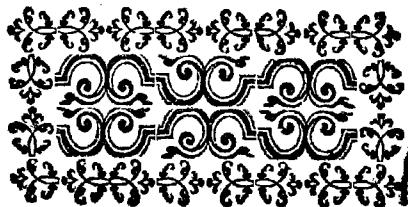
OTERIM VS etiam facilime cum Rota scribere , vt scriptum sub clauē claudatur, vt ignota clauē , de scripto, & si Rota agnita sit, desperetur: P hoc modo vtique fiet. Exponatur scriptum, ac sub scripto clavis literæ feriatim disponantur, vt altera alteri scripti supposita sit, & si scriptum longius erit, clauem reiterare ne pigeat, siue clavis vna dictio , sine plures , aut aliqui versiculi fuerint . Mox supposito dígito clavi Rotæ, quare in Rotæ ambitu scripti literam, ac inferius annotabimus è regione characterem Rotæ descriptum, idem demum de altero , & de tertio faciendum, usque donec iam scriptum absoluatur . Superius adductum scriptum iterum adducemus, atque sub eo clavis characteres annotabimus. eritq;. ORA PRO NOBIS SANCTA DEI GENITRIS: diximus GENITRIS, quia X Rota caret .

H O S T I V M C O P I E D E F I C I V N T, T V E-
or a p r o n o b i s f a n c t a d e i g e n i-
N I M H I L A R I S E S T O, I A M A B D E T I-
t r i s o r a p r o n o b i s f a n c t a d e-

Qua ratione ad scribendum instrumento vti possimus.

Cap. I I.

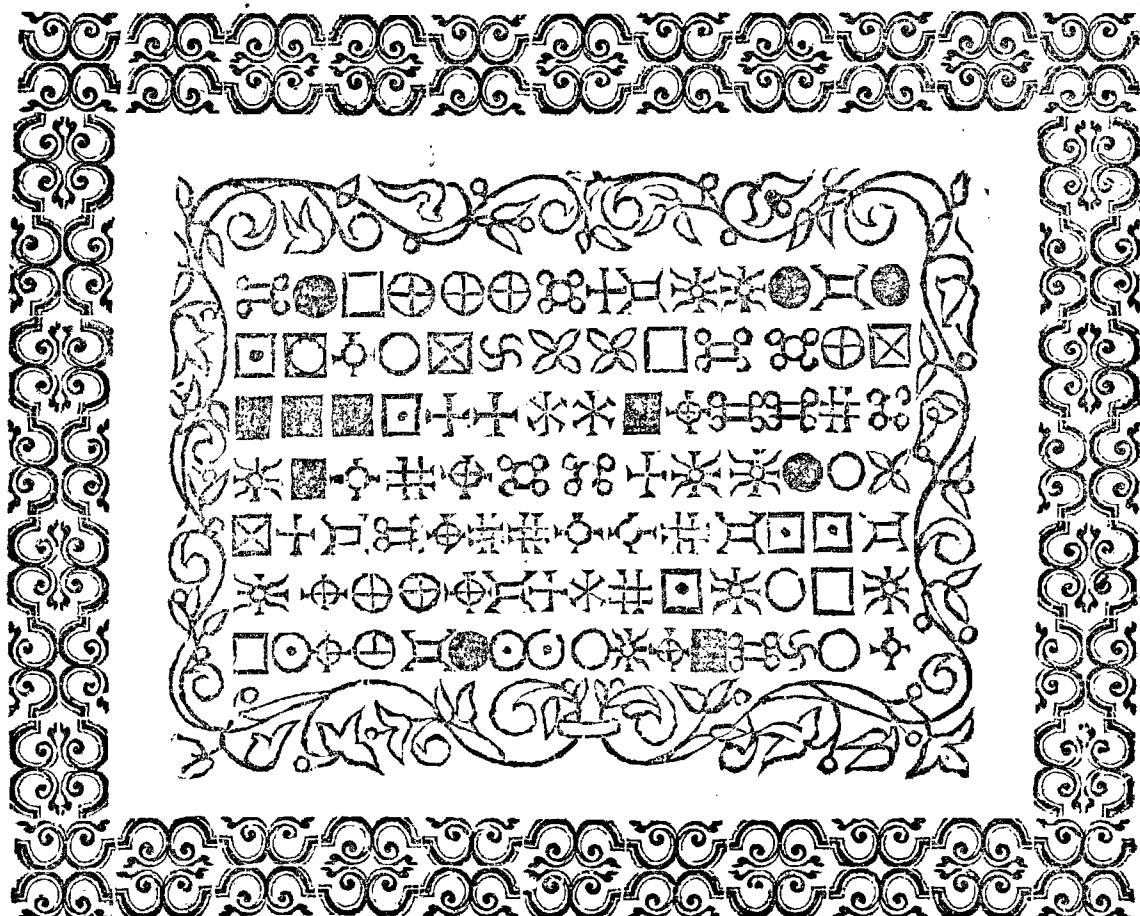
RTIFICE M superius Rotæ compositionem admonuimus, sequitur
 nunc, vt quomodo vti conueniat, aptè indicemus. In primis itaque scri-
 ptum breuiter, quod sententiam contineat ob oculos ponatur, mox Ro-
 tæ denticulus sub A litera, vel qualibet constituatur, modo id absenti
 innotescat, litera deinde necessaria per Rotæ ambitum requiratur, & in-
 uenta, characterem, quo vti debeat, suppositum indicabit, tum illum scriptor in ta-
 bellam suam referat. Aliam deinde literarum quæsitus, Rotam à loco amoueat, vt
 spatium tantum vnum pertranseat, & par i ratione suppositum characterem in eius lo-
 cum accipiat, eumq; in charta reponat, sic & pro tertia litera tertio Rotam à loco in
 proxima m aream conuertat, hic semper ordo seruetur, donec totum scriptum absolu-
 uatur. Verum animaduertendum est, ne in Rotæ reuolutione spatium aliquod præ-
 tereatur, vt à primo ad tertium, vel mox ad quintum veniatur, sic enim & qui scribit,
 & qui nuncium accepturus est, facile decipietur. Vt verò absens scriptum possit inter-
 pretari, indice Rotæ A supposito, vel alteri literæ, vnde notarius mitium sumpserit,
 & debit is inde transitis spatijs, pro quolibet litera e characteris influenti regione epi-
 stolam aucupabitur. Nec prætereundum est, in lævum non minus, quam in dex-
 trum Rotam posse circumferri, modo de ordine absens certior factus sit:
 sed si ncltræ elementorum figuræ in mobili Rota dispositæ sint, & ea
 in dextrum moueatur, idem erit ac si immobili essent, & illa re-
 trograderetur. Sciendum tamen est, qui tali instrumento
 viurus sit, eum posse more suo bina pertransire spa-
 tia, terna enim si libuerit, nunc ante, nunc retro
 circumferendo Rotam, modo idem semper or-
 do seruetur, vt trepidationis motum octa-
 ua sphæræ imitari videatur. Ifthæc
 & si videantur minimi, vtpote
 nullius esse momenti, tamen
 quia possunt discentis
 animum ambigi-
 tate remorari,
 placuit exem-
 plum tra-
 dere.

De dolis & fallacijs, quibus eiusmodi scriptum Rotæ indicio indissolubile fieri possit. Cap. V.

ED videamus nunc ecquid scriptum inuolucris, quemadmodum superius de alio simplici occultè scribendi modo dictum est, occultari, inuoluiq; possit, & hoc primo in continuato scripto requiratur, nam si (quemadmodum in simplici scribendi modo dictum est) verborum nexus continuetur, sensus interpretem circa verborum fines, & initia remorabitur. Exemplum erit huiusmodi.

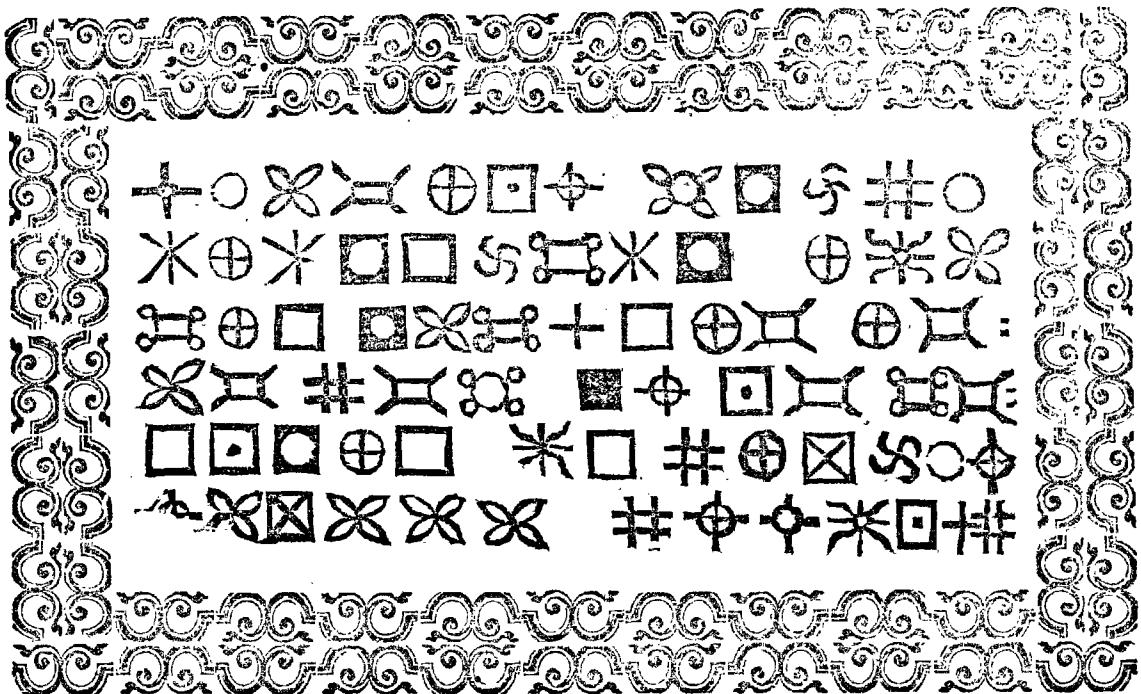
QVÆSTVS HOSTIS MAGNVS EST, ET QVÆSTVS NOSTER NON MINOR EST, ISTI PLORANT, NOSTRI NON RIDENT, QVID FACIENDVM EST NVNCIATO.

Secundo in vacuis, adiectitijs, & ociosis literis quæramus. Duplici ergo ratione hoc scribendi modo vti possumus. Possunt enim adiecticij, & ociosi characteres, vel Rotæ limbo præter necessarium numerum nostrarum literarum accommodari, vt ea revoluta illi pro vitilibus admittantur, vel aliter extra Rotam annotari, vtriusq; usus ratio ad scribendum diuersa est, quare primum post huius instrumenti discrimen, quo-

N modo

M O R E M E T A R M A T O M I L I T E I R R V I T O
i g e n i t r i s o r a p r o n o b i s f a n c t a

An liceat experiri vtrum scribendo ad Rotam peccatum sit.

Cap. IIII.

AETERVM non parui momenti esse existimo, nec cognitu indignum, rationem tradere, qua cognosci possit, an in scribendo erratum sit, posset enim euenire, vt Rotæ circulatione, vel spatiu aliquod præteratur, vel reperatur, vnde in errorem deueniri necesse est, vt non modo is, qui nuncium excipiat, sed etiam qui scripsit, quid sibi scriptum velit, non satis intelligat, quare ut ei rei obvietur, opportunum erit scire, quo pacto recte scripturo consulendum sit, dum in ambiguo est, rectè ne, an perperam scriptum fuerit exaratum. Res eadem apud Arithmeticos nouenario, & septenario numero in multiplicando, & partiendo experitur, vt si error commissus sit, eo modo palam fiat. Ratio talis erit. Charakteres omnes, qui vniuerso in scripto erunt positi, computabuntur, tum à toto numero (si Rota viginti areas contineat) vicena toties subtrahentur, quoties in illo comprehensa sunt, tum si minor numerus supererit, is in Rota quadratur, ad quem si index minoris Rotæ conuersus sit, nihil peccatum esse admonebimus: alioquin eius indicio facilè lapsus deprehendetur, nisi bis, aut pluries erratum sit, & quantum de numero prius subtractum est, tantum postea superaddetur, vt viius numeri defectus, alterius superfluitate pensetur. Res exemplo clarior fiet: si in toto scripto numerati charakteres ad ternarium, & septuagenarium numerum perueniunt, ex hoc numero vicenis ter subtractis, quoties continentur, tresdecim supersunt, hic numerus in Rota requiratur, si ibi confiterit index, nihil peccatum esse eius indicio demonstrabitur, quare videndum erit, ne interior Rota inde moueat, vbi cum scriptum absoluueretur, constiterat.

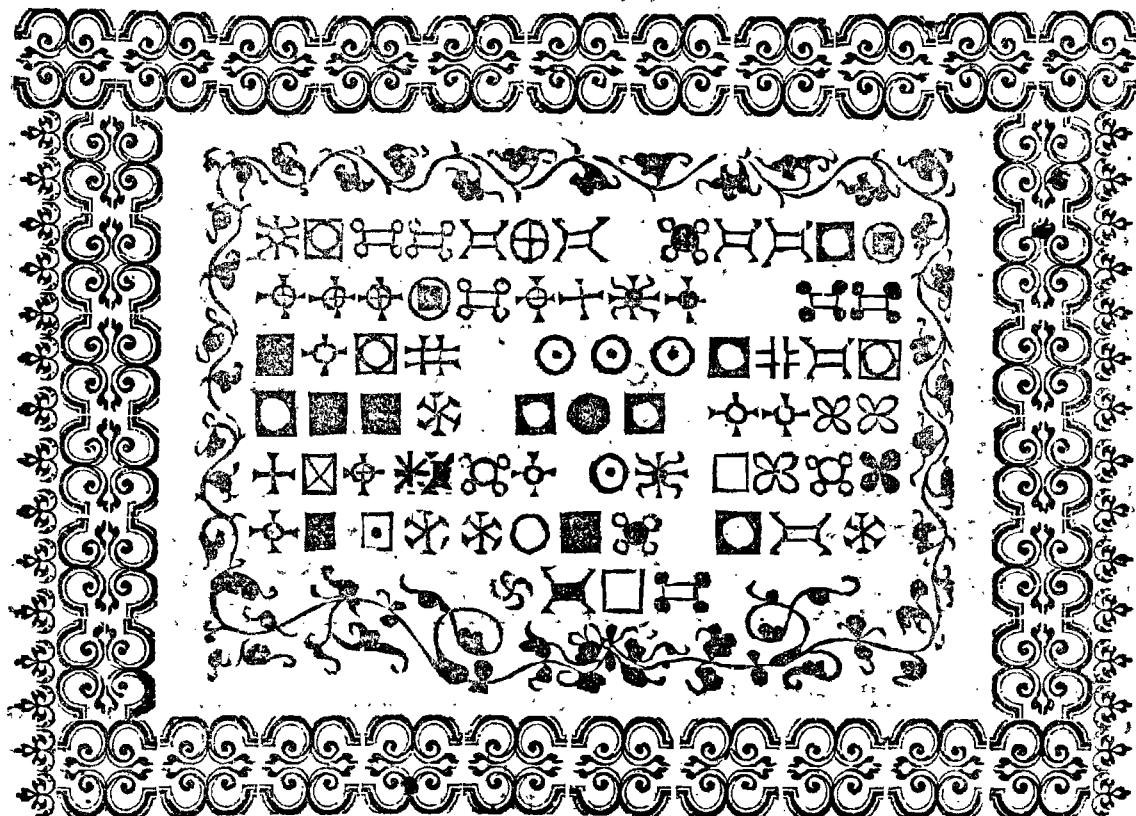
De

LIBER QVARTVS.

99

Huius artificij tabula expressa est, & qui usus fuerit interpretem rei minimè conscientem præter characterum obscuritatem, superfluis notarum figuris ambiguum remorabitur, ut facilius sit credere, nullo pacto, quod scriptum sit intellectur, quām aliqua ratione id ipsum posse percipere, eius rei formam exemplo clarius indicabimus.

HOSTIVM COPIAE DEFICIVNT, TV ENIM HILARIS ESTO, IAM AB DE TIMOREM, ET ARMATO MILITE IRRVITO.

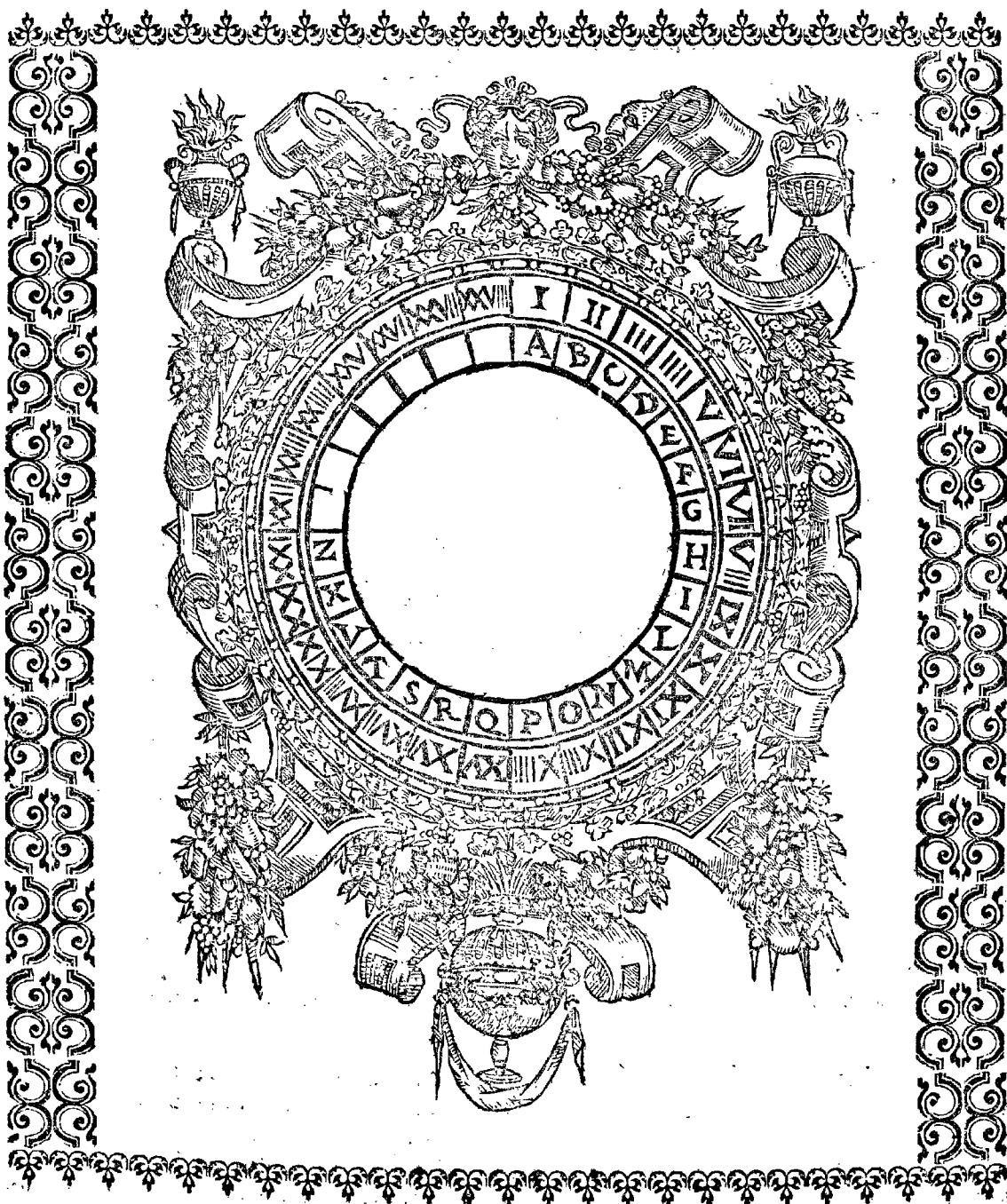

Quemadmodum uno modo hac ratione vti deceat indicauimus, altera eius usus ratio est, vt superflui eiusdem characteres non aliter in scripto literis & syllabis passim interferantur, quām in simplicissimo scribendi modo superius monuimus. Sciendum itaque est obscuritatem augeri, si tales notæ iisdem figuris, quæ aliter cohærere debuerant inferantur, ex earum enim cohærentia scripti interpretationem facilius nancisci-
mur, præterea si alibi disponantur, Rotæ reuolutione inhibebitur, quo minus, quod scriptum sit intelligatur, dum interpres ociosæ literæ potestate frustra conatur aptare. Huc accedit, quod in eadem characteris figura permutata potestate; & è conuerso, neque consonantium, neque vocalium certa cognitio potest obseruari, ita vt si idem verbum repetendum sit, diuersis characteribus exprimatur, eaq; ratione multo laboriosius, quām in simplici scribendi modo fiebat, ociosorum characterum cognitionem quisq; aucupetur. His de causis difficilior in hac ociosorum characterum positione interpreti scriptum efficietur, ociosæ literæ tales erunt. IS H R A V C.

QVAESTVS HOSTIS MAGNVS EST, ET QVAESTVS NOSTER
NON MINOR EST, HI PLORANT, ET HI NON RIDENT,
QVID FACIENDVM EST NVNCIATO.

N 2 Nec

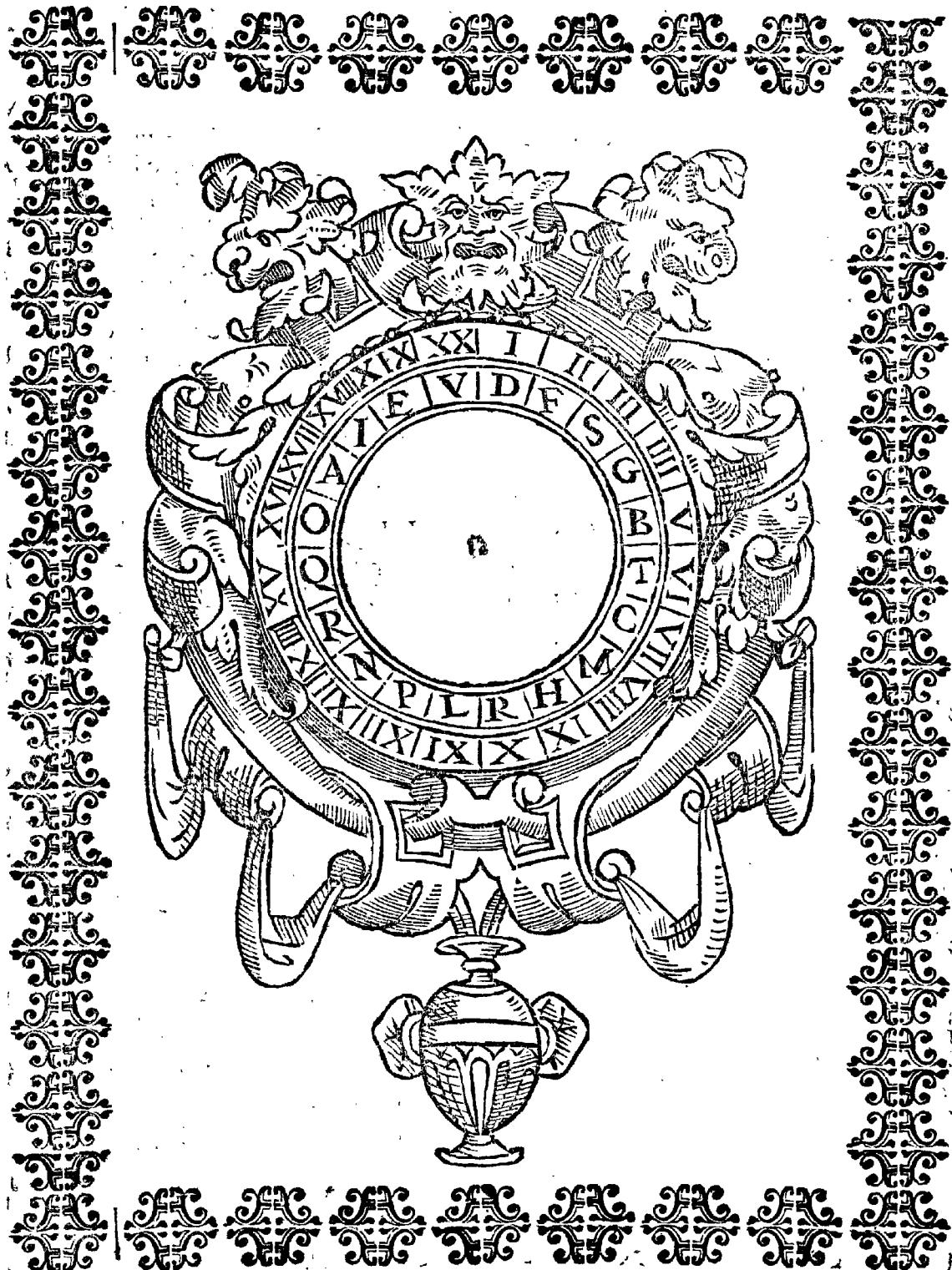
modo ijs in Rotâ dispositis , postmodum qua ratione aliter vti conueniat , docebimus . Composita itaque instrumenti forma , qualem supra fore descripsimus , tot superfluas in inferiori Rota statuemus areas , quot præter necessarias scripto notas adiicere velimus , vt si octo futuræ sint , cum nostrarum literarum bis decem characteribus spacia sint , erunt octo & viginti , tanto in superiori Rota relieto interuallo , in quo nihil sit , quantum in utilibus notarum spatijs , inferioris respondeat , in ea tum totidem designati characteres spatia implebunt . Poterit id ex aduerso fieri , vt latini characteres inferius , & ignoti superius designentur , seruato tamen ordine , qui dictus est .

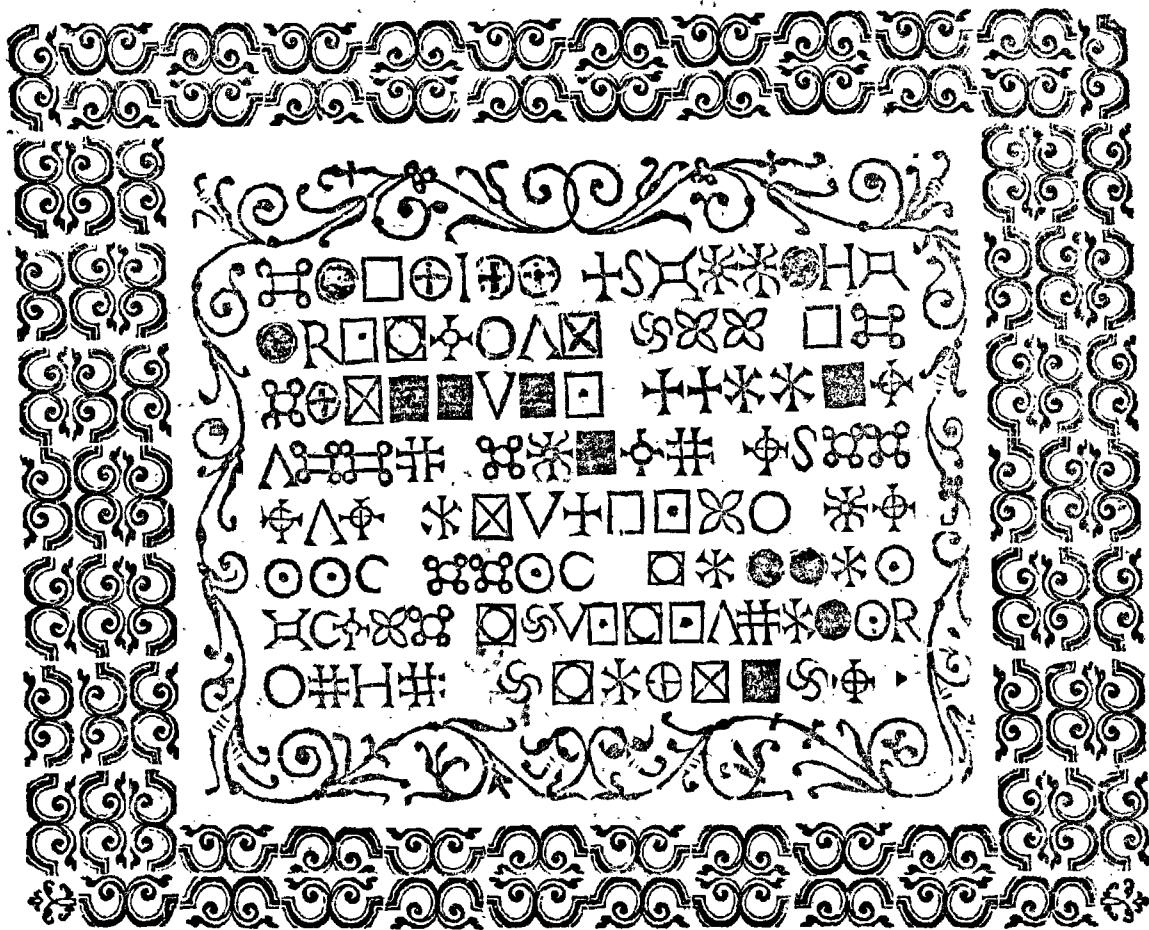

Huius

LIBER QVARTVS.

101

Nec ab re erit in Rotæ reuolutione spatia inæqualia pertransire, vt si modo in vno charactere ad secundum transitum sit, in alio mox ad tertium, vel quartum, inde ex arbitrio transeat, poterit etiam si libuerit, modo à sinistro latere in dextrum, modo à dextro in sinistrum transitus variari, eadem ratione in omnibus characteribus in Rota quærendis esse poterit, modo artificium absentι amico palam fiat. Hæc vt suo loco videbimus, solerti interpretum cura facile inuestigabuntur. Sed huiusmodi scripti alia ratio, quæ Oedipo, vel Apolline potius, quām homine interprete indigebit: nec indecorum erit, tam ingeniosum inuentum obscuriori velamento obducere. Artificium tale erit. Nostrum alphabetum in Rota disponatur alio tamen, vt libuerit, ordine, quām vt communis usus induxit, vt ab alia quavis litera pro prima ordinis initium seruatur, & in aliam, quām quæ in nostro alphabeto extrema est alphabetum desinat, & de cætero prorsus literarum dispositio inuertatur, ordo erit huiusmodi. D F S G B T C M H R L P N R Q O A I E V.

Ordo enim literarum talis scripti interpretandi in hoc libro dicetur, ibi modum præstabit, quo sublato omnino necesse est sensus perplexitas indissolubilis fiat. Huius Rotæ forma tali schoemate proponetur.

Huius schematis usus talis erit initio prima litera scripti singularitatis numero subiecta perquiretur character, deinde, qui illi est regione erit adnotabitur, mox altera in ordine sub duplicitatis numero coniuncta inquiretur, & pro ea pariter character est regione positus sumetur, sic & in tertia verborum litera, & in reliquis fiet, quæsito charactere opposito in tabula eiusdem ordinis, sic quartas pro quarta, donec pro vigesima litera scripti pariter ad vigesimum, & nouissimum ordinem ventum sit, mox ad eundem ordinem numerorum redditus, & eoq; modo animi sensa non aliter, quam si Rotæ artificio scriptum sit, reponetur, tum amicus interpres eundem ordinem, quem diximus, in scribendo seruabit.

De Orbiculari simplici scripto, & rationes quibus deprehendi possit. Cap. VII.

EXPOSITIS rationibus, quibus Rota scribendum sit, proximum est, ut seriem prosequamur in scripto quod orbiculariter dicitur, quia ad Rotam componitur praestare, quapropter quemadmodum superioris generis sunt formæ primum de simplici, vnde & reliqua emanant, dicendum videtur. Sed scripti primum, quomodo deprehendantur ratioes & conjecturæ, opportunum erit iudicare. Primam itaque conjecturam dabit plurimum similium characterum se inuicem sequentium concursus, tum principio, tum in fine, tum in medijs dictiōibus, quod orthographia non patitur, nam neque à geminatus consonantibus inchoari, nec in easdem geminatas cadere, nec plures duabus medias habere verbū aliquod contingit, porrò trium vocalium initium in verbo tantum VVVLÀ reperitur. Ceterum inchoari, mediari, & finiri etiam à duabus tantum euenit, alioquin plurimum concursum :

ex Rotæ revolutione, & exinde potestate permutata prouenire consentaneum est existimare. Huius rei pariter argumentum dabit plurima modo

in uno versu figurarum repetitio, modo earundem rarissimus

occursum, ut vix interdum ad tertium, vel ad quartum ver-

sum semel repetantur. Solet enim ad conjecturam accedere finalium characterum

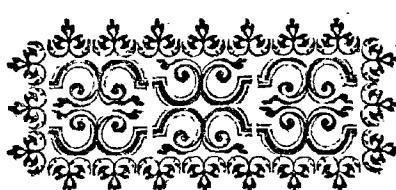
numeris si plures sint, quam ratiō permittat, quæ om-

nina nusquam in alio

scripti genere

solent eu-

nire,

Quo modo

Eodem Rotæ artificio, quomodo aliter literis per tabulam expansis
vti possimus, Cap. VI.

MITTI poterat hoc planè, sed ne quid præteritum videri possit,
non reticebo. Potest igitur Rotæ artificio (si sphærico instrumento
vti non libuerit) in planam tabulam referri, quæ tabula præter obscuritates,
quas Rotæ ingerebat, multiplices & perplexiores nobis scribendi modos importabit. Siquidem viginti characteres, qui nostris
literis suppositi, volubilis ibi Rotæ limbum circumibant, hic omnes
deorsum ducti, à latere nostris literis adhærentes conspicientur, quæ
rursus ibi literæ sub numeris suo ordine procedebant, hic & in tabulæ fronte pariter
suppositis numeris in lœvum transuersæ, & à latere characteribus adhærentes deorsum
ductæ protenduntur, quo fit, vt tabula fiat, quæ nostrarum literarum modo à prima,
modo à secunda, modo à tertia sumpto initio, & de reliquis eodem modo, numerum
à fronte & à latere pro versuum ordine ostentet, & literarum ordo in suis spatijs serue-
tur. Tabulæ huius forma sic erit.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z
b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a
c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b
d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c
e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d
f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e
g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f
h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g
i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h
l	m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i
m	n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l
n	o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
o	p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n
p	q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o
q	r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p
r	s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q
s	t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r
t	u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f
u	z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t
z	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	s	t	u

Huius

merus præstabunt. Sed vt res clarior fiat, de singulis subiiciam exempla. Primum itaq; plurium similium initio occurſus erit, vt fiet in tribus literis verborum DEFICIO, & STVDIVM, nam vtrobiq; literæ iuxta alphabeti ordinem se statim sequuntur, verū ne inter vtrunq; ambiguitas sit, numerus & ordo similium controuersiam dirimet, intra ipsas verò dictiones, vt ONOPHRIVS, & FASTVS, in fine, vt DAMNO, & PASTV, distabunt verò similes, vt fieret in dictione LENO, & in verbo AVIDVS, ibi enim primum L tantum distat ab N, & rursus N ab O ordinis elementorum ratione, quantum similes inter se distarent, & hic tantum intereft inter A & D, quantum inter similes in dictione LENO, vna E media collo- catur, & rursus in dictione AVIDVS, duæ literæ V & I, inter easdem conspi- cientur. De similibus, quæ verba præcedentia terminent, & proxima inchoent figuris, exemplum erit in verbis ARS TVA, vbi quod quatuor literæ, quæ primam A sequuntur, alphabeti ordine sibi mutuo succedunt, in tali scripto similibus, illæ char- acteribus notabuntur. Hæc sunt, quæ pro totius interpretationis fundamento primum constitui oportet, vt super eo tota interpretandi moles construatur. Initio itaque, siue quæ assimilantur figuræ simul concurrant, siue intermissis spatijs distent, cognito ex his, quæ dicta sunt vno, aut altero verbo sua singulis characteribus literarum potestas supernotabitur, & quoties mox illi characteres rursus obviauerint, obseruabitur tum superiorum notitia alphabeti series, quasi ducto filo ex ea litera sumpto initio, eousq; protrahetur, quousq; alia similis reperta sit, quæq; litera in illam cadet, eius illi potes- tas assignabitur, eo tamen vsq; alphabeti processus progredietur, donec ad nouissimum elementum peruentum sit, tum in numerando rursus in primo initium fiet, & idem postmodum ordo seruabitur, sed si diminutus visualium literarum numerus fuerit, earum potior habebitur ratio, quas credibilius erit potuisse prætermitti, & ex aduerso vtpote quibus vel magis vel minus carere possimus, quæq; frequentiores & rariores es- se soleant. In hoc tamen scripto nos X, magis quam Z duximus relinquendum, idem mox per totum scriptum seruabitur, eadem etiam cura, & diligentia in cognitis alijs eiusdem dictiōnum figuris erit procedendum, & sua singulis similibus potestas in hunc modum assignabitur, quod si à tergo aliæ figuræ similes relictæ sint, cum ad eius ordi- nis postremam ventum erit, disciflo ibi literarum filo, eo redditus fiet, vnde antea fa-etus est progressus, & ex inde facto rursus initio, ab ea litera conuerso tramite proce- detur, donec ad nouissimam similem veniat, eiusmodi totum scriptum erit videre, vt præter prima vrbā, quorum possit integra haberi notitia, aliquin vno, aut altero cha- raktere incognito, quod ex casuum inflexione proueniret, aliorum nonnulli tantum characteres superpolita potestate signentur, illo in hunc modum parato, eodem penè ordine procedetur, vt à faciliori interpretandi ratione denuo progressus fiet. Verbum itaque eligitur, in quo plures characteres conspicui facti sint, & ex cognita notarum potestate, & syllabarum nexu, reliquis solerti iudicij existimatione sua munera tribuen- tur, vt verbum stet, quod esse verisimilius sit, quam quodus aliud. Hoc effecto eadem cura in reliquo erit procedendum, nempe vt ad similes semper eodem nostrarum lite- rarum tramite ductus fiat, idq; peragendum, donec totum, quod erit clausum refere- tur. Ad hæc alia ratio accedit, quia raro evenit inscripto, præfertim paulo diffusiori, vt non idem verbum repetatur, obseruetur an aliquod huiusmodi cognitum sit, vel inte- grum, vel ex parte, hoc autem primum sciri poterit ex similiūm conjectura, vtpote si totidem in illa dictione similes, & idem interuallum, mox recto verborum nexus confir- mari. Verum prætermissum nolo hæc, quæ dicta sunt, non ad aliam, quam ad simplicem Rotæ compositionem pertinere. Circa hæc in tali genere scripti erit interpreti diligenter attendendum, eo non parum accurate elaborandum, nam si aut initio, aut in pro- gressu calculum deuiauerit, necesse est errorem sequi, perinde ac si labirinthum ingre- fuis, fili ductum, quo regredi posset, vnde factus est aditus amiserit, ita vt quo ulterius procedet, eo perplexioribus vijs implicetur, vt desperare proprius sit, quam tot circum flexos aliquo modo posse nodos explicare.

Quomodo hoc scripti genus interpretetur.

Cap. VIII.

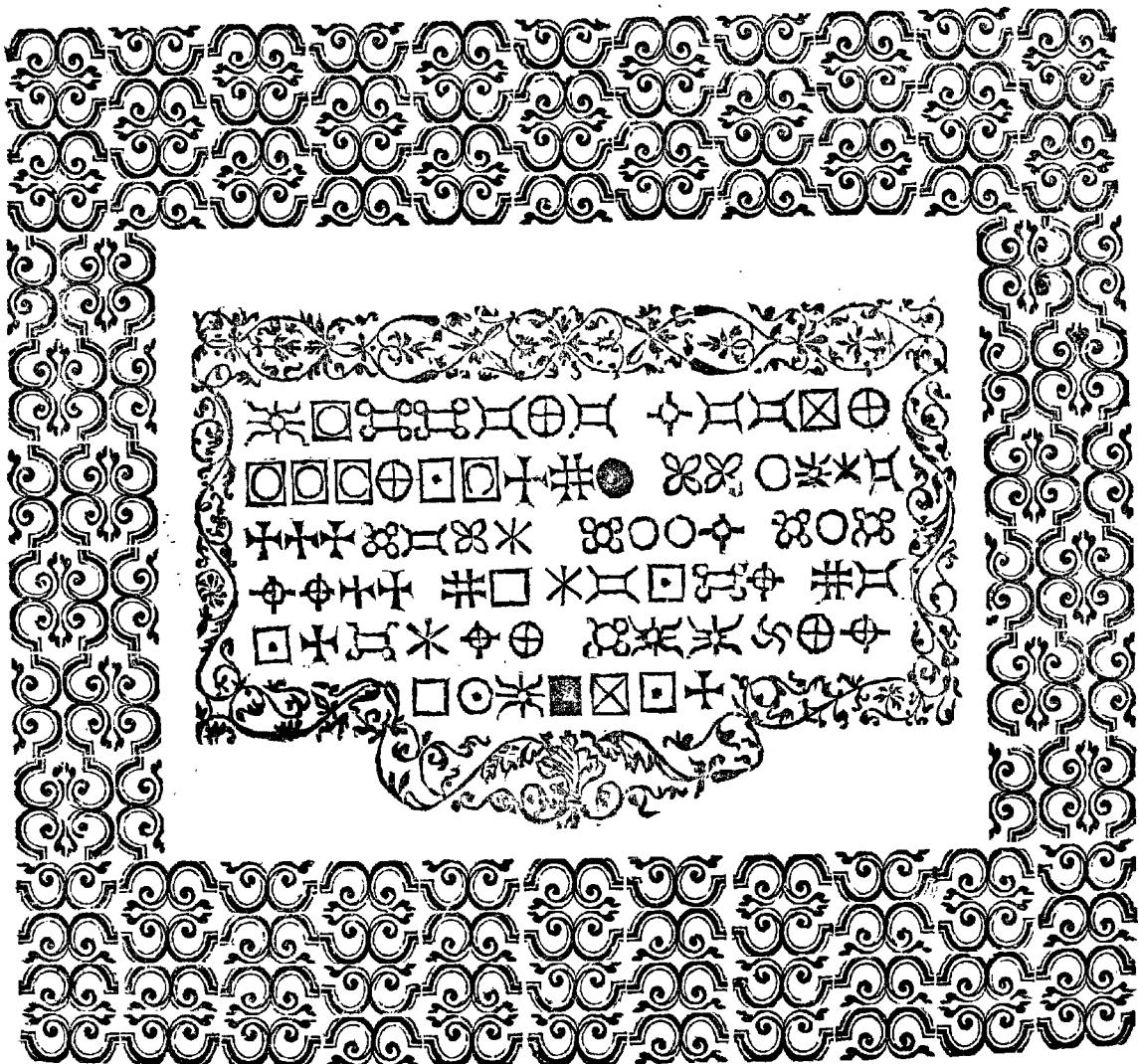
VIVS M O D I coniecturis scripti genus assecuti, sequitur characterum potestatem aucepemur. Porro hoc scribendi genus, quia multo difficilior, quam superius videtur, multo enim cautiorem, & sagaciorem interpretem exposcit, nihil enim hic, ex his, quæ ibi obseruari expediebat poterit adiuuare: sed longè aliae queruntur rationes, & multum diuersa est via interpretandi. Non enim hic prius vocales & consonantes ex repetitione proderit discernere, non ex consonantium geminatione comitantium vocalium notitiam confirmare, vel liquidarum sequentiam deprehendere, non ex initijs, & finibus, & verborum interpositionibus consonantes & vocales dignoscere, non ex frequentia & raritate, non denique ex alio arguento, quod in superiori scripti genere poterat adiuuare, singularem licebit hic characterum notitiam venari, sed alias coniecturas, aliaq; argumenta ad id querri conueniet: nam licet (quod non sit) characterum potestatem semel hoc modo acquiri posset, nec dum tamen res satis esset adiumento in tam crebra munera permutatione, ut vix vel in longa epistola eadem alia potestas restituatur. Primum ergo diuersorum characterum, qui in epistola sunt, haberi numerum oportet, ut inde quantitatis nostrarum literarum notitia eruatur, nam licet hæc coniectura posset frustrari, quia tamen raro aliter prouenit, nullo modo est negligenda. Quemadmodum enim character unus plures potestates repræsentat, sit pariter, ut totidem characteres, non plures, quam unius literæ potestatem absoluant, eoq; modo plurium functionum excessus, quæ modo uni, characteri tribuuntur, mox plurium characterum diuersitate, uno tantum fungente munere pensatur, nec repugnat quod significantes interdum notæ significatarum literarum numerum excedant, vel ex aduerso, vtpote si una figura trium literarum, quæ initio sunt potestatem habeat, quemadmodum fieret in DEFICIO, & mox earum quælibet DEBEO, quarum quælibet tribus characteribus notaretur, siquidem in alterutris numerus diminutus, alias in alijs characteribus adimpletur. Vnde est colligere, sic ferè semper euenire, ut mutua penitiatione nostrarum literarum numerus characterum quantitatì respondeat. Ad hoc itaque scripti genus, unus primùm modus afferti potest, cuius tamen nixu, tota interpretandi ratio substantatur. Initio igitur partes queri, & scilicet oportet, quas peculiari aliqua re magis conueniat notari, vtpote si vel plures ibi characteres una similes tum initio, vel fine verborum, tum in ipsis medijs concurrant, vel terminent præcedentia, & inchoent proxima, vel certè tertio, vel quarto loco, aut aliter, modo non nimium distent, aut in alias dictiones transeant repetantur, nam sic difficilior esset verbi coniectura, super quo tota interpretandi mole innitetur, ynde si initio peccatur, in toto enim progressu errorem sequi necesse est, ut vix illo pacto ab eo inde liceat extricari, quare verbum ad hoc facilitate aptum querendum est, in quo inueniendo tanto cautiorem, & sagaciorem esse conuenit, quanto si in eo peccatur, maior inde labor potest prouenire. Eiusmodi erit, si iuxta alphabeti seriem tot statim proximæ literæ succedant, simile seruabitur in spatijs, ut si similes distabunt, mediariū literarum numerus consideretur, & verbum queratur, in quo literæ sint, quæ pari ordinis interuallo in alphabeto disponuntur, ac similes in scripto procedunt, & tot ibi mediae numerentur, quot hiç dissimiles videbuntur, ea, quæ pluribus constabunt literis, eo maiorem utilitatem importabunt: nam prima fronte plurium inde similium poterit haberi notitia. Verum eiusmodi si plura fuerint, poterit ex consequentibus indicari, quod ex illis potissimum scriptum sit, hoc characterum ordo, & nume-

Primum itaque, vt quæ in obseruationibus dicta sunt, suo ordine experiamur, vnginti diuersos in epistola characteres agnoscimus, vnde coniicimus è numero nostrorum literarum, aut X aut Z suisse sublatum. Initio igitur quia tertium verbum cæteris insignius occurrit, in quo tres primum similes statim sequuntur figuræ, & mox quarta duobus interiectis spatijs illud videtur eligendum. Si per coniecturas verbum quærendum est, quod ad hos characteres, seruata trium literarum analogia, quæ se se statim initio sequuntur, & mox alterius, quæ tertio ab ultima earum, loco ponitur, accommodati possit, non aliud illis notatum videbitur, quæ DEFICIVNT, DEFICIENT, vel DEFICIENT, & STVDEBVNT, vel STVDEBANT, literarum numero characteribus non repugnante, ex quibus alterutrum verum deprehensi, ex consequentibus primum verbum scriptum agnoscimus, in altero enim non sequitur literarum nexus, quod vt palam fiat, non grauabor indicare: nam si à quarta illius litera D, retrogradus literarum ordo ad aliam similem producatur, que est in fine verbi Z, vel X potestas in illam cadet, sed ex prima clarius patet error, quæ vt demonstrari opus sit, siquidem nulla dictio est, quæ ea litera terminetur, de altera verbo dici potest, etiamnum in calculis erratum esse, nam verba, quæ in eam literam cadant, rarissima sunt, & ea proinde parcissimi usus, vnde credibilis est alterum verbum esse, quæ illud, cuius indicio ducti in rem rarissimam incidimus. Superest in eo verbo tertius character ab ultimo, V ne sit, an A potestatem habeat videre, quod ex figura licet agnoscere, siquidem ductus ad similes proximas, quæ initio sextæ dictio fuit, illegitimum literarum nexus, vt L, M, N, sibi fratim succedant, vt verbum sequi non possit. Idem dicendum erit, si ea litera, de qua ambigitur E figura sit, vt DEFICIENT verbum sit. Siquidem PQR se statim sequuntur, quod syllabarum nexus non patitur: ex his ergo coniecturis licet citra controvrsiam concludere, non aliud ibi verbum notari, quæ DEFICIENT. Cognitis in hunc modum pluribus characterum formis, restabit quasi iactis fundamentis omnem interpretandi ædificationem superstruere, hic igitur modus seruabitur. Initio quia primis figuris huiusmodi per totum scriptum aliae duæ similes occurront, quarum altera secunda primæ dictio est, altera prima penultimæ, vnde diuerso tramite ad eas procedendum est, ad unam ipsius perduci primum, deinde ad alteram progredi oportet, vt ante ad dextram, mox ad sinistram tam scripti, quæ literarum ordinem flectamus, ab ea itaque figura, quæ quarta est ab ultima cogniti verbi, literarum alphabeti ordo ad similem ducatur, quæ est in penultima, ab ea litera sumpto initio, quæ fuerit assignata, M potestas in eam cadet, quare illa supernotabitur, hoc cognito charactere eodem facto redditus, vnde ante digressio facta est, & iterum facto initio ab assignata literæ potestate (quia ad alteram conuersus alphabeti ordo perductus, illam O habere potestatem indicat) ea supernotabitur. Succedit his proxime character, vti I potestas tradit est, ad primam sibi similem, quæ dictio, quæ precedit proximam terminat, ducto filo alphabeti ordine retrogrado, cuius E potestatem indicabit, & pari ratione seruata, mox alia huic similis, quæ nouissimæ primæ dictio adhæret, V sibi potestatem vendicabit. Eundem ordinem sequuti, quintum characterem dictio, quæ decima collocatur, quod illi assimilatur, cui C potestas assignatur, R, & mox quartum penultimæ I esse deprehendimus. Eadem ratione tres figuræ, quæ sextæ dictio initio ponuntur HIL, & quæ nono loco ultimæ sunt DE, & quæ tertio ab ultimo totidem R & T, & quæ demum penultiimi ordinis nouissima est, E fungi munere videbimus. Quæ figura, quia superior, & multarum proinde literarum notitiam parit, eam foecundam ex merito nuncupamus in eum medium per penultimam eius verbi figuram, similium, quæ sequuntur poterit officium agnosci, vt primam quintæ dictio à postrema T, mox aliam quartæ E vim habere cognoscemus, ultima quia nullius nobis notitiam detegit, quod illi similis nulla sit, à nobis sterilis appellatur. Explorata tum hunc modum multarum literarum potestate, aliarum dictiorum co-

De simplici orbiculari scripto interpretando exemplum.

Cap. IX.

SED ut clarius, quæ de hoc genere scripti dicta sunt, agnoscantur, ac simil ut ordinem haec tenus seruatum prosequamur, exemplum subiiciam. Illud igitur tale sit.

Quomodo continuati scripti orbicularis partes discernantur.

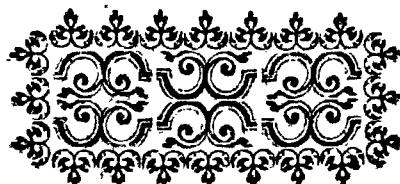
Cap. X.

EQVITVR vt de huius generis continuato scripto quemadmodum partes secernantur nonnihil afferamus: nam coniecturas tradere, quibus illud cognoscatur non est opus, satis enim ipse oculorum sensus, vt superius in simili forma scripti dictum est, poterit indubitatim argumentum dare. In hoc, ad ea, quæ ibi dicta sunt, lectorem remittere satis commodum videri posset, nisi propria nonnulla, quæ ad hanc rem spectant prætermittere non videtur opportunum, hoc itaque primum admonebo, vt quemadmodum ibi factum est, pari ordine procedatur, nempe vt similes inter se partes obseruentur, habita tamen analogiæ ratione in permutatis characteribus, quibus idem videbitur significari. Hoc etiam simillium figurarum, quæ sese statim sequantur obseruatio præstabit, præsertim si plures duabus illæ sint, siquidem discretio aut ante primam cadet, aut post illam, aut post alteram, aut post tertiam, parcissimè aliter evenit. Idem etiam, si non plures duabus illæ sint dici poterit, vnde arguetur, aut inter eas partium esse discrimen, aut in prima verbi initium esse, aut illud in nouissimum cadere. Si verò plures tribus sint, primum medianam verborum discretionem fieri necessario colligetur, mox præcedentem primam verbum terminare erit magis consentaneum. Eiusmodi coniecturas aliter tractari non licet, nam recte diffiniri nullo modo possunt, proderunt tamen, licet luminis omnino claritatem secum non afferant, illam certè postmodum eorum beneficio nanciscemur. Siquidem cum ad experimentum ventum sit, si error admissus erit, nexus literarum, cum stare non possit erit indicio. Verum nolo prætermissum, sicubi in paucioribus dubitabitur, de quibus statim diffiniri non posuit, vt minori cum labore veritas eruatur, ad regulas semper, quæ magis catholicæ videbuntur, vt parcius fallant debere recurri,

De continuato orbiculari scripto interpretando exemplum.

Cap. XI.

NVNC autem quomodo orbiculare continuatum scriptum interpretetur, exemplum tradere videtur opportunum, difficillimus enim in rebus nulli, aut labori, aut diligentia parcer semper consenta-neum existimau. Exemplum sit tale.

gniti aliquot characteres conspiciuntur, aliorum vero non. Post haec igitur priorem ordinem simulabimur, ut eam dictiōnēm eligamus, cui plures nobis figuræ conspicuae factæ sint, vt inde faciliorēm verbi coniecturam assequamur: eiusmodi verbum erit, quod sexto loco ponitur, cuius triū, qui initio sunt characterum notitia habetur, si coniecturam sequimur nullum aliud verbum ad eius literas, quam vnum, cuius etymon ab hilaritate prouenit, seruato literarum numero accommodari posse conspiciuntur. Verum caluum inflexio circa penultimam literam ambiguitatem faciet, quæ ex quinque vocalibus potissimum debet conferi, quod ex consequentibus licebit deprehendi. Primo A non esse arguimus, quod in duas, quæ quartam ibi dictiōnēm absoluunt, LM potestas caderet, quod est absurdum. Idem de E, & O dicitur, siquidem inde easdem PQ, vel BC esse sequerentur. Ex his supereret tantum de V, & I dubitare, quia satis non videtur constare: siquidem quod vtrinque proueniet, stare potest, vel verbum esse HI, vel TV, sed hoc nihil obstabit, quo minus ad reliqua transitus fiat, nam eius figuræ raritas, quæ ambiguitatem parit, minus in reliquum impedit. Initium ergo progressus à nona figura, quæ tergeminam sequitur, & A retinet potestatēm, fiet, ex ea primum colligo superiori ratione seruata, illi similem, quæ initio statim sequentis verbi collocatur, E vim habere, mox alias duas proximā dictiōnis I & M, & deinde medium ultimā V. Idem præstabit & alia figura, cui R munus assignatur, eius enim beneficio, primum decimi ordinis, quartam O, deinde ultimam proximā T, postmodum conuerso ordine præcedentis ultimam M, & secundā dictiōnis tertiam & quartam OP, & ultimam prīmi verbi, & eam, quæ tertia est ab illa M & L cognoscimus habere potestatēm. Restat tantum ultima, nam quæ præcedimus in ambiguo relinquimus. Eius itaque indicio, tertiam dictiōnis, quæ quinta est ab ultima M, & ultimā primā I, demum quintā dictiōnis tertiam retrogrado ordine rursus I esse deprehendimus. Hactenus duarum dictiōniū beneficio multorum characterum notitiām habemus, proximum est huic ad aliud verbum venire, quod vt integrum cognoscatur, unius tantum literā, quæ media est, potestas desideratur, eam ex coniectura supplere licebit, non enim alia quam A potest restituī, vt verbum integrum sit IAM. Noua huius characteris notitiā quatuor similiū munera detegimus, primum enim nouissimum O, mox duorum, quæ à tergo sunt S & T, & quintā dictiōnis primā E vim habere comprehendimus. Hinc digressis proximum nobis videtur ad dictiōnēm, quæ tergo inhæret, deuenire, cuius ad integrā notitiām vnius tantum literā defit potestas, quæ nouissima est, illi non aliam, quam O potest suppleri, vt ESTO verbum sit, huius figuræ beneficio C tantum literā notitiām colligimus, quæ secundi verbi initio collocatur. Instant præterea duæ dictiōnes, in quarum vtraque vna tantum literā supereſt, vt cognoscatur. Sed quoniam hæc, quæ dicta sunt, satis esse videntur vt reliquum interpretetur, & imponeſtus finis effet, nisi ambiguitas triū characterum restaret, proinde ne quid defit ijs, quæ dicta sunt, proprius videtur verbum capere, cuius indicio illorum notitia haberi possit, illud erit, quod quinto loco ponitur, integro enim verbo cognito ex structura, facile erit cognoscere, vtrum eorum potius iudicandum sit, hactenus enim vtrinque stare posset, vt HI, pronomē ad præcedens verbum referatur, & TV ad illud, quod est ab eo quarto loco positum, ea itaque litera, quæ verbo illo defit, quia non aliam vim, quam N habere videri potest, vt ENIM aduerbiū sit: tollitur ambiguitas ex eius literā, quæ quintam sequitur in sexta dictiōne, & duarum, quæ dictiōnēm absoluunt, vt ibi HILARIS nomen sit, hic vero pronomē TV. In hunc modum maiori scripti parte explicata, restat finem imponeſre, in reliquum enim idem modus seruabitur, res enim satis perspicua est, vt vel à quō posſit intelligi.

LIBER QVARTVS.

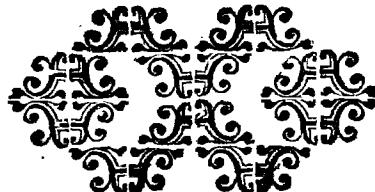
III

Duos esse modos orbicularis compositionis, quæ pluribus, quām alphabeti numerus exposcit characteribus implicatur, tum primus quomodo deprehendatur, & interpretetur.

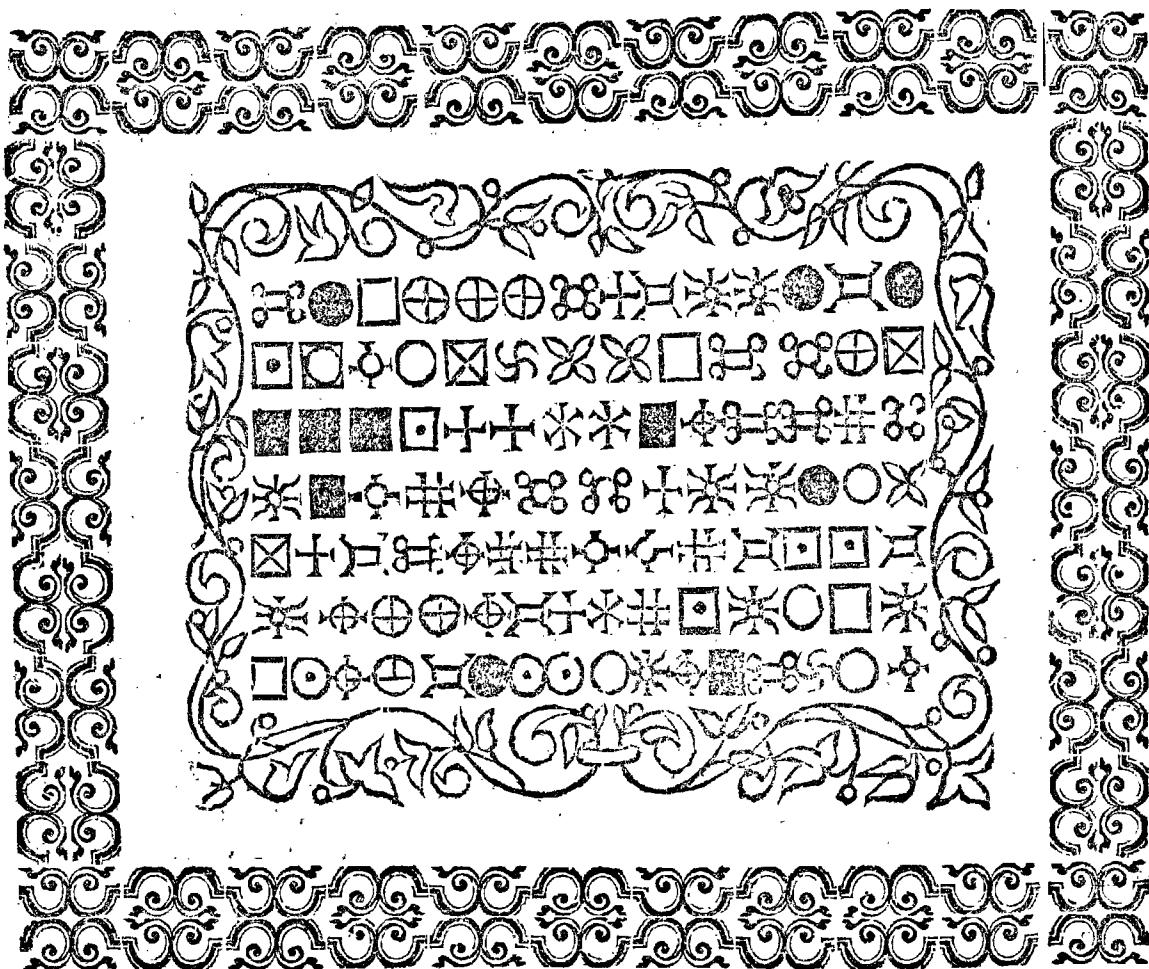
Cap. XII.

IS quæ dicta sunt, succedit auctior characterum numerus, quām alphabetum habet, vt id etiam ad obscuritatem conueniat. Eius generis duæ formæ sunt, vt proximo volumine dictum est, altera enim est, cui id genus characteres à Rotæ dispositione accommodantur, altera inquam aliunde asportantur, vnde initio discrimen inter utramq; ex eorum effectu colligere est, quod prima, et si paucioribus figuris, quām antea implicatur, nulla tamen earum munere vacabit, nec verbum aliquod pluribus, quām exposcat ratio, notabitur. Sed earum figurarum excessus rariori repetitione pensabitur: verū si aliquo modo illas ociosas liceat appellare, non alia ratione dicentur sic, quām ex numero, quod plures in Rota sint, quām usus exposcat, licet immerito sic appellandæ sint, cum id nominis in aliam alterius generis potius cadat, quæ desides sunt, vnde falli non dedecet dicere eos, qui aliter sentiunt, qui id genus figuræ primi modi ociosas & vacuas appellant. Sed de nomine satis. Primum igitur de prima specie, quemadmodum illa deprehendatur, mox vt interpretetur coniecturas afferemus. Figurarum ergo numerus si legitimum excesserit, hunc modum satis explorabit, quot enim vicenarium numerum transfilierint, vel binarium cum vicenario vt summum, tot ibi superfluos esse colligetur. Verum vt alterum genus ab altero internoscatur, hoc obseruatio similium partium præstabit, nam analogia in spatijs seruabitur, vt quatenus possit obseruari, interualli similitudo sit, huius formæ scriptum esse deprehendetur. Posset idem etiam de numero characterum dici, nisi interdum casuum inflexio deciperet, non oberit tamen experiri an illo etiam hoc agnoscit possit, nam si casuum inflexione numerus variabitur, id ex consequentibus deprehendi poterit. Deprehensa scripti forma ad interpretationem superiorum regulorum usus accesserit, perinde etiam est triginta, vel quadraginta characteribus notari, ac si non pluribus quām opportunis scriptum esset, sic eadem seruatur characterum analogia. Id tamen interutrumque modum erit discriminis, vt quod supra vigenarium numerum characteres excreuerint, tot retrogrado ordine distabit ab eo vera characteris potestas, in quo vti diximus debita cediderit literæ potestas, idq; in dictionibus paulo distantibus, in proximis autem idem erit usus, quem ante memorauimus. Sed hoc huius exempli experimento clarius liquebit.

Ex

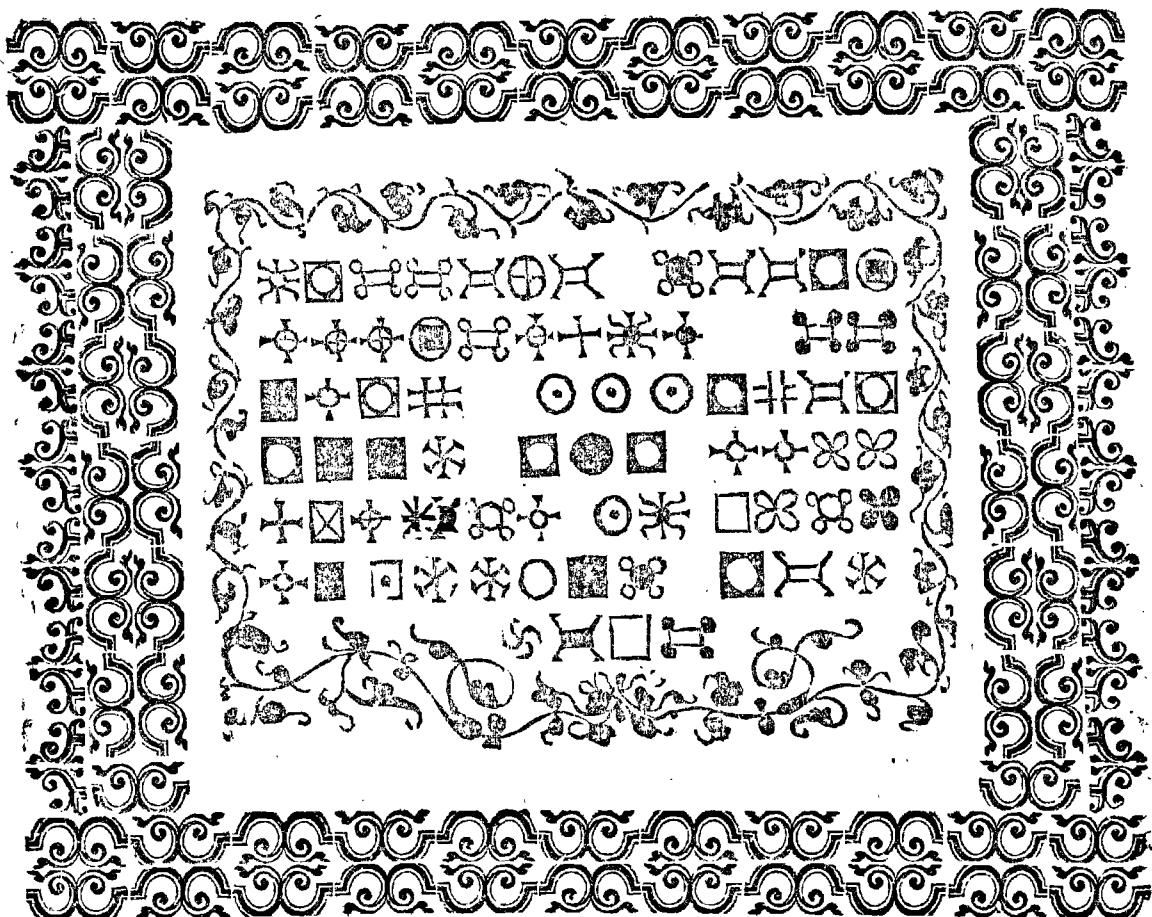
Primo tres sibi similes, qui videntur characteres etiam paulo post sequentibus verbis implicari, coniecturam nobis replicatae dictionis indubitate praestabit. Primæ ergo initium ex scripti inicio, finis vero post characterem, qui similes illas sequitur erit, ut sit penultimus ter replicatus, idq; ex sequenti diuerso characterum ordine coniunctus, erunt septem literis dictiones, lineis ergo intercidimus, vt ab alijs separemus.

Præterea, quæ secundam hanc sequitur dictionem ex illius primo & secundo duplicito charactere, etiam paulo post sequenti dictioni characterum analogiam congruere videtur, initium igitur ex inuentæ iam dictionis fine, finis vero ex secunda dictione, cum duæ similes sequantur, lineolis ab alijs sex illas literas sequestramus. Tandem duæ similes, cum dissimili præcedenti, & etiam sequenti, ter quater scripto replicari videntur, coniecturis quas sæpè diximus, ab alijs eligemus, sic aliquibus iam cognitis, facile scriptum totum interpretabitur.

Quomodo aliter orbicularis compositionis modus ociosis characteribus inuolutus deprehendatur, & interpretetur.

Cap. XIII.

ES T A T huic affinis alter modus, in quo superflius literarum numerus ociosus est, quod nullo literarum munere fungitur, sed dictionibus interpositus, literarum & syllabarum nexus conturbat, quare de illo, quem admodum eiusmodi figurarum numerus cognoscatur verba faciemus, mox qui nam illi sint, videbimus. Primum itaque eius rei characterum numerus coniecturam dabit, nam quot legitimo numero supercreuerint, tot ibi superfluos esse arguetur. Hactenus poterit genus tantum deprehendi: verum superest vide-re quid sit, quod hanc à superiori specie discriminaret. Hoc similiūm partium obserua-tio indicabit, si aliqua illarum analogia in interuallis non seruauerit, præstabit tamen in ea accurata vt diligentia, ne aliud verbum in eius locum sumatur, & similitudo decipiat, vel alias inflexionis casus sit, vnde posset prouenire analogiæ similiūm discri-men. Proderit ad hoc etiam duarum, vel trium figurarum similiūm, sicubi fuerint, quæ sibi statim, & aliarum postmodum, quæ spatijs relictis succedant nexus expen-dere, ex priorum enim similiūm concursu, quæ in verbi initio sit, & aliarum sequela in eodem verbo spatijs intermissis, siue plures duabus primæ sint, siue plures adhibito accurati iudicij examine deprehendi poterit, vt ille sequi & stare poslit. Alibi enim vno tantum intermisso spatio, vel duobus poterit similis succedere, alibi verò fortasse non, quod in primis & nouissimis verborum characteribus facilius agnoscetur. Sic & de pluribus, quod rem ipsam expendenti palam fiet, sicubi igitur, vel quia spatia plus-ra, vel quia pauciora sint, non videbitur recte scriptum succedere, ociosos ibi char-acteres circa ambiguum interiectos esse colliget. Sed huius rei difficilior est obserua-tio: nam rarissimè euenit, vt quotuis relictis spatijs alicuius verbi nexus sequi non pos-set, & supponetur certæ dictionis vel eorum characterum certa cognitio. Eius rei regulas tradere nimis laboriosum videtur, nam verba nō pauciora magno oporteret volu-mine colligere, atqui hæc ipsa poterunt melius vrgente casu acri interpretis iudicio decerni, quam ante illum diffiniri, & satis explicari, hæc quibus in verbis huiusmodi cha-racteres reponantur indicabunt. Cæterum vt illi dignosci possint, superest videre. Primus ergo modus hic seruabitur, vt si quod verbum ex similiūm analogia cognoue-rimus, in quo characterem vnum, vel plures desides videamur deprehendisse, & alibi verbum sit, quod nouissimo loco similem illis habeat figuram, ex ijs, quæ suspicionem habebunt singulis alphabeti series ad eam usque perducatur, quod si in illam potestas cadet, quæ verbum non possit terminare, cuiusmodi sunt B, F, G, H, P, Q, Z, eam, vt dictum est, absque dubio vt frustratoriam à scripto repellemus. Hoc etiam lique-bit si idem alphabeti ordo ad alias duas, pluresq; similes initio verbi positas extedatur, in quas literarum potestas inciderit, quarum nexus statim sequi non possit, vt puta BC, FG, PQR, & similes. Hoc tamen fiet, si non alias præter eorum numerum, quem deprehendimus postea medius interponatur: nam sic facile fieret, vt etiam interiectis huiusmodi characteribus in illis nexus sequeretur, veluti si nullus eiusmodi cha-racter effet interpositus, licet hoc ex illis solum posset prouenire, hoc eorum numero reddente, inde colligi licebit, hunc etiā characterū numerū, qui intra illud spatium inclu-duntur, habita tamen interualli ratione, intra maius enim spatium plures figuræ interiectas esse proprius erit credere, vt si duarum similiūm figurarum occursus in proxi-mo verbo ea ratione P & Q potestatem fusciperet, quæ verbi initio stare nullo modo possint, quia duæ, quæ præcedunt, proxime H & O connectuntur, de illis primum sit iudicium. Quare ad interualli primum distantiam earum numerus existi-P mabitur.

Ex duodetriginta characteribus, qui dato scripto videntur, octo coniicimus esse desides. Prima dictio, vti diximus H O S T I V M dicit. T character in tertia ab hac dictione M dabit potestatem, si hinc octo literas in nostro alphabeto ante præterimus C dabit, quæ vera erit characteris potestas. Ultimus character primæ dictioneis M, in secundo verbo sine literarum prætermissione ex proximitate O & P dabit. Res quia per se clara est, longioribus indulsimus verbis. Posset tamen, ne fraus detegeretur numerus non excede-re, vt eadem figuræ, quarum est usus alias vacarent, sed hoc in vtrisque scribentis & amici damnum verti posset, vt ne ille quidem, si nauus data opera non esset inteligeret, quod scriptum sit, quare qui hoc scripti genere utuntur, ne cōmittant, vt quod vtriusq; plurimi interest, amicus non intelligar hunc ac-tum prætermi-tant.

Ex characterum itaque diuersorum numero, qui septem & viginti recensentur, scriptem prima fronte solum huiusmodi interiectos esse scriptum indicat. Deprehendit illas verò modus primus erit, quod ex similitum, & aliorum analogia, quam cum prima dictione parem sexta retinet, idem verbum vtrobique positum coniicitur, siquidem tres primæ figuræ, quæ præcedunt in vtraque parte dissimiles sunt, & mox quæ sequuntur similes, vnum verò analogiæ discriminem est, quod figura, quæ inter eas est, vtrobique inseritur, in primo verbo post primam similem collocatur, quæ hæc est I, in altera ante tertiam V, vnde illas consentaneum est ociosas esse, & dictiones perturbare, & proinde ex toto scripto repellere debere, & in marginali loco seruari, donec ex illis, quæ consequuntur, certo licebit agnoscendi desides illas fuisse. Idem obseruatur in alijs tribus partibus, quartadecima, & vndeigesima, vbi omnes ex tribus constare literis videntur, & eandem analogiæ habere rationem, dolum tamen esse in duobus vltimis, quod in decima ante similes tali figura S ponitur, in vltima vero inter eas alia conspicitur H, vnde par est credere in illis dolum latere, quominus idem verbum ter repetitum esse videatur quare opportunum erit, illas, ut antea factum est excludere. Eadem ratione arguetur verbum octauo loco positum, cum eo, quod quintodecimo collocatur idem esse, quod non alia re vtrumque differre videatur, quām horum characterum interpellatione A C, quare cum illis paria fieri conueniet, restaret si septem sint huiusmodi characteres, vnum tantum agnoscere, cuius notitiam si per analogiam venari non possumus, tentari proximum erit, an illum interuallo cognitarum partium possimus deprehendere. Si per coniectiones igitur verbum licebit eligere, quod analogia aslentiente (de quibus facta est mentio) primæ & sextæ pari posuit accommodari, QVESTVS vtrobique scriptum esse par erit affirmare, unde quod nouissima prima verbi figura eadem est cum prima sextæ dictio-

ni ducta alphabeti serie ad eam similem potestas protrahetur R in il-

lam, non Q potestas incidet, quæ litera, quia præcedit proxi-

mè in alphabeto eam, quæ prima est in verbo QVESTVS,

colligi inde poterit eam. quæ superest ut cognoscatur,

intra illud spatiū medianū collocari, eamq; pari

ratione par erit existimare esse, quæ in tertia

dictione primam figuram sequitur DR.

Sublati in hunc modum ociosis cha-

racteribus, qui scripti interpre-

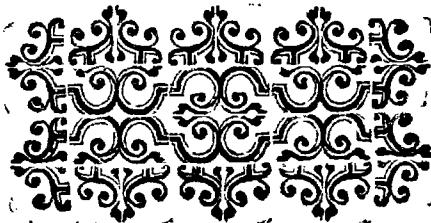
tationem impediabant, cæ-

tera ad superiorum

regularum per

scriptum dif-

solvuntur.

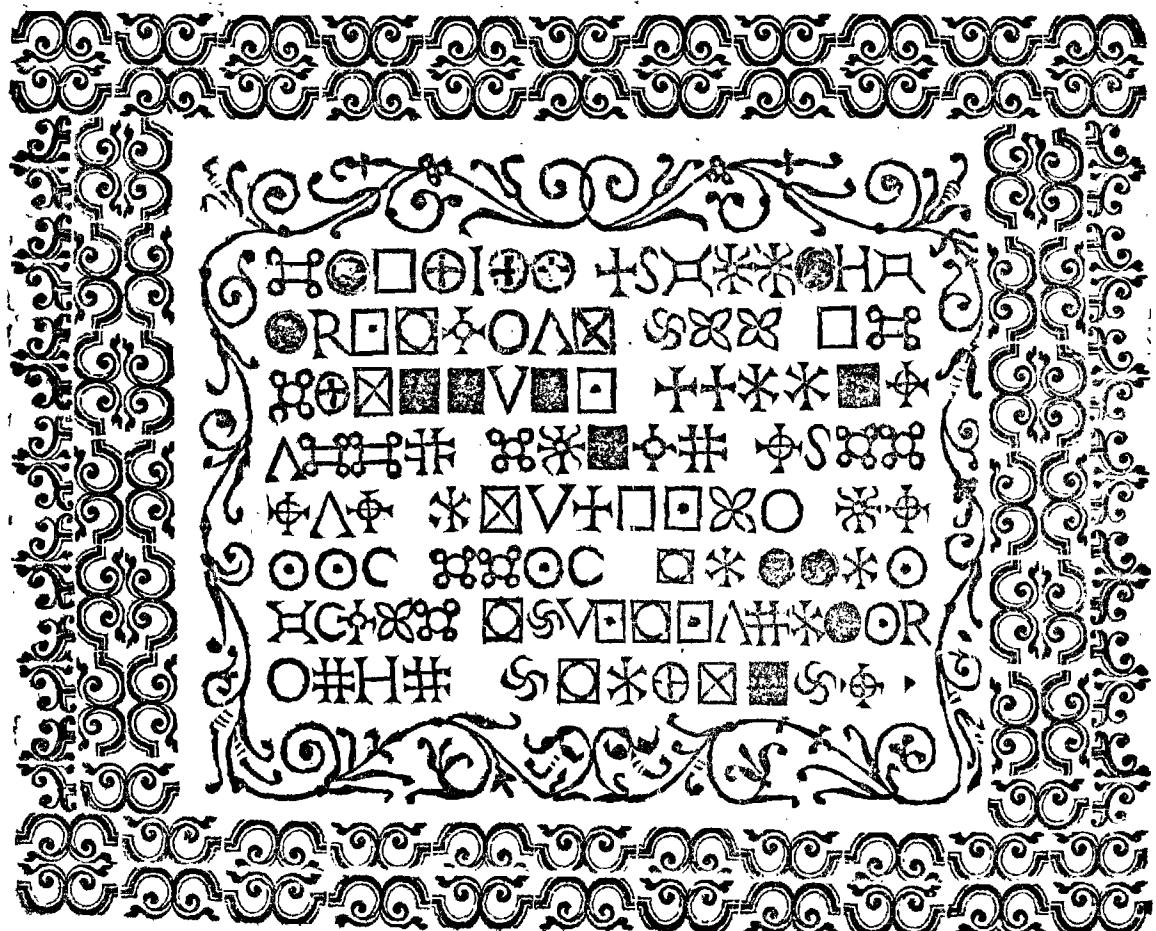

mabitur. Quod si etiamnum de earum numero dubitentur, aliarum similium sequela poterit ambiguitatem tollere, vnde partes ad hoc oportunas præstabit elegisse, in quibus propter similium analogiam non difficile sit verba interpretari.

Proximi scripti interpretandi exemplum,

Cap. X I I I .

POTVISSE M exemplum prætermittere, vt hic modus ad superiorum formam deberet accommodari, ne toties illud inculcarem, quod minus vivideri potuisset necessarium, nisi illud rei difficultas quæsiuisset, illud tamen hoc erit.

LIBER QVADRIVS.

117

T A B V L A P R I M A.

Dictionum duarum similium literarum.

ab, de; hi , il tu,

T A B V L A S E C V N D A.

Dictionum trium literarum.

abi	dei	del	des	hic	his	tuæ	tuo
dea	deo	dem	det	hij	tqa	tui	tum

ede ode ahi nil , chi.

, che	iam	, mio	per	, pur			
, gai	meo	par	pyr	feu.			

Transp. quinta, non reperitur, aliae usq; esse non possunt.

T A B V L A T E R T I A.

Quatuor literarum.

Transp. 1. 2. 3. 4. omittimus, quia inutiles.

Transp. quinta, prima e secun. similis, reliquæ dissimiles.

abbas	abeo	dedi	demi	deos	deus	tuas	tuta
abde	deam	deis	deimo	deue	hiat	tuba	tuum
abdo	deas	dele	dena	deui	tuam	tube	tuis

Transp. sexta, con. præc. ter. & quar. similis, cæteræ dissimiles.

abde	cade	fide	rode	sude	unde	fotu	nutu
adde	cede	inde	rude	uade	actu	ictu	ortu
arde	vide	rade	sede	uede	coetu	motu	potu
aude	fede	ride	sode	uide	fœtu	natu	ritu
							fitu

Transp. sept. omittitur.

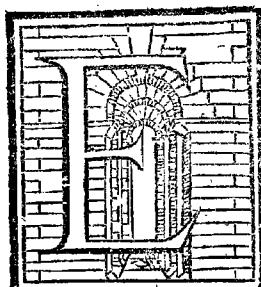
Transp. oct. prima dissimilis, reliquæ similes.

astu	estu.						
apud	bimæ	fimi	laxo	lugo	styx	vita	vsta
base	binæ	fixi	fego	lupo	vadas	vlla	
bene	bonæ	foci	leuo	olor	vaga	vltæ	
bere	bouæ	funi	libo	osor	vania	vnca	
beue	fagi	furi	lido	pars	veda	vnda	
bibe	fecí	lago	limo	plus	vela	vola	
bile	filii	læto	lino	pons	vena	vrna	
		lauo	kudo	quot	vera	vrfa	
					vifa	vrta	

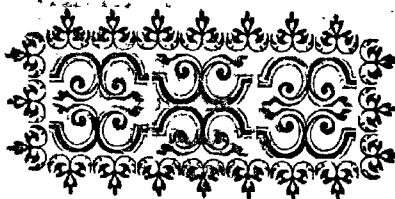
Transp.de-

Ratio & usus tabularum orbicularis scripti.

Cap. XV.

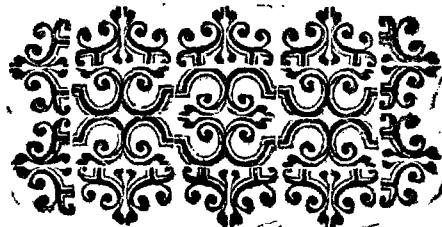

X P O S C I T ratio, vt idem in orbiculari scripto, quod in simplici characterum permutatione exequamur, vt tabulas tradituri, in quibus similes figuræ huius scripti modo plures, modo pauciores varijs modis disponentur, earum nunc usum indicemus, ne hoc ad solam mentis agitationem quis facturus facilius in errorem incidat, nam & difficile fuisse eas dictiones memoria complecti, & lubricum in experimento labi, in quibus tabulis legitimum ordinem sequuti sumus, vt primum duarum literarum verba, mox trium, & inde quatuor poneremus. Rursus quemadmodum in illis variae similes collocentur, plenisimam rationem traderemus, vt rem exponenti clarius liquebit. His adiecimus plurium literarum verba, in quibus figuræ ternæ similes initio, medio, & fine simul concurrunt. Adiunximus præreia binarum dictiorum hexum, in quo figuræ, quæ priores dictiones terminant, quæq; mox sequentes inchoant assimilantur, vel eadem sunt, earum dictiorum usus in eo genere scripti adiumentum dabit ad ea solum verba inueniendum, in quibus, vt in suo loco proximo volumine dictum est, reliqua omnis interpretatio firmabitur, & innitetur. Earum igitur usus occasio quoties obueherit, habebit interpres quo recurrat, vt facilior sibi aditus pateat, ad interpretandum, ubi tabularum sectio nes interpreti, quo loco quæq; dictio querenda fit, præ fixo titulo indicabunt.

Quomodo aliter clavi vtendum sit, sine qua scriptum non possit aperiri. Cap. XVI.

IXIMVS illos scribendi modos, in quibus ordo, figura, & potestas mutaretur, nunc ad eos in quibus ordo & figura, vel figura & potestas simul mutatur: hic ex multis vnum duximus reponendum, est enim adeo inuolutus, vt quamvis etiam furtiu*m* scripti species non lateat, nequaquam sit, qui proprius eius cognoscendi modus intelligatur, sicutq; potius, vt quod magis eius perplexitatem quis explicare conetur, eod magis interpretando ambiguus feratur. Scribendi ratio talis est. Tabella primo in hanc formam parabitur. Vndecim per chartæ latitudinem sectiones accommodentur, quarum omnes elementorum characteres in duas æquas partes diuisos contineat, quorum ordo ex arbitrio disponatur, modo nullum elementum præteritum sit; modus tamen seruabitur, vt inferiores superioribus mutuo respondeant, mox horum ex latere per vndecim sectiones totius rursus alphabeti clavis disponatur, vt literæ duæ & viginti collocentur: poterunt tamen viginti esse modo numero pares sint, vt minus necessariae eximantur, ex quibus quoquomodo carere possumus careamus, vt quemadmodum superius factum est, & hic fiat, quod si viginti erunt, tum sectiones decem sient, poterunt & sectiones septem fieri, & literæ vna & viginti sint, vt ternas singulæ recipiant, siue binæ, siue ternæ huius alphabeti literæ sint, vel simul in eadem linea, siue superiori, siue inferiori coniungentur, vel quoquomodo in utraque linea disponentur.

DEFVRIT. ELIT. NOTIS.

dabo	tabe	adeo	idem	bili	fili	filo	vili.
faba	tabo	idæa	ideo	fila	fili	nilo	vile.

Transp. 11. non reperitur. Transp. 13. pri. 3. & 4. similes.

ritu.

Transp. 14. c. p. omittitur.

Transp. 15. pri. 3. similis, reliquæ dissimiles.

arca	crea	lana	lino	paro	pyra	rate	ruta	viæ
arcæ	erga	lanæ	luna	pera	pyre	rete	rute	vnam
arco	erge	lena	meos	peræ	pyro	reti	sæua	vræs
, bada	ergo	lene	nepa	peru	pura	rite	sæuæ	vrat
coes	hali	leni	, paræ	pori	puræ	, riti	sæui	vtar
coet	halo	leno	pari	poro	puri	rota	sæuo	vuam
					puro	rotæ	sue	vras.

Transp. 16. vltima, c. p.

2. & 4. similis, reliquæ dissimiles.

hanc	diem	aper	vrat	cuma	erat	musa
acie	fiam	epar	vret	cuna	oret	muta
acre	piam	aret	vrit	cura	luna	nuda
ecce	pium	erat	auiæ	dura	mula	fuga
agni	viam	erit	aula	duca	mura	fuma
agri	fura	gula	immo	iura	aura	pura
, ogni	fusa	ambo	iuba	iua	ausa	puta
						quia.

ARTABVLATQVARTA

diuersarum dictionum: trium similium in princ. dictionis.

stupa studium stupidum deficio hilaris. maiusculis illis literis addere poteris
fines ex libitu, & multæ consurgent

Trium similium in fine dictionis. dictiones.

pastu, gustu, fastu, -damno, nieghi, prieghi, & similia.

Duae similes in fine alteræ duæ similes in princ. sequentis dictionis.
ars tua. lux Zachariæ. est vxor. Si dictionibus his diuersa princ. & fines ad
des, alia quoq; consurgent dictiones.

Duae similis in fine, altera principio alterius dictionis.

de fago. nil moror. uno paruo. pars talis. est vllæ. dux Zeno, tu Zeno.

Adde etiam & alia componuntur nouæ dictiones.

vna similis in fine, duæ principio alterius dictionis.
hic dedit. illud efficit. ah. illius. deum nouit, non oportet, amor statuæ
is tua. & vxor. lex Zabulonis. Egenus interpres princ. & dictionum fine vultus
Addere literas poterit.

vna similis in fine, alterius principio dictionis tres.
hic deficit, cur studes. etiam si addes nouas habes.

In hanc formam parata tabella, quæ amico cognita sit, verba extrinsecus, quæ scriptum aperiant, vt in superioribus factum est, vtrique nota capiantur, hæc quo magis ab hominum cognitione remota fuerint, tutorem scripto cautionem præstabunt, quare ad hoc fugienda sunt proverbia, quæ in ore vulgi versantur, ne si furtui scripti species cognoscatur, modus inde pariter aliquo modo cognosci poslit. Huius loci est referre superioribus diebus in hunc modum missam epistolam à sciole quodam, qui Romæ agebat, cum eius admiratione eadem hora, qua literas accepi, me suisse interpretatum, cuius rei causa fortasse esse poterit, quod dictum index scripti hoc erat, OMNIA VIN-CIT AMOR: quæ sententia proverbi vice nemini ferè non cognita est. Tabella itaque huius, & indicis usus sic se habet. Epistolæ verba in prima charta i interpositis literarum spatijs per totum lineæ versum componantur, sic deinde, & alij versus fiant, donec totum id, quod scribendum est perficiatur, relictis tamen (vt in proximo capite admonitum est) iustis interuersus spatijs, quibus dictum est ad eandem rationem inferi possit. In hunc modum arca simul & clavis parata, ea tali ratione occludetur: Primum clavis prima litera in suo quæratur alphabeto, ea inuenta deinde scripti litera in illius sectione requiratur, pro ea tum, si superius posita sit, inferior, quæ mutuò occurrit ex aduerso, si superius inferior assumatur, ea sic chartæ commissa, in alijs pari modo procedetur, donec tota epistolæ sententia perfecta sit. Res exemplo clarior liquebit. Epistolæ verba sunt hæc.

BELLA FORTISSIME GESTA SVNT, ET BELLIS PARTIM COMPOSI-TIS, PARTIM ETIAM CONFECTIS PAX EST SEQVVTÀ, SED HANC FELICITATEM DVCIS MORS TVRBavit.

Post hæc dictum index statuatur.

CASTVM FODERAT LVCRETIA PECTVS, ALGAZEL.

Illud in hunc modum sub scripti verbis disponatur.

BELLA FORTISSIME GESTA SVNT, ET BELLIS
cast u mfo derat lu creti apec tu sal gaz
PARTIM COMPOSITIS, PARTIM ETIAM CONFECTIS PAX
el cast umfoderatl ucreti apect usalgazel cas
EST SEQVVTÀ, SED HANC FELICITATEM DVCIS MORS
tum foderat luc ret i apectus alg a zelca stum
TVRBavit.
foderatl.

NROOP NDMHTBFNTT SXHDV FCCH VE RRSTXE EVFGNP RGX
ICHOGVL AZAINT RLAOOPT TL DVF VDA HYEL DGQ LTP HYIY
SYNVSZDVMOZ RLYNF PLCM ICFZRHVM.

Modus hic quam multiplicem scribendi varietatem suggerat, lector poterit intueri, vt nunquam ferè pro eadem litera eundem characterem positum agnoscat, amicus in interpretando eundem modum (vt in multis dictum est) feruabit. Scribendi hæc ratio cum proxima hoc commune habet, quod dicto aliunde assumpto, vtraque occluditur, in hoc verò differt, quod illa proprias scripti literas, hæc verò non literarum positione, sed substitutione etiam obscuratur.

Q   Quomodo

LITERAE CEAANIS.

LITERAE SCRIPTI.

AB	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	n	o	p	q	r	f	t	u	x	y	z
CD	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	z	n	o	p	q	r	f	t	u	x	y
EF	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	y	z	n	o	p	q	r	f	t	u	x
GH	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	x	y	z	n	o	p	q	r	f	t	u
IL	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	u	x	y	z	n	o	p	q	r	f	t
MN	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	t	u	x	y	z	n	o	p	q	r	s
OP	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	f	t	u	x	y	z	n	o	p	q	r
QR	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	r	f	t	u	x	y	z	n	o	p	q
ST	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	q	r	f	t	u	x	y	z	n	o	p
VX	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	p	q	r	f	t	u	x	y	z	n	o
YZ	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m
	o	p	q	r	f	t	u	x	y	z	n

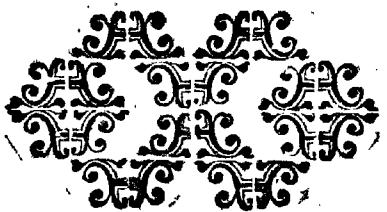
LIBER QVARTVS.

123

A	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	t	u	u	x	a
B	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	t	u	u	x	b
C	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	t	u	u	x	c
D	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	t	u	u	x	d
E	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	t	u	u	x	e
F	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	t	u	u	x	f
G	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	t	u	u	x	g
H	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	t	u	u	x	h
I	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	t	u	u	x	i
L	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	t	u	u	x	l
M	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	t	u	u	x	m
N	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	t	u	u	x	n
O	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	t	u	u	x	o
P	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	t	u	u	x	p
Q	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	t	u	u	x	q
R	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	t	u	u	x	r
S	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	t	u	u	x	s
T	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	t	u	u	x	t
V	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	t	u	u	x	v
X	a	b	c	d	e	f	g	h	i	l	m	n	o	p	q	r	f	t	t	u	u	x	x

Quomodo scriptum cum clavi, sine clavi aperiri, & interpretari
posit. Cap. XVII.

N V N C rem arduam & magnam molimur; hoc enim scripti genus non modo diffi-
cillimum interpretatu, sed huc usque impossibile ab omnibus notariis habitum est,
at ego semper existimau, omnia quæ ordine referantur, etiam ordine ipso
aperiri. Sed maxime hic animaduertendum plus posse interpretis iudi-
cium, quam regulas, quas adducimus, ut scopum consequamur,
optimæ enim coniecturæ in hoc plurimum valent. Nos ut exa-
mptus interpretandi canones agnoscamus. velandi tabu-
lam adducemus magis amplam, ut clarius combi-
nationum literarum modos cognoscamus,
nam ubi prius in compendium contra-
cta erat, nos in ampliorem for-
mam explicabimus.

Vt igitur regulas interpretandi tradamus, non modica diligenda incumbendum est, si in toto obscuro scripto similes duæ, tres, quatuor, & ad summum quinque se mutuo consequantur, nam quinque nunquam aut rarissime contingere possunt, mox consideranda est literarum sequela, ita recto, vt retrogrado ordine, recto vt ABCD, retrogrado vt DCBA, & ita ordine se sequentes, vt ABCD, vt interpellatè, vt ACEG, & retrogradè GECA, ex his enim interpretandi regulae eruuntur. Et vt minus confusè, sed clarissimè procedamus, aliquas regulas annotabimus.

In obscuro interpretando scripto occurrunt vel similes se sequentes, vel se sequentes ordinatè, aut retrogradè. Similes euenire possunt, vel cum eadem sint literæ clavis & scripti, vt ex AAA, AAA, prouentum erit BBB, & si BBB euenirerit, erit litera scripti præcedens, & clavis præcedens prouenti.

Erunt etiam similes si literæ scripti & clavis erunt ordine se sequentes, sed scripti literæ secundum ordinem alphabeti: clavis verò contra, vt ABC scripti, ex clavis CBA, tunc prouentum erit DDD.

Vel erunt etiam similes, si literæ scripti ordine se sequentes, & clavis contra, sed interpellatae, singulis, binis, aut ternis intercalaris, vt scripti ACE, clavis ECA erit prouentum, FFF, vel binis intercalatis scripti literæ ADG, clavis GDA, erit prouentum HHH, & tunc prouenti litera erit sequens primam clavis, est enim F, quæ sequitur E, & H, quæ sequitur G.

Velerunt variae, quando scripti, & clavis literæ se recto sequuntur ambæ ordine, vt scripti ABC, clavis DEF, erit prouentum EGI, vel scriptum ABC, clavis EFG, prouentum FHI, & tunc prouentum erit litera vna intercalata, & sequetur primam clavis, quæ est D, & prouentum erit FHI.

Idem eueniet si ambæ literæ scripti & clavis erunt retrogradè scriptæ, vt CBA scripti, & FED clavis erit prouenit IGE, nam & ipsæ retrogradæ erunt.

Idem erit si clavis recto ordine, scriptum contra, ac si scriptum recto, clavis contra ordinem progrediatur.

His igitur traditis regulis, vt occultum scriptum interpretari aggrediamur, propo-namus scriptum interceptum.

MMMBTXCO PXBDFBV GSTINRGTN GTC CCCTG AMHCM AHTO XTMOQ SLQPR MMM BTTH MHV, ACEOHG LLL LI NXIOG.

Quoniam in prima dictione tres similes inuenio: MMM ad similium regulam recurro, in qua offendō clauem recto ordine progredi, scriptum retrogrado, similes dari. Igitur in tabula expansa sub elemento M in subiecta linea respicio, requirendo ubi tres scripti literas contra ordinem, clavis verò secundum ordinem alphabeti, vt vtræque dictiōnem aliquam significatiuam constituant, & inuenio propè calcem linea STV recto ordine NOP contra literarum ordinem, has igitur pro dubijs & incertis sub suis literis noto, donec alijs regulis certior reddar.

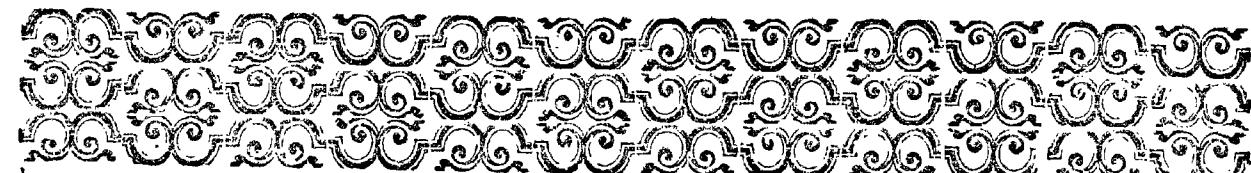
Dein video in fine sextæ dictiōnis, ac septimæ initio quatuor similes CCCC, quæ maximum nobis præsidium afferre possunt: in eadem tabula sub C, offendō HILM, quibus obuiam sunt MNOP, & video vtrasque separatim literas significatiuas dictiōnes non posse constituere, quia N cum V sequatur nullas constituit significatiuas dictiōnes: in postemo linea offendō STVX, quibus contra sunt CDEF, quas certas possum habere constituere posse significatiuas dictiōnes.

Tertio in duodecima dictione video ter M multiplicatam hoc modo MMM, existimo etiam dicere posse STV, PON, & quia bis replicatas offendō, existimo etiam clauem esse posse.

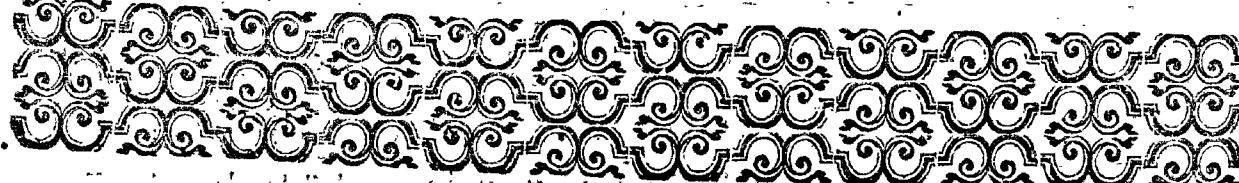
In quintadecima dictione inuenio tres LLL, quartam verò initio sextadecimæ, in tabula expansa in fine linea, cui præiacet L, offendō RSTV, quæ obuiam habent has MNOP, & quia semper STV reperio, pro certo habeo initium esse clavis.

In fine

Iam tabula exposita, vt ea in interpretando facilius vtamur, ipsam expandemus, vt in obscuro scripto singularis litera, possibles cunctas combinationes per binas literas ostendat, altera scilicet scripti, altera clavis, qua etsi carere possumus, nam easdem combinationes in præterita tabula videre poterint, sed difficilius & fortasse impossibilius, nos tamen facilitatis gratia expandimus: ex hoc adduximus.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	V	X
ax	aa	ab	ac	ad	ae	af	ag	ah	ai	al	am	an	ao	ap	aq	ar	af	at	au
bub	bx	ba	bb	bc	bd	be	bf	bg	bh	bi	bl	bm	bn	bo	bp	bq	br	bf	bt
ct	cu	cx	ca	cb	ce	cd	ce	cf	cg	ch	ci	cl	cm	cn	co	cp	cq	cr	cf
df	dt	du	dx	da	db	dc	dd	de	df	dg	dh	di	dl	dm	dn	do	dp	dq	dr
er	es	et	eu	ex	ea	eb	ec	ed	ee	ef	eg	eh	ei	el	em	en	eo	ep	eq
fq	fr	ff	ft	fu	fx	fa	fb	fc	fd	fe	ff	fg	fh	fi	fl	fm	fn	fo	fp
gp	gq	gr	gf	gt	gu	gx	ga	gb	gc	gd	ge	gf	gg	gh	gi	gl	gm	gn	go
ho	hp	hq	hr	hf	ht	hu	hx	ha	hb	hc	hd	he	hf	hg	hh	hi	hl	hm	hn
in	io	ip	iq	ir	is	it	iu	ix	ia	ib	ic	id	ie	if	ig	ih	ii	i1	im
lm	ln	lo	lp	lq	lr	lf	lt	lu	lx	la	lb	lc	ld	le	lf	lg	lh	li	ll
ml	mm	mn	mo	mp	mq	mr	mf	mt	mu	mx	ma	mb	mc	md	me	mf	mg	mh	mi
ni	nl	nm	nn	no	np	nq	nr	nf	nt	nu	nx	na	nb	nc	nd	ne	nf	ng	nh
oh	oi	ol	om	on	oo	op	oq	or	of	ot	ou	ox	oa	ob	oc	od	oe	of	og
pg	ph	pi	pl	pm	pn	po	pp	pq	pr	ps	pt	pu	px	pa	pb	pc	pd	pe	pf
qf	qg	qh	qi	ql	qm	qn	qo	qp	qq	qr	qs	qt	qu	qx	qa	qb	qc	qd	ge
re	rf	rg	rh	ri	rl	rm	rn	ro	rp	rq	rr	rs	rt	ru	rx	ra	rb	rc	rd
sd	se	ff	fg	sh	si	sl	sm	sn	so	sp	fq	fr	sf	st	su	fx	fa	sb	sc
tc	td	te	tf	tg	th	ti	tl	tm	tn	to	tp	tq	tr	tf	tt	tu	tx	ta	tb
ub	uc	ud	ue	uf	ug	uh	ui	ul	um	un	uo	up	uq	ur	uf	ut	uu	ux	ua
xa	xb	xc	xd	xe	xf	xg	xh	xi	xl	xm	xn	xo	xp	xq	xr	xs	xt	xu	xx

A	B	C	D	E	
a	e	i	o	f	A
b	f	l	p	t	B
c	g	m	q	u	C
d	h	n	r	x	D

Eius usus talis erit scribere volenti. Scriptum ob oculos ponatur, litera deinde prima in area tabulae, ubique sit queratur, mox est regione illius nota supra, & est late re positae annotentur, eo tamen ordine, ut primum literae, quae superius, postmodum quae a laterae repertae sunt reponantur, aliter enim scriptum frustrabitur, ut ne qui scripsierit intelligat, id fiet donec omnes scripti literae fuerint consumptae, nec inutile erit, ut si scripto dictiones nimis longae euident, ex arbitrio eius partes se iungantur. Angulares vero quatuor literae si uno charactere, siue a frosite, siue a latere posito discrimine signabuntur, occultius scriptum erit, ut interceptor rei nouitate magis ambiguus teneatur. Hoc igitur statuemus exemplum.

PATRIA HOSTILI OBSIDIONE LABORAT, NEC PRIVS CLIVES ARMA CAPERE VOLVNT, QVAM EXPVGNABITVR.

DBAAE BDDEAA ABDDAEABCACB CADAABEACAADCADAC DB ACBA AABDAD DAAEB, CDB AACD BDDCAECEA ACCA, ECBA EAAA DDCCAA ACAADBBA DDBAECDACB ECCDEBDC ECAACCBA EDDBE CBCCD AAABC AEBECDD.

Huiusmodi itaque scriptum si quis velit interpretari, duabus literis, una de longitudine, altera de latitudine tabulae acceptis, in communis angulo quæsita litera vera demonstrabitur, pari deinde modo ad ceterarum literarum inuestigationem procedatur. Ut vero quatuor characteribus scribi possit, in tabulae longitudine ubi E fuerit, duplex DD accommodabitur, ut scriptum obscurius fiat. At si tribus tantum characteribus scribendum sit, quadrangulus efficiatur, qui pro re septena in latitudine, breuique in longitudine terrena contineat spatia, supra mox sic duplicatae literae disponantur AA, BB, CC, AB, AC, BC, CB, a latere vero singulares A, B, C, vel aliter, ut placuerit. Sic characterum numerus in scribendo augebitur. Poteris etiam, si maius & aliter iisdem tribus notis quicquid volueris scribere, sed huius instrumenti primum exemplum, deinde usum explicemus. Bractea plumbea, vel auricalcea, vel papyracea capiatur, in ea quadrangulus pariter designetur, per cuius longitudinem septenæ lineæ pertransiant, ut octona a fronte includantur spatia, quae singula unam literam capiant, latitudo vero terrena contineat, duabus lineis pari magnitudine interfecata. In hunc modum

In fine demum tertiadecimæ dictionis, & initio quartadecimæ quatuor offendō literas se intercalate sequentes, vna scilicet intercalata VACE, per tertiam regulam STV dicere posse. & quia pluries hæc dictio replicata est, clavis suspecta est, & quia tres STV sunt in principio dictionis, altera R erit in fine alterius præcedentis dictionis, & ita dicent RSTV.

Quæro igitur in prima tabula, vbi clavis R, erit productum V, & supra C inuenio, demum quia clavis S, productum A, offendō D, sic tertia T, productum C, dat E, & quarta V, productum E, dat F, dicet igitur CDEF, Vnde C erit tertiadecimæ dictionis, & F quartadecimæ, & quia tertiadecima tum litera est, & C in fine: non nisi SIC, HIC, DIC, Dicere potest, & DEF, DEFENDO, DEFECTVS, vel DEFICIT.

Et quoniam inter tres M M M ad quatuor LLLL decem & septem literæ mediae sunt, & à inter tres primas M M M ad easdem tres etiam replicatas in duodecima dictione sunt literæ S I. existimo ter clauem replicatam, & verè iudico clauem xvii literarum esse.

Auguror clauem ita dicere posse, STVDENS SIC DEFICIO, & obscuris literis his literis pro clavi suppositis aliquas significatiuas dictiones, aliquas non consti-tuere, scribo STVDIVM SIC DEFICIO, dein aliquas lucror significatiuas dictiones, aliquæ deficiunt, postremo scribendo, STVDIVM HIC DEFICIT, reperio totum scriptum obscurum interpretatum hoc modo.

PONTIANE, EST VXOR TVA MORTVA, VIX VT SIT NOMEN SVVM, NIHIL MANET, PONTIVS CVR STVDET, NON ME LATET.

Quomodo quinque, quatuorve, uel tribus tantum notis quodlibet scribi possit. Cap. XVIII.

AM, vt ad reliqua transeamus, ea nunc scribendi ratio se offert, qua folis quinque, quatuorve, vel tribus tantum literis quodcumque scribi possit, quæ sua obscuritate non carebit, vt interpres vniuerso in scripto non nuli tres inspicio charæteres, omnem inuestigandi spem irritam faciat. Duplici itaque hæc scribendi ratio fraude tegitur, notarum enim numerus, & in scribendo duplicatur, & soli iidem semper characteres cernentur. Sed quoniam locus hic subiectam tabellam videtur postulare, ideo primo illam concinnabimus. Quatuor itaque lineis, quæ suis finibus occurrant augulis rectis quadrangula exprimitur forma, quæ in latitudinem longius ducta quinque, in longitudinem breuius quatuor lineis interficitur, vt intra tabellam viginti areæ continendis literarum notis aptè comprehendantur, vt sua vnicuique literæ area reddatur, foris vero è regione quinque literæ communes, seu maiis alij characteres superponantur, à latere vero quatuor, & parata erit tabella, vt inferius indicabit exemplar.

LIBER QVARTVS.

129

PATRIA HOSTILI OBSIDIONE LABORAT, NEC PRIVS CIVES ARMA
CAPERE VOEVNT QVAM EXPVGNABITVR.

c	c	a	a	a	b	a	a	b
b	a	c	a	c	a	c	c	a
b	a	a	c	b	c	a	c	c
b	a	b	c	a	b	b	c	a
b	a	a	a	a	a	b	b	b
c	c	b	c	a	a	b	a	b
b	b	b	b	b	a	b	b	a
c	c	a	c	a	a	b	b	b

His interserere poterimus literas, quæ nec ABC sint, vt dictiones confiant significatiuas, vel inanes, significatiuæ erunt huiusmodi.

In initio vitæ A m A tuos pArentes , Be Ati etiAm sunt, qui non pecceat Bis Corde, Corpore q; AmAbit C l A n Culum mundi Iudos: Cuius CAusa, omnes verè vmb r Am Capiunt non CumBono , neC hi lAude digni sunt, neC Cupiunt

Bene lAudibus ornAri , semper in CuBiculo deum lAude munifice exorAnt , & B e Atum BenediCunt semper & AliAm haBeBūt CoronAm in Benedictione, & Ben seruAnt , & pure A n i m Am diligenter , & AmBulabunt à BaBilone , BenediC semper Cælum, BenediC ita quoq; cAstum verè numen mAriæ cum Bona lAude, & honore, Bis Benedicendo eius Benedictionem pro Animi Bonis, Die primo No.

Curiolani. CurAbis multum viuere Cum lAudibus mAgnis. Beneuiue, Bene lætari.

At si literas vt libet inserere velis dictione consurgent non significantes ac suspicione ingerentes.

Deres libet Ando Anilet corlAdis orBefAs leonArdis coris colet imBiliCut alCal dilit di A l A-cudel CrAnCaldelet mes leris diCal alCrAndi membracaldi BrAiCol nembo Cu Beronis leCumer A nolissis non CreCus quari

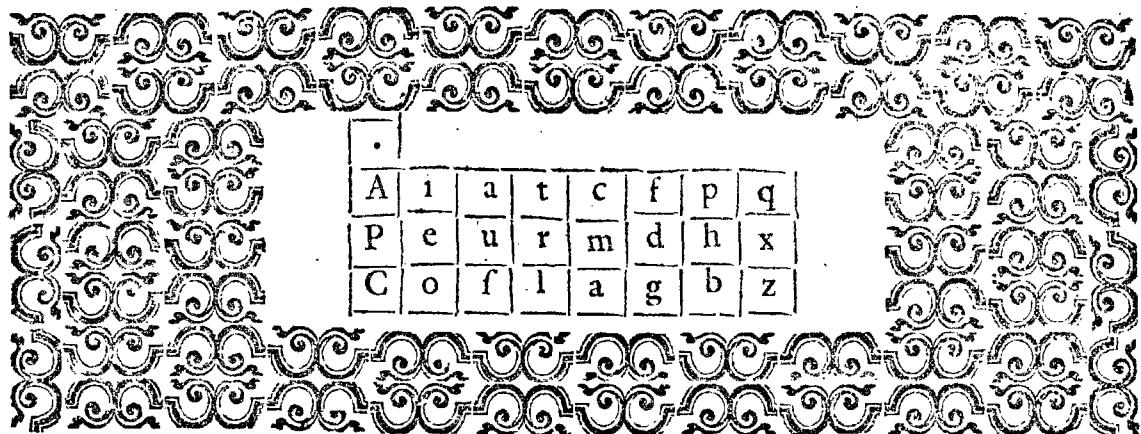
Bil, Aldichil droAn & dendriCaBal den pArlet dridrum stridel Alcaleld

BrAdeliBe deri Criga , & gAgAris BiB gilil Ccger&Ardililon Bremiel quer-deBet rein Atermenin AterAdel quurelis clAdiBir ternet erBrille Brazie B erCeruol Crem BilerdemiCeller drAgelet ergelerin dregAmeter BinrebbA ermigelem BeBalin mercerquix Brebriz erim yeloA cerBel ernebre mered Ceretenim CirdAlecer cerneCim Cr Adrilumenir Arnol Borudures Buru.

Scribendi ratio , qua infinitis propemodum characteribus
scriptum euariabitur. Cap. XIX.

CONTRARIAE autem dispositionis prædicto præsens se habet scriben-
di modus, si ibi enim characterum numerus duplicabatur, his ex aduerso-
dimidiatus euenit: rursus ibi tres, vel quatuor characteres vniuerso in scri-
pto conspiciebantur, hic quadrangenti, quot in tabula sunt diuersi, nu-
merari possunt: raroq; accidit, vt bis character vnuis in scripto repetatur
dum binæ literæ singulis characteribus exprimuntur, quare admodum arduum & dif-
ficile puto, vt epistola absque exemplari, quo scripta sit, aliquo pacto interpretari pos-
sit; ratio verò cū facilis erit scribenti, tū facilior interpretanti videbitur. Sed antequā
scribendi modū tradamus, tabellā primō, qua scripturi sumus cōstituemus. Quadratum
itaq; tali latitudine disponatur, vt vtriusq; latera in vicinas partes possint dissecari, vnde
mutuō ex aduersis partibus in se trāfuerint lineæ ducantur, vt quadrangenta spatia com-
prehendat, quibus singulis singuli characteres includantur, inde in fronte tabulæ nostrū
vnum alphabetum, alterum verò à latere descendens disponatur, & parata erit tabula,
cuīs forma est hæc .

dum paratis areis ABC à dextri lateris fronte disponentur, hæc bractea supra Aliteram fastigium habeat, quod vnius elementi capax sit, tum singula spatia singulæ literæ complebunt, quæ vna & viginti erunt, hoc tamen ordine, ut quæ visitatio fuerit, ad primas literas à latere positas proprius accedat, in hunc modum i e o a u s t r l c m n f d g p h b q x z. Sic parata erit bractea.

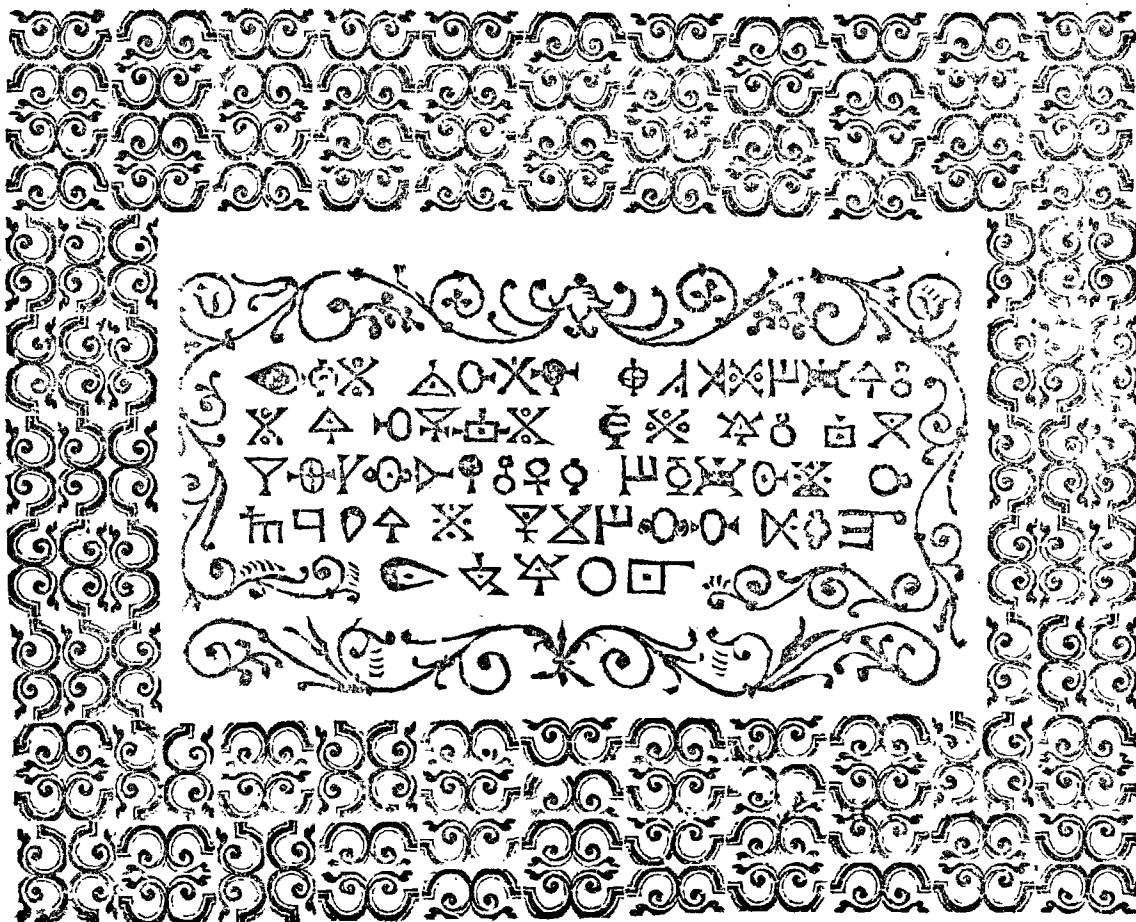

Ea sic vti poterimus. Primo punctus in charta præponatur, vnde scribendi initium sumendum sit, is deinde bractæ fastigio supponatur, mox suprema chartæ linea ad summam tabulæ oram adæquata, quæsita litera in tabulæ arca reperietur, in cuius locum vna ex tribus notis, quæ illi è regione posita sit, substituatur, eaq; super spatum imminens illi ordini, in quo litera primum fuerat, annotabitur. Idq; firmata tabella, ne huc, illuc feratur, (hoc enim maximi refert) feliciter succedet, tum uno notato charactere, tabula anteducta rursus areola prominens illum occupabit, vt denuò aliis pari ratione character in quæsitæ literæ eodem modo locum succedat, donec totum id, quod voluerimus, chartæ commissum sit, ne verò dolus deprehendatur, characterum intercapedines opportunum erit ociosis characteribus impleri.

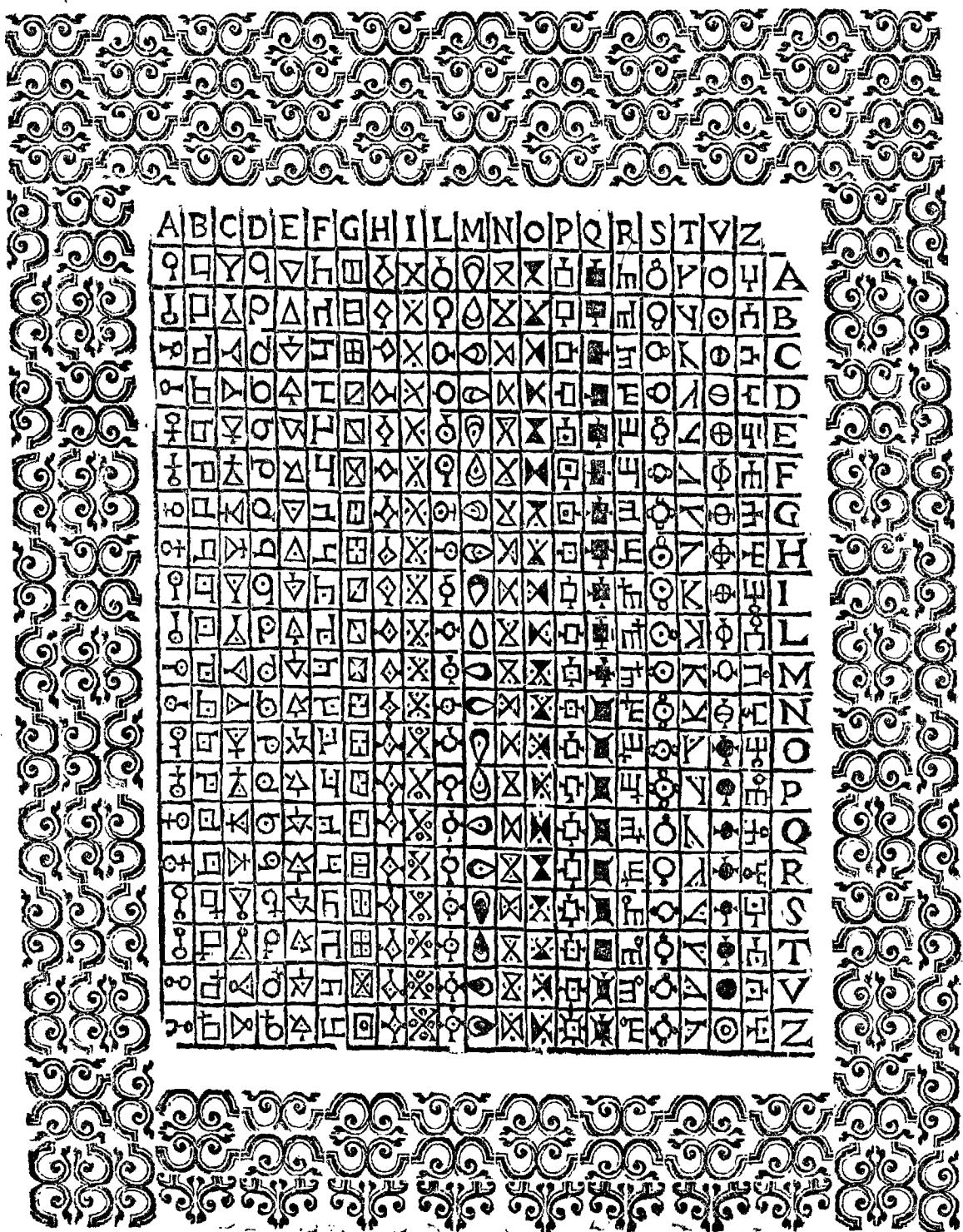
Vt verò schedulam amicus intelligat, idem modus seruabitur. Id etiam aliter sic absque tabella effici poterit. Circino tantum spatij tribus literis ABC assignabitur, quantum earum una-quæque, vt maximum septenas literas certas assignandas suo quoq; ordine contineat, vt omnes vna & viginti sint, & quoties aliqua litera significanda sit, ea loco vni ex tribu s illis literis assignato, denotabitur. Resquia aliquantulum obscura est, exemplo illam putamus indigere.

Ea sic designata, pro binis epistolæ literis character in arca tabulæ positus, qui priori literæ subiicitur, & alteriè latere occurrit accipiatur, vel si ita libuerit è conuerso, vt alius character sit, re tamen amico explorata, idq; fiet, donec tota sententia perscripta sit. Vbi charta sic fuerit exarata, tam erit scripti affectata obscuritas, vt Delio insigni natatore opus sit, nē interpres in scripto, tanquam in mari mergatur, & suffocetur. Sed exemplo res clarior fiet.

MVLTIS CLADIBVS VLTRO CITROQVE DATIS, ET ACCEPTEIS, VNIVL RSA PENE CIVITAS OCCVPATA EST RELIQVA NON SCRIBAM, SED IN CONGRESSVM NOSTRVM RESERVABO.

TABVLAE CVM OMNIBVS CHARACTERIBVS
PLENA DESCRIPTIO.

Easic

LIBER QVARTVS.

a b c d e f g h i l m n o p q r s t u x y z

133

Scriptum iam superiori exemplo literarum numerum in quartam partem deducemus hoc modo: erunt ergo triginta characteres.

Addimus præterea etiam his posse singulis sex literas præfigurari,
ultra prædictis quatuor addere duo.

a b c d e f g h i l m n o p q r s t u x

a b c d e f g h i l m n o p q r

Primas has figurando , postea prædictas hoc modo.

Amicus interpres, quemadmodum & vbique alias dictum est, eandem rationem seruabit, quam in scribendo debere esse præcepimus. Sed ut id facilius euerint, gnomoniš angulus inuenio characteri, cuius crux opportunas literas hinc inde spectent applicetur. Ut verò characteres, cum opus fuerit, facilius inueniantur, & molestæ inquisitionis labor absit, nos omnes, quæ similes sunt ferè, eodem ordine apposuimus; quare eo interpres se conferat, quod notarum similitudo traxerit. Neque verò, tam similes notas effecimus, quin aliqua parte inter se dissimiles clarissimè videantur, ut non nisi cæcus discrimen esse non videat: quare admoto per totum ordinem indice, interpres facilissimè characterem inueniet. Hinc paruo cum labore ingeniosis patere potest ecquid tota epistola, quamvis bene longa, vnico charactere comprehendi poslit, quod fiet, si numerus toties dimidio diminutus fuerit, quoties opus fit, ut sit in pariter pari, & in tabulam toties characteres reducantur. Quod ecquidem perfecissim, in immensum opus creuisset, & fastidium, præsertim in re minus superstitione legentibus fuisse allaturus: poterit tamen eas quisque, cum libuerit componere. Huic similis sit tabula gradibus formata, ut in primo gradu, ubi A, usque ad trigesimum, ubi Z sit, indifferenter ascendatur, & descendatur, ut pariter omnis literarum combinatio possit euenire. Cuius rei figuram, ut minus necessariam prætermittendam duximus.

Varij scribendi modi, quibus omnes ferè vulgo uti solent,
tum alij ad idem exemplum à nobis excogitati.

Cap. XX.

T T E N T I O R E M, quæ hactenus scripsimus curam desiderant, nunc quæ minori cum labore in usum recipi possint, ut etiam vulgo præter visitatos modos aliorum demonstratione consulatur, suggeremus, ad quorum usum, quoties opus fit, negotio moram non patiente, celeritatis & facilitatis causa quilibet configureret. Sed primum quibus modis vulgus uti solet, deinde quos ad id nos induxiimus, referemus. Traditur ab aliquibus hic breuiter numerandi modus, quem cum ad occultanda animi nostri sensa opportunum existimarem, hic annexere non piguit. Character vnum multarum poterit literarum fungi potestate, & alter diuersus semper ab altero spectabitur, quod nisi quis doli fuerit conscientius, non parum in interpretando elaborabit. Scribendi modus talis erit. Characteres viginti vel plures reperiantur, qui si summo & imo, dextris & sinistris erectæ virgulæ adhæreant, eandem semper & figuram, & potestatem retineant, & primum in capite virgulæ depingemus, qui sinistram nostri corporis partem spectet, secundum dextram, tertium in calce virgulæ etiam ad sinistrum, sed quartum ad dextram. Nos nunc quatuor perscribere contenti erimus, & subiecto exemplo rem clarius declaramus. Hi sunt characteres.

MVLTIS CLADIBVS VLTRO CITRO QVE DATIS ET ACCEPTIS,
VNIVERSA PENE CIVITAS OCCVPATA EST, RELIQA NON SCRIBAM, SED IN CONGRESSVM NOSTRVM RESERVABO.

Hunc scribendi modum chabalista, & sacrarum literarum scriptores induxerunt, nunc in omnibus ferè rebus vulgares homines vtuntur, vt per tabernas passim circumferatur, nedum inter prophana locum habeat. Eius usus ab illis contractior magis obscuratur, vt vni nomini vnicus character, sed implicatus respondere videatur quod quia ad nostram traditionem minimè videtur pertinere prætermisimus. Verùm ne quid præteream, pueris peculiarior & magis proprius scribendi modus talis est, vt obscuritas solum in uocalibus non expressis, sed in p litera tot lineis interficta, quoct occultæ vocalis ordinem demonstrant designatis: vt si A significanda sit, quæ prima vocalis est p litera vnicam linea in pede intersecta huiusmodi p designet. Si E, quæ secunda, eadem litera consonans duabus lineis pari modo intersectentur. Aliter verò passim vulgus hoc scriptionis exemplo vtitur, dum præpostero alphabeti ordine literæ exprimuntur, vt quæ ultima sit, primæ potestatem habeat, & quæ illam proxime præcedit, secundæ, & quæ tertia ab illa est, tertiae, vt pro A, Z, pro B, X, pro C, V, & pro O, P, reponatur. His vulgus passim modis vtitur, nos alias in eundem modum adiicimus, quorum usum si qui in epistolis admittant, tutius sibi consulant, vt illæ etiam interceptæ, potius vanæ existentur, quam animi consilium detegant. Tres itaque, quatuor vel plures ex nostris literis, quibus in scribendo rarius vtimur (cuiusmodi sunt HKQXYZ) inter syllabarum, & literarum coagmenta, & dictionum intercapedes inferantur, vt nulla prorsus dictio vel syllaba sit, quæ ociosis literis vacet: sic enim dictionum, verborumq; sensus maxime perturbabitur, vt non ita facile qui rei conscius non sit, intelligat. Huius rei erit exemplum.

COGITVR VRBS OBSIDIONE ET NISI SVBVENTVM
SIT, CAPIETVR.

HCZOGZITKVYR XQVRBXYS ZOBSZXIDXIZONQHEH XEYT NHI,
XZSI HSHVBVZQENTHXZVM SXIZT XZCYAPZ IQET HKVKRK.

Huic affinis alius tuior modus est, vt aliquādo scripti perplexitas ab amico sine exemplo solui possit, quod non inutile erit, cum sēpē accidat, vt quæ gestentur, vel alicubi seruentur decidunt, & amittantur, idq; non parum obesse possit si quando literis, quæ ad eam forma scriptæ sunt intercipiantur. Tria igitur, vel quatuor, vel plura verba quærantur, quibus notandis omnes alphabeti literæ exigantur, quæ amicus ab sens meminerit, vt inde diuersam omnem obscurorum characterum potestatem prima literarum elementa possint elicere, ea deinde designato in epistola loco, siue in fronte, siue in calce constitutis notis scripta committantur, tum tota epistola ad eam characterum rationem concinnetur. Potest & hoc aliter perfici, vt totum alphabetum in epistola punctorum interpositione dissimulatis dictionibus repnatur: Hic scribendi astus inter cætros nullo modo videtur contemnedus, vt interdum nouis scribendi modis, etiam amico de ijs non admonito vti possimus.

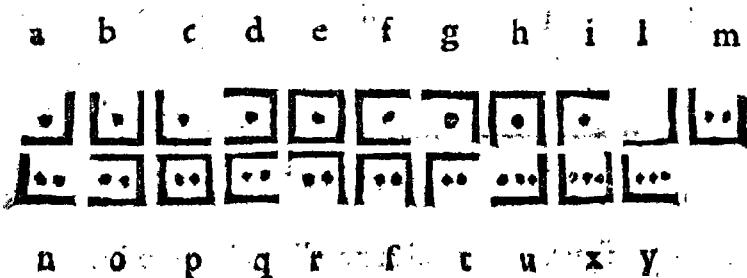
Alius etiam tritus est scribendi modus, quo rustici, mulierculæ, & pueri etiam utuntur. Due per chartæ longitudinem rectæ lineæ designantur mox totidem per latitudinem ad angulos rectos transuersæ, & iustis spatijs disiunctæ, vt diuersarum figurarum nouem areas consituantur, per has omnes alphabeti nostri literæ distribuantur, vt in aliis quibus ternæ, in aliquibus vero binæ collocentur, & omnes una & viginti sint, vel ex arbitrio, quorum ordo vel successiūs, vel intersitus sit, nos vero intermixtum disponimus. Figura erit huiusmodi.

a	l	u	b	m	x	c	n	z
d	o		e	p		f	q	
g	r		h	s		i	t	

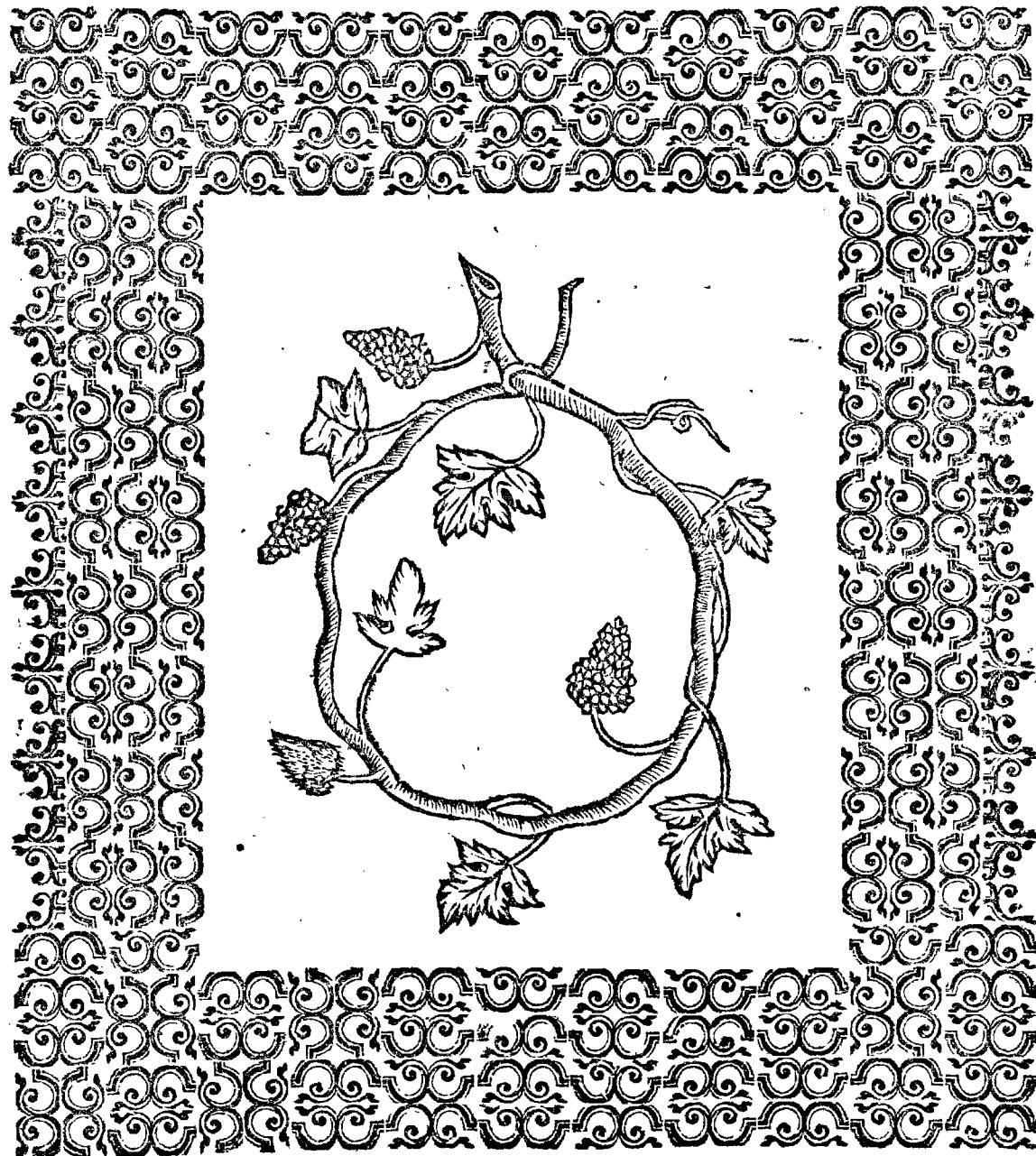
Tali proposito schemate, eius areae singulæ iuxta faciem, quam gerent depingentur, vt exemplum indicabit.

Sed quia earum singulæ ternas, vel binas literas pro earum distributione complectuntur, earum unaquæque suo charactere punctis distincta pro ordine, quemadmodum collocata sit, designabitur, vt si in charactere prima collocetur, unico tantum puncto discernatur, si secunda duplice, si tertia triplice. Res exemplo clarior fiet.

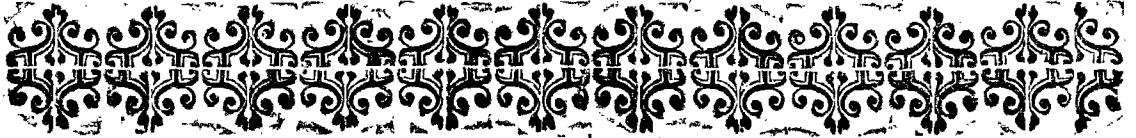
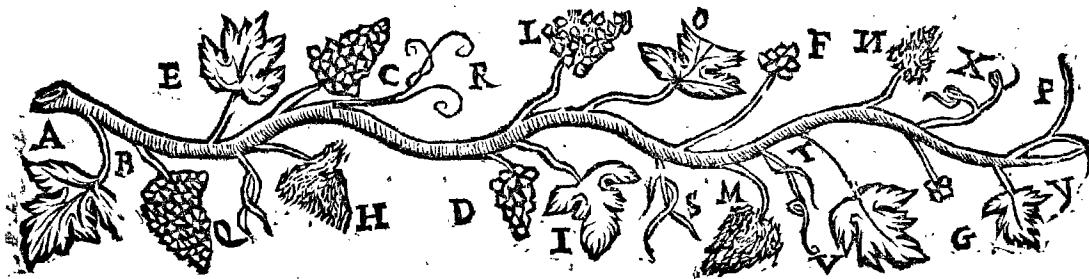

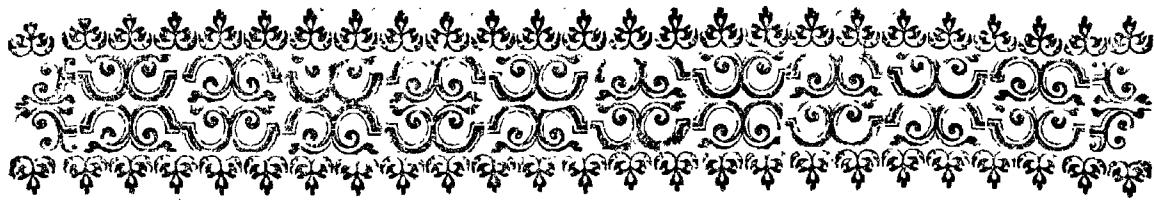
Circa cyathum vitem describemus, illum coronantem, narrante amico,
vt ab inimico caueat.

Quomodo etiam animi fensa aperire poterimus amicis.
Cap. XXI.

POSTREM O nec indictum abibit, quomodo etiam amicis poterimus animi fensa referare cū picturis in ornamentiā aularum, cubicolorum, cyathorum, vasorumq; aliorum utensilium, & si id plerisq; modis assequi poterimus: placet tunc hoc exemplo docere. Sit vitis effigienda cum iuis vuis, racemis florentibus, completis, capreolis, frondibus, ramis, aliisque, quæ alphabeti literas demonstret.

IOAN. BAPTISTAE PORTAE NEAPOL.

DE FVRTIVIS LITERARVM NOTIS
LIBER QVINTVS.

P R O O E M I V M.

AM ad ultimum deuentum est, postquam supra quomodo furtiva scripta componantur, & interpretentur satis superq; à nobis est pertractatum, fequitur vt eos scribendi modos describamus, qui non solum omnium interpretum inquisitionem, & diligentiam frustrantur, sed ne quidem furtiuorum scriptorum tantillum suspicionis relinquant, & prius eos profquemur, qui quidem verborum velamento obducti, interpretem artificiosa interpretatione deludent, huiusmodi sunt quædam lepida nonnulla epigrammata, aliaq; Poetarum carmina, quæ lectorem dulci quodam artificio deludunt, ne quid præteream, quod ad rem facere posse videatur, nam & hæc suum dolum habent, & cum amicis liceat interdum sic iocari, vt interpretem veluti verborum imagine ambiguum detinere : quod iucunda urbanitate non carebit.

Poterimus eodem modo, si dum emblemata, insigniaq; depingemus vite, & alijs rebus, cum suis verbis etiam animi sensa declarare, vt latius in libris nostris de insignibus demonstrauimus. Quidam demostrare quærens ex nimis impensis exaustum & depauperatum, vitem depinxit, quæ nisi putatione coercentur, nimia perit vertate sua. Sic sub vite verba addidit, EX COPIA INOPIA, quærens amico scribere: CAVE AB INIMICO. Verba per clauem ita permutauit.

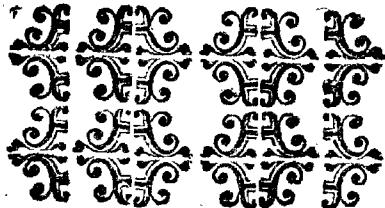
NPIYCXV QEGGV.

Has literas vite demonstrauit, ac animam addidit.

EX COPIA INOPIA.

FINIS LIBRI QVARTI.

& pietatē in rigoribus semper tuis cedens, ex animo clementi in adiectionibusq; pœnorum. Donator liberalis, nemini parcus, largitor munificus, non avarus. Execraris vicia, non virtutes, mores honestissimos insectaris. Honestum, nilq; penitus est iniquum, quod operaris, & bonos sequeris per omne tempus prius in consilijs, iustus in operibus omnibus tuis. Constantem in animo te certe noti ferunt, foelici statu humiliari, non exaltari aduersus euentibus fortem, non depresso te reddere. Fortitudinem ac virtutem omnibus temporibus inuincibilem sic seruans agnosceris. Declamaris animo probo, re vera, famaq; publica longa nimis, non trepidus, feruidus, non remissus, strenuus, non vecors. Diceris apparere sancta modestia, pulsa gastrimargia fungeris. Castimonia, reiecta lasciuia delectaris. Temperatum in verbis, & actibus, cibis, & potibus. Te die ac nocte morum tuorum, ac vitæ experti manifestius attestantur. Deo atq; hominibus grata in omnibus opera tua patent. Meditaris non iugiter quodq; nefas, & pereas anima mala nece. Foelicem in gradibus singulis dicere malum reprobandum, te confona veritate perspicua cunctis nota regno dignissimum, indignissimum rure. Cunctis notoria.

At si retrograde legatur, reuoluto ordine, ab ultimo ad primum, & aliter punctis interstincta, iisdem verbis contraria dicet, vt in sequenti videre licet.

Iugiter Deum oro, ac gestio affectibus, vir fide, non amice, operibus & fide, vera re probare, aduersa quælibet te passurum, nunquam te potiturum prosperis successibus, iisdemq; lætis, foelicitate ipsa iucunda. Tibi sit vita breuis, nec tui dies prolongentur, careas ergo cunctis optatis, neque affluas diuitijs, vitijs, non virtuti tuæ præmia debita. Criminandum iurgia, non laudes tuæ infidelitatis, dispositus sonante stylo volui promere conuersus ad commendationē tui, prædicanda tua opera infima, non tantum egregia tua pandens, rubore tui detegens si quid fuerit. Cognoui te sic iugiter extitisse aspersum maculis vitiorum, absq; quadruplici radio cardinalium virtutum, cunctis moribus imperfectum: quoniam semper noui te facere inordinata singula, ideo duxi præpostorandum iam, non seruare ordinem ipsarum virtutum. Complectens animi nixu fortunæ prospera, neque pericula semper caues, futuris te improuidum probas. Monstras effectibus rudem, nonq; compositum, ostendis tuis actibus incerta, studio segni, non solerti præsentia in te disposita. Disgregata memoria non prompta proclamant homines esse, & te nanque prorsus fuisse, exordem, non memorem illustrium veterum exemplorum, re ipsa probanda, gesta tuorum operum aspernenda, non cuique sunt amplectanda: dudum dicisti tribuere coronas, non discrimina penarum inquis, iustis supplicia, non bona præmia, foues in iudicando iniustitiam te dilectam, tibi insita naturaliter quorumcunque ignorantia cordis, absque rerum peritia, ac omni prudentia, tribus itaque temporibus tuus manet animus indispositus singulis. Pœnarum adiectionibus in clementi animo excedens, tuis semper rigoribus impietatem, & in seueris misericordiam proculdubio seruans, censor iniquissimus, aut piger, non sua omnibus hominibus reddis, flagitijs tibi abdicatis similis veritati, Avarus, non munificus, largitor parcus, nemini liberalis donator. Sectaris inhonestissimos mores, virtutes non vicia execraris. Quod optaris, iniquum, nihilq; penitus honestum. Omnibus tuis operibus iniustus, consilijs impius, per omne tempus persequeris bonos, & iustos. Inconstantem animo te certe noti te ferunt, te reddere depresso, non fortem in aduersis euentibus, exaltari non humiliari in foelici statu. Apparere diceris vecors, non fortis, remissus, non feruidus, trepidus, non longanimus, publica fama, re vera, animo probo declamaris. Fungeris gastrimargia, pulsa modestia sancta, delecta lasciuia, reiecta castimonia. Manifestius attestantur experti vicia, ac tuorum morum nocte ac die, cibis & potibus, à cibus & verbis intemperatum. Patent tua opera omnibus ingrata hominibus, atque Deo. Mala nece anima pereas, nam nefas quodq; meditaris. Cunctis notoria te dignissimum rure, indignissimum regno, nota cunctis perspicua veritate consona, reprobandum te malum dicere singulis

Occulta literarum transpositione aliter sine suspicione interpretem
deludi posse. Cap. I.

LIQVOS ab antiquis descriptos modos afferemus, cum nullæ certæ præceptiones afferri possint, vt si quis in hanc formam ludere velit, eos imitetur, vnde authorum exempla satis est afferre, potest enim sibi quisq; multiplicem sic iocandi rationem ex arbitrio confin gere. In hunc modum amicus ad amicum scribendo iocatur.

En tibi mitto caput Veneris, ventremq; DiAnæ

Latronis caput, posteriora canE.

Quibus verbis salutationem mitti significatur per verbum VALE, cuius scribendi literæ primæ, mediæ & ultimæ in dictionibus Veneris, DiAnæ, Latronis & canE requiruntur.

Est & alius scribendi modus, vt cum perlegeris te laudari, vel ritè ominari, easdem deinde dictiones si præpostere leges, contrarium percipies sensum. Adsunt cuiusdam versus.

Sors mala, non mala mens, fatum non crima vita,

Vifere iusserunt te loca Thesiphones

Suppicio tibi sit facilis, nec verbere multo

Tundere compellat te Dea Thesiphone.

Si autem conuersis dictionibus leges, dicet.

Thesiphone Dea te compellat tundere multo

Verbere, nec facilis sit tibi suppicio.

Thesiphones loca te iusserunt vifere vita

Crimina, non fatum, mens mala, non mala sors.

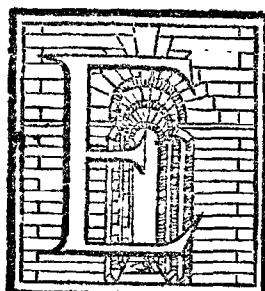
Exstat & Franciæ Petrarcæ quædam epistola non inartificio, quæ si ritè legatur, laudat, beneq; ominatur, si verò præpostere legatur, vituperat, maleq; ominatur, quæ quia iucunditate non caret, huc adducere non pigebit.

Iucunda ipsa felicitate, latissq; iisdem successibus te prosperis potiturum, nunquam qualibet te paſſurum aduersa, probata re, vera fide & operibus, amice non sicut, vir intimes affectibus gestio: ac iugiter Deum oro. Prolongentur dies tui, nec tibi sit vita breuis. Duitijs affluas: neque careas ergo cunctis optatis: debita quæpiam hæc tuæ virtuti non vitijs, conuersus ad commendationes tui: promere volui stylo sonante diſpositus fidelitatis in tuas laudes, nō iurgia criminandum: si quid fuerit tegens de tui rubore, pandens tua tamen egregia, non infima opera prædicanda. Cognoui te moribus perfectum in cunctis quadruplici virtutum cardinalium radio: absq; vitiorum maculis aspersum sic iugiter extitisse. Virtutum ipsarum ordinem seruandum non iam præsterandum ideo duxi: singula ordinata in te facere, quoniam semper noui. Probas te prouidum in futuris, caues semper pericula: neque prospera fortunæ nixu animi completeris. Disposita in te præsentia: solerti, non segni studio certa in actibus tuis ostendis: compositum hic animum, nonq; rudem effectibus monstras. Amplectenda sunt vtique: non aspernenda operum tuorum gesta, probanda re ipsa exemplorum veterum illustrium memorem: non excordem: nanq; re fuisse prorsus & esse homines proclamat prompta, non disgregata memoria. Tribus itaque temporibus tuus animus manet dispensantibus in singulis: prudentia omni, ac peritia rerum absque cordis ignorantia, quorumcunque naturaliter insita tibi dilectam te iustitiam in iudicando foues: præmia bona non supplicia iustis: inquis poenarum discrimina, non coronas dudum tribuere didicisti. Veritati similis: abdicatis tibi flagitijs, reddis hominibus omnibus sua: non piger, aut iniquissimus censor: feruans dubio procul misericordiam in seueris:

&

Occultè scribentes literas in versuum capitibus præfigurant.

Cap. I I.

ST & nonnullorum labor huiusmodi versuum capitibus literas præfigere, quæ sententiam absoluunt. Talia sunt Erythreæ Sybillæ, quæ græcè deuenturo Christo circumferuntur carmina, quorum sententia latinè, iisdem numeris, ea ratione seruata, vt cunque fieri potuit, sic expressa est.

Iudicij signum tellus sudore madescat,
E cælo rex adueniet per sæcla futurus,
Scilicet in carne præsens, vt iudicet orbem.
Vnde Deum cernent incredulus, atque fidelis,

Celsum cum sanctis, æui iam termino in ipso,
Sic animæ cum carne aderunt, quas iudicet ipse.

Cum iacet incultus densis in vepribus orbis.

Reiicient simulachra viri, cunctam quoque gazam,
Exuret terras ignis, pontumq; polumque,
Inquirens tetri portas effringet Auerni.

Sanctorum sedes, cunctæ lux libera carni
Tradetur: fontes æterna flamma cremabit,
Occultos actus retegens, tum quisque loquetur
Secreta, atque Deus referabit pectora luci.

Tunc erit & luætus, stridebunt dentibus omnes,
Eripitur solis iubar, & chorus interit astris:

Soluetur cœlum, lunaris splendor obibit,
Deiicient colles, valles extollet ab imo.
Non erit in rebus hominum sublime, vel altum.
Iam æquantur campis montes, & cœrula ponti,
Omnia cessabunt, tellus confracta peribit.

Sic pariter fontes torrentur, fluminaq; igni.

Et tuba tunc sonitum tristem demittet ab alto.

Orbe gemens facinus miserum, variosq; labores,
Tartareumq; Chaos monstrabit terra dehiscens.
Et coram hic domino Reges sistentur ad vnum.

Recidet è cælo ignisq; & sulphuris amnis.

Hos versus Augustinus in libro de Ciuitate Dei scriptos reliquit, quos à Flacciano clarissimo viro græcè scriptos se accepisse tradit, in quorum capitibus ordinata singularum literarum serie hæc verba legebantur, *i Hœus xpioros ßeaû vio's oωτηρ*, quod latinè est, I E S V S C H R I S T V S D E I F I L I V S S E R V A T O R. Verum in ijs latinè vtcunque redditis, hac de causa (vt Augustinus inquit) non potuit benè is sensus occurrere, quod in græco versu v initio dictionis posita, in latino seruari nequivuit, nulla enim latina dictio, quæ à tali litera inciperet, & sententiæ congrueret, pari modo de cætero ad hanc rem peccatum est. Horum quoque verborum græcæ primæ literæ coniunctæ *ixθος* efficiunt, idest P I S C I S, quo nomine mystice Christus interpreratur, qui in huius mortalitatis abyssو, velut in aquarum profunditate, cuius, hoc est expers peccati esse potuit, locatur. Pari modo Plautus in argumentorum versibus, dum comoediarum titulos in eam rationem sic exprimit.

A M P H I T R V O.

Amore captus Alcumenæ Iupiter.

Mutauit fæsē in formam eius coniugis,

Iis diebus infelicem.

Athenaeus introducit mulierem ventris crepitum obscurè describentem, hoc modo:

Grauida sum equidem ò mulieres, sed pudor placet,

Vestrīs literis foetus nomen ostendam.

Recta, longaq; litera est, ex eius medio

Adsistit parua, vtrinque supina,

Deinde circulus, cui duo breues sunt pedes.

Ait se fetus grauidam, idest fatus distentam, futuri partus nomen $\Psi \alpha A$, idest putrem ventris graueolemiam. Dum enim dicit recta, longaq; linea est, & eius medio adsistit parua vtrinque supina Ψ depingit, deinde circulus, cui duo breues sunt pedes α , sed tertium elementum A deficit in textu. Sic etiam Euripides in Theseo absq; literis rudem pastorem introducit Thesei nomen describentem, hoc modo.

Literarum inscius ego natura sum,

Figuras autem dicam, & manifesta indicia.

Circulus quidem veluti fune dimensus,

In cuius medio signum est euidens.

In altero primum linea α duæ,

Eas separat interiecta vna alia. H

Tertium, capilli cinnus, tanquam aduolatus.

Quartum sanè fuit vna in rectum ducenda linea,

Super qua transuersæ tres obnuntuntur:

Quintum explicare haud expeditum est.

Lineæ astantes ab inuicem duæ

In vnum ambæ concurrunt pedem.

Vltimum est omnino tertio simile.

Idem Agathon Tragicus in Telepho, illiteratus quidanⁿ Thesei nomen ita describebat.

Scripturæ primordium umbilicatus in medio circulus:

Deinde rectæ regulæ duæ, coniunctæ simul:

Arcui scythico simile elementum tertium:

Post hoc tridens in obliquum iacens:

Exinde regulæ in vnam coentes duæ:

Quod tertium fuit, idem & vltimum.

Idem nomen describentem Theodectes Phaselites rusticum describentem introducit.

In scriptura primus fuit oculatus in medio circulus,

Deinde regulæ duæ mensura prorsus æquales,

Quas per medium connectit transuersa regula:

Tertio capillo in cinnum retorto simile:

Quartum deinde, vt apparebat, obliquus tridens:

Quintum, æquales magnitudine virgæ duæ,

Quæ ambae in vnum tendunt pedem:

Sextum, vt antea capilli cinnus.

cum tempore in omni.

Poterimus, vt imperscrutabilior sit techna, literas in secunda dictionis sede locare, & sic magis interpretem deludet, sed difficilius epistola componetur. Eadem quæ diximus, hoc modo celabimus: & si meliori forma componi poterat, quia hæc cursim scribimus, temporis breuitati indulsimus.

Ammianus Maranta ignorans historiam Asdrubalis Carthaginensis, atque aquiliféri sui Senonis, imperauit magno agmini sibi assignato, absque lesione illius illu deret suum amicum. Tibi iudico Agrippa armis paratus pugnare semper esto, ac dic Atilio acquiescat, nisi publice virgas iterum patietur assiduas, adeo penis addictus, vindictæ, atque rixæ: non enim peto amplius amari eo, illiusq; filio. Cum irruunt iam vrbe in axiacam, tibi annuncio, ac commoneo, vltra rupem amoueto viros astu: nam adstricti cholera rumpent acriter aqueductum supra viam, vnde affluent satis accumulate lymphæ, sed inde adducere nunquam imprudenter annues. Nunc indica accurate, sit faciendum attente vobis.

Eodem modo abscondi possunt in tertia dictionis sede, quarta medio & fine, possumus & ab ultimis literis incipere, & retrogrado ordine progredi, possumus & ad rotam disponere, vt diximus, & literas dictionibus interferere. Sed hoc modo longiori epistola pauca verba complesteris, & his modis tota absoluatur Abbatis Tritemij Steganographia, vt in sua clavi continetur, vt tota his vulgaribus modis absoluatur, cunctum modis variando.

Quomodo syllabæ, in dictionibus abscondantur.

Cap. IIII.

O C V I M V S hucusq; quomodo literæ syllabis occultentur, nunc quomodo syllabæ in dictionibus, dicturi postea dictiones in oratione. Exemplum solum sufficiendum iudicavimus. Repetatur superior epistola cuius syllabæ in primis epistolæ dictionibus abscondantur.

Magnificus Gismundus Atellanus, quæsiuit magistro Gisnesio Bellonensi Lumellino insigni Grammatico veniam, scitq; ciuium vigorem Tassimum debellari, diruiq; timorem omnium nemorum, moti libertatem turbare. Arx in Colonia lubenter miscetur, admonens hucusq; quid faciant ciues enumerati, dum nunc cito arescit tota.

Possumus eodem modo, vt prius præcepimus dictiones interponere inter eas, quæ in initio significatiuas gerunt, cum vero epistola interpretanda erit, illas intercalando, obstrusum scriptum manifestum erit.

Magister meus Gisbertus Romanus attulit doctissimas quæstiones philosophicas Marij & Gismundi nostri Belisarij Græci, lumen clarissimorum internum patriæ, gratiæ stylovenustas, quoniam scit omnibus Ciceronianas posse videri. Vnde Tassoni tabellario demonstrandas esse dixit, mitto tibi. Vos oro ut neminem

intromittas molestum in libros Turboli, quia Arxileus mane incipere legere comoedias Plauti, lubet homini misero

excursiones admittere, quia hucusq; ignorat quid ipse faciat. Hodie Cicero est enatus

Romæ; dummodo venias nunquam in ciuitatem nostram.

Ausculta pro me
Tobiam.

Pro patria Amphitruo dum certat cum hostibus,
 Habitum Mercurius ei subseruit Sofiæ,
 Is aduenientis seruum, & dominum frustra habet,
 Turbas vxor ciet Amphitruo, atque inuicem
 Raptant pro moechis, Blepharo captus arbitratur:
 Vter sit non quit Amphitruo decernere.
 Omnem rem noscunt, geminos Alcumena enititur.

Quomodo sine suspitione scribere possimus, literis in medio,
 et principio dictionum occultatis. Cap. III.

OSSVNT & literæ significatiæ in initio, secundo loco, medio, & varijs dictionum locis abscondi, vt possint etiam interpretem artificiosam faltere delusione: sed difficile admodum est orationem ita contexere & dictiones, vt suspitionem non ingerant, vt ad communem scribendi usum accommodentur, eaq; continuant, quæ præsens tempus ferat, vt si sit tempus belli, de bellicis rebus, si de annonæ caritate, de annona contineat, vt si amico nunciare velimus, & literas in principio dictionum occultemus.

MAGIS ATQVE MAGIS BELLVM INGRAVESCIT, CIVITAS DEDITIONEM MOLITVR, ARX INCOLVMIS ADHVC,
 QVID FACIENDVM, NVNCIATO.

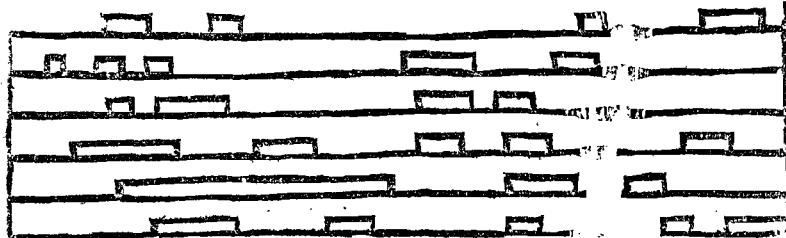
Maximas ago gratias iuuenis scientissime, amantissimeq; tibi, qui veniens enunciasti magnam alacritatem. Gauifus ipse sum benevolentia, & liberalitate Leonardii Veronensis merè intimi nostri germani. Re autem vera ero sine calamitate in tanta cordis iucunditate. Vnde ipsum thesaurum amoris semper Deum exoro, diuinamq; individualum Trinitatem, ipsamq; opiferam nostram & matrem Mariam, opes, liberos, illustres titulos vobis tribuant. Antonius reuerenter xi. nonoq; Kalendas Octobris Louanijs, vt mihi ipse scripsit, afferreq; dixit honestam virorum cateruam, qualem ipse neq; duxisset facile à cognito initio eius nativitatis. Defideramus vtique multum num valeas: nos cognosci ipsi à te oramus.

Sed vt magis scriptum occultemus, & facilius epistolam componamus, non omni dictionum initio significatiuam literam committemus, sed vna inani interposita, significatiuas interpellabimus, hoc modo.

Misericors, atque amabilis Deus, gaudium omnium in te sperantium: miserere animæ nostræ. Tibi soli, qui omnia vales, potes, & viuis, maxima sit authoritas, laus, gloria, honor in sempiternum. Summa tui bonitas, amor, & misericordia liberet nos laboribus inferni, vt qui mundum tua ingenti potentia nullo labore gubernas, & regis, ne aspicias nostra vitia, miseras & peccata, sed tua caritate & ingenti pietate tuereris cœlo, ne inspicias oculis vltionis & indignationis tetra commissa, atq; errata, sed nobis delicta parce, & pie demonstra nobis iter, quo tuto ambulare ipsi possimus.

Oramus matrem nostram purissimam, & tuam matrem Virginem Mariam, vt omni aduersitate liberet nos, inducat nos tuto secum usque ad regnum tuum æternum, nostra recipiat parua xeniola, orationem, ieunia, eleemosynas, nostrasq; deuotiones, conuertat nos omnes ad lucem æternam, vt nunquam maneamus cæci in tenebris, suscipiens miseras animas tuorum deuotorum, & humilium miserorum, vt omnes conatus, vt quid facere videatur, tibi ipsi faciamus, deinde in fine vitæ ad regna cœlestia perueniamus in vitam æternam. Nunc reuerenter Deum oramus, vt perpetuo maneamus cum nostro Creatore nunquam defecturo cœlesti, & in corpore animaq; tecum

Aperta bractea forma hæc erit.

Commissio super eam scripto, sic epistolæ partes positis inter-
uallis dispergentur.

Mili	ea	m	infin
i	tus est	exerc	itus
	ac prope	diem	ini
bunt be	illum,	ex	plo
res omnes deprehens	capite	si su	rato
	poen	as	de dere.

Verum impletis ociosarum literarum spatijs, in vtrunq; sic
prodibit oratio, duplicitis orationis ex industria exemplum
apposuimus, vt commodius liqueret, quilibet ad omnia ver-
ba seruato etiam literarum nexu posse accommodari.

Gratæ Mili sie tuæ fuere literæ, præsertim cum infinito
scriptus est ludus, quo se exercet Titus noster familiaris,
ac prope modum in diem inimicus, propterea
ama bunt bene illum, si is exemplo eorum, ratoque
modo res omnes epiphendet, at si sumunt alij rem
à summo capite, eum poenitebit illas amplius deciderere.
vale.

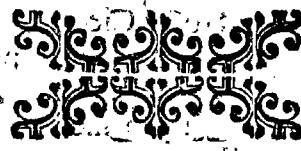
Idem aliter etiam sic.

Honor Militiae tuus fuit Carolus pater, nam cum infinito
yic est, cum minima exercitu inuictus parte hostis
fugit, ac prope ultimum diem iniurius peribit, ne-
ca bunt Bere i Illum, atque extem ploquer A ratoper-
ribit, res omnes deprehensa bona si sunt, a nte Syllam,
& optimo capite non poenitenti as amplius deciderere
sperabit. vale.

Modus interserendi literas syllabas & dictiones sine ordine per
bracteas perforatas. Cap. V.

SIMILEM his alium docebimus modum cautissimum, cui nec cuius erit vestigabilis, nec videntem quemquam occultæ fraudis con-
scium reddet. In hoc à prædictis differt, quod in superiori modo literæ,
syllabæ, & dictiones inter alias dictiones raro ordine collocabantur, vnde
diligens interpres facile eos coniicere poterat, sed in hoc casu, & sine or-
dine ponuntur, ex alijs syllabis & dictionibus interseruntur. Ratio talis erit. Duæ ex
ferro vel ex stanno, vel plumbo, vel membrana bracteæ comparentur, quarum ma-
gnitudo pro scripti quantitate esse poterit, quare expediet eam ad latæ chartæ ma-
gnitudinem æquari, ne si prolixius scriptum futurum sit, eadem lamina sæpius appli-
cetur, eademq; semper spatij mensura inter opportunas literas intersit, vtraque alte-
ra alteri supposita, & firmiter inhærente, ne error sit, binis per latitudinem literis de-
signabitur, inter quas iuxta corporis lineæ intercapedo sit, quibus interuersus spatijs.
Hoc factò lamina ex arbitrio passim incidatur, vt tantum insit vacuum, quantum ad
continendas opportuni scripti partes esse velimus, hoc tamen inane spatium semper
(vt significatum est) variabitur, vt modo maius, modo minus, modo literam vnam,
modo syllabam, modo dictionem, modo eas plures capere possit, idq; fiat quoisque
sic tota lamina hinc inde vacuetur. Ea in hunc modum formata typographi vtuntur
dum nigris impræssis literis alias rubri coloris inducunt, ne tota charta eo colore oc-
cupetur. Vtraque confecta lamina, altera retinebitur, altera penes amicum seruabitur.
Scripto itaque, quo angustius esse poterit confecto (breuitas enim furtim scriptu-
ro maximè conuenit) bracteæ vsus talis erit. Ea papyro superposita & firmata, per
fenestras & vacua literæ inscribentur, dum totum id, quod scribendum sit, illis pos-
tum spatijs absoluatur, scriptum sublata lamina tale erit, vt verba hinc inde dispersa ac-
cipiantur, tum earum literarum, quæ caudatæ, vel cristaæ fuerint, cuiusmodi sunt
p, & d, lineamenta sursum & deorsum protrahentur. Hoc peracto chartæ inania
ociofis literis, syllabis & dictionibus complebuntur, ita tamen totius scripti nescius
fuerit, vt verba perfecta sint, quæ quo magis simulata erunt, eò vt aliud longe di-
uersum dicere videantur, & eò meliora videbuntur, quo minus suspicionis habebunt,
quare tandiu scriptum delebitur, & aecommodabitur, dum totum perficiatur, vt con-
grua & continuata orationis structura esse videatur. Ut vero interpreti paginæ occul-
tæ scriptum reddant, quatuor punctis, quæ signatæ bracteæ finibus firmiter inhæ-
reant, designentur. Sed vt exemplo res melius indicetur, nostri scripti verba
subiiciamus.

MILITVM INFINITVS EST EXERCITVS, AC PROPE DIEM INIBVNT
BELLVM, EXPLORATORES OMNES DEPREHENSI SVNT, ET CA-
PITE POENAS DEDERE.

a a	b b	a b	b a	
a	r	o	f	a
e	u	i	t	b

babbbbababaaaababaab, bbb a bbbba, abbbbabbab aabbba, baa aaa bba bbb aa b
baaabbaaabbbbabaaaabbabbabaaaababaabbba abbbabbb a bbbbb aa bbb a
babaaababaabbb aaaa baabaaaabbba aaabba.

Has literas in significatiuas dictiones concinnabimus hoc pacto. Incipiehdum est igitur à prima litera dictionis, quæ sit B : nam initio illa locata est nostri scripti, deinde quot erunt similes A, vel B totidem in syllabus dictionum absorbemus, vt si quatuor sunt B, dictionem quatuor syllabarum in scripto apponemus, vt Antonius, & si trium dominus, tali pacto, vt inter se continua conficiant orationem & ordinatam, vt nil in ea doli suspicemur. Sed quia hæc raptim, & cursim scribimus, nil curamus optimè concinnatam vobis proponere.

B. de Neapoli, non is, qui tulit mieretrices, sed qui ex Cypro conducebat in Florentiam merces orientales, sed etiam qui ex vrbe Romana in hanc regiunculam bona hæc portauit. Vnde iure optimo dignum iudico dictis & honoribus præpore, & quod ex maximis in non minimis is iam venit labores, vnde maximè auxit honores, & nobilibus, quoque plebeis, vt ex hoc fit perclarum, & in his multum laborat, quandoquidem non facit ex infantia virtutem honoratam. Vale iam.

Modus, quo apertarum literarum numerus per tertiam partem deducemus. Cap. VII.

NOS sequenti præceptione literarum numerum describendarum per tertiam partem diminuere poterimus, hoc modo. Vbi enim occultum scriptum in octo vocales deduxerimus hoc modo.

TVOSATE VIRIVITER SAR VESIAR, VT AIVITATER IS VIVER-TATER ASSERAR.

Per subiectam tabellam quatuor superiores literæ ponuntur: vt sunt inferiores cum E ponantur, vt à superioribus dignoscantur.

a	i	o	u	
e	r	f	t	e

VEVOOEAAVEEE VIVIVIVEEEE OEAIE VEEOEIAIE VVE AIVIVEA
VEEEEIOE VIVEE IEVEAVEEEEAOE OE EE E OE AIE.

His vocalibus consonantes literas interponemus, vt melius poterit, nos ita præprope re accommodabimus, tu diutius immorando diligentius concinnabis, vt congruentior sibi constet oratio.

Amicus verò interpres superposita bractea per senestras occultam sententiam conspicet, cuius exemplum, vt in posterum seruetur, ea amota alio transcribet. Poterit & hoc aliter fieri, vt constituta cuiusvis libri pagina magis opportuna, ex tantum literæ, syllabæ, & dictiones, quæ primæ occurunt, & ad id explicandum, quod voluerimus necessaria sint elegantur, quoq; tota epistolæ sententia eliciatur, oleo, deinde vel cera pellucida charta comparetur, ea libri folio superposita, omnia selectarum partium eminentia spatia, lineolis atramento ductis designentur, hæc tamen charta mitti poterit, quod si eam oleo, vel cæra pollutam mitti non libeat, eius loco alia capiatur, quæ sub eam firmiter inhærente aliquo stylo ad iudicandas literas comprimatur, & earum deinde signa atramento protrahatur, eam deinde interpres, vt diximus vel oleo, vel cæra pellucidam faciet, quæ supposita & firmata subiectas partes indicabit. Sic quod significatum est, agnosceret, hoc etiam ante circino vacua primum, deinde plena spatha dimetiente efficietur, vel aliter ut commodius fieri poterit.

Occulte scribendi modus, quo syllabarum numerus literas sine suspicione demonstret. Cap. VI.

ST & aliis sine suspicione scribendi modus, in quo syllabarum numerus literas secretas ostendit, id autem ita exequitur. Literas maxime vñales ab inutilibus separabimus. Sunt autem maxime vñales sexdecim, sine quibus conceptus minime scripto mandari potest, a c d e f g i l m n o p r s t u, Reiicimus h, vt aspirationis notam: sic b, eius loco vti poterimus usq; nam sua vice c vti poterimus vt si quoniam scribendum sit, cuoniam scribemus, pro x, vtemur c s, vt pro Alejandro, Alecsandro notabimus, & pro Z c s. Sed harum sexdecim literarum octo vñitatissimæ sunt a e i o u s t r, reliquæ minus: quas inferius accommodabimus, hoc modo.

a e i o u r s t
c d f g l m n p

Vt si vñus inciderit inferioribus vti, superiores accipiemus semper earum vice, hoc modo, Vt si scribendum sit.

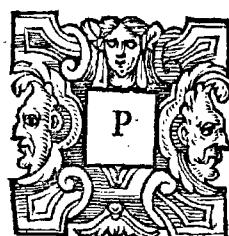
PVGNATE VIRILITER, NAM VENIAM, VT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSERAM.

Nos superioribus literis pro subiectis vtemur hoc exemplo.

tuofate viriuiter far vesiar vt aiuctater is viuertater asserar.

Hæc omnia elementa in solas, AB, conuertemus per subiectam tabellam: nam inuenta litera in tabula corpore, siue in communi angulo, literas à latere, & à fronte ordinatum accipiemus, primum quæ à fronte, post quæ à latere sunt, vt in subiecta tabella.

Occultandi modus, quo apertus abstrusarum literarum numerus
in sesquialtera superet proportione. Cap. IX.

R A E D I C T O affinis est præsens modus, qui si facile scribi posset, & dictiōnum sequela magis consequenter sequeretur, fortasse omnes superaret, nam parcissimis characteribus scriptum absoluuntur, nobis sat erit eum indicasse, fortasse qui maiori fruuntur otio perfectius absoluunt, nobis enim, si concessum fuerit, absoluuntur: interim tali fruere. In proximo præterito modo in nostra erat potestate dictiones absoluere, hic enim terminare oportet, vbi erit opus, & dictiones nunc longissimæ, nunc breuissimæ consurgent, sed regulas addendo faciliores reddemus. Nos volumus amicum certiorem reddere de præterito scripto. Primo ad septem vſitatas reddemus; mox subiecta tabella tribus characteribus reddemus, hoc modo.

a	b	c	
a	e	r	a
c	d	m	b
i	o	t	
f	g	p	
u	i		c
l	n		

P V G N A T E V I R I L I T E R , N A M V E N I A M , V T C I V I T A T E M
I N L I B E R T A T E M A S S E R A M .

cbac bbbc aa cbba ac ab c aa b ac ab cb bac a bcaaca acbab cabaaaca accb aaab acab
cbaac bba ca abb c acab acba cac b aac bbac a aabc bc bac a aa ca.

In hoc differt à superiori, quod i non dimidiato alphabeto utemur: quod vbi eueniet, c ibi erit terminus dictiōnis, quād dūz euement, dictio à c incipiet, & si à c, literæ omnes incipient à c, literæ initium sumenrus. Exemplum hoc apposuimus curtim scribentes, maiorī ocio, oratio magis congrua foret, cum s̄ l ferū, sed & Deum & sum, & de ea do, non puēr Cumbo & non sum renaz à duo non iam, qua meos, qui se deo à.

Quomodo

Verum non possem nam vendere viuimus in Venere die, donec Datienus esse poterit, à die viuet animus, diuersa ducet, & erit, dedit posse viuere, dicet vere, nam querere die ac nocte omne esse, nocte ac die.

Scribendi modus, quo literarum scripti numerus triplicato absconditum demonstret. Cap. VIII.

L T E R V M & facilem ostendemus scribendi modum, & sine suspicione, in quo literarum apparentium numerus triplicato celatum abscondet, is erit paululum à superiori differens: nam ubi scriptum occultum in septem frequentissimas literas reduximus, ac deinde illas in duos characteres, illos duos dimidiatis alphabeti characteribus ostendemus, ijsq; vtemur, quibus magis in promptu subueniunt, vt ex ijs completam orationem, & ordinata in compositionem, & superius scriptum in duas similes scilicet, A,B, redactum, vt ostendimus. Exemplum.

P V G N A T E V I R I L I T E R , N A M V E N I A M , V T C I V I T A T E M I N L I B E R T A T E M A S S E R A M .

In duas literas A B ita reduximus.

babbabb a b abaaaaaba ba ab, bbb a bbbb aa bbbb bb a bbbbbab aa bbb a, b aa aaa bb a bbb aa bb aaa bb aaabba bbbb ab aaaa bbbbbbabbb a b aaa ba b aa bbb aa bbb aa bbb a bbbbba a bbb ab ab aaa ba baa bbb a aaa baa baa q a bbb a aaaa bb a.

Hunc nostrum alphabetum in duas partes dividemus, & quando A scribendum fuerit vndeциm superioribus characteribus ut poterimus, vnum accipiendo ex ijs, qui magis ad propositum veniet, & cum B scribendum occurret, vndeциm inferioribus vtemur, tandem delendo, accommodando, ac in varias formas mutando, donec congrua, & confona proueniet oratio, hoc modo.

A	a	e	o	f	r	m	h	d	p	x	y
B	i	u	q	b	f	t	n	c	z	l	g

Epistola occulta.

Iouis sacri verè fuit donum, vidi vitæ sublimitatem tui, & amores iucundus, caros, ideoque tibi aio, et omnibus pijs, & Deo bonorum, vt beatis adiutat suis ad ciues Olympi, ad regem semp. a. Viue felix.

Sunt & quædam regulæ & animaduersiones, quæ interscribendo usuri sumus, ne tam arduum fiat negotium in literas eligendo, vt cum

M habere non possimus, titulo vtamur, atque
puncto, ac breuiationibus, vt paf-
sim animaduertemus.

Ber. de Neapoli, & qui non à Januario, & qui à sexto Februarii in Venetijs cepit declarare P. Virgili librum duodecimum cum commento, & cum omni scholio, & in vnde uiginti dies, & quatuor horas legit eclogas omnes optime quoque, & solemniter, & in quadraginta hebdomadibus non legerat primum, vel secundum: ob id non esse hominem doctum, peritum, quoque disertum, cum vnde triginta enim diebus, vt & à Iohanne Lutio, & cum eo saepe audiui recensere ab ipso cum Antonio: Conscriptum Neapoli die primo.

Quod syllabarum numerus literarum numerum demonstret.

Cap. XII.

I M I L L I M V S est praesens praedicto modus, in hoc tantum differens, quod in superiori exemplo scriptum totum in A, B, resolutebatur, hic talis ordo abdicatur, sed pro nostris literis octo frequentissimis, nos octo numeris utemur, deinde eos dictionum syllabis ostendemus. Pro exemplo nunciandum scriptum erit.

P V G N A T E V I R I L I T E R, N A M V E N I A M, V T C I V I T A T E M I N
L I B E R T A T E M A S S E R A M.

Subscripta tabella literas in numeros vertemus hoc modo.

a	e	i	o	u	r	f	t
m	n	d	c	p	f	g	l
1	2	3	4	5	6	7	8

5572182 536383826 211 522311 58 435 3 81821 32 8352681821 1772611.

Nobilissime Apollodore Metropolitanensis nisi ad Constantinopolitanum naues onerarias quatuor Constantinopolim, amicis quam desideratissimum, etiam quam ingeniosissimum nostrum coniunctissimum, nobis ut & retromitteret duas naues vacuas, cum sit necessarium valde importantissimum easdem mettere onerare meritricibus pessimis Constantinopolitanis, ut Constantinopolitanam urbem nos purgemos illis. Hadrianopolitanus concius colendissimus noster Mediolanenses quam vituperosissimos iam quam vituperosissime illos ad nos remittendos curauit. Ex Hadrianopoli. Datum Constantinopoli i. Lu.

Sed quia dictiones longissimae solent occurrere octo syllabarum: hac via breuiori compendio vera absoluemus. Nostrum scriptum octo literis visitatis conscribemus inferiori tabella, sed inferiores quatuor superius imposito puncto notabimus. hoc modo. Tuorate uiri uiter far uesar ut aiuitater is illertater asserar.

1	2	3	4
a	e	i	o
c	d	f	g
u	r	f	t
l	m	a	p

Quomodo syllaba vna aperti, literam abstrusi demonstret.
Cap. X.

R O X I M O est affinis præsens modus. In hoc eti numerus literarum superfluus erit, nam syllabam pro litera ponemus, tamen possunt sermones ornatius accommodari, & concinnorem præbebit orationem. Vbi C eueniet, ibi dictio finienda, vocales in syllabas ponemus, sic facilior, & congrua magis erit oratio. Superiorem prædictam epistolam, & prædictam tabellam in ABC versam abscondemus in dictionibus à C terminantis earum vocales, hoc modo.

P V G N A T E V I R I L I T E R , N A M V E N I A M V T C I V I T A T E M
I N L I B E R T A T E M A S S E R A M .

cbac bbbc aacbba acab caabacabcbaca bcaaca acbabcabaaca accb aaabacabcbaa
cbbaca abbc acabacbacacbaacbbaca aabc bc ba caaaca.

Carissime Iuli Sadeole, dilekte, & amice, Petrus Bonus Vrbinas dedit nato drachmas quindecim, & Marianæ Portæ cum Anastasia dedit quindecim Iulios Beatricis & Delphinæ viro x ducatos, nuncia Nomentanis, quid iubes, laborent. A.

Occulte scribendi modus, quo dictionum syllabæ literarum occulaturum numeros demonstrent. Cap. XI.

I N O R I etiam labore, nec minori pulchro inuento prædictorum modorum præsens se offert: nam dictionū syllabæ literarum numerum demonstrant, hoc modo. Si superiori scriptum nunciandum erit, illudq; in tres literas deducemus ABC per superiorem tabellam, ita eueniet.

P V G N A T E V I R I L I T E R , N A M V E N I A M V T C I V I T A T E M
I N L I B E R T A T E M A S S E R A M .

aa	bb	ab	ba	
a	r	o	f	a
c	m	g	n	
e	u	i	t	b
d	l	f	p	

babbbbabbabaaaaababaab bbbabbbaabbbbbbabbaabbba baaaaabbabb
aabbaaabbaabbabbbab aaaabbbaabbbbabaaababaabbbaa bbbbaabbabb
bbbaabbbbababaaababaabbba aaabaabaaaabbbaaaabba.

Similes in numeros ita diducemus appōsto indice B.

B. 11411151112414251311231152132232321411451311311123232315231113
11123412143421.

Epistolam præpopere ita concinnauimus.

Ber.

Nos duas visitatissimas vocales eligemus, E, I, & ideo eas elegimus, quia ex his multis poterimus dictiones conflare cum facilitate. Hos literarum numeros inter has duas solas accommodabimus, hoc modo. Si scribendus sit numerus octo literarum, dicemus honorande: nam ab E ultima, octo sunt intermediae literae, & sic ab I eueniet, hoc modo.

Honorande Donate Porta, ex tua narratione factorum ex se auctorum imaginaueram ipsū īsanum, ac mente captum fuisse, malumq; antropofagū, & excōputando errores nefandos qn, facinor, & dura, ex formidolosa, aut ærumnae dolorosa excelluit: quāq; in tres bonum, nā iuuenum cognitum est, quapropter cogor te fateū nō adesse mundo virū doctum, & innocuum, neque humanum magis. Ex Barolo. 1. Octobris, responsū ideo opto valde.

Vocales aperti scripti occultas celati scripti literas ostendant.

Cap. XV.

OON facili modo, occultaq; methodo cuiusq; occulti scripti fraus obtegitur, hoc modo. Tabellam eo modo exponemus concinnatam, vt omnem literarum numerum in vocales binas transmutabimus, ijsq; interpositis consonantibus, quas dictiones confingemus ordinatas, quas curiosi intercipientes, nec fraudem subolebunt, cuius exemplum erit. En subiecta tabella.

a	e	i	o	u	
a	b	c	d	e	a
f	g	h	i	l	e
m	n	o	p	q	i
r	f	t	u	x	o

PVGNATE VIRILITER NAM VENIAM, VT CIVITATEM
IN LIBERTATEM ASERAM.

ooeciaaioua oooeaocuooelouaaō elaaai ouuaeioe aaai ooio iaeeooooe
ioaaiouaai oeoi ueoceauaaioiaiouaai aaeoeouaaaoaaai.

Domino nrō Semelec.

Ipsam Antinouam, non Doroteam, non honestus, sed omne Deorus datam non eis amatam, dico Iouannem in ipsos amavit Iouannam, Dianam Deo renouabat, ōā ſanari.

Nos omnibus vocalibus consonantes interposuimus vt placuit, vt aliquid continere videatur, & quia tempus non dabatur, diutius immorari, sat nobis erit, modum indicasse, longiori tempore concinnior epiftola concinnabitur.

4 142 142 132 3 134 22 123 212 14 131 341 422 33 131 224 1422 133 22 12.

Sed dictiones punctuati numeri à vocalibus incipiemus, absq; punctis à consonantibus.

Antonius iam nunciauit auo, quod ægrotaret Nolæ: & rescripsit Viro Romano iam conualens: accepimus cartam vestram, & dedi amico tuo, si aues iam ignoscere. Si pænitent, & recusas iniuriam cum verberibus dare vetro, hostiū; offendens vos, lacescens vos, fecit vobis iniuriam , hic verissima proles Iouis , hic æternæ veritatis verus seruus hic erit.

Modus, quo literarum apparentium numerus celatarum numerum demonstret. Cap. XIII.

ALTERVM ostendemus modum, quo literarum Epistolæ numerus celatæ epistolæ numerum ostēdet, quod quia inter se similes sunt, ideo verbis indulgemus. Nos tabellam ex 20. literis confirmatam hoc modo ostendemus.

a	e	i	o	u	r	f	t	m	n
b	c	d	f	g	h	l	p	q	x
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Vnde si superiorem epistolam hac tabula conscribemus, eueniet.

85510182 536373826 1019 5210319 58 235381829 310 731268 1829 1772619.

PVGNATE VIRILITER, NAM VENIAM VT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSERAM.

Honorate Petre chare, amantissime à mancipio Io: habui vnā literā , quā misisti tuo honorato, & optato Iustiniano p°. Nouembris, pcepī iā volūtatem suā. A Francisco filio Hadriani eā līra habui suā trāsmisi à Beneuento Consentīa per Berardinum dilectū tuū. 1. & 2. mensis Octobris, q̄ oretenus, & imperauit, q̄ fuerint improbi. Io: Petrus à Beneuento . Tituli, & puncta non leguntur, nam vt facilius litera conscribi possit, imponuntur, neq; multū referre existimo orthographiā occulte scribentibus.

Quomodo numerus inter duas notas vocales positus literas occulti scripti demonstret. Cap. XIV.

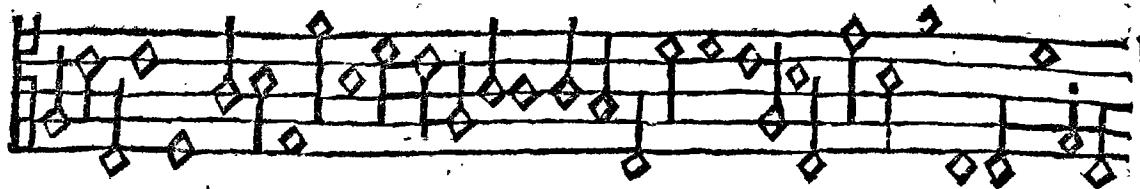

ON omictemus, & alteram regulam, occulte & sine suspicione scribendi, admodum ingeniosam facilem, & variam, vt ex his omnibus ingeniosus artifex ex se alias possit inuenire. Vbi enim literæ in numeros reductæ sint, multæ possunt excogitari viæ, quibus in significatiuis dictiōnibus explicari possint. hoc modo int̄ supradicta verba in eosdem numeros redacta.

PVGNATE VIRILITER, NAM VENIAM VT CIVITATEM IN LIBERAREM ASSERAM.

85510132 536373826 1019 5210319 58 235381829 310 7352681829 1772619.

Nos

s   vt   digni   efficiamur   nomi ne   tuo.

Quomodo etiam interpretem cum aperta scripti demonstratione deludere possimus. Cap. XVII.

O S S V M V S etiam non inartificiose interpretem deludere , cum falsa scripti demonstratione , nam quæ putabit intelligere , minus intelliger ; & quæ conabitur interpretari ante oculos habet . Idq ; tali eueniet pacto . Finge aliquid exposcere ab amico , & sit postulatio scripti clavis , quæ literis cifris absconduntur , apposita clavis clarius euadet . Exemplum si scribere voluero .

P V G N A T E V I R I L I T E R : N A M V E N I A M , V T C I V I T A T E M I N L I B E R T A T E M A S S E R A M .

Mittas mihi vnciam . hayindz asizuyuyl
Inseruet mihi pro morbo . vtp lxlrypbmzr cob tbxzp
Et vnciam dimidiata m corozig thns vglrhus .

Modus , quo dictio vna alteram significet . Cap. XVIII.

V P E R E S T nouissimum scribendi genus , quo scriptum præter difficultatem , qua se satis tueri possit , suspicione etiam carebit , quod quarto loco polliciti sumus indicare . Hoc absolute nil amplius erit , quod minus huius libri expectationi pro viribus satisfecisse videamur . Quæ pars quoniam inter cæteras maximè cautionem præstat , non immerito ea nobis in hunc locum reseruata , vt recto ordine processum esse videatur : quare in arduis , maximisq ; rerum negotijs eius usus præcipue sibi locum vindicabit , ubi scriptum sua se obscuritate & simulatione tuebitur . Id genus scripti , quemadmodum , & aliæ res , plures sunt species , ex quibus nos aliquot , quæ præcipue videbuntur apponemus . Earum prima occurrit , quæ varijs , fabulosisq ; verbis inuoluitur , quippe cum vocabula quadam amici sibi confinxerint , tutò inuicem loquuntur , quod & si literæ intercipiantur , quoquòt ingenia fuerint , non solum tot applicabunt sensus , sed unum tantum infinita quadrare faciet , & quanto subtilius inuestigabit , eo à re longius abibit . Nam de

Musicis notulis quomodo sine suspicione vti possimus.

Cap. V XI.

ON omittemus modum, quo musicis notulis appositis cum sua cantilena, putabit interceptor amatoria carmina, vel visitatas ecclesiasticorum antiphonas, & sic elusus abibit. Modus erit facilis & ingeniosus. Volamus obsecris significare, ne salute desperentur.

PVGNATE VIRILITER: NAM VENIAM, VT CIVITATEM IN LIBERTATEM ASSEGRAM.

Apparentia erunt quævis, videlicet.

ORA PRO NOBIS SANCTE IOANNES BAPTISTA, VT DIGNI EFFICIAMVR NOMINE TVO. AMEN.

Nos superiori libro modum ostendimus quomodo cum clavi scribendū esset: qua sublata omnino de eius interpretatione desperandum esset, & ita eueniet!

idtgrbz cxinoxaqb cur hzftqz hb frengpdqt sf stzpihugzo rmazitx.

Deinde musicas notulas exponemus ab imo ad summum in breues, & in semibreues, ab imo ad imum, vt è regione nostrum alphabetum opponamus, hoc modo.

a b c d e f g h i l m n o d q r s t u x y z,

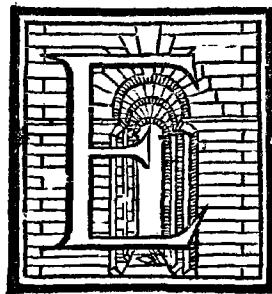
Nostras igitur obscuras notas iam exaratas in notulas apponemus, subscribemusq; clauem, scilicet ORA PRO NOBIS &c. & vt ne indecentes saltus videantur, nos minimas & semiminimas accommodabimus pro vacuis.

ora   pro   no   bis   Sancte   Io

ciemus,dum totam confarciamus. Libri,quibus vti poterimus, verborum omnium generibus scateant , vti Cicerone , Plinio, Rhodigino, Ouidio, & cæteris similibus . Res exemplo fiet clarior . Africam absterreri clementia infantium audiui , fæminam indignam mulceri pæna,generosissimum iracundia flagellari , generositatem solam in periculis spectari . Augusti 16. hora 8. si Plinium legimus 8. libro capite 16. Basileæ ex officina Frobeniana impressum,id reperiemus: sequentibus verbis peruerendo.

Vrbs eadem in supplices non (iratos) multorum profugit,ea alloquitur verum cuique eorum vi maxima,& tuetur se, coacta potest capi.

Quomodo verbum verbo reddemus & sine suspicione . Cap. XIX.

T si singulis verbis in præcedentibus singulis literas indicaui-
mus, nunc singulis verbis singula verba demonstrabimus . Mo-
odus hic erit, oportet prius cum amicò conuenire de qua re fu-
turus erit sermo, de vna, vel de pluribus, & de his præuidere versus,
nomina personarum , loca , & ciuitates, ac rerum tractanda-
rum , & quæ facile incidere poterint , & nominibus, & periodis
numeros affigere, ac charta notare, eas binas oportet facies, vna
penes te, altera penes peregrè euntem .

1	Castrum
2	Milites
3	100
4	200
5	hora
6	mensis
7	dies
8	primum
9	secundum
10	decimum
11	Laurentius
12	Ruffinus
13	Cornelius
14	Claudius
15	Duces
16	aperies nobis hostium
17	Depopulare, & destruere
18	aperto
19	clanculum
20	Veniam
21	discedam
22	intromittere
23	trucidare
24	cum alijs
25	Nox
26	custodes

de Apolline, Daphne pharetris, corollis, & floribus enunciata, de regibus, ciuitatis, telis, arcubus, militibus, & cladibus intelliget; eueneritq; vt epistolam scriptam si quis reperiat, verbis delusus, multa, eaq; loqui faciet, quæ nunquam scriptor putauerat, quare antequam vterius progrediamur, exemplum edocebimus. Apollinem itaque Regem vocabo, Galliam Scorpionem, hostes caudam; musas pro militibus, pro decade vnitatem, & osculari pro interficere ponam. Iccirco si scripturi erimus.

Scito Regem consueto itinere ad suam se conferre vrbe m Gallia longe, veritum hostium insidias, ne prodatur, noscit enim eos sibi fore infestos, sceptrum nanq; perdere, ciuitatem depopulari, & omnes in sui exitum conspirare. Nonaginta milites, qui castri portam custodiunt, necabuntur, eaq; primo capta facile traducto exercitu, ac strato ponte arx capietur. Classis enim secundo vento concitata, magnaq; vi remigantum subibit portum, capientur mulieres & homines, & ciuitas funditus eruetur, vt nunquam erigatur. Ipse nanque meo nomine tabellarium maestato.

In talem formam conuertemus.

Scito Apollinem signorum ordine Leonem subire, longe à Scorpione, suæ vñ caudæ noscens, sensit enim alium sua lauro tempora præcingere, & monte potiri, oscula buntur tacite nouem Musæ, quæ pendibus præsunt, & facile ad fontem deuenient. Vnde montem totum perambulabunt, veniet, enim rapacium quium turba secunda aura, sic flores, herbasq; destrueret, fons ita exarescat, vt verear an alias vñquam poeta labra profluat. Tu vero pro me tabellionem osculator.

Quod si forte non familiarium, & necessiarum rerum, videlicet Apollinis, fontis, Musarum, vel similium meminisse intuentes faciat omnes de rei suspicione sollicitos, poterit idem ad familiares res traduci, vt minus dolum, vel fucum redoleant. Huiusmodi aliter exemplum.

Scito Marcellæ dulcissime Fabritium Neapolim venturum longè à nemoribus, graffatores & fures timentem, cum bona sua hic audiet subrepta, ancillulas amari, sic ad sorores, & coniugem deuenturos, multi enim superueriunt, cum facilem rapinam audiunt, sic domus, coniux, & sorores dispergentur, vt nunquam amplius simul sint, tu meo nomine tabellarium amato. Quotus autem erit quisque, qui si Castalijs fontis, musarum, fororum, & coniugum mentionem factam audiet, putet præliorum, ciuitatum, & arcium expugnationes ibi recenseri? Quis enim humanorum cordium latebras aperiat, & ea perspiciat, quæ sunt duo inuicem secreto collocuti, verbis non experimentibus? Scio equidem qui literas intercipient, sibi videre videri, dum talia per legent, ibi somnia recenseri. Poterit si quis velit dictiones literarum elemento, vel signo describere, dummodo absens exemplum habeat: hoc scribendi modo omnes ferè huius ætatis homines vtuntur.

Etiam alio vti poterimus occultandi modo adhuc vñstatissimo, cuius regula talis est.

Eiusdem typi duo parentur libri, cuius alteram amicus apud se, alterum nos domi contincamus, in hoc charta aliqua ex vniuerso erit eligenda, in qua scribere volumus, eiusq; numeri prius consciuum amicum reddamus, vel dierum mensis, & anni, vel alterius rei numero, qua habitu vbi nostram sententiam breuiter prostrinxerimus, in statutis illis paginæ locis, ea vel similia verba reperiemus; & tandiu paginas, vel lineas permutabimus, donec totum scripto tali commutemus, quod vbi fecerimus, denuo à summo capite rem aggrediemur, & verbum eadem linea præcedens, vel subsequens, vel numero distans aliquo accipiamus, ac denuo scribemus, alia confurget epistola, sed diuersæ sententiæ. At cum sine ordine, & sine vera aliqua significatione veniet, sic eam accommodabimus. Multa inseremus verba, vt ordine aliqua significant, & vt superuacua noscatur ab amico, linea notabimus, vel aliquo signo in calce, vel inter duas parentheses, accentu, maiuscola in primis litera, vel aliquo signo: reliqua verò verba permutare possumus, tempora, numerum, casus, personas & genera per uertendo, & accommodando, vt congrua magis confurgat oratio. Idq; tandiu faciemus,

vt aliás dictum est, multum in furtiuis scriptis circa orthographiæ modum laboramus, dum in hoc interdum peccandi nobis licentiam permittimus, modò maius rerum discrimen euitemus, quam etiam merito excusationem in synōnimis exposcimus, si proprietas, & ratio latini sermonis seruata non fuit, quod ea res parum nobis debuit facesse, tum quia id ipsum non facile fuerat, tum etiam quærimus potius quomodo quid vtcumq; significare possimus, quām vt per propria verba recte explicemus: ea itaq; synonima, vel paria verba in ordinem pro epistolæ concinnitate disposita in tabulas, rite præpositis à latere literarum alphabeti characteribus, vt singulæ verbis paribus singulis adhærent referentur, donec id in omnibus dictionibus absoluatur, & tota epistola suis partibus perfecta sit. Hoc facto, prius religionis nostræ signum, vnde mos est scribendi initium sumi, mox principij notam, puncta, & alia non inopportuna id genus signa suis locis in epistola collocanda in vicinas pariter formas præpositis literis eadem simulatione variabimus, vt ne illa quidem ociosa sint, sed literarum potestatem furtim mutuentur. Tabulæ itaq; eo ordine procedant, vt primum religionis nostræ signa, mox principiorum notæ, tum simulatae epistolæ verba, & inter hæc puncta, aliaq; id genus disponantur, earum exemplum absoluto capite prosequentur. Sic confectis, & ordine compositis tabulis scriptori in hunc modum vt conueniet, prima seriæ epistolæ, seu schædulæ litera in primo indice, vbi crucis signum variabitur, quæsita, quæ in eius locū figura erit posita, pro ea, simulato crucis signo primum epistolæ fronte suo loco collocabitur, mox in succendentis locum eadem potestas in sequenti tabula iuventa, cum apposito initij indice commutabitur, sic tertia in tertio tabularum ordine litera, & quarta in quarto requiratur, & scripto collocabitur, donec in hunc modum tota epistola perscripta sit. Verum vidēdum est, ne duæ literæ in eadem columna requirantur, nève aliqua tabella omittatur, quod vt commodius euitari possit, proderit singulis primum seriæ epistolæ literis, mox etiam tabulis sigillatim numerorum notam apponere, quod si serijs scripti literæ tabulis numerorum erunt æquales, tabellarum numero reperito, epistolæ literas æquari debere. Quod si tabulæ semel positæ non erunt satis, & repeti erit necesse, alia epistola in alia charta reponatur, ne suspicio sit in verbis paribus in eadem charta positis. Res vt liquidior fiat, exemplo comprobabitur: Quare nostri propositi verba sunt hæc.

HOSTIS ITINERE OBVIAM FACTVS EST, CVMQ; DIV PVGNATVM ESSET TERGA DEDIT.

Epistola, quæ verba occultabit, hæc erit.

Accepi literas tuas dilecte, & charissime Pompei Seuerine idibus Feb. per Tibur-tium tabellarium tuum, illico percepit voluntatem tuam, equidem gratulabundus prudenter parui, præbui ea ratione tuo nomine Lelio creditori tuo mille, & quinq; aureos ex emptione, si quid piam vacat, exposito, & obtemperabo, permotus suaui, iucundaq; benevolentia amicorum tuorum.

Iube sim certior de tuis rebus, vt simul congratuler, vel do-
lorem sentiam. Vale Datum Neapoli 5. Februarij 1560.

tuus fidelis Baptista Porta Neapolitanus.

a	c	i	o	u	
1	2	3	4	5	c
6	7	8	9	10	d
11	12	13	14	15	f
16	17	18	19	20	m
21	22	23	24	25	n

Scribenda epistola erit.

POST SECUNDAM NOCTIS HORAM VENIEMVS CVM
RVFFINO, CORNELIO, ET ALIIS DVCIBVS, ET CVM CEN-
TVM MILITIBVS; TV NOBIS CLANGVLO OSTIVM
APERIES, ET INTROMISSI MILITES, CVSTODES PRIMVM
TRVCIDABVNT, MOX CASTRVM DEPOPVLABIMVS, ET
DESTRVEMVS.

Si in numeros redemus in schadula notatos, veniet.

9. 25. 5. 20. 12. 13. 24. 25, 3. 2. 19. 16. 22. 2. 26. 23. 1. 17.

Hos numeros per tabellam in literas deducemus.

Odun ucumefifon usic ecomamenee uniuacem.

Has literas ex præteritis iam modis, edoctis in orationem sine suspitione conuertes.

Abditissimus per synonima, vel paria verba scribendi modus.

Cap. X X.

NTER cæteras scribendi technas, quæ in vsum esse solent, nequaquam contempnendæ subtilitatis cuiusdam Abbatis Tritemij astus est, in quo absoluendo ingens ferè totum volumen simul absoluit, cuius rationem, ne quid instituto operi desit, à me prius cognitam, quam alibi tractatam scirem, nolui prætermittere, tū quia res negligi minime digna visa est, quod ad evitandam suspicionem valeret, tum etiam quia id ipsum aliter nos, & commodius, quam ille, sumus prosequutnam quemadmodum is rem in religiose orationis formam redegit, nos in epistolæ modum magis opportunum, quod minus præterea suspicionis habebit, concinnauimus. Linearum præterea, punctorum, & aliorum signorum, quæ in epistolis fieri solent, alphabeta adiecimus, vt scriptum angustius esse possit, ne semper pro litera verbum poneretur. Verum in hoc nobis tanto breuiores esse licuit, quanto parciores ille id genus scribendi modos excogitauit. Ut ad rem itaq; accedamus. Proposito seriæ epistolæ themate, cuius verba concinna tot numero sint, quot à nostrō iudicio adiectis lineis, punctis, alijsq; id genus signis, quæ in epistolis fieri solent, serie totius epistolæ literarum numero plus minus videbuntur respondere. Nostræ sententiae nos dictiones paulo plures quinquaginta induximus, quod eum numerum satis esse estimauimus, qui cum lineis, punctis, & alijs signis sexagenarium proficerent, tum cuiusq; verbi vicena tantum, vel vicena singula, vel bina, & vicena synonima, vel paria verba, quod literarum numerus in alphabeto satis esse videbitur, componantur, neq; enim, vt alias

LIBER QVINTVS:

163

11

12

13

14

15

a Ianuarij
b Februarij
c Martij
d Aprilis
e Maij
f Iunij
g Iulij
h Augusti
i Februarii
l Octobris
m Nouēbris
n Decēbris
o Quintilis
p Sextilis
q Septembribis
r Iul.
s Ianuar.
t Aug.
u Mart.
x April.
y Mai.
z Iun.

PER

a Semproniuū
b Tiberium
c Tullium
d Lucium
e Liciscam
f Palemonem
g Simeonem
h Ludouicum
i Trebatium
l Petreum
m Tyronem
n Tiburtium
o Theseum
p Artemidorū
q Haly
r Petronium
s Quirinum
t Sextum
u Iosephum
x Valerium
y Franconium
z Pontanum

a tabellionem
b libertinum
c seruum
d secretum
e tabellarium
f clientem
g hospitem
h libertum
i manumissum
l amicum
mvernā
n cōturbanā
o assiduū (lē
p delatorem
q nuncium
r fidelem
s domesticum
t mancipium
u missum
x intimum
y concium
z beneolum

a maiuscolis hinc incipiēdū

a subito
b cito
c extēmplō
d statim
e illico
f continuo
g confestim
h mox
i euestigio
l ocyssimē
m mature
n prepropere
o raptim
p citius
q citissime
r velociter
s festine
t repente
u celeriter
x presto
y inopinate
z ex improviso

16

a rogatum
b voluntatem
c conceptum
d desiderium
e mentem
f intentionem
g dictum
h præceptionē
i rogatum
l optatum ^{TVVM}

b intellexi
d agnoui
e conspexi
f peripexi
g accepi
h hausi
i excepi
l prouidi
m animaduerti
n noui
o percepi
p penetraui
q perpendi
r concepi
s inueni
t cognoui
u considerauit
x didici
y expendi
z habui

c conceptum
d desiderium
e mentem
f intentionem
g dictum
h præceptionē
i rogatum
l optatum ^{TVVM}
m cogitationē
n affectionem
o propositum
p intentum
q postulatum
r animum
s deliberatio
t iussum (nem
u consilium
x petitionem
y præceptum
z mandatum

a certè
b indubitanter
c nempe
d nimirum
e mediusfidius
f ædepol
g sanè
h porrò
i planè
l profecto
m enimuero
n quidem
o dubio procul
p quippe
q verū
r indubitare
s pol
t me hercle
u equidem
x cæterum
y perpol
z clarè

a cupidus
b auidus
c optans
d appetens
e exoptans
f gliscens
g concupisces
h gestiens
i gratulabund
l anhelans
m ardens
n exardens
o inflammatus
p incensus
q exardescens
r præcupiens
s attendens
t gaudens
u latus
x cupidus
y desiderans
z latabundus

a prudenter
b vigilanter
c sedulo
d prouide
e perfecte
f deliberate
g singulariter
h alacriter
i hilariter
l audacter
m integre
n amice
o amanter
p facile
q gratiose
r attente
s fideliter
t excellenter
u optime
x gaudenter
y principaliter
z præcipue

17

18

19

20

a rogatum
b voluntatem
c conceptum
d desiderium
e mentem
f intentionem
g dictum
h præceptionē
i rogatum
l optatum ^{TVVM}
m cogitationē
n affectionem
o propositum
p intentum
q postulatum
r animum
s deliberatio
t iussum (nem
u consilium
x petitionem
y præceptum
z mandatum

X z a obe-

21

a obedui
b obtemperau i a dedi
c executioni b adhibui
mandau i c substitui
d ancillatus sū, d largitus sum
e morigeratus e permisi
f rē peregi(sū, f præbui
g rem gessi, g obtuli
h egī rem , h prætuli
i obsecutus sū, i attuli
l obedui, l absolui
m parui, m solui
n executus sū, n retribui
o perfeci rem, o consignau i
p obediens fui, p obsignau i
q puidi mādato q expofui
r seruui, r contribui
s inferuui, s elargitus sum
t obsequēs fui, t donau i
u obseq̄ntissim u porrex i
x morēgessi(fui x concessi
y parēs fui, (ti, y misi
z obseq̄umpsti z tribui

22

a ea ratione
b ea causa
c eam ob rem
d proinde
e sic
f quapropter
g ideo
h itaq;
i igitur
l quamobrem
m ea propter
n ea de causa
o ob eam rem
p iccirco
q propterea
r eā ob causam
s quas ob res
t quo circa
u qua re
x ex hoc
y hanc ob rem
z inde

23

a te iubente
b tua causa
c tuo nomine
d tua gratia
e ius tuu
f mandatu tuo
g nutu tuo
h tuo obsequio
i tuis verbis
l tuo iussu
m tua gratia
n tuo consilio
o tuo mandatu
p tua volūtate
q tuo libitu
r te monente
s te volente
t tuo cōmodo
u te mandante
x tuis literis
y tui amore
z te præcipiēte

24

a Philippo
b Vincentio
c Antonio
d Ioanni
e Fabio
f Flaminio
g Petro
h Francisco
i Iacobo
l Marcello
m Mario
n Octauio
o Decio
p Ferdinando
q Alfonso
r Mutio
s Simeoni
t Lelio
u Valerio
x Aurelio
y Metello
z Seleuco

25

26

a fideli
b amico
c fōdali
d familiari
e conforti
f collegæ
g fōcio
h contubernali
i amatili
l beneulo
m protectori
n custodi
o cōseruatorio
p domestico
q participi
r commensali
s coniunēto
t confocio
u creditori
x tutori
y amicissimo
z intimo

27

a centum
b duobus cētum
c septies mille
d quatercentum
e tercentum
f bis centum
g octies mille
h bis mille
i ter mille
l quater mille
m qnq̄ies mille
n qnq̄es centum
o duo millia
p sex millia
q septē millia
r sexies cētum
s mille
t nouies mille
u decies mille
x vndecies mille
y duod̄ciesmille
z tredeciesmille

28

a decem
b duodeuigiti
c quadraginta
d quatuor
e quinque
f nouem
g septem
h sex
i duo
l vnum
m vndecim
n duodecim
o quatuordecī
p quindecim
q duodetrigita
r vndeuiq̄inti
s viginti
t octō
u triginta
x quinquagita
y septuaginta
z octuaginta

29

a denariolos
b coronatos
c argēteos de-
d vncias (mos
e argēteos nū-
f aureos num-
g obolos (mos
h trientes
i nummos
l sextertia
m talenta
n nummulos
o asses
p sextertios
q denarios
r aureos dena-
s aureos (rios
t carolenos
u minas
x libras
y florenos(teos
z nummos argē-

a supellect illi
b domo
c venditione
d familia
e cen'fu
f patrimonio
g prouentu
h redditu
i haereditate
l pensione(bus
m fraternis op̄i
n redditibus
o re priuata
p re paterna
q rē tua (tu
r publico puē-
s dotali pecu-
t emptiōe (nia
u legata pecu-
x erario (nia
y bonis tuis
z trapezita

30

a : :

L I B E R Q V I N T V S.

165

31

32

33

34

35

a ::
b .
c ,
d ;
e :.
f ..
g ::
h :
i :.
l ?
m)
n :::
o ,
p ;
q .
r ::.
f .:
t :
u :.
x ?
y :.
z j)

a maiusculis incipendum
SI

a aliud	a remanens est	a iubeto	a obsequar
b nouū negotiū	b remanet	b dico	b parebo
c qcquā nouū	c reliquum est	c impera	c inferuiam
d aliqua res	d reliquitur	d præcipito	d obtemperabo
e aliquid	e restat	e quærito	e morem geram
f quæpiam	f residet	f imperato	f amicū præstabō
g quicquam	g residuum est	g iube	g obsequiū pītabō
h aliud negotiū	h residens est	h dic	h rem faciam
i alia res	i supereft	i quære	i rem exequar
l nonnihil	l est præterea	l pete	l perficiam
m nouares	m vacat	m petito	m satisfaciām
n quæres	n est insuper	n ostendito	n iussum exequar
o aliquid noui	o adiungitur	o flagitato	o vsui ero (bor
p quid	p superat	p exposce	p satisfacere cona-
q quicquid	q adhuc extat	q exposcito	q obedireconabor
r aliquid nouū	r necessariū est	r postulato	r inseruire cōabor
f quidpiā noui	f desit p̄terea	f cerciorē fac	f obtēpare cōabor
t agendū aliud	t deest etiam	t fac vt intelli-	t obsequi conabor
u quidpiam	u super extat	u rogato (gā	u parere conabor
x negotiū aliqd	x etiānū deest	x scribe	x prouidebo
y aliqd negotiū	y excedit	y roga	y amicum geram
z aliud officiū	z superadditur	z cōe facito	z puidere cōabor

36

37

38

39

a laqueatus
b inductus
c coactus
d deuinctus
e commotus
f ductus
g adductus
h constrictus
i permotus
l illaqueatus
m irretitus
n vincetus
o astrictus
p deuinctus
q constrictus
r captus
f motus
t commotus
u submissus
x nodatus
y defrictus
z coarctatus

a vnica	a et	a oportuna
b singulari	b &	b amabili
c rara	c ?	c solida
d insigni	d &c	d benigna
e magnifica	e nec minus	e nobili
f præstanti	f æque ac	f perspicua
g præcellenti	g perinde ac	g dilucida
h proba	h atque	h æqua
i excellenti	i atq;	i recta
l sincera	l atq.	l dulci
m recta	m nec non	m clara
n integra	n eademq;	n generofa
o præsigni	o perinde atq;	o insigni
p mirifica	p que	p conspicua
q pura	q ac	q manifesta
r facili	r atque	r eleganti
f pia	f veluti	f præstanti
t modesta	t simul &	t indubia
u suau	u simul ac	u iucunda
x dulci	x & simul	x beneuola
y fida	y ac etiam	y dulcissima
z ornata	z sicut	z familiaris

a tua,

40

a humanitate
b probitate
c bonitate
d virtute
e sinceritate
f vrbanitate
g benevolentia
h comitatem
i gratia
l caritate
m pietate
n integritate
o liberalitate
p societate
q largitate
r magnanimitate
s æquitate
t lenitate
u beneficentia
x æquabilitate
y modestia
z facilitate

41

a tua,
b animi tui;
c morū tuorū,
d maiorū tuorū
e parētū tuorū
f germāorū tuo
g generis tui(rū
h familiæ tuæ,
i ppīquorū tuo
l idolis tuæ (rū
m patruū tuorū
namicorū tuorū
o cognitorum
tuorum
p filiorū tuorū,
q filij tui,
r matris tuæ,
s affiniū tuorū,
t patris tui,
u pnepotū tuo
xfororis tuæ(rū
y natorū tuorū
z heredū tuorū

42

a iube
b facito
c iubeto
d placeat
e iubeat
f animo sit
g voluntas sit
h cordi sit
i cōmodum sit
l animo fedeat
m efficito
n perficito SIM
o patiatur ani-
p conficito (m°
q videatur
r ferat animus
s finito
t fac
u ferat mens
x tibi placeat
y ferat cor
z ferat desiderij

43

a conscius
b clarior
c apertior
d dilucidior
e admonitus
f cōmonefact
g exploratus
h scientior
i clarus
l perspicuus DE RVIS
m præclarus
n nō obscurus
o certus
p non nouus
q certior factus
r edoctus
s imbutus
t certior
u scientissimus
x clarissimus
y certissimus
z notior

44

a pertinētibus
b filijs
c negotijs
d confilijs
e arcanis
f secretis
g domesticis
h necessariis
i agnatis
l fratribus VR
m amicis
n familiaribus
o parentibus
p genitoribus
q natis
r germanis
s sororibus
t proximis
u rebus
x liberis
y cogitationib.
z confocijs

45

a coniunctim
b vnā
c tecum
d et ipse
e iunctim
f amice
g nobiscum
h ego etiam
i ipse etiam
l merito
m simul
n familiariter
o optimo inre
p iure
q inuicem
r simul
s simul vna
t ego quoque
u ipse quoque
x affatim
y legitime
z multum

46

a gaudeam
b gaudio affi-
c lāter (ciar
d exulter
e congratuler
f iucunder
g lātitia afficiar
h voluptate
fruar
i voluptate affi-
l gratuler (ciar
m voluptate p-
n solatio fruar
o solatio pfruar
p lātificet fruar
q cōgaudeā
r solatio afficiar
s lātitia fruar
t lātitia pfruar
u iubilem
x gaudio fruar
y iucūditate af-
ficiar
z gaudio pfruar

47

a doleam (ciar
b dolore affi-
c mōream b
d trifitia affi-
e trifter (ciar d
f sim in dolore e
g sim in trifitia f
h contrister
fruar
i sim in moero-
re (tiām i
l mōerore sen-
m mōerorem m
n patiar
o tristitiā sētiā o
p affligar
q conturber
r affliction
s condoleam s
t dolorē sētiā, t
u perturbet u
x angar (ciar x
y dolorib⁹ affi-
ficiar
z steam (ciar

48

a maiuscōlis incipiendum

49

a viue foelix.
b valeas.
c bene valeas.
d sōspes sis.
e vale. (nē.
f cura valetudi-
g diu vale.
h valetudinē cu-
i foelix viue. (ra.
l valetudini cō-
fule.
m Dij te sōpirēt.
n inferui valetu-
dini (serui
o valetudini in-
p valetudini in-
q indulge vale-
r diu valeas.
s incolumis sis.
t diu valetō.
u bene vale.
x bene valetō.
y incolumis viue
z multum valeas

a I

L I B E R Q V I N T V S.

161

50

51

52

53

54

a Exaratum	a Venetijs	a 1	a Ianuarij	a 1559
b Conscripta	b Catanæ	b 2	b Február.	b 1540
c Confectum	c Romæ	c 3	c Martij	c 1541
d Descriptum	d Mantuæ	d 4	d Aprilis	d 1542
e Cōscriptum	e Corcyre	e 5	e Iunij	e 1543
f Datum	f Patauij	f 6	f Maij	f 1544
g Perscriptum	g Massanæ	g 7	g Iulij	g 1560
h Obsignatum	h Panhormi	h 8	h Augusti	h 1546
i Perscriptæ	i Mediolani	i 9	i Septebr.	i 1547
l Scrip.	l Placentiæ	l 10	l Octobr.	l 1568
m Descrip.	m Papiæ	m 11	m Nouēb.	m 1549
n Exar.	n Vercellis	n 12	n Decēb.	n 1550
o Perscrip.	o Alexandriæ	o 13	o Sextilis	o 1551
p Datae	p Syracusis	p 14	p Quintilis	p 1552
q Obsignatae	q Leontij	q 15	q Ianuar.	q 1553
r Scriptæ	r Caietæ	r 16	r Február.	r 1554
s Exaratæ	s Senis	s 17	s Mart.	s 1555
t Datum	t Neapoli,	t 18	t April.	t 1556
u descriptæ	u Salerni	u 19	u Mai.	u 1557
x Obsign.	x Capuæ	x 20	x Iun.	x 1558
y Conciftæ	y Patauij	y 21	y Iul.	y 1559
z Inscriptæ	z Agoleiæ	z 22	z Aug.	z 1545

55

56

57

58

59

a	a socius
b	b seruus
c	c amicus
d	d fedelis
e	e conscius
f	f dilectus
g	g familiaris
h	h famulus
i	i verua
l	l amatus
m	m adamatus
n	n comes
o	o intimus
p	p minister
q	q consors
r	r collega
s	s cōtubernalis
t	t cōsāguineus
u	u frater
x	x affecia
y	y nepos
z	z procurator

a	a Fabricius	a Carafa	a Pāhormitan.
b	b Pantheus	b Seuerinus	b Venetus
c	c Ioachimus	c Galeotus	c Germanus
d	d Paulus	d Porta	d Romanus
e	e Baptista	e Hercules	e Patauinus
f	f Scipio	f Danielis	f Veronenfis
g	g Bernardus	g Sforza	g Cremonēfis
h	h Cæsar	h Fracastorius	h Mantuanus
i	i Philippus	i Delphinus	i Neapolitan.
l	l Ambrosius	l Balena	l Genuensis
m	m Nicolaus	m Anisus	m Sueffanus
n	n Pompeius	n Triuignus	n Surrentinus
o	o Albertus	o Galeopfis	o Perufinus
p	p Petrus	p Silenus	p Senenfis
q	q Hieronym.	q Sinesius	q Bergona
r	r Dominicus	r Valla	r Mediolanēfis
s	s Andreas	s Berofius	s Vicentinus
t	t Antonius	t Terufius	t Placentinus
u	u Claudius	u Dilectus	u Cordubēfis
x	x Augustinus	x Pyronata	x Hispanus
y	y Dionysius	y Valerius	y Calaber
z	z Franciscus	z Burghetta	z Appulus

a

60

a	8
b	8
c	8
d	8
e	8
f	8
g	8
h	8
i	8
l	8
m	8
n	8
o	8
p	8
q	8
r	8
s	8
t	8
u	8
x	8
y	8
z	8

Abditissimus per synonima scribendi modus per quem verba
dimidio minora. Cap. XXI.

IMILIS prædicto modus est præsens per synonima verba, vt in hoc dissimilis, in primo enim singulis literis singula ascribant nomina, nunc singulis literis viginti, vt numerus dictionum dimidiatus eueniat. Erat enim primus modus ferè omittendus per multitudinem dictionum, & multiplicata verba, hic enim dignior ob breuitatem, sed difficilius tabulæ conscriptæ sunt, nam binis literis quadrangenta ferè binonima reperienda fuerant, & labor, qui in scribendo minuitur, in cōficiendis tabulis maior fuit. Nos in eas dictiones, tabulas concinnauimus, quæ frequentius occurrunt, vt proprietum nominum, ciuitatum, herbarum ægritudinum narratione. Literæ binæ accipiuntur in tabulæ fronte vna, sed altera in latere, & sic ordinatim sine tabularum intermissione dictiones scribendo, ita ornata, & congrua eueniat. Ut si eadem verba 60. literis scribenda essent, in 30. coarctabimus.

Attilius Vrsinus Romanus liberatus est tertiana & fluxu 70. diebus cum parietaria, consolida, & filipendula. Lucretia Brancatia Surrentina 20. diebus morbo Gallico, & hemorrhoidibus, cum iridis, cardamomi, & nardi, cum verbis, structos, staphias, ornos, tribaros. Datum Neapoli 12. Augusti 1577. Baptista Porta Neapolitanus.

a

b

c

d

e

a Cæsar	a Conſtātinus	a Brutus	a Corradus	a Gilbertus
b Antonius	b Aeneas	b Corradinus	b Julius	b Ignatius
c Donatus	c Fabius	c Dominicus	c Cafinus	c Marinūs
d Empedocles	d Alexander	d Georgius	d Innocentius	d Plato
e Dionysius	e Ioseph	e Ioachimus	e Bonifacius	e Alexius
f Constantinus	f Hercules	f Augustinus	f Matthæus	f Olympiodors
g Auselmus	g Iefues	g Philippus	g Iuuenahis	g Beliarius
h Diſcorides	h Chrisostom	h Cato	h Califtus	h Agamenon
i Bernardus	i Barnabas	i Basilius	i Filibertus	i Plutarchus
l Aesopus	l Epicurus	l Epaminonda	l Solimanus	l Flamminius
m Cicero	m Albertus	m Hesiodus	m Egesippus	m Jordanius
n Andreas	n Guglielmus	n Cornelius	n Crescentius	n Marius
o Diodorus	o Marius	o Achilles	o Meleager	o Ajax
p Carolus	p Cirillus	p Melampo	p Selim	p Domitianus
q Glorianus	q Herodes	q Erasmus	q Euclides	q Octavius
r Ascanius	r Ferdinandus	r Aristoteles	r Cyprianus	r Plotinus
s Iacobus	s Michael	s Neoptolem	s Zenodatus	s Albinus
t Lorianus	t Ladislaus	t Cōſtantianus	t Beda	t Stephanus
u Titus	u Nestor	u Ventilaus	u Gentilis	u Bellorofon
x Claudius	x Petrus	x Onophrius	x Onotrius	x Philocrates

f

g

h

i

l

a Blasius	a Danieles	a Benignus	a Bartolinus	a Phileſius
b Darius	b Gismundus	b Danthes	b Gabriel	b Agatius
c Philomater	c Verniundus	c Federicus	c M. Antonius	c Galenus
d Iuſtinus	d Iugurta	d Gaspar	d Dion	d Isatius
e Iſacius	e Leodamas	e Daineta	e Felix	e Didymus
f Baptista	f Parthenius	f Innicus	f Iaſon	f Macrinus
g Mutius	g Solomon	g Mitridates	g Bartholome	g Tapetus
h Oppianus	h Vitruuius	h Bartholus	h Iacinthus	h Manilius
i Paulus	i Boetius	i Orpheus	i Marcellus	i Filoſtratus
l Septimius	l Barnabas	l Pompeius	l Fidentius	l Plinius
m Vincentius	m Oliuerius	m Seleucus	m Osiri	m Pandulfus
n Benedictus	n Syueſter	n Vitus	n Pyrrhus	n Vgo
o Virginius	o Bernardinus	o Attilius	o Troianus	o Picus
p Thadæus	p Pomponius	p Victorinus	p Baccius	p Libanius
q Mathias	q Ambroſius	q Damianus	q Orolandus	q Fernandus
r Metellus	r Hieronymus	r Serafinus	r Sinon	r Valerius
s Orionus	s Vitellius	s Baldus	s Vegetius	s Emilius
t Plautus	t Albertus	t Oggigi	t Lanfrancus	t Mélampus
u Sanazarus	u Odoardus	u Eugenius	u Seuerus	u Orontius
x Beroſius	x Silla	x Pamphilo	x Maurus	x Velleius

m	n	o	p	q
a Dedalus	a Lutius	a Euagrius	a Egi dius	a Fuchs ius
b Helia	b Dinus	b Gherardus	b Ludouicus	b Lucianus
c Falconius	c Vernaleo	c Hieron	c Pompilius	c Nicolaus
d Guicciadus	d Facius	d Lucas	d Galeacius	d Nardus
e Idaspes	e Luçanus	e Mercurius	e Marinus	e Palladius
f Maximus	f Edoardus	f Rubertus	f Pantaleo	f Rogerius,
g Rinaldus	g Martialis	g Demosthenes	g Fabritius	g Eurialus
h Gregorius	h Pausanias	h Pilatus	h Raphael	h Theodosius
i Demetrius	i Mellius	i Faustus	i Ennius	i Valentinus,
l Publius	l Faeton	l Vermundus	l Theophilus	l Guido
m Romulus	m Julianus	m Adamantius	m Vulpinus	m Vbaldus
n Terentius	n Decius	n Eusebius	n Paganinus	n Thebaldus
o Xistus	o Raimundus	o Parthenius	o Fulvius	o Remigio
p Elianus	p Tibullus	p Suidas	p Lotterius	p Fulgentius
q Vrbanus	q Titianus	q Valerianus	q Narcissus	q Adolfus
r Tullius	r Vlixes	r Vssūcassanus	r Erafinus	r Reschius
f Xenocrates	f Refus	f Zenodotus	f Torquatus	f Palinurus
t Cyrus	t Vbaldus	t Rentius	t Xantippus	t Vespafianus
u Vitales	u Zenodorus	u Oribasius	u Rufinus	u Angelus
x Didacus	x Ridolphus	x Guiardus	x Gilius	x Nicomedes.

r	s	t	u	x
a Heliodorus	a Laurentius	a Leonardus	a Lelius	a Lazarus
b Leon	b Hector.	b Astorgius	b Ninus	b Nicolinus
c Blasius	c Numa	c Hippolitus	c Seruius	c Salustius
d Ninus	d Sancius	d Nicephorus	d Milon	d Tacitus
e Renatus	e Bertholdus	e Thomas	e Hollerius	e Troilus
f Scipio	f Heliseus	f Simon	f Tojemæus	f Annibal
g Asdrubal	g Frenitius	g Theocrites	g Arnoldus	g Valens
h Torquatus	h Titan	h Sulpitius	h Lucullus	h Xerxes
i Adamus	i Beltramus	i Hermes	i Damianus	i Durandus
l Hadrianus	l Nicander	l Gaspar	l Daniel	l Licurgus
m Antíocus	m Beniamin	m Lactantius	m Horatius	m Hermannus
n Abrahamus	n Seneca	n Sebاستianus	n Desiderius	n Numitor
o Trifon	o Theodosius	o Cæsianus	o Eraftus	o Hortensius
p Arnaldus	p Hermogenes	p Caron	p Nicander	p Heraclius
q Henricus	q Caluinus	q Hilarius	q Hernestus	q Xenophon
r Anonimus	r Lentulus	r Dauid	r Cassander	r Hermippus
f Balthasar	f Christoforus	f Arturus	f Guffredus	f Hyeremias
t Brunus	t Cassiodorus	t Bonasius	t Leonida	t Hugo
u Celsus	u Geriou	u Bonatus	u Vallesius	u Natalis
x Aloysius.	x Vasseus	x Slafius	x Guidus	x Comitius

a

b

c

d

e

a Berlingerius	a Baglionis	a Columna	a Bonus	a Capicius
b Carrafa	b Apicella	b Caietanus	b Gambacorta	b Iacobacius
c Iesoldus	c Cariseus	c Beringatius	c Riueria	c Niger
d Caieta	d Grimaldus	d Larintus	d Azzia	d Ruffus
e Apranus	e Iacinthus	e Noiella	e Mele	e Regina
f Iandonus	f Latinus	f Acciaiolus	f Nicastrus	f Arimini
g Loffredus	g Mastrioudex	g Pellegrinus	g Rouere	g Saracinus
h Filingerius	h Naziarenus	h Gaetanus	h Ciminus	h Gaetula
i Mariconna	i Pignatellus	i Piscicellus	i Protonobilis	i Marulla
l Serraglia	l Lopes	l Manfcabrun⁹	simus	l Syluester
m Garganus	m Pappacoda	m Criuellus	l Grisonus	m Beltramus
n Podericus	n Ianuarij	n Rubeus	m Sicardus	n Sadoletus
o Palauicinus	o Bonauentura	o Munitius	n Tuttauilla	o Macchiauel-
p Iemonus	p Vescentius	p Rota	o Miroballus	lus
q Pannonius	q Pinelli	q Pedemōtius	p Tomacellus	p Cauaniglia
r Aierbus	r Nizolius	r Sarnanus	q Nigrinus	q Paleologus
s Gaieta	s Rabricanus	s Pignonus	r Marramald⁹	r Tufus
t Manutius	t Mancinus	t Suardinus	f Montaltus	f Galluccius
u Natalis	u Leno	u Salatus	t Merula	t Seuerinus
x Lagni.	x Marsiglia.	x Macedonius	u Storax	u Paganus
			x Molengiana	x Reginaldus

f

g

h

i

j

a Corduba	a Cambius	a Carmignanius	a Bonitus	a Cantelminus
b Altomari	b Adornus	b Canoia	b Costantius	b Iudex
c Galeottus	c Aspellus	c Saxum	c Bos	c Sauarianus
d Turbolus	d Tigrinus	d Bialardus	d Nouellus	d Sellarolus
e Brancia	f Bancius	e Ausalonus	e Cauallerius	e Argentius
f Gislerius	g Spinola	f Gonzaga	f Santomāgus	f Bozzutus
g Capatus	h Capoblancus	g Bentiuoglia	g Tarantula	g Cātrouerius
h Merula	i Vipera	h Strozza	h Turris	h Guinnaccius
i Petius	l Concubletta	i Valois	i Scalaleo	i Sindicus
l Remira	m Zanchi	l Tornellus	l Vitelli	l Piscis
m Strambonus	n Russilus	m Bracciulus	m Capaccius	m Spiritus
n Russus	o Sangrus	n Coruinus	n Anastasius	n Graffigna
o Valla	p Palentius	o Torellus	o Vergilius	o Condestabili
p Cortesius	q Spinellus	p Sanfeuerinus	p Albertinus	p Zurlus
q Toletus	r Corallius	q Xenodochi	q Panellius	q Auitabilis
r Vulcanus	s Maietta	r Mainardus	r Vitellozzus	r Sifcar
s Annecchinus	t Venatus	s Montanus	s Pacchi	s Petreus
t Vespasianus	u Altamurus	t Pastor	t Spina	t Capocefalu
u Toraldus	x Rescus	u Standardus	u Sorauus	u Rossinus
x Sconditus		x Saxonus	x Telelius	x Statius

m	n	o	p	q
a Dardatus	a Salonus	a Baialardus	a Zabbanellus	a Eresius
b Acconciaio-	b Grassus	b Fauentinus	b Lodegarius	b Farnelius
c cus	c Lomellinus	c Pontanus	c Bonettus	c Abstemitis,
c Dura	d Borgius	d Gandinus	d Celinus	d Franchinus
d Burghetta	e Spinola	e Duarenus	e Gaudius	e Bucia
e Air	f Catanius	f Cordus	f Accorciamu-	f Cruciger
f Quattromana-	g Oria	g De cordua	g Furius (rus)	g Rheticus
nus	h Caldorus	h Cerda	h Guicciardus	h Ariofius
g Maurus	i Piccamiglius	i Mendoza	i Nonius	i Notarius
h Capilupus	l Anastasius	l Donnurus	l Galassus	l Sabinus
i Albinus	m Durazzus	m Candidus	m Donnulus	m Rotula
l Marzullus	n Fliscus	n Martinus	n Bruscas	n Elefius
m Cupeta	o Maioranus	o Ciuitella	o Palomba	o Sagarellus
n Marisitanus	p Lasius	p Abentius	p Gelasius	p Petra
o Marzella	q Tranfi	q Sozzinus	q Albertinus	q Penna
p Garzonius	r Corradus	r Tomitaus	r Celestinius	r Aurifex
q Dentix	s Vlmerius	s Rondeletius	s Rodulfus	s Sapellus
r Tiepoli	t Scotinerius	t Saluianus	t Curionus	t Columba
f Contarenus	u Louizius	u Puccius	u Curio	u Turtura
t Sorantinus	x Abenaboli	x Mercurialis	x Curianus	x Malutius.
u Canalis				
x Zanni.				

r	s	t	u	x
a Figliomarin	a Frangipanis	a Filenius	a Brancacius	a Ebenus
b Santinus	b Egidius	b Anfora	b Flore	b Grineus
c Austria	c Faccipecor	c Melisander	c Decanus	c Flavius
d Codonius	d Sincerius	d Oliuerius	d Campanus	d Brancaleo
e Florius	e Turnerius	e Buccananus	e Cauterius	e Bouius
f Eburneus	f Arcamonus	f Bascanus	f Draco	f Culmerius
g Falcus	g Budeus	g Pacificus	g Dracontius	g Falangula
h Xilander	h Vermilius	h Petreus	h Ferrarius	h Castellanus
i Caballus	i Micillus	i Fundi	i Cocta	i Crispinus
l Bodinus	l Fregosa	l Figulus	l Policatius	l Cromierus
m Niclorius	m Otherus	m Tremellius	m Purpura	m Farina
n Molineus	n Milichiüs	n Galterius	n Roccasana	n Gallus
o Grattarolus	o Sances	o Tranquillus	o Sapidus	o Cosmius
p Luuius	p Cornarius	p Ferreus	p Bonifacius	p Fortebracius
q Bellingerius	q Camcrarius	q Primus	q Lepidus	q Carrerius
r Lufcinus	r Merlinus	r Secundus	r Splendianus	r Maulius
f Pantaleonus	f Agricola	f Tertius	f Caramanic	f Palmerinus
t Scetus	t Vrlinus	t Glisci	t Iodecus	t Pappus
u Lufcus	u Bahisterius	u Quartus	u Acontius	u Rainaldus
x Lufcinia	x Vergerius	x Quintus	x Broccardus	x Boccapianula

a

b

c

d

e

a Calaber	a Samnitis	a Cilix	a Campanus	a Britannus
b Ariminensis	b Capuanus	b Acropolita	b Consentinus	b cyprius
c Foroliuiensis	c Hetrusius	c Austriacus	c Valentinus	c Passautensis
d Mediolanen	d Thebanus	d Andegauēsis	d Basiliensis	d Bergensis
e Galeatis (sis	e Boetius	e Tenax	e Agnatus	e castillionēsis
f Illiricus	f Theutonicus	f Tartarus	f Lugdunensis	f Aegyptius
g Beneuētanus	g Rauennas	g Bauarus	g Cōstantinopolitanus	g Murcicus
h Sabauidianus	h Bononiensis	h Castellanus	h Bergoma	h Aragonensis
i Vrbinas	i Ferrarensis	i Senensis	i Tarleūsis	i Hierosolimitanus
l Venetus	l Macedonius	l Neapolitan⁹	l Colossensis	l Pisaniensis
m Florentinus	m Valachus	m Cremonēsis	m Nauarrus	m Parisiensis
n Scotus	n carolo Stadi⁹	n Francus	n Frisius	n Austugenfis
o Pedemōtan⁹	o Nazarenus	o Viterbiensis	o Troianus	o Flandricus
p Mauritanus	p Lusitanus	p Bambergēsis	p Condensis	p Marpurgēsis
q Brandeburgensis	q Marsus	q Normannus	q Bodissinus	q Pilanus
r Vratislauianens.	r Silesius	r Pomeranns	r Norimbergenfis	r Anglicanus
s Linconiensis	s Belga	s Bērnensis	s Burgensis	s Polonus
t Sulmonensis	t Barcinonēsis	t Clarauallēsis	t Heflus	t Antuerpiensis
u Mantuanus	u Parmensis	u Numida	u Taurinensis	u Genuensis
x Metinus	x Argentinēsis	x Mirandensis	x Tigurinus	x Vrgius

g

h

i

l

a Caramanicu-	a Barbarus	a Pamphilicus	a Dalmatinus	a Græcus
b Anglicus (fa	b Germanus	b Notibergēsis	b Appulus	b Tribularius
c Brabantius.	c Palestinus	c Africahus	c Brutius	c coracensis
d Gaetanus	d Persianus	d Abiccenfis	d Riminenfis	d Getulus
e Prusius	e Cireneus	e Caldeus	e Armenus	e carofius
f Portugallēsis	f Partus	f Leuiathar	f Surentinus	f comositanus
g Piccardius	g Tridentinus	g Saxonus	g Corsus	g Arabs
h Iaunensis,	h Asiaticus	h Empserus	h Bithinus	h Solcitanus
i Stabienfis	i Sarmaticus	i Sclauonus	i Taurinus	i ceruefis
l Hispanus	l Roterodam⁹	l Babilonicus	l Gallogræcus	l Damascenus
m Sorrentinus	m Saracenus	m Cercitensis	m Rhodius	m Idurœlius
n Sueticus	n Coloniensis	n Anchonitan⁹	n Angustanus	n Vnacefis
o De ciuitella	o Brescianus	o Sardus	o Salafius	o celismuu
p Lambergius	p Veronentis	p Siculus	p Vercellenfis	p corpicesfis
q Bassanensis	q Adriaticus.	q Messanensis	q Pompeianus	q Solicitanus
r Paflagonius	r Tirrenus	r Panhormius	r Stabiensis	r cataneus
f Galatus	f Cisalpinensis	f Picenus	f Romanus	f Segestanus
t Natolus	t Longobard⁹	t Regghinus	t Pontinus	t Syracusanus
u Paduānus	u Rhiacus	u Ligno	u Tremifamis	u Erithreus
x Vicentinus.	x Rethonus	x Romaniolib⁹	x Prochitanus	x Numantinus

m

n

o

p

q

a Italus	a Gallicus	a Gordiæus	a Hellespōtic⁹	a Salassus
b Iudæus	b Iapignis	b Grabeus	b Pœnus	b Lepontinus
c Mamertinus	c Daunius	c Arpanus	c Seraflis	c Vagiennus
d Leontinus	d Sipontinus	d Alentinus	d Suberinus	d Cannigis
e Antiochenis	e Frentanus	e Syrus	e Hidruntinus	e Montanus
f Megarensis	f Alexādrinus	f Cannensis	f Peapolitan⁹	f Triumpelin⁹
g Indus	g Lucanus	g Deculanus	g Neronensis	g Vennouetus
h Atheniensis	h Athinas	h Gambreni⁹	h Megatensis	h Ibernicus
i Theutonicus	i Venusinus	i Forentanus	i Graius	i Cannigus
l Cefaloniensis	l Dardanus	l Genusinus	l Noticus	l Isarcus
m Tyrius	m Lusitanus	m Hytinus	m Allobrogus	m Brixianus
n Drepanensis	n Lucerinus	n Vrbianus	n Rhetus	n Edenatus
o Gambrita	o Libicus	o Atgentinus	o Vindelicus	o Alborensis
p Haliciensis	p Turpinus	p Bituntinus	p Cumanus	p Cardiates
q Halidensis	q Latinus	q Rabatenis	q Lepontinus	q Ceraunus
r Ausonius	r Campsanus	r Sturninus	r Hiperbore⁹	r Melcomanus
s Etsirus	s Candinus	s Frentanus	s Veragrus	s Parthenus
t De Soleto	t Corellianus	t Etholus	t Sedinus	t Epidaurus
u Brundusinus	u Bebianus	u Salentinus	u Salasius	u Colchius
x Dyrrachus	x Vesellanus	x Pelignus.	x Heluetius	x Taulantius

r

f

t

u

x

a Corsitensis	a Vestinus	a Hebræus	a Euboicus	a Affaternus
b Sulmonensis	b Angulanus	b Cismontanus	b Velinus	c Acrocerauni-
c Anxaminus	c Trinnensis	c Arnatis	c Dyrrachus	nus
d Albensis	d Aufinatis	d Fulginatis	d Apolloniatis	d Thespotus
e Cliteruinus	e Anximatis	e Foro flami-	e Corinthius	e Epîrotis
f Cárseolanus	f Berengranus	nienis	f corimbriësis	f Cassiopeus
g Antidenatis	g Cingulanus	g Foro bremi-	g Belgrius	g Molossus
h Eserninus	h Cuprensis	tianus	g Corneates	h Dodoneus
i Ficolensis	i Falariensis	h Foro sempro	h Cretensis	i Masicus
l Treuertina-	l Pausulanus	nienis	i Gnosius	l Mundus
m Sabinus	m Puteolanus	i Menonienis	l Capuanus	m Butrotus
n Amiterninus	n Pleninensis	l Noricus	m Thessalus	n Heraclius
o Curensis	o Ricinensis	m Dalmata	l Acarnanus	o Nasamotus
p Fidenatus	p Triacensis	n Pontinus	o Achæus	p Mirobrigësis
q Mutinus	q Tiburnus	o Pontianus	p Messenius	q Sifus
r Numentanus	r Palmensis	p Tribullus	q Lacon	r Mytolanus
f Teatinus	f Vmbrus	q Trimachus	r Argolicus	f Aethiops
t Gorcinus	t Senogallus	r Mæsus	f Beotius	t Mænobard⁹
u Trebulanus	u Thuscus	f Trax	t Atticus	u Montesanus
x Triburtes	x Auérinus	t Scytha	u Magnesius	x Vicanus
		u Gnidius	x Alexandrin⁹	
		x Melitæus		

Ca-

a

b

c

d

e

a Catarro	a Fluxionibus	a Caligine	a Bolisimo	a Luxationib.
b Colica	b Auguria	b Coriza	b Pollutionib.	b Veneno
c Emicrania	c Hebetudine	c Iecore	c Profluuo	c Veneficio
d Veterno.	d Albugine	d Cachesia	d Vlceribus	d Toxico
e Apoplexia	e Carnositate	e Afma	e Cancro	e Aconito
f Comitiali	f Parotidibus	f Hydropisi	f Pudendis	f Opio
g Apoplexia	g polypo	g Disenteria	g Tumoribus	g Napello
h Phreensi	h Puftulis	h Torminibus	h Pruritu	h Hyosciamo
i Ebrietate	i Scabritie	i Diarrhea	i Malachia	i Cicuta
l Couulsione	l Hemogia	l Intestinorum	l Erosionibus	l Ixia
m Stupore	m Distillatione	m tineis	m Coxendicis	m Consolida
n Tremore	n Cruento sputo	n Lyenteria	n Tophis	n Coriandro
o Iuberculis	o Balbutie	n Iliaca	o Stomacho	o Sardonio
p Vngulis	p Asthma (te	o Codiomate	p Pernionibus	p Mandragora
q Aegylopa	q Empiteuma-	p Oculis	q Reduuijs	q Fungis
r Procidetibus	r Cardiaca	q Renū dolor.	r Paronichijs	r Gypso
f Inflammatione	f Deligo animi	r Tenasmo	f Clavis	f Ceruifa
t Lippitudine	t Vomitione	f Thiaris	t Verrucis	t Pleuritide
u Suffusione	u Nausea	t Calculo	u Varicibus	u Anacardia
x Caligine	x Singulto.	u Arenula	x Enterocelis	x Scylla,
		x Combustioe		

f

g

h

i

l

a Gonhorrea	a Flammula	a Iliaca	a Diurna sex	a Sincope
b Articulari	b Fistula	b Icterita	ta	b Rigore
c Hemitriteo	c Gonagra	c Lepra	b cōtinuasepti.	c Sudore
d Febre	d Podagra	d Elephatiade	c Quotidiana	d Ophiasi
e Peste	e Chyragra	e Hernia	d Hepiela	e Caluitio
f Bubone	f Hydropisi	f Epatica	e Causo	f Panis
g Ephimera	g Hemorrhoidibus	g Verrucis	f Cronica	g Lethargo
h Sarcocelis	h Ficibus	h Achrocordo	g Hectica	h Catoco
i Cheradibus	i Furture	nis	h Contagione	i Comate
l Scrophulis	i Intertigine	i Myrmetijs	i Pestilentia	l Incubone
m Scyrrho	l Intertigine	l Aqua intercu	l Exanthema	m Lycaone
n Atheromate	m Ionthis	m Grandine (te	tibus	n Amore
o Steomite	n Varis	n Aphthis	m Morbillis	o Tetano
p Meliceride	o Lentiginibus	o Intertigine	n Tertiana	p Auticularib.
q Sugillatis	p Vitiliginibus	p Syriasi	o Carbunculis	q Ocularibus
r Phagedænis	q Lichene	q Lassitudine	p Quartana	r Orthopnea
f Fistulis	r Impetigine	r Liuoribus	q Furuuculis	f Raucedine
t Sinubus	s Papulis	s Repletionib.	r Gangrænis	t Purulentis
u Phthirias	t Ficci	t Priapismo	f Sphacælis	u Tabe
x Fauis	u Verruca	u Gladibus	t Herpete	x Nouenaria
	x Myrmecia	x Periocha	u Epintichide	
			x Strumis	

m

n

o

p

q

a Morbo galli-	a Ophtalmia	a Peripleumo-	a Tenasco	a Bronchiale
b Epatica (co	b Pruritu	n ia	b Vomitu	b Ganglio
c Liene	c Paralisi (ne	b Pthysi	c Vigilia	c Sinoca
d Melancholia	d Acrochordo	c Inflammatione	d Vertigine	d Tchymis
e Mania	e Reduuijs	d Aegritudine	e Hydrocepha	e Chaterismo
f Pituita	f Aegylope	e Vngula	f Ectropio (lo	f Hydrocele
g Flegmate	g Leuce	f Echimoma	g Anabrochis-	g Tophaceo
h Alopecia	h Stygmatibus	g Ruptis (te	h Sincopi (mo	h Varicofis
i Cephalea	i Exanthema	h Conuulsis	i Hydatide	i Bubonocele
l Cholera	te	i Analisi	l Chalazia	l Pterigio
m Celiaca	l Epimichide	l Strumis	m Verrucis	m Myrmecius
n Ileo	m Phlyctene	m Paneritio	n Tussi	n Opistocranio
o Colico	n Formica	n Adiaptoro	o Enchantide	o Purulentis
p Iocinore	o Abdomine	o carcinomate	p Staphyloma-	p Hebetudine
q Ramicibus	p Verruca	p Lumbricis	te	q Atropia
r Catus fasi	q Gonglio	q Dracunculis	q Eptolidibus	r Epiphoris
f Exulceratiōe	r Phymate	r Vermibus	r Partulidibus	f Phitilli vera
t Procidētibus	f Phygeelo	f Hidrophobia	f Tonillis	t Oedemade
u Phimo (tis.	t Forunculo	t Scabie	t Vua	u Phymis
x Condyloma-	u Terebrintho	u Surditate	u Absescu	x Morbo regio
	x Aedemate	x Auribus	x Ancurismate	

r

s

t

u

x

a Præcordiis	a Raucedine	a canis morsu	a Murenæ	a Siti
b Auriculariis	b Spasimo	b Vespa	b Draconis	b Achore
c Pernionibus	c Schyrantia	c Apium	c Testudinis	c Ambustis
d Alphis	d Scatomia	d Phalangii	d Crocodili	d Dothiene
e Alpho	e Antilope	e Tarantulæ	e Bupresti	e Carcinode
f Clauiculis	f Emphisema	f Scorpionis	f Salamandracæ	f Echomonia
g Cefalgia	g Psorophtal-	g Stellionis	g Erucæ	g Telephia
h Cephaliacis	m ia	h Felis	h Rubetæ	h Chironia
i Cercosis	h Scherophtal-	i Muris	i Hirundinum	i Ancylosi
l Ceriope	i Xiroptalmia	l Viperæ	l Chamelæotis	l Lumbricis
m Rachoma	l Hyposphage	m Amphisbenæ	m Pedicularum	m Stranguria
n Tyloſi	m Chemosi(ma	n Scythalæ	n Cato	n Ascaridibus
o Ephialte	n Apischia	o Drini	o Insania	o Lagophtal-
p Præfocatiōe	o Lipothomia	p Hemorrhoi	p Misantropia	mia
q Lycaone	p Areis	q Natricis	q Anadia	p Estrophio
r Amoribus	q Pthiriasis	r Cencri	r Antheris	q Lydatide
s Hemeplagia	r Porrigine;	f Ceraſte	f Rhagade	r Hypopio
t Distentione	f Psydraciis	t Aspidis	t Eumolo	f Epulodibus
u Cancro	t Hulcusculis,	u Basilisci	u Phlectene	t Parulibus
x Paralisia	u Hulcere	x Pastinacæ	x Aposyrmate	u Vita
	x Vulneribus			x Virga

LIBER QVINTVS.

173

a Cerebri.	b Capitis.	c	d Veatris.	e Cupius.
a Inflammatione	a Colore	a Cæcitate	a Fluxu	a Erisipela (fri.
b Alienatione	b Vlceribus	b Surditate	b Sanguinis	b Apostemate
Dentiū.	c Vlcusculis	c Fluoribus	c Vlceribus	c Phlegmone
c Anfractu	d Ficis	d Excremētis	d Torminibus	d Apostemate
d Pruritu	e Pediculis	Nasi.	e Doloribus	cal. (phleg.
e Titillatione	f Infrigidatiōe	e Purulentis	f Tormine	e Apostemate
f Dolore	g Ictu	g Exuctionib⁹	g Dolore	f Cancro
g Stupore	Ani.	h Apertione	h Vlcere	g Dubellati
h Perforatione	i Passionibus	i Sanguine	Gingiuarum.	h Oppilatione
i Commotiōe	j Dolore	l Vermiculis	i Apostemati-	i Vulneribus
l Fractura	k Corruptione	m Putore	bus	l Doloribus
m Stridore	l Tumoribus	n Fluore	m Dolore	Ileos.
n Alteratione	n Egressione	o Coriza	n Venenosō	
o Citrinitate	o Mollificatiō	p Carharro	o Phlegmatib⁹	
p Cōfricatiōe	ne	q Muco	p Fistulis	
q Apostemati-	p Apostemate	Eruzione.	q Fætore	
bus	q Aegritudine	r Fumosa	r Mollificatiōe	
r Corrosione	r Callo	s Acerosa	f Doloribus	
f Vermibus	f Hemorrhoi-	t Fætida	t Fluxu	
t Stridore	t Fistulis (dib⁹)	u Cænosa	u Vlcere	
u Cōgelatione	u Pruritu	x Olida	x Dolore	
x Hebetudine	x Vlceribus			x Exfece.

f	g	h	i	l
Sanguinis.	a Safari	a Baras	a Rebegu i	a Pestilentia
a Distillatione	b Acrai	b Alguada	b Almissire	b Syncope
b Profluuiο	c Arſatu	c Alhadiret	c Euripiāla	c Sudoribus
c Putrefactiōe	d Alabene	d Alhosos	d Liparia	d Syncopes
d Putredine	e Alchamar	e Aneurisma	e Aldach	e Rigoribus
e Fluxu	f Alchola	f Aschiris	f Almessere	f Deliquio
f Cōgelatione	g Aldemul	g Pytia	g Alfacan	g Apostemate
g Motu	h Alintifar	h Sahatari	h Alcuzer	h Albura
h Sputu	i Almefemar	i Sucho	i Aldubelari	i Morphæa
i Exuberanti	l Alſahafari	l Sebel	l Benat	l Rhagadijs
l Impedimēto	m Altharfaria	m Alfubchara	m Birſen	m Ascaridibus
m Inspiſlatione	n Suben	n Amithe	n Aschailo	n Soda
n Euacuatione	o Bozhor	o Chalutite	o Pugillis	o Obliuione
o Hæmorrhō	p Arſatu	p Sossari	p Ilischi	p Oris tortura
p Vestigij (id.)	q Aschachilo	q Cafacan	q Ilysci	q Vestigatione
q Miētu	r Carabito	r Zair	r Alafah	r Eructatione
r Fluido	f Algues gnes	f Aldach	f Sahafari	f Diabete
f Exitu	t Alfarā	t Sere	t Fluxu	t Gibbositate
t Profluuijs	u Cureri	u Albochar	u Ischutia	u Variolis
u Impedimētis	x Tarfari	x Alkil	x Laſtea	x Rhagadia
x Putredinib⁹				

Z

Coli-

m

n

o

p

q

a Colirica	a Rubedine	a Ledinibus	Melanchoſia.	Oculorum.
b Titillatione	b Calore	b Leuca	a Innaturali	a Areolis
c Fracturis	c Extenuatiōe	c Phymo	b Phlegmatica	b Aegritudine
d Diarrhea	d Impinguatio	d Pleurifi	c Lupina	c Ophtalmia
e Eſſere	ne	e Pilore	d Cholerica	d Lippitudine
f Empyimate	e Lapidofitate	f Aegritudine	e Canina	e Veficis
g Eſthiomeno	f Glandulis	g Cafia	f Timore	f Vlceribus
h Formica	g Lissitudine	h Inuerſione	g Inflatiua	g Procidētib⁹
i Glandulosis	h Libidine	i Additione	h Infanía	h Bothor
j Præfocatiōe	i Luxatione	Pulmonis.	i Adusta	i Cancri
m Glandulis	l Nebula	l Apostemate	l Pontica	l Apostemati-
n Grañdine	m Nigella	m Distillatione	m Putrida	bus
o Hemitriteo	n Ordeolo	n Aegritudine	n Sanguinea	m Fistulis
p Ruptūra	o Alchola	o Excretione	o Mania	n Albugine
q Herpete	p Ouo	p Apostemati-	Neruorum.	o Nebula
r Iectigatione	q Panaricio	bus	p Agritudinib⁹	p Sebel
f Ignepersico	r Paratide	q Vlceribus	q Incisione	q Vngula
t Prunis	f Paroxifimo	r Doloribus	r Stupore	r Sanguine
u Inflatione	t Phlegmone	f Humiditate	f Spasimo	f Lachrimis
x Insomniatio-	u Phygerhio	t Asperitate	t Paralyſi	t Aggressione
ne	x Phymace	u Labē	u Iettigatione	u Profuditate
		x Vlcere	x Contactione	x Eminentia

r

f

	Intestinum.
	Febris.
a	Interpollata
b	Latica
c	Quotidiania
d	Lipomia
e	Cucubut
f	Nouena
g	Tremore
h	Paramnasti- ca
i	Pestilentiali
l	Quartana
m	Phlegmatica
n	Ephimera
o	Echtica
p	Humorali
q	Intermicteti
r	Putrida
s	Pestilentiali
t	Paroxismis
u	Fphiala
x	Clauso.

t

Lingue.

a	Doloribus
b	Excoriatōe
c	Lubricitate
d	Fluxu
e	Vlceribus
f	Vlceratione
g	Pūctionibus
h	Rugitu
i	Inflatione
l	Tensione
m	Apostemati- bus
n	Ventositate
o	Abrasione
p	Rasura
q	Morbis
r	Ingrossatiōe
s	Aegritudinib⁹
t	Comotione
u	Inflammatio
nibus	(bus u) Scabritia
x	Vulceratiōi-

u

Palpebrae.

a	Aegritudine
b	Doloribus
c	Grauitate
d	Mollificatio-
e	ne
f	Spasimo
g	Magnitudie
g	Breuitate (b⁹)
h	Apostemati-
i	h
l	Ranula
l	Impedimento
m	Adustione
n	Inflammatione
o	Vlceribus
p	Retensione
q	Asperitate
r	Nigredine
s	Humeſtatio
ne	
t	Scabritia
u	Siccitate
x	Duritia

x

Oculum.

a	Glaucedine
b	Paucitate
c	Negritia
d	Tenebroſita-
e	te
f	Doloribus
g	Morbis
g	Albedine
h	Rubedine
i	Aquis
l	Fluxibus
m	Scabroſitate
n	Conturba-
t	tione
o	Panno
p	Scabie
q	Dilatatione
r	Corroſione
s	Phthifi
t	Suffuſione
u	Strabofitate
x	Cæcutione

LIBER QVINTVS.

179

a	b	c	d	e
a 2	a 22	a 42	a 103	a 83
b 3	b 23	b 43	b 104	b 84
c 4	c 24	c 44	c 105	c 85
d 5	d 25	d 45	d 106	d 86
e 6	e 26	e 46	e 107	e 87
f 7	f 27	f 47	f 108	f 88
g 8	g 28	g 48	g 109	g 89
h 9	h 29	h 49	h 110	h 90
i 10	i 30	i 50	i 111	i 91
l 11	l 31	l 51	l 112	l 92
m 12	m 32	m 52	m 113	m 93
n 13	n 33	n 53	n 114	n 94
o 14	o 34	o 54	o 115	o 95
p 15	p 35	p 55	p 116	p 96
q 16	q 36	q 56	q 117	q 97
r 17	r 37	r 57	r 118	r 98
s 18	s 38	s 58	s 119	s 99
t 19	t 39	t 59	t 120	t 100
u 20	u 40	u 60	u 121	u 101
x 21	x 41	x 61	x 122	x 102

f	g	h	i	j
a 123	a 143	a 163	a 63	a 183
b 124	b 144	b 164	b 64	b 184
c 125	c 145	c 165	c 65	c 185
d 126	d 146	d 166	d 66	d 186
e 127	e 147	e 167	e 67	e 187
f 128	f 148	f 168	f 68	f 188
g 129	g 149	g 169	g 69	g 189
h 130	h 150	h 170	h 70	h 190
i 131	i 151	i 171	i 71	i 191
l 132	l 152	l 172	l 72	l 192
m 133	m 153	m 173	m 73	m 193
n 134	n 154	n 174	n 74	n 194
o 135	o 155	o 175	o 75	o 195
p 136	p 156	p 176	p 76	p 196
q 137	q 157	q 177	q 77	q 197
r 138	r 158	r 178	r 78	r 198
s 139	s 159	s 179	s 79	s 199
t 140	t 160	t 180	t 80	t 100
u 141	u 161	u 181	u 81	u 101
x 142	x 162	x 182	x 82	x 102

m	n	o	p	q
a 163	a 283	a 223	a 344	a 304
b 164	b 284	b 224	b 345	b 305
c 165	c 285	c 225	c 346	c 306
d 166	d 286	d 226	d 347	d 307
e 167	e 287	e 227	e 348	e 308
f 168	f 288	f 228	f 349	f 309
g 169	g 289	g 229	g 350	g 310
h 170	h 290	h 230	h 351	h 311
i 171	i 291	i 231	i 352	i 312
l 172	l 292	l 232	l 353	l 313
m 173	m 293	m 233	m 354	m 314
n 174	n 294	n 234	n 355	n 315
o 175	o 295	o 235	o 356	o 316
p 176	p 296	p 236	p 357	p 317
q 177	q 297	q 237	q 358	q 318
r 178	r 298	r 238	r 359	r 319
f 179	f 299	f 239	f 360	f 320
t 180	t 300	t 240	t 361	t 321
u 181	u 301	u 241	u 362	u 322
x 182	x 302	x 242	x 363	x 323

r	s	t	u	x
a 203	a 364	a 324	a 284	a 243
b 204	b 365	b 325	b 285	b 244
c 205	c 366	c 326	c 286	c 245
d 206	d 367	d 327	d 287	d 246
e 207	e 368	e 328	e 288	e 247
f 208	f 369	f 329	f 289	f 248
g 209	g 370	g 330	g 290	g 249
h 210	h 371	h 331	h 291	h 250
i 211	i 372	i 332	i 292	i 251
l 212	l 373	l 333	l 293	l 252
m 213	m 374	m 334	m 294	m 253
n 214	n 375	n 335	n 295	n 254
o 215	o 376	o 336	o 296	o 255
p 216	p 377	p 337	p 297	p 256
q 217	q 378	q 338	q 298	q 257
r 218	r 379	r 339	r 299	r 258
f 219	s 380	f 340	s 300	f 259
t 220	t 381	t 341	t 301	t 260
u 221	u 382	u 342	u 302	u 261
x 222	x 383	x 343	x 303	x 262

L I B E R Q V I N T V S.

181

a

b

c

d

e

a Baaras
b Absinthio
c Seriphio
d Bacchari
e Cacalia
f Cachride
g Acana
h Daphnoide
i Balano
l Cacto
m Acanthio
n Balaustio
o Dauco
p Delphinio
q Acanto
r Calamo
f Ballote
t Dendroide
u Calaminta
x Acarie

a Calcifraga
b Abiete
c Balsamina
d Calta
e Dete Leonis
Cancamo
g Abrotono
h Dentaria
i Balsamo
l Aceto
m Diapentia
n Myagro
o Achiade
p Barbahirci
q Diphtamno
r Muria
f Cannabo
t Dictamo
u Dipsaco
x Aconito.

a Pardaliache
b Caphura
c Dorella
d Bdellio
e Doronico
f Capto
g Acoro
h Dorychno
i Cappari
l Behen
m Draba
n Dracone
o Acutaspina
p Diancintho
q Cardamono
r Battisecula
f Ebeno
t Adarce
u Cannella
x Cinnamomo

a Belloide
b Adianto
c Dryopteri
d Carduo
e Abutilon
f Carlia
g Belzoino
h Carpaso
i Acacalide
l Ebulo
m Berberi
n Ebore
o Aegilope
p Carpobalsa-
mo
q Beta
r Edino
f Aethiopide
t Carpino
u Echio
x Betonica

a Betula
b Carthamo
c Aethite
d Elaphobosco
e Faba
f Agalloco
g Bislingua
h Caryophillis
i Elaphobosco
l Agarico
m Bistorta
n Elaterio
o Agerato
p Eleatine
q Eleaterijs
r Parietaria
f Eleagno
t Blito
u Caete
x Agrifolio

f

g

h

i

l

a Borragine
b Alamo
c Electro
d Botris
e Castaneis
f Alisma
g Castoreo
h Brasica
i Allio
l Catanance
m Brittanica
n Aluo
o Eleosino
p Bromio
q Lathyri
r Alce
f Catapucia
t Elichriso
u Alphasat
x Ephemero

a Bion
b Alfine
c Alterco
d Farne
e Bryonia
f Altea
g Elleborine
h Elleboro
i Buglosso
l Empetro
m Alumine
n Epimedia
o Bulbis
p Epipacti
q Alipo
r Epithimo
f Bunio
t Eqseto
u Bubptalmo
x Bunis

a Caulibus
b Centaurio
c Alysso
d Nardo
e Caucalide
f Amaraco
g Cedrelate
h Erica
i Amarantho
l Equifeto
m Cedria
n Ambara
o Erino
p Cæpa
q Eruca
r Ambrosia
f Eruilia
t Erysimone
u Amello
x Erythroda-
no

a Cedro
b Agrimonie
c Cedromela
d Ambiuga
e Bursapasto-
ris
f Aiuga
g Eruo
h Cerasis
i Aizoo
l Eruila
m Buxo
n Cerretta
o Altea
p Acrifolio
q Eringio
r Filicula
f Alibiadon
t Philipendula
u Filice
x Aizois

a Ephytaphylle
b Ceftron
c Armoracea
d Calcantho
e Ammoniac
f Eupatoria
g Euphorbio
h Colchico
i Amomo
l Euphragia
m Cerussa
n Fuligine
o Fago
p Ampelite
q Farfara
r Farfugio
f Farfal
t Ampelopra-
so
u Ferula
x Ficu

Ca-

DE FVRT. LIT. NOTIS.

m	n	o	p	q
a Chamæaste	a Chamælea	a Chelidonio	a Chrysocome	a Ceci
b Androfemo	b Auito	b Galla	b Geranio	b Argentaria
c Flammula	c Fumaria	c Antora	c Aquilea	c Gith
d Chamæcisso	d Chamæfice	d Gallitrico	d Chrylogono	d Arfaro
e Fœniculo	e Frax.no	e Aparine	e Arabea	e Glasto
f Anemone	f Galanga	f Cherua	f Iuuuba	f Aristolochis
g Fano	g Afionide	g Clematide	g Cicere	g Cicta
h chamædaph-ne	h Anthemide	h Aphaca	h Arabide	h Armoracia
i Anetho	i Fungo	i Chondrilla	i Gingidion	i Cannamomo
j Fragula	j Caratia	j Gattaria	j Araco	j Glaucio
m Chamæleone	m Galbano	m Apiastro	m Cicerio	m Arnobo
n Angelica	n Halica	n Genista	n Andachoca	n Circea
o Fraxinella	o Antillide	o Apio	o Arbuto	o Aro
p Chamæmelo	p Chamædrio	p Chrysanthemo	p Gittagine	p Glycirrhizza
q Gagate	q Gallio	q Gentiana	q Gladiolo	q Hedera
r Argyro	r Antipatre	r Apocyno	r Archio	r Artemisia
s Galactide	s Chamæpytis	s Glande	s Grano	s Gnaphalea
t Armiola	t Galiopsi	t Apollinari	t Argemone	t Heditaro
u Hastula	u Halimo	u Chrysoco	u Gramine	u Gnidio
x Anguria	x Anthirrino	x Stellaria	x Curcumini	x Cirsio

f	t	u	x
a Cysto	a Cnico	a Consolida	a Crateogono
b Amygdala	b Asphodelo	b Conira	b Arundine
c Grajola	c Hemerocall	c Atriplice	c Hippocistide
d Cistro	d Cocco	d Hippomura	d Asaro
e Guaiaco	e Asplenio	e Hircino	e Hippophae
f Anagallide	f Colchico	f Auellana	f Crespino
g Helen.o	g Hemioniti	g Corianno	f Hispicio
h Clematide	h Astere	h Hirculo	g Asclepiade
i Anagyri	i Trinitate	h Hiericonta	h crocomagna
l Heditaro	l Ephemero	i Hiericonta	i Afisiro
m Clinopodio	m Hermoda	l Aurelia	l Iacea
n Helichryso	n Stylo	m Hirundine	m Grithmo
o Anchusa	n Astragalo	n Amicula	n Iberide
p Chymeno	o Hyeracio	o Holostio	o Groco
q Heliotropio	p Colocyntide	p Ordeo	p Aspalatho
r Andocaca	q Hippocapo	q Cotyledone	o Hidropipere
s Elleborine	r Altea	r Hormino	q Illice
t Helxine	s Hippoglosso	s Cithino	p Corragine
u Androsace	t Hippolapato	t Hyacintho	r Gythiso
x Cneoro	u Anactilide	u Gotoneis	q Hyoschiamo
	x Colophonia	x Hydromeli	f Asparago
			r Corruda
			f Hipecoo
			t Imperatoria
			t Costo
			u Gruiciata
			x Iuranico

a

b

c

d

e

a Cubebe
b Irione
c Cheiri
d Iride
e Cuciofera
f Acrochi
g Iaride
h Isopyro
i Culcuthā
l Malabatros
m Juncos
n Lambrusca
o Cucurbita
p Liburno
q luglande
r Curcumis
s Laete
t Malicorio
u Radice
x Malua

a Mādragora
b Cucumere
c Armeniacos
d Cunila
e Medica
f Ixia
g Cupressu
h Intybo
i Lacerta
l Curmī
m Juniperos
n Epirotico
o Myrrha
p Margarita
q Maftiche
r Citino
s Mafo
t Maiorana
u Cymbalaria
x Marrhubio.

a Cyano
b Arabe
c Lactuca
d Martagon
e Cyclamino
f Kerua
g Laudano
h Cynoglosso
i Lagopo
l Marto
m Cynocrabe
n Matricaria
o Kali
p Cynosorchi
q Lachrimo
r Cyaero
s Matrisilua
t Cypero
u Lamio
x Lamiis

a Lampfana
b Lente
c Malo
d Lentisco
e Canaria
f Cythino
g Leōtopetalo
h Lapato
i Punico
l Perfeco
m Colchicos
n Larice
o Meconio
p Medio
q Leontopalo
r Lasere
s Melle
t Lepidio
u Melanthio
x Laserpitio

a Lassulare
b Leucāthemo
c Lathiri
d Melica
e Napo
f Lauandula
g Melilotos
h Lasere
i Melimela
l Melino
m Narcaphto
n Lauro
o Consolida
p Melissophyllo
q Ledone
r Millepede
s Narciso
t Melomeli
u Lemnia
x Melangena.

f

g

h

i

l

a Leucantha
b Minio
c Nardo
a Mirasole
e Leucade
f Nasturtio
g Cimino
h Leucoio
i Natrice
l Mysli
m Naxo
n Moly
o Libisticos
p Nepeta
q Libanotide
r Vomica
s Molimago
t Lichene
u Nomicis
x Leucoijs

a Nerio
b Ligustico
c Nigella
d Molibdena
e Ligustico
f Nitro
g Nucleis
h Lilac
i Nymphaea
l Momordica
m Lilio
n Morandula
o Pinea
p Limonio
q Morsus gal-
linæ
r Oename
s Rumolaria
t Oesipo
u Linaria
x Olea

a Moscho
b Nuxmyrifiti-
ca
c Linozostri
d Metella
e Pinea
f Lino
g Myagro
h Ophioglosso
i Ochra
l Lithargyro
m Ocymastro
n Maftiche
o Ocymo
p Lithocolla
q Gnidio
r Moro
s Cnico
t Ocimoide
u Myrrha
x Linaria

a Conchite
b Nuces
c Lollio
d Iuglande
e Ricino
f Loto
g Myle
h Sefamo
i Lucciola
l Mirica
m Sicyonio
n Sinapi
o Lupino
p Styrace
q Myriophyl-
lo
r Tritico
s Terebintho
t Lychnide
u Tamarindis
x Myrobolanis

a Lithospmate
b Oloscheno
c Myrrhide
d Olusatros
e Lycio
f Olyra
g Myrtidano
h Pederota
i Lycopsis
l Paonia
m Amphacio
n Myrtillo
o Paguro
p Onagra
q Lagopo
r Palyuro
s Myrto
t Pala
u Onobrichi
x Neronide

m

n

o

p

q

a Lycurio	a Mespilo	a Opio	a Opopbalsamo	a Ostracite
b Menta	b Papauere	b Rhicino	b Pepone	b Persea
c Onosma	c Piperella	c Rheo	c Rhabarbaro	c Rusco
d Lyfimachia	d Quercu	d Panthenio	d Opuntia	d Rumice
e Malopeponne	e Radicibus	e Resina	e Periclimeno	e Ruta
f Ophioglosso	f Mezereo	f Passo	f Oreoselino	f Salinari
g Naphta	g Quinqfolio	g Rha	g Peplo	g Osiride
h Mentastro	h Papyro	h Ophioscoro	h Rosa	h Saliunca
i Elate	i Ranunculo	don	i Origano	i Othonnia
l Lanaria	l Sabina	i Ophite	l Rosmarino	l Tefticulis
m Panace	m Rhamno	l Pastinaca	m Rubia	m Piperitide
n Anemone	n Millio	m Rapunculo	n Periploca	n Oxiantha
o Napello	o Rhafano	n Orobanche	o Rubeta	o Salice
p Chironia	p Rapontico	o Rhododen-	p Ornitolago	p Teucrio
q Pancratio	q Parietaria	dro	q Salamandra	q Saluia
r Mahaleb	r Sagapeno	p Sale	r Rubo	r Oxali
s Panico	s Millefolio	q Pediculari	f Saliua	f Talictro
t Mercuriali	t Rapo	r Saltitro	t Peristereon	t Samonica
u Spatha	u Parronichia	f Pelecino	u Oriza	u Thapsia
x Meone	x Millemorbia	t Rhoe	x Rubijs	x Pipere
		u Ribe		
		x Opolo		

r

f

t

u

x

a Mixis	a Oximelle	a Phalangio	a Phillirea	a Secale
b Echio	b Saliunca	b Sapphiro	b Phænice	b Secacul
c Palma	c Scorpioide	c Phalaride	c Saxifragia	c Sicea
d Samplico	d Petasine	d Salicornia	d Thymo	d Thfaspe
e Stinco	e Sanicula	e Tragio	e Scabiosa	e Pilofella
f Persico	f Oxi	f Sarcocella	f Phu	f Echio
g Sandaraca	g Petroleo	g Scorzonera	g Sebestenis	g Securidiea
h Oxalma	h Scorpium	h Pharico	h Thimbra	h Thimelea
i Sandice	i Taxo	i Tragio	i Scammonio	i Sedo
l Persicaria	l Petroselino	l Scrophularia	l Phyllire	l Pimpinella
m Scolopendra	m Santali	m Tragopogoo	m Tragacætha	m Selagine
n Oxicedro	n Tartaro	n Phasiolo	n Scandice	n Tilia
o Stolymo	o Pettimborsa	o Trago	o Tubere	o Pinea
p Sanguinaria	p Telephio	p Sarcophago	p Serpentina	p Selenitide
q Perfoliata	q Sapa	q Tribulis	q Phylli	q Thitimalo
r Scordo	r Terebintho	r Trichomane	r Scariola	r Pinu
f Oxilapatho	f Tamarice	f Phellodris	f Tritico	f Scordio
t Scorodropo-	t Sanguisorbia	t Sardonea	t Scylla	t Selinusa
so	u Scorpione	u Trifolio	u Turbit	u Tormentilla
u Sanguine	x Scorpio	x Trissagine	x Phyteumœ	x Piperite
z Per Foliata				

a	b	c	d	e
a Pissaspalato	a Serpyollo	a Plumbo	a Siliqua	a Portulaca
b Sena	b Pityusa.	b Seseli	b Polypodio	b Sicon
c Turpeto	c Verbenaca	c Vinca puinca	c Siluro	c Sansaparilla
d Veratro	d Serpentina	d Polemonia	d Vnedone	d Poramogenton
e Theriaca	e Veronica	e Vincetoslico	e Xiphia	e Corymbis
f Pissaleos	f Pice	f Sferracavallo	f Silobo	f Sisymbrio
g Senecione	g Serracula	g Sicionio	g Vnione	g Sphondilo
h Tussilagine	h Plantagine	h Polio	h Xilon	h Potentilia
i Typha	i Verruca	i Virga aurea	i Pompolige	i Rhodiano
l Valeriana	l Serratula	l Polycnemo	l Xilobalsamo.	l Smilace
m Pistaceis	m Platano	m Virgapasto-	m Similagine	m Galanga
n Scrica	n Vesicaria	n Sideride (ris	n Xiride	n Smirnio
o Tygname	o Setamo	o Polygalā	o Sinapi	o Poterio
p Narcaphto	p Vicia	p Iriq	p Populo	p Zibeto
q Pistolochia	q Plumbagine	q Sigillo	q Vrtica	q Solano
r Peçtine	r Vifnago	r Vitice	r Sione	r Ambara
s Vmbilico	s Vitalba	s Poligonato	s Vlmo	s Maſtiche
t Seride	t Sesamoide	t Vite	t Vua	t Propoli
u Piso	u Filipendula	u Arbuto	u Porro	u Rosaceo
x Verbasco	x Picea.	x Siligine,	x Xanthro	x Solbastrella

f	g	h	i	j
a Pseudoacon	a Psarmica	a Pyrola	a Halimus	a Purpura
b Sparthio	b Spina	b Stachi	b Stæbe	b Struthio
c Gramine	c Meo	c Pinus Sylue.	c Aquifolio	c Plantagine
d Spatula	d Pulegio	d Piretro	d Acutifolio	d Styrace
e Bitumine	e Nardo ind.	e Cembro	e Mahaleb.	e Plantago
f Epseudocoī-	f Nardo Ita.	f Sabina bac.	f Stechadē	f Subere
g Naphta (to	g Spodio	g Staphis agria	g Tilea ma.	g Coniza ma.
h Spacælo	h Nardo cel.	h Phænicea	h Tilea. fem.	h Coniza mi.
i Gattaria	i Pulmonaria	i Lycia	i Cisto mas.	i Succino
l Fragis	l Nardo mon.	l Tina	l Euonimo	l Lauandula
m Lactuæ Sil.	m Phu maiori	m Staphiloden	m Galla	m Leucoio
n pseudodicta-	n Phu minori	n Lybica (dro	n Stramonio	n Erithomø
mo	o Phu paruo	o Arundo	o Viburno	o Sclarea
o Sphondilio	p Gelsomino	p Erica	p Rubo	p Hedisaro
p Thitres	q Pulsatilla	q Rhamno	2 q Aurætio	q Conizis
q Pirytes	r Iasmino	r Rhamno	3 r Sorbo syl.	r Plantagine
r Geomedæ	s Iasme	s Rhamno	4 f Sorbo for.	aqua.
f Psillio	t Cneoro	t Stellata	t Stratioce	f Hedisare
t Spinacia	u Pyro	u Erica bac.	u Gallis	t Sclareis
u luncio odora	x Pinu	p, x Erica	x Rübis	u Leucoijs
x Spinacijs (to				x Meo.

m	n	o	p	q
a Prunis	a Bachala	a Didar	a Sisibriū, her.	a Iohen
b Soldanella	b Camum	b Alberas	b Sysibrio, fyl.	b Vetri
c Nenufar	c Remenia	c Fuster	c Sysibri, oq.	c Merel
d Nilofar	d Candes	d Garicum	d Crithmi	d Iecum
e Solidagine	e Dadi	e Aniso	e Cinh.	e Leum
f Drudebe	f Baladar	f Halben	f Cirrh.	f Bengi
g Sonco	g Camech	g Hachille	g Cruh.	g Harbe
h Pseudacoro	h Kali	h Asphodegi	h Xilon	h Kathor
i Taraxacon	i Lenibrassica	i Batheca	i Butiro	i Lisen
l Caudarel	l Brassica cri.	l Keiri	l Frumento	l Dumdebe
m Sorbo	m Brassica rapi,	m Kanabel	ind.	m Gaur
n Artinon	n Brassi.maria,	n Ostaraticon	m Frumen.Sar.	n Ha'ach
o Pseudoapio	o Beta alba,	o Kitran	n Gossipium	o Lisbon
p Cardes	p Ber. rub.	p Kambra	o Sibro	p Machaleo
q Sorgo	q Ber. nig.	q Kadi	p Mustela	q Kostos
r Carnia	r Culiel	r Botom	q Bufone	r Mentire
s Cataf	s Bresil	s Leben	r Siluro	s Kerua
t Pseudobunio	t Coton	t Hadacocha	s Gobbio	t Mezereon
u Cherbas	u Delonigi	u Ter	t Smaride	u Nabach
x Sparganio,	x Bad.	x Tebis	u Tellina	x Kaudo.

r	f	t	u	x
a Sulphure	a Sicomoro	a Cataf	a Hafrael	a Orsfach
b Thunno	b Abano	b Albasaki	b Nadid	b Dimag
c Millepede	c Mogao	c Labora	c Iezar	c Iezar
d Pulmonaria	d Vigil	d Hael	d Hagual	d Haur
e Lichene	e Olba	e Rarin	e El	e Thel
f Galerita	f Pustech	f Saro	f Elisfaco	f Dis
g Elephante	g Pane	g Abel	g Suferi	g Sincal
h Acranea	h Molochita	h Schea	h Fu.	h Vsnen
i Lacerta	i Sabet	i Zacchar	i Zabanged	i Molocal
l Symphiro	l Norph	l Sere	l Vaeg	l Bezaar
m Sepe	m Mia	m Taufel	m Xamem.	m Lobin
n Stinco	n Sabon	n Zacor	n Raxos	n Hohas
o Crocodilo	o Muri	o Vishea	o Sult	o Tuffa
p Sciur	p Sclien	p Falfel	p Zaror	p Luben
q Testiculo	q Rasas	q Bumbel	q Sus	q Mugali
r Test.	r Serax	r Secacul	r Turbith	r Ricagen
s Test.	s Sim	s Zaibar	s Machi	s Rasfre
t Test.	t Sumach	t Reg	t Verzenius	t Hatar
u Test.	u Sicomoris	u Zire	u Cinbauge	u Dehu
x Test.	x Molochitis	x Chimolsa	x Zibib	x Mermex

LIBER QVINTVS.

187

a

a Laudomia
b Angelica
c Diana
d Eluira
e Camilla
f Barbara
g Cintia
h Dianora
i Febronia
l Clarice
m Iustina
n Iulia
o Helianora
p Dido
q Flosdelisi
r Catherina
s Herminia
t Isabella
u Dorinna
x Iacea

b

a Brigida
b Cornelia
c Domitilla
d Artimisia
e Dorothea
f Judith
g Fenicia
h Beatrix
i Galatea
l Glicerium
m Helena
n Anna
o Cecilia
p Delia
q Feliciana
r Cotinna
s Hera
t Agnesa
u Ifigenia
x Iaccea

c

a Camilla
b Felix
c Agrippina
d Elisabetha
e Balbina
f Constantia
g Ioanna
h Doralix
i Ersilia
l Hecuba
m Mariana
n Flavia
o Hortensia
p Bartomina
q Bartolemea
r Laura
s Medea
t Aurelia
u Aurilla
x Medina

d

a Daphne
b Faustina
c Agata
d Filenia
e Cassandra
f Apollonia
g Dianira
h Albia
i Hippodamia
l Berfabea
m Lauinia
n Moftedia
o Nicostrata
p Briseide
q Niobe
r Cleopatra
s Aluina
t Olimpia
u Hortensia
x Latona

e

a Flos despina
b Octavia
c Prudentia
d Scolastica
e Lacena
f Sylvia
g Onfale
h Phylli
i Pulixena
l Stella
m Leucippe
n Zenobia
o Pellegrina
p Hormina
q Veronica
r Melitea
s Vrmia
t Placida
u Melanto
x Melania

f

a Dirce
b Clara
c Marfisa
d Martia
e Pelagia
f Lucrina
g Marta
h Saffo
i Pomponia
l Sibilla
m Cælestina
n Semirami
o Sulpitia
p Vrsula
q Deiopea
r Tullia
s Chrysanta
t Virginia
u Tulliola
x Magdalena

g

a Driope
b Martia
c Pompilia
d Antonia
e Theodora
f Damofila
g Berenix
h Margarita
i Calfurnia
l Prasseda
m Telesia
n Dictinna
o Pantafilea
p Tisbe
q Calisto
r Sophonisba
s Medusa
t Victoria
u Serena
x Venus

h

a Cine
b Penelope
c Romulida
d Clina
e Candida
f Mirtha
g Falconia
h Doride
i Licoris
l Corifica
m Cydenia
n Clementia
o Sylvia
p Christina
q Minerua
r Filicula
s Minutia
t Dante
u Viola
x Ariola

i

a Lucretia
b Lantia
c Eufragia
d Calidonia
e Geltruda
f Lucia
g Cleofa
h Dictinna
i Luna
l Hiene
m Stilla
n Agapa
o Theodosia
p Isidora
q Maura
r Opportuna
s Robena
t Siringa
u Amalia
x Marcella

j

a Zontiri
b Sabba
c Sirisia
d Sabina
e Penia
f Egle
g Filomela
h Antigone
i Melpermone
l Acezia
m Pallas
n Semeles
o Nardina
p Sarda
q Narda
r Murtia
s Proserpina
t Aniceta
u Mergellina
x Andagasia

Aa 2

Lucilla

m

n

o

p

q

a Lucilla	a Minta	a Canusia	a Berardina	a Leonetta
b Albina	b Elisabeta	b Anna	b Santolina	b Euftachia
c Andromache	c Sofronia	c Hieronyma	c Bertina	c Laurentia
d Rosmunda	d Celia	d Altea	d Bertulina	d Sancia
e Ioanna	e Lesbia	e Rosana	e Aretusa	e Hippolita
f Eufrofina	f Pontia	f Cunilda	f Sofronisca	f Eufemia
g Rhodope	g Potentiana	g Altilia	g Francisca	g Magnes
h Arianna	h Potentilla	h Iocastra	h Chrisostoma	h Omphale
i Laodicea	i Licenia	i Melcerta	i Ostania	i Liulia
l Lais	l Claudia	l Alcmena	l Albinia	l Panthea
m Flora	m Atalanta	m Canace	m Troiana	m Rhodope
n Leontium	n Leonina	n Iuturna	n Aloysia	n Spurina
o Aquilina	o Licenia	o Amata	o Francischina	o Theti
p Eutropia	p Leonica	p Prognes	p Fracischella	p Eulalia
q Aspasia	q Amalatunta	q Andromeda	q Annuccia	q Suanilda
r Corinna	r Genouessa	r Deuteria	r Marianna	r Violantes
f Lycisca	f Oppia	f Alteria	f Sabetta	f Violantilla
t Manilia	t Sarissa	t Medullina	t Isabetta	t Egina
u Rosmunda	u Alcesia	u Giufanna	u Bertuccia	u Eufemia
x Laodamia	x Menippa	x Parisina	x Lifetta	x Eustochia

r

s

t

u

x

a Euricome	a Serafia	a EGINA	a Eufrosina	a Eurilia
b Luciana	b Elesia	b Agarista	b Genoesa	b Anatolia
c Felinia	c Serafina	c Briseida	c Mariana	c Ruffina
d Gratia	d Menodora	d Clitennestra	d Endixa	d Eufemias
e Euridix	e Minodora	e Bersabea	e Anastasia	e Rainalda
f Semeles	f Nicola	f Calisto	f Blefilla	f Egeria
g Metia	g Nicolla	g Celeno	g Euterpe	g Paula
h Arachnes	h Europa	h Calipso	h Eusebia	h Paulina
i Capronia	i Marietta	i Calippe	i Melana	i Eugenia
l Aurelia	l Mespila	l Elettia	l Silena	l Macrina
m Macedonia	m Lucia	m Cantilla	m Fausta	m Leodicea
n Euphemia	n Pelagia	n Deiopeia	n Meleria	n Marina
o Cinara	o Eulalia	o Deiphila	o Marciana	o Afra
p Creusa	p Cleria	p Euridice	p Melissa	p Susanna
q Tarpeia	q Caia	q Eudota	q Egli	q Atanasia
r Bendicea	r Amarilli	r Glicera	r Melitea	r Euagria
f Polycrates	f Antiopa	f Ermione	f Juliania	f Natalia
t Pheon	t Argia	t Hippodamia	t Licaste	t Liliofa
u Septimia	u Argilla	u Hipisophile	u Leda	u Partiola
x Nouia	x Mergina	x Lauinia	x Lesbia	x Fulgentia

a	b	c	d	e
a Carrafa	a Baglioneta	a Columna	a Bruna	a Capicia
b Iesoalda	b Apicella	b Caietana	b Gābacorta	b Jacobina
c Brancia	c Caritea	c Beringuria	c Rinera	c Nigra
d Berlingeria	d Grimalda	d Giacinta	d Aria	d Rufia
e Caieta	e Iacinta	e Noiella	e Mele	e Regina
f Aprana	f Larina	f Acciaiola	f Nicastro	f Arimini
g Iandonia	g Mastrouidex	g Pellegrina	g Rouerfa	g Saracina
h Loffredo	h Lagni	h Caietana	h Cimina	h Gattula
i Silingeria	i Pignatella	i Piscicella	i Protonobilissima	i Marulla
l Mariconna	l Pappacoda	l Mascabruna	l Grifona	l Sylvestris
m Serraglia	m Lopes	m Criuella	m Ricarda	m Beltrana
n Gargana	n De Luna	n Rubea	n Tuttauilla	n Sadoleta
o Puderica	o Bónaueturia	o Mercurialis	o Miróballo	o Macchianella
p Aierba	p Crescentia	p Rota	p Tomacella	p Cauaniglia
q Gaieta	q Pinella	q Pedemontia	q Nigrone	q Paleologa
r Manutia	r Nizzolia	r Sarrana	r Marramaldi	r Tufa
f Palauicina	f Rabicana	f Pignona	f Merula	f Galluccia
t Iemmonia	t Mañcina	t Suardina	t Stirax	t Seuerina
u Paduana	u Lena	u Salara	u Tianea	u Pagana
x Natalis	x Rangona	x Macedenia	x Molengiana	x Serra

f	g	h	i
a Córduba	a Cambia	a Carmignana	a Cantelmi
b Altomari	b Asprella	b Carlona	b Iudix
c Galecia	c Adorni	c Saxonia	c Sauariana
d Turbula	d Tigrina	d Confalona	d Sellarola
e Arnulfa	e Sañcia	e Spatafora	e Argentina
f Gisleria	f Spinola	f Carlonia	f Bozzuta
g Caputa	g Mazza	g Struzza	g Controueria
h Merula	h Vipera	h Valois	h Guinriaccia
i Petia	i Conclubetta	i Tornella	i Sindica
l Remira	l Zanchi	l Brucciola	l piscis
m Strambona	m Rusticella	m Cornita	m Spiritus
n Russa	n Sangria	n Sanfeuerina	n Graffigna
o Valla	o Palearia	o Zenodochia	o Condestabili
p Cortesia	p Spihella	p Mainarda	p Zurla
q Volera	q Corallia	q Montana	q Auitabilis
r Vulcana	r Maietta	r Paftora	r Siscar
f Anneccchina	f Venata	f Stendarda	f petrea
t Vespasiana	t Altamura	t Baialarda	t Capo cefala
u Toraldea	u Rusca	u Bentiuolzia	u Ferrara
x Sconnita	x Gonsaga	x Torella	x Guerra

m	n	o	p	q
a Iordana	a Salona	a Mastina	a Zabarella	a Eresia
b Accōciaioca	b Grassa	b Fauentina	b Lodegaria	b Aurelia
c Dura	c Lomellina	c Bouinna	c Bonetta	c Mercurialis
d Burghetta	d Borgia	d Gaudia	d Celia	d Abstentia
e Air	e Spinola	e Duarena	e Gaudina	e Franchina
f Brancatia	f Catania	f Corda	f Accōciamu-	f Nestorea
g Quattromano	g Auria	g De cordua	ro	g Cincigena
h Maura	h Caldora	h Cedra	g Suria	h Rhetica
i Capilupa	i Piccamilia	i Donnursa	h Guicciardia	i Aioffa
I Alboina	l Anastasia	l Candida	i Curiona	l Rotaria
m Cupeta	m Durazza	m Ciuitella	l Monia	m Sabina
n Marzulla	n Elisia	n Martina	m Galassa	n Elisa
o Tomitana	o Maiorana	o Abenantia	n Donnula	o Sagarella
p Mansella	p Iasfa	p Sortina	o Brusca	p Petra
q Dentix	q Transi	q Vibella	p Palomba	q Penna
r Tiepoli	r Corruda	r Rondeletia	q Gelasia	r Aurifex
f Contarena	f Vlmeria	f Paccia	r Rubertina	f Fasella
t Sorantia	t Sconneria	t Saluiana	f Rodulfa	t Columba
u Canalis	u Louicia	u Mendocia	t Celestina	u Rotula
x Zanni	x Abenabula	x Tridotia	u Diana	x Dieta
			x Petronilla	

l	r	f	t	u	x
a Figliomarina	a Frangipanis	a Flingeria	a Floria	a Ebena	
b Santora	b Egidia	b Anfora	b Decanora	b Grineia	
c Austria	c Anisia	c Melisarda	c Antinoia	c Flaccia	
d Cardona	d Sertona	d Oliueria	d Campana	d Brancaleo	
e Floria	e Turnera	e Buccauana	e Cannetia	e Bona	
f Eburnea	f Arcamona	f Bassana	f Draco	f Ericeria	
g Falca	g Merauilia	g Pacifica	g Ferraria	g Falangula	
h Xilandra	h Aricilla	h Petrea	h Costa	h Castellana	
i Caballa	i Frégosia	i Fundi	i Blanditia	i Crispina	
l Bodina	l Othera	l Frigula	l Pulicaria	l Crumera	
m Vitoria	m Estensis	m Tremellia	m Purpura	m Farina	
n Molinea	n Sances	n Galatea	n Sapida	n Galla	
o Gattula	o Carnara	o Tranquilla	o Bonifacia	o Cosutia	
p Liuia	p Cameraria	p Ferreia	p Splandiana	p Fortebraccia	
q Bellingeria	q Merliana	q Prima	q Caramanina	q Carnetia	
r Bufala	r Agricola	r Taranda	r Iodica	r Manilia	
s Stipula	s Vrsina	s Tertia	s Acontia	s Patina	
t Scrota	t Balesterie	t Quarta	t Broccarda	t Pappa	
u Tusca	u Vergeria	u Quinta	u Dracontina	u Reinalda	
x Toscanella	x Tasiona	x Sexta	x Feliciana	x Boccalpina- la	
				Cala-	

a

b

c

d

e

a Calabra	a Samnitis	a Cilix	a Campana	a Britannia
b Arianensis	b Capuana	b Acropolita	b Contentina	b Cypria
c Surrentina	c Venusina	c Austriaca	c Valentina	c Passauensis
d Forliuiensis	d Thebana	d Angauensis	d Basilensis	d Bargensis
e Mediolanensis	e Boema	e Trax	e Aquitana	e castellionensis
f Balearis	f Theutonica	f Tartara	f Lugdunensis	f Egyptia
g Beneuetana	g Papiensis	g Bauara	g Constantino	g Turca
h Subaudiana	h Bononiensis	h Castellana	politana	h Aragonensis
i Veneta	i Macedonica	i Senensis	h Bergoma	i Hierosolimata
l Florentina	l Valasca	l Neapolitana	i Senensis	l Pisauensis
m Scota	m Caroloftadia	m Cremonensis	l Colossensis	m Augensis
n Pedemotana	n Lusitana	n Franca	m Nuarra	n Flandria
o Bandeburgensis	o Nazarea	o Viterbiensis	n Frisia	o Marpurgensis
p Mantuana	p Marsa	p Brandeburgensis	o Troiana	p Angliana
q Vratislaudē-	q Slesia	q Normanna	p Condensis	q Polona
r Linconiensis	f Barchinonē-	r Pomerana	q Budissina	r Antuerpiensis
s Mantuana	t Parmensis	f Bernensis	r Noribergensis	s Ianuenis
t Sulmonensis	u Argentinensis	t Claraullensis	f Burgenis	t Frigia
u Aretina	x Hetrusca	u Numida	t Heftia	u Murcica
x Megarita	x Mirandensis	x Tugurina	u Tauriensis	x Tarentis

f

g

h

i

l

a Cantabrica	a Barbara	a Pamphilica	a Dalmata	a Græca
b Anglica	b Germana	b Notibergensis	b Appula	b Tiburtina
c Brabantina	c Palestina	c Africana	c Brutia	c Gerula
d Gaetana	d Persiana	d Abrigenis	d Riminenis	d Coracensis
e Pisana	e Cyreneea	e Caldea	e Armena	e Cannusia
f Portugallensis	f Perfa	f Leuiatan	f Tarentina	f Cumifitana
g Piccarda	g Tridentina	g Saxona	g Corsa	g Arabs
h Ianuenis	h Asiatica	h Emsena	h Bithiuia	h Toletana
i Stabientis	i Sarmatica	i Sclauona	i Taurina	i Carnesia
l Hispana	l Roterodama	l Babilonica	l Gallogræca	l Damascena
m Equeensis	m Saracenica	m Corcirensis	m Rhodia	m Vdinensis
n Croaca	n Colonensis	n Anchonitaa	n Augustana	n Ruacesia
o Ciuitella	o Bessiana	o Sarda	o Selusia	o Celitana
p Läbergiensis	p Veroneensis	p Sicula	p Verceilensis	p Sollicitana
q Paflagona	q Adriatica	q Messanensis	q Pompeiana	q Catanensis
r Galatu	r Tirrena	r Panhormita	r Romana	r Segestana
s Natola	s Cisalpinensis	s Picena	s Triuifani	s Numantina
t Padouana	t Longobarda	t Rhegma	t Pontiana	t Syracusa
u Patauina	u Anazarba	u Ligura	u Procytana	u Canulina
x Vicentina	x Italica	x Romaniola	x Partenopea	x Caunensis

m

n

o

p

q

a Itala	a Gellica	a Gordea	a Hellespōtica	a Salassa
b Iudæa	b Iapix	b Giabensis	b Poena	b Lepontina
c Mamertina	c Daunia	c Arpana	c Senensis	c Vagiena
d Leontia	d Sipontina	d Deculaṇa	d Sienensis	d Caturigis
e Antiochenis	e Frentana	e Alemia	e Surrentina	e Montana
f Megarenis	f Alexandria	f Syra	f Neapolitana	f Tripolina
g Inda	g Lucani	g Carmensis	g Veronenses	g Mennoreta
h Catheuenisa	h Arpinas	h Gambentis	h Megnenis	h Ibernia
i Tauronensis	i Venusina	i Ferentana	i Graia	i Caturiga
l Cefalonensis	l Dardana	l Genutina	l Notica	l Icaria
m Syra	m Luciferina	m Lirina	m Allobroga	m Trixiana
n Drepanensis	n Lusitana	n Rubinata	n Retha	n Edenata
o Gambrita	o Lybica	o Argentina	o Vindelica	o Albonensis
p Valicensis	p Hirpina	p Bitunnina	p Cumana	p Cardiate
q Hudinensis	q Latina	q Rabanensis	q Lepontia	q Ceraunea
r Autonia	r Campsana	r Sturnina	r Hiperborea	r Arecomans
s Pyrotica	s Cardina	s Frentana	s Veragra	s Parthenia (ra)
t De soleto	t Bebiana	t Ethola	t Sedina	t Epidaurica
u Brindusina	u Nescelluna	u Salentina	u Sularia	u Colchita
x Dyrraca	x Belbiana	x Peligna	x Heluetia	x Taulantia

r

f

t

u

x

a Corcirensis	a Vestina	a Hebræa	a Velini	a Europea
b Salmonensis	b Angulana	b Arnana	b Dimaca	b Alfaterna
c An̄cantina	c Prianensis	c Fulignas	c Apolloniata	c Acroceraūa
d Albensis	d Causinatis	d Cisurontana	d Carintia	d Euboica
e Cliternia	e Auximania	e Foroflaminiæ	e Belga	e Threspota
f Cātelana	f Serengrania	f Conēbriensis	f Ceruenta	f Epyra
g Ansiderata	g Migulana	g Foro bremensis	g Cretenis	g Cassiopea
h Poſemina	h Cusnenis	h Foro ſepronensis	h Gnoſia	h Moloffa
i Peolentis	i Falaciens	i Menonienſis	i Capuanæ	i Dodonea
l Nemertine	l Pausolana	l Norica	l Theſſala	l Mæſia
m Sabinta (ſis)	m Puſeolana	m Pomis	m Acarnana	m Meda
n Amiternina	n Pleninensis	n Dardana	n Achea	n Bunhiota
o Virenſis	o Ricjenis	o Nibulla	o Messenia	o Heraclia
p Fidenata	p Hiacensis	p Nimacha	p Messenensis	p Nasamina
q Maitana	q Liburtina	q Mesa	q Lacona	q Mirobrigena
r Nearina	r Palmenis	r Thrax	r Argolica	r Sysa (ſis)
f Cōcina	f Vmbra	f Scytha	f Boetica	f Mesulana
t Nebulana	t Senogallica	t Surentina	t Attica	t Ethiops
u Triburta	u Tusca	u Melitea	u Magnesia	u Montesana
x Sōuta	x Amerita	x Verciensis	x Nēotica	x Ethiopis

LIBER QVINTVS.

193

a	b	c	d	e
a 2	a 23	a 43	a 63	a 83
b 3	b 24	b 44	b 64	b 84
c 4	c 25	c 45	c 65	c 85
d 5	d 26	d 46	d 66	d 86
e 6	e 27	e 47	e 67	e 87
f 7	f 28	f 48	f 68	f 88
g 8	g 29	g 49	g 69	g 89
h 9	h 30	h 50	h 70	h 90
i 10	i 31	i 51	i 71	i 91
l 11	l 32	l 52	l 72	l 92
m 12	m 33	m 53	m 73	m 93
n 13	n 34	n 54	n 74	n 94
o 14	o 35	o 55	o 75	o 95
p 15	p 36	p 56	p 76	p 96
q 16	q 37	q 57	q 77	q 97
r 17	r 38	r 58	r 78	r 98
f 18	f 39	f 59	s 79	f 99
t 19	t 40	t 60	t 80	t 100
u 20	u 41	u 61	u 81	u 101
x 21	x 42	x 62	x 82	x 102

f	g	h	i	j
a 103	a 123	a 143	a 163	a 183
b 104	b 124	b 144	b 164	b 184
c 105	c 125	c 145	c 165	c 185
d 106	d 126	d 146	d 166	d 186
e 107	e 127	e 147	e 167	e 187
f 108	f 128	f 148	f 168	f 188
g 109	g 129	g 149	g 169	g 189
h 110	h 130	h 150	h 170	h 190
i 111	i 131	i 151	i 171	i 191
l 112	l 132	l 152	l 172	l 192
m 113	m 133	m 153	m 173	m 193
n 114	n 134	n 154	n 174	n 194
o 115	o 135	o 155	o 175	o 195
p 116	p 136	p 156	p 176	p 196
q 117	q 137	q 157	q 177	q 197
r 118	r 138	r 158	r 178	r 198
f 119	f 139	f 159	f 179	s 199
t 120	t 140	t 160	t 180	t 200
u 121	u 141	u 161	u 181	u 201
x 122	x 142	x 162	x 182	x 222

DE FVRT. LIT. NOTIS.

m	n	o	p	q
a 203	a 223	a 243	a 263	a 283
b 204	b 224	b 244	b 264	b 284
c 205	c 225	c 245	c 265	c 285
d 206	d 226	d 246	d 266	d 286
e 207	e 227	e 247	e 267	e 287
f 208	f 228	f 248	f 268	f 288
g 209	g 229	g 249	g 269	g 289
h 210	h 230	h 250	h 270	h 290
i 211	i 231	i 251	i 271	i 291
l 212	l 232	l 252	l 272	l 292
m 213	m 233	m 253	m 273	m 293
n 214	n 234	n 254	n 274	n 294
o 215	o 235	o 255	o 275	o 295
p 216	p 236	p 256	p 276	p 296
q 217	q 237	q 257	q 277	q 297
r 218	r 238	r 258	r 278	r 298
f 219	f 239	f 259	f 279	s 299
t 220	t 240	t 260	t 280	t 300
u 221	u 241	u 261	u 281	u 301
x 222	x 242	x 262	x 282	x 302

?	f	t	u	x
a 303	a 323	a 343	a 363	a 383
b 304	b 324	b 344	b 364	b 384
c 305	c 325	c 345	c 365	c 385
d 306	d 326	d 346	d 366	d 386
e 307	e 327	e 347	e 367	e 387
f 308	f 328	f 348	f 368	f 388
g 309	g 329	g 349	g 369	g 389
h 310	h 330	h 350	h 370	h 390
i 311	i 331	i 351	i 371	i 391
l 312	l 332	l 352	l 372	l 392
m 313	m 333	m 353	m 373	m 393
n 314	n 334	n 354	n 374	n 394
o 315	o 335	o 355	o 375	o 395
p 316	p 336	p 356	p 376	p 396
q 317	q 337	q 357	q 377	q 397
r 318	r 338	r 358	r 378	r 398
f 319	f 339	f 359	s 379	f 399
t 320	t 340	t 360	t 380	t 400
u 321	u 341	u 361	u 381	u 401
x 322	x 342	x 362	x 382	x 402

LIBER QVINTVS.

287

a

b

c

d

e

a Diffenteria
b Cocco
c Albugine
d Elephantia
e Cancro
f Gangillo
g Hiduo
h Ictero
i Bubonceli
j Genturfa
m Hydrocæ-
phalea
n Ileo
o Taro
p Hydrope
q Ecstasi
r Glaucomate
s Amphopia
t Brancha
u Impetigine
x Carbunculo

a Carcinomate
b Alopetia
c Dypinea
d Gomorrhæa
e Hydraulo
f Eptalo
g Herculaao
h Batraco
i Cephalea
l Gangraena
m Lithiasi
n Aphte
o Nausea
p Hecterocra-
nia
q Narce
r Cachexia
s Epiphora
t Lyenteria
u Azena
x Cödylomate

a Condapso
b Hypisphaſ-
ma
c Lippitudine
d Angina
e Etalgia
f Hyptasmo
g Pernione
h Disrota
i Petigine
l Rechiujo
m Logophtal-
mia
n Anchusma
o Ramice
p Syriasi
r Epynecti
s Harpe
t Regio
u Phrenetide
x Comitiali

a Leucomate
b Coriago
c Lycantropa
d Amphimeri-
e Phthiriasi(na
f Stranguria
g Diacontio
h Sacro
i Ectropia
l Sclerophtal-
mia
m Letargo
n Anotexia
o Pituita
p Therioma
q Coriza
r Bulimo
s Torminibus
t Sotropho
u Pleuritide
x Emphismate

a

f

g

h

i

a

a chyragra
b Diabete
c Emerocaele
d Intertigine
e Puſtula
f Argema
g Pterigio
h chemofis
i Synchisi
I Ignisacro
m Tympyfi
n Paralinanche
o Quotidiana
p Apoplexia(lī
q Eupneumate
r Spafimo
s Hemiplagia
t Lencombe
u Albugine
x Lepra

a Lychene
b creche
c Ptilosi
d Emphytima
e Sintaxia
f Diabiosi
g Psirophthal-
mia
h Aurigine
i Distochæſi
l Phtisi
m chalaxia
n Iliaca
o Scotoma
p Grauedine
q Polypo
r cathocle
s Grandine
t cionida
u Hordeolo
x Reumate

a Erote
b Paralis
c Arquato
d Sphacaelo
e Parifthmia
f cophosi
g Satyriasi
h Parotide
i condilomate
l Ephialte
m catalepsi
n Pneumonia
o Strauta
p caduco
q cione
r Herculeo
s Vrminibus
t Tormine
u Elephantiasi
x Phrenesi

a Febri
b Verrucis
c Alpho
d Apoftemate
e Plymosi
f catharro
g calcu'o
h Scirro
i Fauo
l Anthritide
m Inguine
n Anthrace
o Sicci
p carbone
q Psora
r Hemicranica
s Tuberculis
t Acrocōdoñe
u Rhagania
x cardiaco

a Tonsis
b caeliaco
c Elephantiasi
d Apophthosi
e Logophtal-
mia
f Sympifi
g Paralifi
h Ephemerina
i Tertiana
l Quartana
m Furunculo
n Hydero
o Hydropis
p Arquato
q porrigine
r Amamesi
s porrigine
t Circoccele
u Psora
x Pirocelis

Bb

m	n	o	p	q
a Tympanite	a Prolapsi	a Abortu	a Exitu	a Retentione
b Vomica	b Diuersione	b Menstruis	b Eminentij	b Nocumentis
c Herculano	c Ventositate	c Sephico	c Declinatione	c Superfluitate
d Clauditate	d Apostemate	Lactis.	d Apostemate	d Cursu
e Cæcitatem	e Diuritica		e Scyrrho	e Fluxu
f Balbutie	f Ulceribus	e Aggregatiōe	f Præfocatione	f Corruptiōe
g Furia	g Humiditate	f Aggestione	g Bothor	Partus.
h Stultitia	h Vulneribus	g Retentione	h Moro	g Difficultate
i Hebetudine	i Doloribus	h Contentione	i Clauo	h Fastidio
l Stupiditate	l Putrefactiōe	i Putrefactiōe	l Hemorrhoi-	Mammillarum.
m Stupore	m Corrosione	l Congelatiōe	dibus	i Contusione
n Delirio	n Ragadia	m Corruptione	m Nympha	l Apostemate
o Anciloglosso	o Pinctu	n Coagulo	n Fluxu	m Dolore
p Trago	p Fistula	o Serofitate	o Virga	n Duritie
q Tubere	q Debilitare	p Duritie	p Oppilatione	o Glandulis
r Gibbo	r Mundifica-	q Acetofitate	q Inflatione	p Mydis
s Monogram-	tionē	r Putore	r Siccitate	q Ulceribus
t Myopia (mo	f Claifura	f Infipiditate	f Purgatione	r Corrosionib
u Noctylophia	t Phymo	t Fluiditate	t Extenuatiōe	f Abtentione
x Orbitate	u Coarctatiōe	u Renitentia	u Aegritudine	t Carnositate
	x Cōdonatiōe	x Fetore.	x Morbis	u Mollificatiōe
				x Cancro.

r	s	t	u	x
a Raucedine	a Veterno	a Rheumate	a Tenasmo	a Bramocele
b Spafimo	b Obliuione	b Myrmetijs	b Vomitu	b Pterigio
c Schirantia	c Mentigine	c Pruritu	c Vigilia	c Myrmecijs
d Scotomia	d Anorexia	d Cossis	d Vensigine	d Atrophia
e Anchilope	e Morbogallū-	e Stupore	e Hydrocepha	e Hebetudine
f Emphisena	co	f Aphthis	f Ectopio (lo	f Epiphora
g Ecropio	f Impetigine	g Syriaſi	g Sincopi	g Oedemate
h Apſichra	g Infania	h Lassitudine	h Chalazio	h Siti
i Lypotomia	h Phlegmate	i Liuoribus	i Tussi	i Achore
l Pytirias	i Pleurisi	i Glandibus	i Verucis	i Chironia
m Porragine	i Gonagra	m Carbunculis	m Tonsillis	m Telephia
n Ulcusculis	m Rediuia	n Morbillis	n Ruta	n Lumbricis
o Iliaca	n Hernijs	o Sphacelo	o Abscessu	o Stranguria
p Icteritia	o Subſillio	p Herpete	p Ancurismate	p Ecigratio
q Lepra	p Mariscis (no	q Epinicride	q Bronchele	q Pediculis
r Elephantide	q Hemoprofto	r Strunis	r Ganglio	r Phthiriasi
s Hernia	r Epifthono	s Pauo	s Phyamo	s Comogro
t Epatica	s Vertigine	t Tabe	t Sinoca	t Pestilentia
u Verrucis	t Grauedine	u Comate	u Thymis	u Anthemate
x Myrmecijs	u Surditate	x Carbone	x Hydrocele	x Antémorib
	x Glandulis			

Vermi.

LIBER QVINTVS.

289

a

b

c

d

e

a Vermibus	a Hebetudine	a Contusione	a Hectica	a Herpete
b Ascaridibus	b Angina	b Parotidibus	b Contagio	b Epinicride
c Veterno	c Albugine	c Polypo	c Pestilentia	c Strumis
d Catano	d Crueti sputo	d Pustulis	d Morbillis	d Panis
e Colica	e Balbutie	e Scabritie	e Carbunculus	e Syncope
f Hemicrania	f Asthma	f Hemogia	f Farunculus	f Vigore
g Apoplexia	g Empiteuma-	g Distillatione	g Herpete	g Ophiasis
h Epilepsia	h Cardiaca (te)	h Diarrhea	h Caluites	h Sudoribus
i Comitiali	i Deliquio	i Lienteria	i Sphacelis	i Vua
l Phrenesi	l Vomitione	l Tineis	l Eftropius	l Abscessu
m conuulsione	m Nausea	m Iliaca	m Anabrochis	m Ancurismate
n Tremore	n Singultu	n Codilomate	n Syncope(mo)	n Bronchiale
o Stupore	o Siti	o Tenasco	o Idatide	o Ganglio
p Tuberculis	p Caligine	p Oculis	p Chalazio	p Phymo
q Vngulis	q Coriza	q Calculo	q Verrucis	q Sinoca
r Procidetibus	r Iecore	r Tymis	r Encharitide	r Thymis
s Aegilope	s Charchinia	s Arenula	s Eptolidibus	s Chaterismo
t Lippitudine	t Hydrope	t Oftructione	t Staphiloma-	t Hydrocele
u Suffusione	u Hydropisia	u Liuoribus	u parulibus (te)	u Tophaceo
x Caligine	x Diffenteria	x Mariscis	x Tonillis	x Varuosis.

f

g

h

i

l

a Psora	a Verrucis	a Contusione	a Carcinomate	a Tenasco
b Alphis	b Acrocordo- nis	b Vngula	b Adiaptoto	b Vomitu
c Elephantiasi	c Myrmecijs	c Ecchemima-	c Lumbricis	c Vigilia
d Iliaca	d Grandine	d Ruptis (te)	d Vermibus	d Verungine
e Isteritia	e Aphtis	e Auulsis	e Dracunculus	e Hydrocephala
f Lepra	f Intertigine	f Strumis	f Hydrophobia	f Purulētis (lo)
g Elephantide	g Syriasi	g Paneritio	g Scabie	g Raucedinē
h Epatica	h Lassitudine	h Chemosi	h Surditate	h Fluxu
i Hernia	i Liuoribus	i Hyposphagno	i Dethieme	i Congēlatiōe
l Cercosis	l Repletionib⁹	l Apsichia	l Carcinode	i Cetica
m Cerione	m Glandibus	m Linothomia	m Echotonria	m Titillatione
n Chalazo	n Spasimo	n Areis	n Telepnia	n Fraeturis
o Trachima	o Schirantia	o Phthiriasi	o Chyronia	o Diarrhea
p Nylosi	p Scotomia	p Hulcusculis	p Aencylisi	p Essere
q Ephialte	q Anthilope	q Porrigine	q Lambricis	q Empyimate
r Präfocatiōe	r Emphisenia	r Ptydraciis	r Stranguria	r Afiomeno
s Lycaone	s Psorophtal- mia	s Achore	s Ascaridibus	s Formica
t Hemiplagia	t Sclerophtal- mia (mia)	t Siti	t Hydarade	t Glandulosis
u Diftentia	u Xirophthal- mia	u Ambustis	u Ascypopiro	u Präfocatiōe
x Raucedine	x Eutropo	x Contusioni- bus	x Epulodibus	x Glandulis

Absten-

m	n	o	p	q
a Obstentioē	a Sarcocelis	a Sinubus	a Caluitio	a Orthopneea
b Pollutionib⁹	b Taxacionib⁹	b Fistulis	b Hemicrania	b Peripneumo-
c Polismis	c Veneno	c Phrenesi	c Lethargo	nia
d Profluuo	d Veneficio	d Fauis.	d Catocho	c Purulentis
e Viceribus	e Toxicō	e Dysenteria'	e Inuibone	d Tabe
f Caneto	f Gonhorrea	f Gonagra	f Comare	e Liene
g Tumoribus	g Articulari	g Fistula	g Lycaone	f Epatica
h Pruritu	h Febre	h Podagra	h Eroto	g Melancholia
i Malacia	i Hemitriteo	i Chyragra	i Amore	h Mania
l Erosionibus	l Peste	l Hydropisi	l Tetano	i Pituita
m Coxendicis	m Bubone	m Sinibus	m Raucedine	l Plegmone
n Cophis	n Phrenesi	n Intertigine	n Broncocele	m Alopecia
o Stomaco	o Cheradibus	o Furture	o Pterigeo	n Cephalea
p Reduuiis	p Scrophulis	p Ionthis	p Myrmecijs	o Cholera
q Pernionibus	q Scyrro	q Varis	q Purulentis	p Auriculari
r Parronichiis	r Afteromate	r Lentiginibus	r Opistrocaniō	q Pernionibus
s Clauis	s Steotemate	s Vitiliginibus	s Hebetudine	r Callis
t Verrucis	t Meliceride	t Lichene	t Atrophia	f Alpho
u Enterocelis	u Sugillatis	u Impetigine	u Epiphoris	t Clauiculis
x Varicibus	x Phagedemo	x Papulis	x Praecordijs	u Cephalgia
				x Cephalicis.

r	f	t	u	x
a Cedemate	a Celiacis	a Cōdilomate	a Verruca	a Exāthemans
b Phthisi	b Colico	b Ophthalmia	b Phlystenis	b Epinicride
c Inflāmatione	c Intercute	c Prūritu	c Formica	c Phymate
d Intortis	d Iēcinore	d Paralifi	d Abdomine	d Phygerlo
e Aegritudine	e Naricibus	e Acrocordōe	e Ganglio	e Terebintho
f Grauedine	f Exulceratiōe	f Reduuiis	f Diabete	f Reumate
g Ruptura	g Procidētibus	g Aegilope	g Puſturla	g Fuunculo
h Iectigatione	h Phaemo	h Leuce	h Argema	h Perlis
i Herpete	i Archilo pe	i Stygmatibus	i Syachrisi	i Arquato
l Prunis	l Emphisenā	l Strumis	l Simphisi	l Cophysi
m Inflatio ne	m Iēteritia	m Pauo	m Paronychide	m Cōdilomate
n Insomniatae	n Epatica	n Tabe	n Creche	n Ephialte
o Lendinibus	o Chereprosta	o Vigilia	o Emphyfna	o Camlepsi
p Leuca	to	p Vua	p Diabrosi	p Caduco
q Pleurisi	p Steumate	q Achore	q Aurigine	q Struma
r Aegritudine	q Costis	r Telophia	r Distochiasi	r Crome
f Obliuione	r Aphtis	f Pediculis	f Chalaxia	f Herculeo
t Mentigine	f Lassitudine	t Stranguria	t Iliaco	t Calculi
u Infania	t Hemorrhoi- dibus	u Abortu	u Hordeolo	u Amore
x Reduuia	u Morbillis	x Aegylopis	x Cionide	x Amoribus
	x Herpete			

a

b

c

d

e

a Hieride	a cardamomo	a Valeriana	a Oze	a Inula
b Vrania	b Cardo	b Potentilla	b Mottode	b Helenio
c Tragloditico	c Aliunca	c Nar	c Daphniti	c Persica
d Acoro	d Saliunca	d Operuire	d Daphnoide	d Medica
e Venerea	e Lauendula	e Valentia	e nefocynāmo	e Oreftione
f Nautica	f Thylaciti	f Amantilla	f Amomo	f Nectario
g Aspletione	g Nyri	g Benedicta	g Hiericonte	g Cleonia
h Thelpide	h Pyriti	h Melobathro	h Amontide	h Lene
i Peperatio	i Thaumasto	i Tembul	i Costo	i Terminaleo
l Piperapio	l Catherone	l Cafia	l Costario	l Enula
m Argentiana	m Naronica	m Achis	m Schæno	m Myrrha
n Vnguētiana	n Afaro	n Adi	n Squinanto	n Smyrna
o Aspletione	o Thesa	o Lada	o Croco	o Bdellio
p Meo	p Cereera	p Gigir	p Caftore	p Maldacon
q Athamātico	q Peritresa	q Blaftus	q Cynomor-	q Blochon
r Cypero	r Perpensa	r Mosilynco	pho	r Brochon
s Erylsceptro	s Prouincula	s Aphysimone	r Taharafan	s Bdolach
t Cypiro	t Vulgago	t Citto	s Coryceta	t Thure
u Cyperi	u Perpensa	u Itide	t Cyrenaico	u Libano
x Cordumeno	x Phu.	x Pseudocasia	u Centuipino	x Manna
			x Styrace	

f

g

h

i

l

a Pipere	a Mnesateo	a Harundine	a Britannica	a Cynosbatō
b Pithi	b Acanthera	b Nafto	b Regia	b Cynahroda
c Lentisco	c Sabina	c Thilia	c Virgella	c Cypro
d Mastice	d Bathi	d Syringa	d Sapſi	d Canopia
e Terebintho	e Banatheo	e Potantia	e Osyride (no	e Ascalona
f Rhesinis	f Barotone	f Phragmiti	f Heliossthepha-	f Ligustro
g Therminto	g Baron	g Tamarice	g Sacrocule	g Alchanna
h Pice	h Cedro	h Myrica	h Anthenero	h Tilia
i Zopifla	i Landro	i Tamarisco	i Afontij	i Philyrea
l Bitumine	l Daphe	l Tamarico	l Asphe	l Cifto
m Naphta	m Platano	m Erice	m Aſerluti	m Citharo
n Cupresso	n Fraxino	n Acacalide	n Aſcruphi	n Cyslaro
o Cypariffo	o Melia	o Acallide	o Albucio	o Cyſtharo
p Cypresso	p Egiro	p Thamno	p Ampeleucia	p Hippocistide
q Iunipero	q Pepulo	q Perſephonia	q Aureo	q Robitro
r Arcenti	r Macere	r Atadina	r Paliuro	r Cytino
s Mnesiteo	s Vlmo	f Ceruali	f Connaro	f Ladano
t Acatali	t Ptelea	t Halimo	t Oxyacanta	t Ledone
u Libio	u Papyro	u Damasonio	u Pyſine	u Lada
x Iupicelluso	x Papyris	x Ecymo	x Pytianthe	x Cuso.

m

n

o

p

q

a Ebeno	a Salice	a Sphate	a Cotoneo	a Commaro
b Rota	b Itea	b Thoe	b Strathio	b Arbuto
c Rhodo	c Olea	c Panico	c Melimela	c Memecylo
d Lyrio	d Cotynos	d Stdi	d Glycimela	d Vnedone
e Pyxacanthia	e Oleaster	e Granato	e Epirotica	e Sitanio
f Pixacantho	f Agriælea	f Corino	f Persica	f Epimelide
g Buxea	g Colymbade	g Balaustijs	g Rodacinis	g Ainygdalo
h Acacia	h Quercu	h Florepunici	h Radacineis	h Pistaceis
i Amurca	i Dri	i Myrto	i Medico	i Nuce
l Vitice	l Riu	l Myrsino	l Heranizio	l Inglande
m Agho	m Sumach	m Myrhino	m Pyro	m Nuceregia
n Lygo	n Byrsodepsica	n Ceraso	n Apio	n Cario
o Agono	o Phynix	o Cerasijs	o Mespilis	o Bafllica
p Amictomiæ	p Phinicobala-	p Siliqua	p Aronia	p Dio sbalano
non	no	q Cerasijs	q Tricocco	q Louis glande
q Iride	q Palma	r Ceratonia	r Trigranio	r Vnepersica
r Iridaëtium	r Myrobalaïs	s Xilocerata	s Loro	s Auellata
f Sum	f Dactylobo	t Milea	t Celio	t Pontica
t Semno	t Palmali	u Malo	u Corno	u Heracleotica
u Amerina	u Tamarindis	x Cydoneo	x Crania	x Abellina
x Eleagno	x Elate			

r

f

t

u

x

a Sabo	a Hippacapo	a Trigono	a Hirundine	a Medulla
b Ouo	b Echino	b Sepia	b Alauda	b Adipe
c Pruno	c Purpura	c Mullo	c Ebore	c Felle
d Coccimelea	d Buccina	d Fibro	d Cornu	d Sanguinibus
e Damasçenis	e Mytulis	e Mustela	e Erucis	e Fimo
f Mers	f Tellinis	f Rana	f Chataridib ⁹	f Vrinis
g Sycamineis	g Chamis	g Siluro	g Bupresta	g Cruore
h Sycomoro	h Onyche	h Smanide	h Pytiocampis	h Cera
i Morofyco	i Concula	i Mena	i Salamandra	i Propoli
l Ficu egyptia	l Coclea	l Gobio	l Araneis	l Tritico
m Ficu	m Carotis	m Thynno	m Lacertis	m Hordeo
n Syci	n Scorpiente	n Garo	n Scinco	n Zitho
o Caprifico	o Dracoë	o Cimicibus	o Crocodilo	o Zea
p Persea	p Scolopendra	p Multipedib ⁹	p Araner	p Crimno
q Iberide	q Torpedine	q Blatto	q Muribus	q Alica
r cardamatica	r Vipera	r Pulmone	r Lacte	r Athera
f Lepidio	f Senecta	mar.	f Caseo	f Trago
t Nafturcio	t Lepate	f Ouis	t Butyro	t Auena
syu.	u Paftinaaa	t Cicada	u Lana	u Oryza
u Sicamino	x Ossifrago	u Locustis	x Coagulo	x Chondro
x Sitanis		x Ossifrago		

Milto

a	b	c	d	e
a Milio	a Lupino	a Tipha	a Meone	a Selapiro
b Panico	b Oriuo	b Bles	b Asparago	b Ortigia
c Sesamo	c Rapis	c Malua	c Myacantha	c Colurnica
d Lolio	d Gongilis	d Anthema	d Munio	d Sympetra
e Aniso	e Napis	e Diadesina	e Ormino	e Sione
f Fano	f Buniade	f Cochorte	f Corruda	f Anagallide
g Lino	g Raphano	g Althea	g Plantagine	g Darne
h Cicere	h Polyde	h Atriplice	h Ornoglosso	h Ium
i Terebinto	i Sifere	i Atraphaxi	i Ptarmice	i Lauer
l Faba	l Sifaro	l Chrysolacha	l Agnina	l Sifymbriion
m Ciano	m Lapatho	m Brassica (no)	m Ouilla	m Corona ven.
n Lente	n Rumice	n Crambi	n Eutapleurō	n Aufterali
o Phaco	o Oxilapatho	o Beta	o Septinerui	o Cardamine
p Phasela	p Oxali	p Teutlon	p Polyneuron	p Bati
q Phasiolo	q Anaxiri	q Seutlon	q Multineruia	q Crimuo
r Eruo	r Hippolapato	r Portulaca	r Erechneu- mono	r Critmo
s Lupino	s Lapsana	s Andurchuti	f Afurc	f Critamo
t Orobo	t Bunio	t Pimpinella	t Aturion	t Olerechado
u Stermo	u Blito	u Bache	u Taybilo da- tho	u Baricula
x Brocho	x Echlotoripa	x Hancha	x Thesarica	x Cretamo

f	g	h	i	j
a Coronopo	a Endiuia	a Tiriſtu	a Senapogone	a Elaphobosco
b Ammomo	b Chondrilla	b Bisacuto	b Hircibarbu-	b Ophioscoro-
c Astiro	c Colocinthi	c Scitarogi	c Orſtigulo (la	c dor
d Atirsite	d Cucurbita	d Harſab	d Laſte gallina	c Scorodropo
e Canatrice	e Sicia	e Piperite	ceo	gon
f Sanguinaria	f Sompho	f Scandice	e Tuberibus	d Sinapi
g Pede ceruino	g Tetrangura	g Caucalide	f Terræ tube-	e Naſturtio
h Pede galli	h Cucumere	h Dauco styl.	g Smilace (re f	f Cardamo
i Cicerbira	i Sycio	i Myite	h Medica	g Cinocardão
l Soncho	l Melone	l Pedegallina-	i Milace	h Iberi
m Cicorio	m Pepone	ceo	l Lobia	i Semech
n Gatironino	n Melo pepōe	m Pedegalli	m Aphace	l Cardamine
o Taraxaco	o cucumere	n Seseli æg.	n Porro	m Thlaspi
p Intybo	p Elaterio	o Eruca	o Ampelopra-	n Thlaſpidio
q Intubo	q Lactuca	p Etiromo	p Cæpa (fo o	o Myoprero
r Seri	r Nidace	q Ocymo	q Crommi	p Das mophä
f Agone	f Embiosi	r Orobanche	r Polyio o	q Bino
t Seriola	t Gingidio	f Eruangina	f Calabose	r Saritempsa
u Cheſtron	u Dorilaſtru	t Cinomorion	t Allio	f Scandulaceo
x Pancration	x Adorin	u Thirrini	u Giorodo	t Capsello
		x Tragopogo	x Gibſeo	u Alliaria
				x Allearijs

Cc Diaba

m	n	o	p	q
a Diaba	a Caturso	lo a Baccharma-	a Eri	a Petrea
b Acabide	b Strutocami-	tia	b Arisaro	b Holophyrœ
c Itisimo	c Camerrhito	b Corchanimi	c Ari	c Ionire
d Itione	d Calirrhito	c Dracriculo	d Asphodelo	d Oligochloro
e Chamepliœ	e Oeneo	d Draconia	e Turherio	e Hippomane
f Erethmu	f Saponaria	e Aro	f Alburo	f Potera
g Pipere	g Cyclamino	f Isaro	g Hastularegia	g Peuteron
h Zizimbere	h Cyssathemo	g Iaro	h Affodillo	h Assosuodo
i Hydropipe-	i Chelonio	h Biaro	i Bulbo	i Vituri
l Muscatia (re	l Ichthioteto	i Hiemno	l Vomitorio	l Barrachio
m Persicaria	m Chiline	l Harmagrio	m Squilla	m Ramiculo
n Mariana	n Triumphaliti	m Sigigialo	n Stilla	n Strumnen
o Sanguinaria	o Osthane	n Sauriaria	o Cepanurie	o Polyamemo
p Diptarmice	p Aspho	o Colubra	p Cappari	p Scelerata
q cardamomo	q Miaspho	p Serpentaria	q Pancratio	q Botrotio
r Pulicaria	r Tesche	q Numularia	r Cynosbato	r Chora
f Radicula	f Arcar	r Cetimorbia	f Capnia	f Glotophio
t Sternutato-	t Rapiterræ	f Arone	t Carnimalo	t Nileo
u Lanaria (ria	u Orbiculari	t Lupha	u Phyllostrophion	u Stalrice
x Strutheo	x Vmbilico ter	u Alimo	x Thallia	x Cycopio
	ra	x Colorasione		

r	f	t	u	x
a Heleno	a Chupti	a Sauriti	a Ithitherie	a Myotosple-
b Carcadana	b Orcisunica	b Macia	b Persi	non
c Sineccho	c Fremio	c Masoripo	c cemo	b Pilofella
d Caustica	d Phænrio	d Sapana	d Subiri	c Isatide
e Cloronphin	e Pheni	e Nercesaphō	e Sylinoter	d Angione
f Rhofolnion	f Argemone	f Cerchoron	f chelidonio	e Egne
g Pleorion	g Aenone	g Haliacacabo	g crazza	f Arusione
h Necmecon	h Anthemide	h Retiauro	h Anbro	g Lutea
i Chereatalim	i Homoræa	i Niesteriti	i Glancio	h Vilecha
l Nella	l Concodiali	l Miciei	l Pardio	i Vilegi
m Anemone	m Pergalia	m Meciatto	m Philomedeo	l Nesine
n Nigra	n Corna	n Afurrisi	n Othonio	m Glucta
o Phænice	o Liburnica	o Cysto	o Phabio	n Talassa
p Ventanea	p Artemone	p Hædera	p Thona	o Dili
q Papuretina	q Arsela	q citharo	q Morhoce	p Tus
r Harcina	r Sarcocolla	r cissaro	r cruitare	q Diferi
f Gespartine	f Argemonia	f chrisocarpo	f Orhonna	r Vitro
t Barbyle	t Anagallide	t corymbreto	t Miosota	f Telephio
u Berilyon	u Caeriti	u cissimo	u Auricula mu	t Pinlagne
x Ormos	x Aegiri	x Dionysio	ris	u Agarico
			x Myotocon	x Rha.

LIBER QVINTVS.

295

a

b

c

d

e

a Gentiana	a Centaurio	a Ixia	a Spinula	a Ononide
b Narce	b Limnesio	b Cynomaro	b Arabica	b Anonide
c Aloiri	c Marone	c Ocymastro	c Scolymo	c Onone
d Chyronio	d Plectoria	d Cnidio	d Pheruc	d Acutella
e Cicendia	e Limnesto	e Cynoxilon	e Pyracantha	e Resta boui
f Criminali	f Phieri	f Vernilago	f Strobylo	f Remora
g Aristolochia	g Vnefera	g Sobel	g Cuo	g Onogyro
h Dactylide	h Febrifugia	h Crocodilo	h Poterio	h Polygonato
i Tenxino	i Chironia	i Diffaco	i Nardo	i Tragacantha
j Glycerhizza	l Elleborite	l Crocodilio	l Neura	l Spina hircina
m Pontica	m Amaranto	m Chanauiscen	m Acidoto	m Eryngio
n Glycertito	n Tulbela	n Labronen	n Acanthio	n Eringe
o Leontito	o Chamæleone	o Sefeneore	o Melaphyllū	o Ermeti
p Glycophytō	p Ixia	p Chio	p Acantespina	p Carione
q Scythion	q Ephēr	q Melene	q Topiaria	q Gorginione
r Adipsda	r ephthesechiu	r Virgapaftoris	r Mamolaria	r Hernione
s Libyestaso	s Carlina	s Schythe	s Crepula	s Miracantha
t Homeronea	t Cardica	t Spinalba	t Pederote	t Moly
u Penthaomeo	u Teliphono	u Acantaleuce	u Leucacantha	u Crobyfu
x Sylithra.	x Vlophono	x Leucacanta	x Spinaalba	x Siferto

f

g

h

i

l

a Cattera	a Thelyphobio	a Conila	a Belotoco	a Iride
b Sicupurex	b Absinthieme	b Cunila	b Dorcidio	b Pexo
c Centū capita	no	c Oneti	c Helbuvio	c Macetho
d Cherdan	c Procampylo	d Tragosigano	d Vitilagine	d Calamentho
e Mōtanacloe	d tremopalina	e Pulegio	e Iaculipera	e Nepeta
f Chida	e Cinnachite	f Glecoro	f Telipera	f Thymo
g Aloe	f Thelytamno	g Blechia	g Pseudictāno	g Epichymo
h Amphibio	g Hyssopo	h Arsenacātho	h Elelisphaco	h Thrysio
i Hermino	h Lauere	i Abollo	i Elephobosco	i Stephane
l Tragocero	i Cassiala	i Galiospi	i Sphagno	i Mozula
m Absinthio	l Stichade	m Poleio	m Ciosmi	m Thymbra
n Bariphypiar	m Synclopa	n Pulegio	n Phagno	n Cumila
o Somo	n Alcoboade	o Dictamno	o Apufi	o Saturnia
p Galatico	o Pancratio	p Betio	p Cofalone	p Clinopodio
q Pontico	p Styphonia	q Embaciros	q Saluia	q Satureia
r Seriphio	q Suphlo	r Beloaco	r Betio	r Ziria
s Abrotano	r Pythonis os	f Artemedeo	f Tuftilagine	f Serpyllo
t Sarnonico	f Stiolibina	t Cretico	t Menta	t Polio
u Abrotano	t Origano	u Ephemero	u Idiosmo	u Menopyo
x Cholopao	u Heraclia	x Eldia	x Mintha	x Siluia
	x Heraclio			

Cc 2 Ce-

m	n	o	p	q
a Cerealico	a Moli	a Bacchare	a Bancia	a Cymino
b Erpillo	b Harmolan	b Ruta	b Alguigibel	b Aniso
c Sampfuso	c Besanone	c Pegano	c Lez r	c Anie
d Agathide	d Serybesan	d Epimbra	d Chanosa	d Aneso
e Anetione	e Panace	e Harmala	e Seteli	e Caro
f Thrambe	f Ligustico	f Befana	f Sphagno	f Careo
g Sopho	g Afklepio	g Charnia	g Seli	g Carin
h Myuro	h Chironio	h Corion	h Sili	h Nauoca
i Onosichreo	i Parthenio	i Ederali	i Placipmind	i Aneto
l Amaraco	l Heraclea	l Senturiali	l Sifileo	l Cynocephalo
m Sertula cami- pana	m Sudet	m Churma	m Silere	m Aniceto
n Meliloto	n Phlegyeo	n Temmadec	n Tondyllo	n Arachu
o Serta campa- nica	o Peanico	o Staphylino	o Tordylo	o Sicciria
p Maio	p Ligustico	p Cera	p Tordyle	p Xebeth
q Ysobrion	q Leuisticco	q Come	q Sifone	q Poipo
r Acino	r Keisini	r Babyliro	r Sileone	r Veber
s Acinoc	s Thalapsion	s Brasfoca	s Gordylo	s Aomui
t Acinea	t Scandilatio	t Sicham	t Sinnio	t Scenar
u Ozymastro	u Thlaspi	u Halgazar	u Sinone	u Amurio
x Acapno	x Lybisticco.	x Vdonarsion	x Senone	x Vanocharh .

r	f	t	u	x
a Corianno	a Petroselino	a Thimirnoliō	a Pyrethio	a Visya
b Anazne	b Grandapio	b Caino	b Dorichnio	b Asterio
c Anthenion	c Olusatros	c Mixo	c Pystrino	c Sphondyli
d Corion	d Hippoſelino	d Inſrameore	d Pyroto	d Chorodano
e Coroanon	e Grielon	e Zaienegi	e Pirotro	e Apſaphere
f Ochior	f Smirnio	f Halcasmeg	f Arnopyrite	f Osyri
g colandron	g Elaphobosco	g Bataline	g Pyrite	g Ferula
h Goed	h Elaphico	h Dàuco	h Saluari	h Narthece
i Hieracio	i Nephrione	i Daucio	i Libanoide	i Peucedano
l Sanchite	l Ophigenio	l Delphinio	l Rosmarino	l Agryophyllo
m Sichilea	m Ophioctono	m Diachisi	m Rea	m Bonogenio
n Tridacio	n Herpire	n Diachiso	n campfanema	n Pinastella
o Selino	o Lytre	o Paralyſi	o Cachryo	o Agatodæmo
p Apio	p Chemin	p Macaro	p Phtino .	p Stataria (ne
q Melisophyllo	q Ascancan	q Hyacintho	q Coronaria	q Myropolia
r Sanguifori	r Fæniculo	r Delphinio	r Sphondilio	r Melanchio
f Varphi	f Marathro	f Nereiadione	f Verticillo	f Git
t Paludapio	t Hippomara- thro	t Cronine	t Verticillari	t Nigella
u Montapio	u Mararhis	u Sofandro	u Araneo	u Xamin
x Sarcapio	x Sampfo	x Buccino	x Phalangio	x Scannice

LIBER QVINTVS.

297

e

a	b	c	d	e
a Sarim	a Mahas	a Bardan	a Cubas	a Curnas
b Sarem	b Mahes	b Barden	b Cubes	b curnes
c Saïim	c Mahil	c Bardin	c Cubis	c curnis
d Sadom	d Mahol	d Bardon	d Cubos	d curnos
e Sacum	e Mahul	e Bardun	e Cubus	e curnus
f Laras	f Marab	f Cala	f Cabal	f curnab
g Lares	g Mareb	g Cale	g Cabel	g curneb
h Laris	h Marib	h Cali	h Cabil	h curnib
i Laros	i Marob	i Calo	i Cabol	i curnob
l Larus	l Marub	l Calu	l Cabul	l curnub
m Satar	m Badas	m Calab	m Caram	m carnas
n Sater	n Bades	n Caleb	n Carem	n catnes
o Satir	o Badis	o ali b	o Carim	o carnis
p Sator	p Bados	p alob	p Carom	p carnos
q Satur	q Badus	q Calub	q Carum	q carnus
r Macab	r Barhas	r Canas	r Carab	r curuar
f Macheb	f Barhes	f Canes	f Careb	f curuer
t Machib	t Barhis	t Canis	t Carib	t curuir
u Macob	u Barhos	u Canos	u Carob	u curuor
x Macub	x Barhus	x Canus	x Carub	x curuur

f

g

h

i

l

a Saial	a Salab	a canab	a Quara	a Gram
b Saiel	b Saleb	b canebe	b Quare	b Grem
c Sail	c Salib	c canib	c Quari	c Grim
d Saol	d Salob	d canob	d Quaro	d Grom
e Saul	e Palub	e canub	e Quar	e Grum
f Sarab	f Palas	f Panal	f Quaras	f Dar
g Sareb	g Pales	g Panel	g Quares	g Der
h Sarib	h Palis	h Panil	h Quaris	h Dir
i Sarob	i Palos	i Panol	i Quaros	i Dor
l Sarub	l Palus	l Panul	l Quarus	l Dur
m Sarnas	m Paulas	m Panax	m Qua	m Dan
n Sarnes	n Paules	n Panex	n Que	n Den
o Sarnis	o Paulis	o Panil	o Qui	o Din
p Sarnos	p Paulos	p Panox	p Quo	p Don
q Sarnus	q Paulus	q Panux	q Qua	q Dun
r Sarnar	r Paulab	r Pamar	r Gramar	r Das
f Sarner	f Pauleb	f Pamer	f Grarñer	f Des
t Sarnir	t Paulib	t pamir	t Gramir	t Dis
u Sarnor	u Paulob	u pamor	u Cramor	u Dos
x Sarnur	x Paulub	x pamur	x Grámur	x Dus

Las

m	n	o	p	q
a Las	a Stirax	a Eram	a Fab	a Had
b Les	b Stirex	b Eres	b Fcb	b Hed
c Lis	c Stirix	c Eris	c Fib	c Hid
d Los	d Stirox	d Eros	d Fob	d Hod
e Lus	e Stirux	e Erus	e Fub	e Hud
f Lalas	f Arlas	f Erem	f Fabas	f Hadas
g Lales	g Arles	g Erim	g Fabes	g Hades
h Lalis	h Arlis	h Erom	h Fabis	h Hadis
i Lalos	i Arlos	i Frus	i Fabos	i Hados
l Lalus	l Arlus	l Erum	l Fabus	l Hadus
m Ianar	m Arnar	m Erat	m Faras	m Adam
n Ianer	n Arner	n Eret	n Feres	n Adem
o Ianir	o Arnir	o Erit	o Feris	o Adim
p Ianor	p Arnor	p Erot	p Feros	p Adom
q Ianur	q Arnur	q Erut	q Ferus	q Adum
r Lernas	r Arnas	r Erab	r Ferad	r Hadar
f Lernes	f Arnes	f Ereb	f Fered	f Hader
t Lernis	t Arnis	t Erib	t Ferid	t Hadir
u Lernos	u Arnos	u Erob	u Ferod	u Hador
x Lernus	x Arnus	x Erub	x Ferud	x Hadur

r	f	t	u	x
a Farab	a Gar	a Man	a Staras	a Nam
b Fareb	b Ger	b Men	b Stares	b Nem
c Farib	c Gir	c Min	c Staris	c Nim
d Farob	d Gor	d Mon	d Staros	d Nom
e Farub	e Gur	e Mun	e Starus	e Num
f Farad	f Gara	f Mana	f Starab	f Tam
g Fared	g Gare	g Mane	g Stareb	g Tem
h Farid	h Gari	h Mani	h Starib	h Tim
i Farod	i Garo	i Mano	i Starob	i Tom
l Farud	l Garu	l Manu	l Starub	l Tum
m Faras	m Garas	m Manas	m Structas	m Nama
n Fares	n Gares	n Manes	n Structes	n Name
o Faris	o Garis	o Manis	o Structis	o Nami
p Faros	p Garos	p Manos	p Structos	p Namoo
q Farus	q Garus	q Manus	q Structus	q Namu
r Far	r Garab	r Manab	r Staram	r Namas
f Fer	f Gareb	f Maneb	f Starem	f Names
t Fir	t Garib	t Manib	t Starim	t Namis
u For	u Garob	u Manob	u Starom	u Namos
x Fur	x Garub	x Manub	x Starum	x Namus

LIBER QVINTVS.

292

a

b

c

d

e

a Rab	a Ada	a Ala	a Apa	a Ata
b Reb	b Ade	b Ale	b Ape	b Ate
c Rib	c Adi	c Ali	c Api	c Ati
d Rob	d Ado	d Alo	d Apo	d Ato
e Rub	e Adu	e Alu	e Apu	e Atu
f Bab	f Afa	f Aia	f Aqua	f Axax
g Beb	g Afe	g Aie	g Aque	g Axe
h Bib	h Afi	h Aij	h Aqui	h Axi
i Bob	i Afo	i Aio	i Aquo	i Axo
l Bub	l Afu	l Aiü	l Aquu	l Axu
m Aba	m Aga	m Ama	m Ara	m Aya
n Abe	n Age	n Ame	n Are	n Aye
o Abi	o Agi	o Ami	o Ari	o Ayi
p Abo	p Ago	p Amo	p Aro	p Ayo
q Abu	q Agu	q Amu	q Aru	q Ayu
r Aca	r Aha	r Aua	r Afa	r Bab
f Ace	f Ahe	f Aue	f Afe	f Beb
t Aci	t Ahi	t Aui	t Asi	t Bib
u Aco	u Aho	u Auö	u Afo	u Bob
x Acu	x Ahu	x Auu	x Afu	x Bub

f

g

b

i

l

a Bac	a Bag	a Bar	a Bay	a Cac
b Bec	b Beg	b Ber	b Bey	b Cec
c Bic	c Big	c Bir	c Biy	c Cic
d Boc	d Bog	d Bor	d Boy	d Coc
e Buc	e Bug	e Bur	e Buy	e Cuc
f Bad	f Bah	f Bas	f Caa	f Cad
g Bed	g Beh	g Bes	g Cae	g Ced
h Bid	h Bih	h Bis	h Cai	h Cid
i Bod	i Boh	i Bos	i Cao	i Cod
l Bud	l Buh	l Bus	l Cau	l Cud
m Baa	m Bai	m Bat	m Cab	m Caf
n Bae	n Bei	n Bet	n Ceb	n cef
o Bai	o Bij	o Bit	o Cib	o cif
p Bao	p Boi	p Bot	p Cob	p cof
q Bau	q Bui	q But	q Cub	q cuf
r Baf	r Bal	r Bax	r Cad	r cag
f Bef	f Bel	f Bex	f Ced	f ceg
t Bif	t Bil	t Bix	t Cid	t cig
u Bof	u Bol	u Box	u Cod	u cog
x Buf	x Bul	x Bux	x Cud	x cug

Dab

m

n

o

p

q

a Dab	a Dag	a Dam	a Das	a Fac
b Deb	b Deg	b Dem	b Des	b Fec
c Dib	c Dig	c Dim	c Dis	c Fic
d Dob	d Dog	d Dom	d Dos	d Foc
e Dub	e Dug	e Dum	e Dus	e Fuc
f Dac	f Dah	f Dan	f Dat	f Fad
g Dec	g Deh	g Den	g Det	g Fed
h Dic	h Dih	h Din	h Dit	h Fid
i Doc	i Doh	i Don	i Dot	i Fod
l Duc	l Duh	l Dun	l Dut	l Fud
m Dad	m Dai	m Dap	m Day	m Fag
n Ded	n Dei	n Dep	n Dey	n Feg
o Did	o Dij	o Dip	o Diy	o Fig
p Dod	p Doi	p Dop	p Doy	p Fog
q Dud	q Dui	q Dup	q Doy	q Fug
r Daf	r Dal	r Dar	r Fab	r Fah
f Def	f Del	f Der	f Feb	f Feh
t Dif	t Dil	t Dir	t Fib	t Fih
u Dof	u Dol	u Dor	u Fob	u Foh
x Duf	x Dul	x Dur	x Fub	x Fuh

r

f

t

u

x

a Fal	a Ear	a Gab	a Ornas	a Gag
b Fel	b Fer	b Geb	b Ornes	b Geg
c Fil	c Fir	c Gib	c Orniss	c Gig
d Fol	d For	d Gob	d Ornos	d Gog
e Ful	e Fur	e Gub	e Ornus	e Gug
f Fam	f Fas	f Gac	f Stramas	f Gah
g Fem	g Fes	g Gec	g Staphias	g Geh
h Fim	h Fis	h Gig	h Staphies	h Gih
i Fom	i Fos	i Gog	i Staphijs	i Goh
l Fum	l Fus	l Guc	l Staphios	l Guh
m Fan	m Fat	m Gad	m Staphius	m Gal
n Fen	n Fet	n Ged	n Strames	n Gel
o Fin	o Fit	o Gid	o Stramis	o Gil
p Fon	p Fot	p God	p Stramos	p Gol
q Fun	q Fut	q Gud	q Stramus	q Gul
r Fap	r Fax	r Gaf	r Stracal	r Gam
f Fep	f Fex	f Gef	f Stracel	f Gem
t Fip	t Fix	t Gif	t Stracil	t Gim
u Fop	u Fox	u Gof	u Stracol	u Gom
x Fup	x Fux	x Guf	x Stracul	x Gum

a	b	c	d	e
a Baraa	a Faba	a Lab	a Lag	a Lap
b Barae	b Fabe	b Leb	b Leg	b Lep
c Barai	c Fabi	c Lib	c Lig	c Lip
d Barao	d Fabo	d Lob	d Log	d Lop
e Barau	e Fabu	e Lub	e Lug	e Lup
f Bana	f Affan	f Lac	f Lal	f Lar
g Bane	g Affen	g Lec	g Lel	g Ler
h Bani	h Affin	h Lic	h Lil	h Lir
i Bano	i Affon	i Loc	i Lol	i Lor
l Banu	l Affun	l Luc	l Lul	l Lur
m Cana	m Agar	m Lad	m Lam	m Las
n Cane	n Ager	n Led	n Lem	n Les
o Cani	o Agir	o Lid	o Lim	o Lis
p Cano	p Agor	p Lod	p Lom	p Los
q Canu	q Agur	q Lud	q Lum	q Lus
r Dana	r Acab	r Laf	r Lan	r Lat
f Dane	f Aceb	f Lef	f Len	f Let
t Dani	t Acib	t Lif	t Lin	t Lit
u Dano	u Acob	u Lof	u Lon	u Lot
x Danu	x Acub	x Luf	x Lun	x Lut

f	g	h	i	j
a Lax	a Mad	a Mal	a Mar	a Nab
b Lex	b Med	b Mel	b Mer	b Neb
c Lix	c Mid	c Mil	c Mir	c Nib
d Lox	d Mod	d Mol	d Mor	d Nob
e Lux	e Mud	e Mul	e Mur	e Nub
f Lay	f Maf	f Mam	f Mas	f Nac
g Ley	g Mef	g Mem	g Mes	g Nec
h Liy	h Mif	h Mim	h Mis	h Nic
i Loy	i Mof	i Mom	i Mos	i Noc
l Luy	l Muf	l Mum	l Mus	l Nuc
m Mab	m Mag	m Man	m Mat	m Nad
n Meb	n Meg	n Men	n Met	n Ned
o McB	o Mig	o Min	o Mit	o Nid
p Mob	p Mog	p Mon	p Mot	p Nod
q Mub	q Mug	q Mun	q Mut	q Nud
r Mac	r Mah	r Map	r Max	r Naf
f Mec	f Meh	f Mep	f Mex	f Nef
t Mic	t Mih	t Mip	t Mix	t Nif
u Moc	u Moh	u Mop	u Mox	u Nof
x Muc	x Muh	x Mup	x Mux	x Nuf

m

n

o

p

q

a Nag	a Ornos	a Ortas	a Orcas	a Orlas
b Neg	b Ornas	b Ortes	b Orces	b Orles
c Nig	c Ornes	c Ortis	c Orcis	c Orlis
d Nog	d Ornis	d Ortos	d Orcos	d Orlos
e Nug	e Ornus	e Ortus	e Orcus	e Orlus
f Nal	f Ormas	f Oxas	f Ordas	f Cabas
g Nel	g Oimes	g Oxes	g Ordes	g Cabes
h Nil	h Ormis	h Oxis	h Ordis	h Cabis
i Nol	i Ormos	i Oxos	i Ordos	i Cabos
l Nul	l Ormus	l Oxus	l Ordus	l Cabus
m Nam	m Orlas	m Oyas	m Orfas	m Cadas
n Nem	n Orles	n Oyes	n Orfes	n Cades
o Nim	o Orlis	o Oyis	o Orfis	o Cadis
p Nom	p Orlos	p Oyos	p Orfos	p Cados
q Num	q Orlus	q Oyus	q Oifus	q Cadus
r Nan	r Oipas	r Orbas	r Orgas	r Cafas
f Nen	f Orpes	f Orbes	f Orges	f Cafes
t Nin	t Orpis	t Orbs	t Orgis	t Cafis
u Non	u Orpos	u Orbos	u Orgos	u Cafos
x Nun	x Orpus	x Orbus	x Orgus	x Cafus

r

s

t

u

x

a Nap	a Nax	a Pad	a Pal	a Pas
b Nep	b Nex	b Ped	b Pel	b Pes
c Nip	c Nix	c Pid	c Pil	c Pis
d Nop	d Nox	d Pod	d Pol	d Pos
e Nup	e Nux	e Pud	e Pul	e Pus
f Nar	f Par	f Paf	f Pam	f Pat
g Ner	g Per	g Peñ	g Pem	g Pet
h Nir	h Pir	h Pif	h Pim	h Pit
i Nor	i Por	i Pof	i Pom	i Pot
l Nur	l Pur	l Puf	l Pum	l Put
m Nas	m Pac	m Pag	m Pan	m Pax
n Nes	n Pec	n Peg	n Pen	n Pex
o Nis	o Pic	o Pig	o Pin	o Pix
p Nos	p Poc	p Pog	p Pon	p Pox
q Nus	q Puc	q Pug	q Pun	q Pux
r Nat	r Pab	r Pai	r Par	r Pay
f Net	f Peb	f Pei	f Per	f Pey
t Nit	t Pib	t Pij	t Pir	t Piy
u Not	u Pob	u Poi	u Por	u Poy
x Nut	x Pub	x Pui	x Pur	x Puy

LIBER QVINTVS.

299

a	b	c	d	e
a Qua	a Quax	a Rad	a Rai	a Rap
b Quae	b Quex	b Red	b Rei	b Rep
c Qui	c Quix	c Rid	c Roi	c Rip
d Quo	d Quox	d Rod	d Rui	d Rop
e Quu	e Quux	e Rud	e Rij	e Rup
f Quas	f Quay	f Raf	f Ral	f Rar
g Ques	g Quey	g Ref	g Rel	g Rer
h Quis	h Quiy	h Rif	h Ril	h Rir
i Quos	i Quoy	i Rof	i Rol	i Ror
l Quus	l Quuy	l Ruf	l Rul	l Rur
m Quar	m Rab	m Rag	m Ram	m Ras
n Quer	n Reb	n Reg	n Rem	n Res
o Quir	o Rib	o Rig	o Rim	o Ris
p Quor	p Rob	p Rog	p Rom	p Ros
q Quur	q Rub	q Rug	q Rum	q Rus
r Quat	r Rac	r Rah	r Ran	r Rax
s Quet	s Rec	s Reh	s Ren	s Rex
t Quit	t Ric	t Rih!	t Rin	t Rix
u Quot	u Roc	u Roh	u Ron	u Rox
x Quut	x Ruc	x Ruh	x Run	x Rux

a Sab	b Seb	c Sib	d Sob	e Sub	f Sac	g Sec	h Sic	i Soc	l Suc	m Sad	n Sed	o Sid	p Sod	q Sud	r Saf	s Sef	t Sif	u Sof	x Suf	a Sag	b Seg	c Sig	d Sog	e Sug	f Sah	g Seh	h Sih	i Soh	l Suh	m Sai	n Sei	o Sij	p Soi	q Sui	r Sal	s Sel	t Sil	u Sol	x Sul	a Sam	b Sem	c Sim	d Som	e Sum	f San	g Sen	h Sin	i Son	l Sun	m Sap	n Sep	o Sip	p Sop	q Sup	r Sar	s Ser	t Sir	u Sor	x Sur	a Sas	b Ses	c Sis	d Sos	e Sus	f Sat	g Set	h Sit	i Sot	l Sut	m San	n Sen	o Sin	p Son	q Sun	r Sax	s Sex	t Six	u Sox	x Sux	a Say	b Sey	c Siy	d Soy	e Suy	f Tab	g Teb	h Tib	i Tob	l Tub	m Tac	n Tec	o Tic	p Toc	q Tuc	r Tad	s Ted	t Tid	u Tod	x Tud

m	n	o	p	q
a Bada	a Balá	a Bara	a Daba	a Daga
b Bade	b Bale	b Bare	b Dabe	b Dage
c Badi	c Bali	c Bari	c Dabi	c Dagi
d Bado	d Balo	d Baro	d Dabo	d Dago
e Badu	e Balu	e Baru	e Dabu	e Dagu
f Baca	f Bama	f Basa	f Daca	f Dala
g Bace	g Bame	g Base	g Dace	g Dale
h Baci	h Bami	h Basi	h Daci	h Dali
i Bacó	i Bamo	i Baso	i Daco	i Dalo
l Bacu	l Bamu	l Basú	l Dacu	l Dalu
m Bafa	m Baua	m Bata	m Dada	m Dama
n Bafe	n Baue	n Bate	n Dade	n Dame
o Bafi	o Baui	o Bati	o Dadi	o Dami
p Bafo	p Bauo	p Bato	p Dado	p Damo
q Bafu	q Bauu	q Batu	q Dadu	q Damu
r Baga	r Bapa	r Baxa	r Dafa	r Dana
f Bage	f Bape	f Baxe	f Dafe	f Dane
t Bagi	t Bapi	t Baxi	t Dafi	t Dani
u Bago	u Bapo	u Baxo	u Dafo	u Dano
x Bagú	x Bapú	x Baxú	x Dafú	x Danu

r	f	t	u	x
a Dapa	a Daxa	a Tribalas	a Strabas	a Strafas
b Dape	b Daxe	b Tribales	b Strabes	b Strafes
c Dapi	c Daxi	c Tribalis	c Strabis	c Strafis
d Dapo	d Daxo	d Tribalos	d Strabos	d Strafos
e Dapu	e Daxu	e Tribalus	e Strabus	e Strafus
f Dara	f Traba	f Tribaras	f Stranas	f Stragas
g Dare	g Trabe	g Tribares	g Stranes	g Strages
h Dari	h Trabi	h Tribaris	h Stranis	h Stragis
i Daro	i Trabo	i Tribaros	i Stranos	i Stragos
l Daru	l Trabu	l Tribarus	l Stranus	l Stragus
m Dasa	m Trabas	m Tribamas	m Stracas	m Stralas
n Dafe	n Trabes	n Tribames	n Straces	n Strales
o Dasi	o Trabis	o Tribamis	o Stracis	o Stralis
p Daso	p Trabos	p Tribamos	p Stracos	p Stralos
q Dasú	q Trabus	q Tribamus	q Stracus	q Stralus
r Datá	r Trinas	r Tribanas	r Stradas	r Stramas
f Date	f Trines	f Tribanes	f Strades	f Strames
t Dati	t Trinis	t Tribanis	t Stradis	t Stramis
u Dato	u Trinos	u Tribanos	u Strados	u Stramos
x Datu	x Trinus	x Tribanus	x Stradus	x Stramus

LIBER QVINTVS.

301

a	b	c	d	e
a Basileæ	a Cascale	a Buda	a Maspurgo	a Mediolano
b Canoro	b Gotico	b Cassula	b Vorimberga	b Pietauio
c Adeua	c Brugis	c Argilano	c Portugallo	c Roma
d Calecuthi	d Antuerpia	d Cefala	d Augusta	d Rostochio
e Gades	e Gota	e Anfa	e Machinia	e Sala
f Gadano	f Heidelbergo	f Granata	f Lisbona	f Monasterio
g Bethelem	g Solima	g Heneburgo	g Barchinone	g Saliburgo
h Rena	h Iufa	h Burdegala	h Ormu	h Soloturo
i Auſterledão	i Bruxellis	i Lutetis	i Mocubaza	i Notēburgo
l Genoua	l Bethel	l Magdeburgo	l Panhormo	l Stranbiga
m Brema	m Argentorato	m Ancona	m Busuiduci	m Tingis
n Herbipoli	n Lebu	n Colonia	n Parthenopo.	n Mōispeſtu-
o Hierosolima	o Helia	o Gruuinga	o Quiloa (li	o Siulia (lano
p Cayno	p Brunifugo	p Malaga	p Azammo	p Toletto
q Hiſpali	q Lindota	q Mexico	q Praga	q Rotomago
r Aquisgrano	r Lipsio	r Olyſipo	r Pincia	r Traiecto
f Hamispurgo	f Atrebato	f Arzilla	f Ratispona	f Triuico
t Leodio	t Lubeca	t Moguntia	t Rhodia	t Seduno
u Bruuersfania	u Liceria	u Malta	u Monaco	u Tugio
x Goa	x Londino	x Lusitania	x Burgo	x Senis

f	g	h	i	l
a Bauijs	a Calabria	a Canufia	a Felsina	a Caferta
b Abellino	b Acerris	b Fedentia	b Alerio	b Ioui
c Brignano	c Brutijſ	c Seruia	c Bononia	c Glifa
d Ebuli	d Felsenia	d Forliuio	d Iuſtinopoli	d Lombardia
e Beneuento	e Foliano	e Carinula	e Beluederio	e Luca
f Corthona	f Caietæ	f Caleno	f Julianoua	f Cafrano
g Acheromia	g Francauilla	g Belcastro	g Capua	g Lucania
h Baffano	h Acropoli	h Francia	h Alexandria	h Altauilla
i Brixia	i Galipoli	i Fuligno	i Foro cornie	i Magentia
l Caiano	l Calatia	l Airola	l Macerata(liae	l Caslano
m Hetruria	m Genua	m Hydrunto	m carmognolo	m Lefina
n Cergonio	n Heraclia	n Capacia	n Limata	n Maleto
o Fabiano	o Adria	o Istia	o Letterano	o Castro nouo
p Fauentia	p Gocitia	p Italiæ	p Alexano	p Mantua
q Eugubio	q Nocitia	q Alba	q Linterno	q Liceria
r Ferentia	r Noreia	r Iudea	r Luciano	r Marano
f Hundusio	f Caleno	f Latio	f Carraria	f Caulonia
t Ferraria	t Iulio carnico	t Eurella	t Luniana	t Marchia
u Florentiæ	u Graſignana	u Capistrano	u Lutetijs	u Marciano
x Cesano	x Berſeghella	x Pompeiano	x Briatico	x Celano

Costan-

m	n	o	p	q
a Constantino- poli	a Diü	a Erdordia	a Famagusta	a Florentia
b Siluania	b Messana	b Francofurto	b Ideftardia	b Calandia
c Tiguro	c Vrseha	c Brixena	c Norftradia	c Solimis
d Valifoleto	d Vormathia	d Caballono	d Fureo	d Luca
e Neapolij	e Teuionica	e Coronobur-	e Risdia	e Malmogia
f Pincia	f Cantuaria	f Niburgo (go)	f Simbra	f Sarauallis
g Venetijs	g Drepano	g Buscoduro	g Taslinga	g Scauria
h Alosto	h Vrsina	h Ameto	h Nemauso	h Lundia
i Berga	i Veimaria	i Verdilinga	i Maena	i Sulmone
l Vienna	l Anspergo	l Iorfdaria	l Docco	l Sornaco
m Confluentia	m Dresa	m Frisinga	m Ofel	m Subuiga
n Vuesalia	n Balzuadra	n Rimnia	n Gotlandia	n Ameria
o Betania	o Bononiæ	o Corona	o Nidigia	o Ceciliiano
p Amorfortia	p Andromaro	p Monnoe	p Gonda	p Ferentio
q Ulma	q Chisomo	q Fauoe	q Hafnia	q Ardea
r Camaraco	r Brusen	r Vempa	r Harlinga	r Lauinio
s Cusco	s Ecia	s Mimindi	s Hesdino	s Licaonia
t Anfeatico	t Chio	t Aria	t Capitolia	t Centumcellis
u Vitembergo	u Bopardia	u Erisia	u Ceronia	u Liguria
x Ericio	x Egra	x Dania	x Lippia	x Cereto.

r	s	t	u	x
a Cesano	a Ciuitaregali	a Crustumio	a Nola	a Consentiae
b Liuorno	b Aprutio	b Monferrato	b Oenoltia	b Ferenteno
c Manzolino	c Mariano	c Arimino	c Augusta	c Ostia
d Amalphi	d Mereliano	d Montefano	d Orbitello	d Perusia
e Arguzano	e Apuliæ	e Cumis	e Paciano	e Coriliiano
f Celino	f Messapia	f Montorio	f Pestio	f Piscaria
g Anagrita	g Matuleone	g Ariano	g Aulonia	g Phalisco
h Marliano	h Ciuate pñæ	h Vicæa	h Paula	h Papia
i Masafra	i Aquileia	i Molula	i Paleno	i Piceno
l Anguillara	l Metaponto	l Ascuso	l Pelignis	l Cornetœ
m Massa	m Varnia	m Nouaria	m Aufonia	m Parma
n Massonia	n Minturnis	n Misano	n Plumbino	n Pistoia
o Ceruaria	o Ciuitella	o Nuceria	o Paliano	o Parthenope
p Melfi	p Moguntijs	p Muuiano	p Orcio	p Rauenna
q Antuersa	q Aretio	q Atella	q Paterno	q Pittauio
r Mergellina	r Nola	r Miseno	r Sabinus	r Corthona
s Circæo	s Monopoli	s Crotone	s Pisæ	s Petilio
t Meftantia	t Mirabella	t Nurisia	t Oruieto	t Regio
u Apono	u Molpha	u Anfidenæ	u Pisauro	u Romæ
x Vtica	x Acitia	x Marsico	x Oitona	x Cremonæ

LIBER QVINTVS.

303

a

b

c

d

e

a 1	a 21	a Quintodecimo	a 5. ^o	a 25. ^o
b 2	b 22	b Decimotertio	b 6. ^o	b 26. ^o
c 3	c 27	c Decimoseptio	c 7. ^o	c 27. ^o
cd	d 28	d Decimoctauo	d 8. ^o	d 28. ^o
e 5	e 19	e Decimonono	e 9. ^o	e 29. ^o
f 6	f 30	f Vigesimq	f 10. ^o	f 30. ^o
g 7	g primo	g Vigesimoprimo	g 11. ^o	g I
h 8	h Secundo	h Vigesimosecudo	h 12. ^o	h II
i 9	i Tertio	i Vigesimotertio	i 13. ^o	i III
l 10	l Quarto	l Vigesimoquarto	l 14. ^o	l IIII
m 11	m Quinto	m Vigesimoquin-	m 15. ^o	m IV
n 12	n Sexto	to	n 16. ^o	n V
o 13	o Septimo	n Vigesimosexto	o 17. ^o	o VI
p 14	p Octauo	o Vigesimosepti-	p 18. ^o	p VII
q 15	q Ncno	mo	(uo q 19. ^o)	q VIII
r 16	r Decimo	p Vigesimo octa-	r 20. ^o	r IX
s 17	s Undecimo	q Vigesimonono	s 21. ^o	s VIII
t 18	t Duodecimo	r Trigesimo	t 22. ^o	t X
u 19	u Tertiodecio	s p. ^o	u 23. ^o	u XI
x 20	x Quartodeci-	t 2. ^o	x 24. ^o	x XII
	mo	u 3. ^o		
		x 4. ^o		

f

g

h

i

j

a xiii	a xxx	a 10. secundo	a x quinto	a x. ^o septimo
b xiiii	b decimop. ^o	b 10. tertio	b x sexto	b x. ^o octauo
c xv	c decimo 2. ^o	c 10. quarto	c x septimo	c x. ^o nono
d xvi	d decimo 3. ^o	d 10. quinto	d x octauo	d xx. ^o primo
e xvii	e decimo 4. ^o	e 10. sexto	e x nono	e xx. ^o secundo
f xviii	f decimo 5. ^o	f 10. septimo	f xx primo	f xx. ^o tertio
g xviii	g decimo 6. ^o	g 10. nono	g xx secundo	g xx. ^o quarto
h xix	h decimo 7. ^o	h 20. primo	h xx tertio	h xx. ^o quinto
i xx	i decimo 8. ^o	i 20. secundo	i xx quarto	i xx. ^o sexto
lxxi	l decimo 9. ^o	l 20. tertio	l xx quinto	l xx. ^o septimo
m xxii	m vigesimo p. ^o	m 20. quarto	m xx sexto	m xx. ^o octauo
n xxiii	n vigesimo 2. ^o	n 20. quinto	n xx septimo	n xx. ^o nono
o xxiv	o vigesimo 3. ^o	o 20. sexto	o xx octauo	o 1. ^o
p xxiv	p vigesimo 4. ^o	p 20. septimo	p xx nono	p 2. ^o
q xxv	q vigesimo 5. ^o	q 20. octauo	q x. ^o primo	q 3. ^o
r xxvi	r vigesimo 6. ^o	r 20. nono	r x. ^o secundo	r 4. ^o
s xxvii	s vigesimo 7. ^o	s x primo	s x. ^o tertio	s 5. ^o
t xxviii	t vigesimo 8. ^o	t x secundo	t x. ^o quarto	t 6. ^o
u xxix	u vigesimo 9. ^o	u x tertio	u x. ^o quinto	u 7. ^o
x xxix	x 10. primo	x x quarto	x x. ^o sexto	x 8. ^o

3.3

m	n	o	p	q
a 9. ^o	a vig.9	a dec. nono	a xx.prim.	a vig. i
b 10. ^o	b vig.	b vig.	b xx.sec.	b vig. ii
c p.	c pri,	c vig. primo	c xx.ter.	c vig. iii
d dec.1. ^o	d sec.	d vig. secundo	d xx.quar.	d vig. iiii
e dec.2. ^o	e ter.	e vig. tertio	e xx.quin.	e vig.iv
f dec.3. ^o	f quar.	f vig. quarto	f xx.sex.	f vig.v
g dec.4. ^o	g quin.	g vig. quinto	g xx.sep.	g vig.vi
h dec.5. ^o	h sex.	h vig. sexto	h xx.octa.	h vig.vii
i dec.6. ^o	i sept.	i vig. septimo	i xx.non.	i vig.viii
l dec.7. ^o	l octa.	l vig. octauo	l dec.i	l vig.viii
m dec.8. ^o	m non.	m vig. nono	m dec.ii	m vig. ix
n dec.9. ^o	n dec.	n vig. prim.	n dec.iii.	n ii ^o
o vig. p. ^o	o dec. primo	o x. ^o sec.	o dec.iiii	o iii ^o
p vig. 2. ^o	p dec. secundo	p x. ^o tert.	p dec.v	p iii ^o
q vig. 3. ^o	q dec. tertio	q x. ^o quar.	q dec.vi	q iiii ^o
r vig. 4. ^o	r dec. quarto	r x. ^o quin.	r dec.vii	r iv. ^o
s vig. 5. ^o	s dec. quiuto	s x. ^o sex.	s dec.viii	s v. ^o
t vig. 6. ^o	t dec. sexto	t x. ^o sept.	t dec.viiii	t vi. ^o
u vig. 7. ^o	u dec. septimo	u x. ^o octau.	u dec. ix	u vii. ^o
x vig. 8. ^o	x dec. octauo	x x. ^o non.	x vig.	x viii. ^o

r	f	t	w	x
a ix. ^o	a xxv. ^o	a 1.	a 29.	a decimonono
b viii. ^o	b xxvi. ^o	b 2.	b 30.	b vigesimo .
c x. ^o	c xxvii. ^o	c 3.	c primo.	c vigesimopri
d xi. ^o	d xxviii. ^o	d 4.	d secundo.	d vigesimo se- cundo
e xii. ^o	e xxix. ^o	e 5.	e tertio .	e vigesio tertio
f xiii. ^o	f xxviiii. ^o	f 6.	f quarto.	f vigesimoquar to
g xiiii. ^o	g xxx. ^o	g 7.	g quinto.	g vigesio qnto
h xiv. ^o	h 21.	h 8.	h sexto.	h vigesio sexto
i xv. ^o	i 22.	i 9.	i septimo.	i vigesimo se- ptimo
l xvi. ^o	l 23.	l 10.	l octauo.	l vigesio octauo
m xvii. ^o	m 24.	m 11.	m nono.	m vigesio nono
n xviii. ^o	n 25.	n 12.	n decimo.	n decimo.
o xix. ^o	o 26.	o 13.	o undecimo.	o decimo 1.
p xx. ^o	p 27.	p 14.	p duodecimo .	p decimo 2
q xx. ^o	q 28.	q 15.	q tertiodecio	q decimo 3
r xxI. ^o	r 21.	r 16.	r quartodecio.	r decimo 4
s xxII. ^o	s 22	s 17.	s qntodecimo.	s decimo 5
t xxIII. ^o	t 23	t 18.	t decimosexto	t decimo 6
u xxIV. ^o	u 24	u 19.	u decimo septi- mo.	u decimo 7
x xxV. ^o	x 25	x 20.	x decimo octa- uo.	x decimo 8

LIBER QVINTVS.

305

a	b	c	d	e
a IANVARII.	a APRILIS	a IV.	a OCTOBR.	a DECE.
b IANVARI	b APRELIS	b AVGVSTI.	b OCTOB.	b DEC.
c IANVAR.	c APRILL.	c AVGVST.	c OCTO.	c DE
d IANVA.	d APRIL.	d AVGVS.	d OCT.	d D.
e IANV.	e APRI.	e AVGV.	e OC.	e Ianuarij
f IAN.	f APR.	f AVG.	f O.	f Ianuari.
g IA.	g AP.	g AV.	g NOVEMBRIS	g Ianuar.
h FEBRVARII	h MADII.	h A.	h NOVEMBRI.	h Ianua.
i FEBRVARI	i MADI.	i SEPTEMBRIS	i NOVEMBR.	i Ianu.
l FEBRVAR.	l MAD.	l SEPTFMBRI.	l NOVEMB.	l Ian.
m FEBRVA.	m MAII	m SEPTEMBER.	m NOVEM.	m Ia.
n FEBR.	n MAI.	n SEPTEMB.	n NOVE.	n Februarij
o FEBR.	o MA.	o SEPTEM.	o NOV.	o Februari.
p FEB.	p M.	p SEpte.	p NO.	p Februar.
q FE.	q IVNII	q SEPT.	q N.	q Februa.
r F.	r IVNI	r SEP.	r DECEMBRIS	r Febru.
f MARTII	f IVN.	f SE.	f DECEMBRI	f Febr.
t MARTI.	t IVLII.	t S.	t DECEMBR.	t Augusti
u MART.	u IVLI	u OCTOBRIS	u DECEMB.	u Feb.
x MAR	x IVL.	x OCTOBRI.	x DECEM.	x Fe.

f	g	h	i	l
a F.	a Maij.	a Septem.	a Nou.	a Februar.
b Martij.	b Mai.	b Septe.	b No.	b Februa.
c Marti.	c m.	c Sept.	c N.	c Febru.
d Mart.	d Junij	d Sep.	d Decembris	d Febr.
e Mar.	e Iun.	e Se.	e Decembri.	e Feb.
f Ma.	f Iu.	f S.	f Decembr.	f Fe.
g Aprilis	g Iulij.	g Octobris.	g Decemb.	g Martij.
h Aprelis	h Iuli.	h Octobri.	h Decem.	h Marti.
i Apreli.	i Jul.	i Octobr.	i Dece.	i Mart.
l Aprel.	l I.	l Octob.	l Dec.	l Mar.
m Aprel.	m August.	m Octo.	m De.	m Ma.
n Apre.	n Augus.	n Oct.	n D.	n Aprilis.
o Aprili.	o Augu.	o Oc.	o Ianuarij.	o Aprili.
p April.	p Aug.	p O.	p Ianuari.	p April.
q Apri.	q Au.	q Nouembris.	q Ianuar.	q Apri.
r Apr.	r A.	r Nouembri.	r Ianua.	r Apr.
f Ap.	f Septembri.	f Nouembr.	f Ianu.	f Aprelis.
t Madij.	t Septembri.	t Nouemb.	t Ia.	t Apreli.
u Madi.	u Septembr.	u Nouem.	u Februarij.	u Aprel.
x Mad.	x Septemb.	x Noue.	x Februari.	x Apre.

E e Maij

DE FVRT. LIT. NOTIS.

m	n	o	p	q
a Maij.	a Septembr.	a Nou.	a Sex.	a Quin.
b Maij.	b Septemb.	b No.	b SEXTILIS.	b Qui.
c Ma.	c Septem.	c Decembris	c SEXTILI.	c QVINTILIS.
d M.	d Septe.	d Decembri.	d SEXTIL.	d QVINTILI.
e Iunij	e Sept.	e Decembr.	e SEXTI.	e QVINTIL.
f Iuni.	f Sep.	f Decem.	f SEXT.	f QVINTIL,
g Iun.	g Se.	g Dece.	g SEX.	g QVINT.
h Iu.	h Octobris.	h Dec.	h Quintilis.	h QVIN.
i Iulij.	i Octobri.	i De.	i Quintili.	i QVI.
l Iuli.	l Octobr.	l Sextilis.	l Quintil.	l QV.
m Iul.	m Octob.	m Sextili.	m Quinti.	m Ianuarij
n Augusti.	n Octo.	n Sextil.	n Quint.	n Ianuari.
o August.	o Oct.	o Sexti.	o Quin.	o Ianuar.
p Augus.	p Oc.	p Sext.	p Qui.	p Ianua.
q Augu.	q Nouembris.	q Sex.	q Qu.	q Ianu.
r Aug.	r Nouembri.	r Septilis	r Quintilis	r Ian.
f Au.	f Nouemlr.	f Septili.	f Quintili.	f Februarij
t A.	t Nouemb.	t Septil.	t Quintil.	t Februari.
u Sepeembris.	u Nouem.	u Septi.	u Quinti.	u Februar.
x Septemtri.	x Noye.	x Sept.	x Quint.	x Februa.

r	f	t	u	x
a Febru.	a Ma.	a Septemb.	a Nou.	a Sexti.
b Febr.	b Madij.	b Septem.	b No.	b Sext.
c Feb.	c Madi.	c Septe.	c Decembris	c Sex.
d Martij.	d Mad.	d Sept.	d Decembri	d Quintilis
e Marti.	e Iunij.	e Sep.	e Decembr.	e Quintili.
f Mart.	f Iuni.	f Se.	f Decemb.	f Quintil.
g Mar.	g Iun.	g Octobris.	g Decem.	g Quinti.
h Ma.	h Iu.	h Octobri.	h Dece.	h Quint.
i Aprilis	i Iulij.	i Octobr.	i Dec.	i Quin.
l Aprili.	l Iuli.	l Octob.	l De.	l Qui.
m April.	m Iul.	m Octo.	m Quintilis	m Qu.
n Apri.	n Augusti	n Cet.	n Quintili.	n Sextilis
o Apr.	o Auugust.	o Oc.	o Quintil.	o Sextili.
p Ap.	p Augus.	p Nouembris.	p Quinti.	p Sextil.
q Aprelis	q Augu.	q Nouembri.	q Quint.	q Sexti.
r Apreli.	r Aug.	r Nouemb.	r Quin.	r Sext.
f Aprel.	f Au.	f Nouemb.	f Qui.	f Sex.
t Apre.	t Septembris.	t Nouem.	t Sextilis	t Nouem.
u Maij.	u Septembri.	u Noue.	u Sextili.	u Septem.
x Mai.	x Septembr.	x	x Sextil.	x Septem.

LIBER QVINTVS.

307

a

b

c

d

e

a 1253	a 1273	a 1293	a 1313	a 1333
b 1254	b 1274	b 1294	b 1314	b 1334
c 1255	c 1275	c 1295	c 1315	c 1335
d 1256	d 1276	d 1296	d 1316	d 1336
e 1257	e 1277	e 1297	e 1317	e 1337
f 1258	f 1278	f 1298	f 1318	f 1338
g 1259	g 1279	g 1299	g 1319	g 1339
h 1260	h 1280	h 1300	h 1320	h 1340
i 1261	i 1281	i 1301	i 1321	i 1341
l 1262	l 1282	l 1302	l 1322	l 1342
m 1263	m 1283	m 1303	m 1323	m 1343
n 1264	n 1284	n 1304	n 1324	n 1344
o 1265	o 1285	o 1305	o 1325	o 1345
p 1266	p 1286	p 1306	p 1326	p 1346
q 1267	q 1287	q 1307	q 1327	q 1347
r 1268	r 1288	r 1308	r 1328	r 1348
s 1269	s 1289	s 1309	s 1329	s 1349
t 1270	t 1290	t 1310	t 1330	t 1350
u 1271	u 1291	u 1311	u 1331	u 1351
x 1272	x 1292	x 1312	x 1332	x 1352

f

g

h

i

j

a 1358	a 1378	a 1398	a 1418	a 1438
b 1359	b 1379	b 1399	b 1419	b 1439
c 1360	c 1380	c 1400	c 1420	c 1440
d 1361	d 1381	d 1401	d 1421	d 1441
e 1362	e 1382	e 1402	e 1422	e 1442
f 1363	f 1383	f 1403	f 1423	f 1443
g 1364	g 1384	g 1404	g 1424	g 1444
h 1365	h 1385	h 1405	h 1425	h 1445
i 1366	i 1386	i 1406	i 1426	i 1446
l 1367	l 1387	l 1407	l 1427	l 1447
m 1368	m 1388	m 1408	m 1428	m 1448
n 1369	n 1389	n 1409	n 1429	n 1449
o 1370	o 1390	o 1410	o 1430	o 1450
p 1371	p 1391	p 1411	p 1431	p 1451
q 1372	q 1392	q 1412	q 1432	q 1452
r 1373	r 1393	r 1413	r 1433	r 1453
s 1374	s 1394	s 1414	s 1434	s 1454
t 1375	t 1395	t 1415	t 1435	t 1455
u 1376	u 1396	u 1416	u 1436	u 1456
x 1377	x 1397	x 1417	x 1437	x 1457

Ec 2

m	n	o	p	q
a 1458	a 1478	a 1498	a 1518	a 1538
b 1459	b 1479	b 1499	b 1519	b 1539
c 1460	c 1480	c 1500	c 1520	c 1540
d 1461	d 1481	d 1501	d 1521	d 1541
e 1462	e 1482	e 1502	e 1522	e 1542
f 1463	f 1483	f 1503	f 1523	f 1543
g 1464	g 1484	g 1504	g 1524	g 1544
h 1465	h 1485	h 1505	h 1525	h 1545
i 1466	i 1486	i 1506	i 1526	i 1546
l 1467	l 1487	l 1507	l 1527	l 1547
m 1468	m 1488	m 1508	m 1528	m 1548
n 1469	n 1489	n 1509	n 1529	n 1549
o 1470	o 1490	o 1510	o 1530	o 1550
p 1471	p 1491	p 1511	p 1531	p 1551
q 1472	q 1492	q 1512	q 1532	q 1552
r 1473	r 1493	r 1513	r 1533	r 1553
s 1474	s 1494	s 1514	s 1534	s 1554
t 1475	t 1495	t 1515	t 1535	t 1555
u 1476	u 1496	u 1516	u 1536	u 1556
x 1477	x 1497	x 1517	x 1537	x 1557

r	s	t	u	x
a 1558	a 1578	a 1593	a 1617	a 1637
b 1559	b 1501	b 1594	b 1618	b 1638
c 1560	c 1502	c 1595	c 1619	c 1639
d 1561	d 1503	d 1596	d 1620	d 1640
e 1562	e 1504	e 1597	e 1621	e 1641
f 1563	f 1578	f 1598	f 1622	f 1642
g 1564	g 1579	g 1599	g 1623	g 1643
h 1565	h 1580	h 1600	h 1624	h 1644
i 1566	i 1581	i 1605	i 1625	i 1645
l 1567	l 1582	l 1606	l 1626	l 1646
m 1568	m 1583	m 1607	m 1627	m 1647
n 1569	n 1584	n 1608	n 1628	n 1648
o 1570	o 1585	o 1609	o 1629	o 1649
p 1571	p 1586	p 1610	p 1630	p 1650
q 1572	q 1587	q 1611	q 1631	q 1651
r 1573	r 1588	r 1612	r 1632	r 1652
s 1574	s 1589	s 1613	s 1633	s 1653
t 1575	t 1590	t 1614	t 1634	t 1654
u 1576	u 1591	u 1615	u 1635	u 1655
x 1577	x 1592	x 1616	x 1636	x 1656

a**b****c****d****e**

a Cæsar	a Maurius	a Corradus	a Iuuenalis	a Flaminius
b Antonius	b Aeneas	b Corradinus	b Ientius	b Iordanus
c Donatus	c Fabius	c Dominicus	c Calistus	c Flauius
d Conſtatīnus	d Alexander	d Gregorius	d Filibertus	d Martinus
e Dionysius	e Joseph	e Angustinus	e Solimanus	e Ajax
f Anſelmus	f Hercules	f Philippus	f Samson	f Domitianus
g Berardus	g Iosue	g Cato	g Creſcentius	g Octavius
h Esopus	h Chriſtoſtom⁹	h Basilius	h Sclino	h Plotinus
i Cicero	i Barnabas	i Hefiodus	i Euclides	i Albinus
l Andreas	l Epicurus	l Cornelius	l Cyprianus	l Stephanus
m Diodorus	m Albertus	m Achilles	m Gilibertus	m Pius
n Carolus	n Guglielmus	n Aristoteles	n Ignatius	n Bellorophon
o Franciscus	o Marius	o Commodus	o Martinus	o Seuerus
p Iouinianus	p Paulillus	p Iulius	p Plato	p Blafius
q Aſcanius	q Herodes	q Cosmus	q Alexius	q Darius
r Ioachinus	r Ferdinandus	r Iulius Cæſar	r Olimpiodor⁹	r Gentilis
s Iacobus	s Michael	s Innocentius	s Olympius	s Iuſtinus
t Claudiuſ	t Lodulfus	t Bonifacius	t Belisarius	t Isaciſ
u Erasmus	u Petrus	u Matthæus	u Agamenon	u Ciriſ
x Diomedes	x Reginaldus	x Matthias	x Plutarchus	x Mutius

f**g****h****i****j**

a Epifanius	a Syluester	a Victorius	a Simon	a Ferdinandius
b Oppianus	b Lucianus	b Damianus	b Rinaldus	b Valerius
c Paulus	c Berardinus	c Seraphinus	c Vegetius	c Emilius
d Settimius	d Pomponius	d Baldus	d Tiburtius	d Melampus
e Vincentius	e Hieronymus	e Bartholus	e Maurus	e Orontius
f Benedictus	f Ambroſius	f Eugenius	f Agatius	f Dedalus
g Iginius	g Vitellio	g Pamphilo	g Silesius	g Emilius
h Thadeus	h Obertus	h Bartolinus	h Galenus	h Helena
i Rodofius	i Odoardus	i Gabriel	i Didymus	i Falco nius
l Ocion	l Silla	l M. Antonius	l Icarius	l Iason
m Plautus	m Benignus	m Dion	m Macrinus	m Maximinus
n Sanazarius	n Gaspar	n Felix	n Manilius	n Massimus
o Berosus	o Innicus	o Bartholeme⁹	o Filoſtratus	o Gregorius
p Damocles	p Bartholus	p Iacintus	p Plinius	p Demetrius
q Gismundus	q Arſeus	q Marcellus	q Pandolfus	q Publius
r Parthenius	r Pompeius	r Lidentius	r Diodorus	r Terentius
s Solomon	s Vitus	s Osſri	s Vgo	s Romulus
t Vitruvius	t Selencus	t Troianus	t Confaluus	t Xiftus
u Boetius	u Attilius	u Baccius	u Picus	u Elianus
x Oliuerius	x Vittorinus	x Basilius	x Fernandus	x Vrbanus

DE FVRT. LIT. NOTIS.

m	n	o	p	q
a Tullius	a Xenodotus	a Egidius	a Lucius	a Nicomedes
b Xenocrates	b Ridolphus	b Lodouicus	b Nicolaus	b Orontes
c Cilius	c Euagrius	c Pamphilo	c Lucianus	c Amatus
d Vitalis	d Gherardus	d Galeatius	d Nardus	d Heliodorus
e Diuus	e Hieron	e Marinus	e Pulladius	e Iasius
f Aldus	f Lucas	f Pantaleo	f Rogerius	f Leo
g Lutius	g Mercurius	g Fabritius	g Eurialus	g Nisus
h Jacobus	h Robertus	h Raphael	h Theodosius	h Renatus
i Lucanus	i Demosthées	i Gabriel	i Valentinus	i Scipio
l Odoardus	l Pilatus	l Ennius	l Guido	l Adamus
m Mellius	m Faustus	m Theophrast⁹	m Theobaldus	m Hadrianus
n Manilius	n Verardus	n Vlpianus	n Fulgentius	n Antiochus
o Guglielmus	o Adamantius	o Paganinus	o Remigius	o Abrahamus
p Detrius	p Eusebius	p Fulvius	p Theopomp⁹	p Joseph
q Raimundus	q Suidas	q Camillus	q Adolphus	q Triphon
r Tibullus	r Valerianus	r Narcissus	r Aeschilus	r Arnaldus
s Lotianus	s Zenodotus	s Torquatus	s Palinurus	s Henricus
t Vlixes	t Rentius	t Xantippus	t Vespesianus	t Cornelius
u Cresus	u Oribasius	u Onophrius	u Otho	u Balthasar
x Vbaldus	x Oribasis	x Ruffinus	x Angelus	x Brunus

r	f	t	u	x
a Colius	a Leonardus	a Milon	a Xerxes	a Canillus
b Aloysius	b Astorgus	b Ptolemæus	b Durandus	b Alexius
c Laurentius	c Hippolitus	c Arnoldus	c Licurgus	c Georgius
d Hector	d Nicephorus	d Lucullus	d Hermannus	d Guido
e Sancius	e Theodosius	e Daniel	e Terentius	e Julianus
f Bertoldus	f Thomas	f Horatius	f Tarquinius	f Ladislaus
g Baptista	g Simon	g Desiderius	g Augustinus	g Alexius
h Titus	h Theocritus	h Erastus	h Heraclius	h Lionettus
i Heliseus	i Sulpitius	i Hernestus	i Xenophon	i Machomet⁹
l Beltramus	l Hermes	l Cassander	l Helias	l Manfredus
m Nicander	m Laetantius	m Goffredus	m Vgo	m Americus
n Beniamin	n Gaspar	n Gaudentius	n Acrius	n Marinus
o Seneca	o Sebastianus	o Leonida	o Albericus	o Proþper
p Theodosius	p Caisianus	p Didacus	p Celestinus	p Oto
q hermogenes	q Caron	q Lazarus	q Philippus	q Luchinus
r Caluinus	r Hilarius	r Nicolinus	r Ascanius	r Saladinus
s Centulus	s Dauid	s Salustius	s Ciccus	s Tristanus
t Chrisostom⁹	t Celius	t Troilus	t Franchinus	t Scipio
u Cassiodorus	u Ninus	u Hannibal	u Garzias	u Vbertus
x Cytinus	x Seruius	x Valcus	x Galeottus	x Sarra.

LIBER QVINTVS.

311

a

b

c

d

e

a Berlingerius	a Aglionus	a Rabicanus	a Solarus	a Stirax
b Carrafa	b Apprella	b Marcinus	b Macedonius	b Molengiana
c Gesoaldus	c Grimaldus	c Beringarius	c Bonus	c Iacobatius
d Porta	d Cardicus	d Columna	d Gābacorta	d Capretus
e Caseta	e Cacansta	e Caietanus	e Riueria	e Niger
f Caseata	f Canisimus	f Voiella	f Azzia	f Rufus
g Apranus	g Carinus	g Acciaioli	g Mele	g Ruffus
h Alierfius	h Mastioiudex	h Pellegrinus	h Nicastrus	h Regina
i Loffredus	i Gignarelus	i Māscābrun⁹	i Nubilis	i Ariminus
l Filingerius	l Blancus	l Piscicellus	l Rouere	l Saracinus
m Serraglia	m Lopes	m Cincinellus	m Ciminus	m Gattula
n Mariconna	n Pappacoda	n Robertus	n Protonobilis	n Merulla
o Garganus	o Ianuarius	o Mormilis	o Grifonus	o Syluester
p Vierbus	p Bonauētura	p Moccia	p Corradinus	p Beltramus
q Palauicinus	q Crescentius	q Rosa	q Tottauilla	q Barezzus
r Podericus	r Pinelli	r Pedemōtan⁹	r Miroballus	r Sadoletus
s Pannouus	s Portius	s Piguonus	s Tomacellus	Machiauell⁹
t Manutius	t Plutonius	t Saracepus	t Montaltus	t Cauaniglia
u Natalis	u Virolius	u Gentilis	u Sigrinus	u Paleologus
x Lagut.	x Virolus	x Sicardus	x Merula	x Rufus

f

g

h

i

j

a Seuerinus	a Cambios	a Resina	a Bonilus	a Tauris
b Paganus	b Adorni	b Carmignan⁹	b Costantes	b Scalabro
c Rocchus	c Asprellus	c Saxus	c Bos	c Vitelli
d Córduba	d Cigrinus	d Canosa	d Bonellus	d Capaciuss
e Altomari	e Naufi	e Confalonius	e Cauallerius	e Anastasius
f Galeonis	f Bancius	f Spatafora	f Cauallarius	f Virgilus
g Virbolus	g Spinola	g Bentiuoglia	g Santouigus	g Albertinus
h Spirellus	h Iacobus	h Guglielmus	h Spefantula	h Panelius
i Brancia	i Caldorus	i Strozza	i Vitellozzus	i Cōtrouerius
l Gislerius	l Vipera	l Valsis	l Pazzi	l Guinuaccius
m Cadutus	m Concubleta	m Tornellus	m Spira	m Sindicus
n Petius	n Russillus	n Bruuiolus	n Soranus	n Gamboia
o Treuires	o Sangrus	o Coruinus	o Telefius	o Piscis
p Stramdonus	p Gallucius	p Torellus	p Cantelmus	p Spiritus
q Valla	q Corallius	q Sanseuerinus	q Iudex	q Graffigna
r Valseua	r Maietta	r Reuodochi⁹	r Sauarianus	r Cōdestabilis
s Tlenis	s Venatus	s Mainardus	s Sorgentinus	s Trorlus
t Anechinus	t Altomurus	t Montanus	t Sellarulus	t Auitabilis
u Toraldus	u Gonsaga	u Pastor	u Argenterius	u Siscar
x Siocodilus	x Serrella	x Stennardus	x Bozzütus	x Penere

Rossius

DE FVRT, LIT. NOTIS.

m	n	o	p	q
a Rossius	a Tiepoli	a Sconnerius	a Rondelecius	a Florius
b Rossus	b Contarenus	b Louirius	b Salnianus	b Elurneus
c Stasius	c Sorantius	c Abenaboli	c Puetius	c Falcus
d Cardonius	d Canalis	d Blanditius	d Viuultius	d Xilander
e Accōciaoc ⁹	e Zanni	e Boniti	e Azolinus	e Caballus
f Dura	f Salonus	f Bajardus	f Scotus	f Bodinus
g Burghetta	g Lomellinus	g Fauentinus	g Balbianus	g Molineus
h Air	h Graffus	h Pontanus	h Medices	h Victoinus
i Maus	i Borgius	i Duarenus	i Aragonius	i Grattarolus
l Quattromat-	l Cataneus	l Gaudius	l Daualus	l Iunius
nus	m Oria	m Cordis	m Griti	m Bellingerius
m Capilupus	n Piccamiglio	n Cerda	n Lena	n Lupulus
n Albinus	o Anastasius	o Afflictus	o Sfortia	o Pantaleon
o Villanus	p Durazzus	p Donnurus	p Longimanus	p Scotus
p Aittillus	q Fliscus	q Candidus	q Vicecomes	q Luscus
q Copeta	r Gattula	r Vanis	r Baldinus	r Frangipanis
r Tonninus	s Maioranus	s Murrinus	s Comes	s Egidius
f Manfelia	t Corradi	t Ciuitella	t Comarus	t Faccipecor ⁹
t Garzonus	u Transi	u Abenantius	u Beccaficus	u Sarcerius
u Ramnusius	x Vlmerius	x Sozzinus	x Ficedola	x Arcamonius
x Dentix				

r	f	t	u	x
a Tabanellus	a Franchinus	a Bardeus	a Sigulus	a Splendianus
b Lodegarius	b Maionus	b Vermiglius	b Tremelius	b Caramanic ⁹
c Gaudinus	c Bucca	c Micillus	c Galterius	c Iodocus
d Celius	d Cruciger	d Fregosa	d Tranquillus	d Acontius
e Ficus	e Rheticus	e Oferus	e Ferreus	e Broccardus
f Guicciardin ⁹	f Aiossus	f Melichius	f Fliscus	f Palmerius
g Curionus	g Rosacius	g Camerarius	g Brancatius	g Fortebracci ⁹
h Dura	h Sabinus	h Merlinus	h Flore	h Cosatius
i Nonius	i Trofula	i Agricola	i Decanus	i Gallus
l Galassus	l Elisus	l Vrsinus	l Campanus	l Farina
m Donnulus	m Sagarellus	m Balisterius	m Carnerius	m Ormerus
n Bruscus	n Petra	n Vergerius	n Draco	n Crispanus
o Palombus	o Penna	o Filingerius	o Dragonetta	o Castellanus
p Gelasius	p Aurifex	p Anfora	p Ferrarius	p Falangula
q Vnertinus	q Fasellus	q Belisander	q Policarius	q Cultretius
r Rodulfus	r Columba	r Oliuerius	r Purpura	r Brancaleo
f Celestinus	f Figliomarin ⁹	f Bassanus	f Roccasana	f Flaccus
t Eresius	t Santorus	t Pacificus	t Sapidus	t Grineus
u Farnelius	u Austriacus	u Fundi	u Lepidus	u Maioranus
x Mercurialis	x Codonius	x Sances	x Lepidius	x Braccaleo

LIBER QVINTVS.

313

a	b	c	d	e
a Calaber	a Hetruscus	a Cilix	a Frigius	a Campanus
b Ariminensis	b Asculanus	b Acropolita	b Argetinnēsis	b Contentinus
c Forliuiensis	c Samnitis	c Austriacus	c Antuerpiēsis	c Valentinus
d Mediolanēsis	d Thebanus	d Andegauēsis	d Anglicus	d Neapolitan⁹
e Illiricus	e Boemus	e Irax	e Brabantinus	e Basiliensis
f Beneūtan⁹	f Thēutonicus	f Tartarus	f Gaetanus	f Aquitanus
g Vrbinas	g Rauenhas	g Bauarus	g Perusius	g Lugdunēsis
h Venetus	h Bononiensis	h Castellanus	h Portugalēsis	h Constantino
i Florentinus	i Ferrariensis	i Senensis	i Piccardus	i politanus
I Scotus	I Macedonic⁹	I Nemorensis	I Iamenus	i Bergoma
m Pedemōtan⁹	m Valachus	m Franus	m Stabienensis	I Longobard⁹
n Marciranus	n Carolostadi⁹	n Viscaltorefis	n Hispanus	m Tarvensis
o Brudeburgensis	o Nazareus	o Brābergēsis	o Surrentinus	n Colossensis
p Brixianus	p Lusitanus	p Normarnus	p Suenicus	o Nauarrus
q Nicouiensis	q Marsus	q Pomeranus	q Deciuitella	p Frisius
r Sulmonēsis	r Silefius	r Bernenfis	r Lambriegius	q Troianus
f Mantua nus	f Bulgarus	f Claraullēsis	f Bassanensis	r Condensis
t Aretinus	t Barchinonēsis	t Numida	t Paflagonius	f Budissinus
u Sauonensis	u Parmensis	u Mirandensis	u Parthenope	t Norimber-
x Capuanus	x Argētinēsis	x Mirādulan⁹	x Calenus	gensis
				u Turgensis
				x Heslus

f	g	h	i	l
a Taurinensis	a Galatus	a Tirrenus	a Romādiolus	a Prochitanus
b Ligurinus	b Natolus	b Cisalpinus	b Dalmatinus	b Græcus
c Britannus	c Paduanns	c Austriacus	c Appulus	c Tyburtinus
d Cyprius	d Vicentinus	d Pamphilicus	d Brutius	d Coracensis
e Passauiensis	e Barbarus	e Norimbergē sis	e Riminensis	e Getulus
f Bergensis	f Germanus	f Africarus	f Armenus	f Canosius
g Castilionēsis	g Palestinus	g Caldeus	g Tarentinus	g Cumistanus
h Aegyptius	h Persianus	h Leuiathan	h Corsus	h Arabs
i Tauricus	i Persa	i Saxonus	i Bislinus	i Solcitanus
l Aragonensis	l Cirenensis	l Empserus	l Taurinus	l Cornesius
m Hierosolimi tanus	m Partus	m Scallionus	m Gallogrecus	m Damascenus
n Pisauensis	n Tridentinus	n Babilonicus	n Rhodius	n Idumesius
o Parisiensis	o Afatiēus	o Corcirensis	o Augustanus	o Ruacesius
p Augstenisis	p Sarmaricus	p Roterodan⁹	p Selasius	p Celestianus
q Flandricus	q Roterdan⁹	q Anchonitan⁹	q Vercellensis	q Capicesius
r Marpurgēsis	r Saracenus	q Sardus	r Pompeianus	r Sollicitanus
f Pisanus	f Coloniensis	r Siculus	f Romanus	f Cataneus
t Anglicanus	t Brixianus	f Messauensis	t Treuisanus	t Segeftanus
u Polonus	u Adriaticus	t Picenus	u Triuisanus	u Syracusanus
x Castilioneus	x Veronensis	u Rhegginus	x Saunomus	x Numantinus

F

Italus

DE FVRT. LIT. NOTIS.

m	n	o	p	q
a Italus	a Gallicus	a Gordieus	a Pelegnus	a Helueticus
b Iudeus	b Iapix	b Grabeus	b Hellestötac⁹	b Salassus
c Mamertinus	c Daunus	c Arpanosis	c Pænus	c Lepontinus
d Beotius	d Sipontinus	d Deculanus	d Secussis	d Vagierinus
e Antiochensis	e Sietanus	e Aleuinus	e Suberinus	e Caſurgis
f Megarentis	f Alexadrinus	f Syrus	f Hidruntinus	f Montanus
g Indus	g Lucanus	g Caunensis	g Neapolitan⁹	g Triūpolitus
h Atheniensis	h Atinias	h Gambienus	h Veronensis	h Venonetus
i Turnomeni⁹	i Venutinus	i Ferentanus	i Megarenis	i Hibernicus
l Cefalonensis	l Dardanus	l Gemertinus	l Gaius	l Caturgus
m Lisyus	m Luciferus	m Lyrinus	m Noricus	m Isarcus
n Drepianensis	n Lybicuſ	n Vrbinates	n Allobrogus	n Bridianus
o Gumbrita	o Turpinus	o Argentinus	o Rhetus	o Edēnatus
p Halicensis	p Carinus	p Bituntinus	p Vindelicus	p Albonensis
q Halidensis	q Campsatius	pq Norbanensis	q Cumani⁹	q Caudiates
r Ausōnius	r Candinus	r Sturninus	r Lepomius	r Ceraunus
s Epyrus	s Corellans	s Ferentanus	s Hiperboreus	s vercomann⁹
t De Toletō	t Bebianus	t Etholus	t Veragrus	t Parthenus
u Brundusinus	u Gonideus	u Salentinus	u Sedinus	u Epidaurus
x Dirracus	x Vesellarius	x Etholius	x Selasius	x Colchicus

f	fi	t	u	x
a Taulamius	a Velinus	a Croconensis	a Meliteus	a Magnesius
b Corfinensis	b Augulanus	b Hebreus	b Europeus	b Alfaternus
c Salmōnensis	c Pianensis	c Cismōtanus	c Velinus	c Acroceraun⁹
d Ausōnius	d Aufimatis	d Asfatis	d Dirracis	d Emboicus
e Albensis	e Auximatis	e Fulginaris	e Apopriates	e Threspotus
f Cliterninus	f Berēgramus	f Foroflamini⁹	f Conuchius	f Epirus
g Carſeolanus	g Cingulanus	g Coriēbriensis	g Belagius	g Cassioneus
h Anſidenatis	h Cumensis	h Sonobemiranus	h Belga	h Molossus
i Eſeruinus	i Falarientis	i Corneates	i Corneates	i Dedoneus
l Sicolensis	l Pausulanus	l Forosēbreniensis	l Flandricus	l Mesicus
m Reuertanus	m Puteolanus	l Menouēfis	m Verensis	m Metidus
n Sabinus	n Pleniuersis	m Noricus	n Capuanus	n Batrolus
o Amiterninus	o Vicinensis	n Iudaicus	o Thessallus	o Heraclius
p Vſensis	p Viacensis	o Pominus	p Acarnanus	p Mirobugēfis
q Fidenat⁹	q Tyburtinus	p Dardanus	q Acheus	q Syrus
r Vſinus	r Palmenis	q Triballus	r Messenius	r Insulanus
s Numētanus	s Vmber	r Trimachus	f Iaconus	f Fthiope
t Reatinus	t Senogallius	f Mæſus	t Aræolœus	t Motefani
u Continus	u Siluſius	t Scitha	u Bocrius	u Menobalida
x Trebulanus	x Auentinus	u Velox	x Atticus	x Epidauricū
		x Raguseus		

Ante-

Vt scriptum multiplici dolo perplexum fiat, & vt inuolucrum
sub inuoluero lateat. Cap. XXII.

N T E Q V A M haic materiæ extremam manum imponam,
inuentum maximum vtile huc afferre non pigebit, in quo scri-
ptum huiusmodi fiet: vt non vna simplici: sed multiplici doli
perplexitate inuoluatur, vt si primus cortex, quod minimè
credibile est, detraetis sit, multo maior mox de cætero la bor
superfit. Quis autem ne primum quidem inuolucrum detra-
hi recte posse nō videat: dum id vtcumq; detectum sit, adhuc
maximè obscurum, recte ne, an perperam cortex primus sub-
latus fit, admonere non possit? Inuolucra ex arbitrio com-
plura esse poterunt, quæ vt recte ad occulte scriptum penetretur, tolli omnia ne-
cessæ est ea, vel quæ à nobis tractata sunt, vel noua, vel haec cum illis commixta si-
mul esse poterunt. De earum ratione nihil à nobis dici necessæ est, quod enim de sin-
gulis præceptum est, idem & de coniunctis sentire debemus: De vsu verò nihil
occurrit, quod dicam amplius, nisi quod in hac multiplicis iuuolucri perplexita-
te considerandum est, qui dolus præponi, & qui postponi recto ordine debeat,
aliqua enim primum, aliqua post collocari tūm oportebit, tum etiam commodius
erit. Res nullo pacto commodius, quām exemplo indicabitur. Sit igitur hoc,
quod occulte scribendum sit.

CIVITATEM HODIE DESIDERATAM DEPOPVLATAS SVM.

Hæc sententia si per aliquam verborum similitudinem velanda sit, quod in pri-
mo libro docuimus, tali ratione exprimetur. Exoptata corona redimitus sum.

Hanc rursus sententiam, si per verborum ordinem certi Pliniani scripti velim oc-
cultare, in hunc modum prodibitur oratio.

Apparuit mihi ante fel:cem arborem.

Hoc ipsum tertio si alphabeto in quinque literas contracto obscura sit, hæc literæ
apponentur.

aadbdbaaaddecaeb cccabdcaaacdebba bbbacbcacbaccc aaddabd
adbbacc.

Quarto sic lauis artificio velim occludere, hac literas designabo.

zntrsluyspo xpsutn tnsuoxnz qp'qnyo zxnnfrt yuuypz quisprz tuqxzzfr.

Quas si quinto verbis punctis & lineis literarum loco positis latere velim, hæc epi-
stola conciunabitur.

¶ Perlegi chartam suam prudens & si nul gratissime Nute Marate octauo calen-
das Apri. per Artemidorum domesticum tuum. Repente noui iussum tuum, qui-
dem attendens optime perfeci rem, concessi ea de causa te præcipiente Alfonso do-
mestico tuo mille, & duo de triginta nummulos ex bonis tuis. Si aliquid boni super-
additur, scribe & iussum exequar, vincetas pia, atque eleganti lenitate natorum tuo-
rum. Fera t mea tim non obscurus de tuis cogitationibcs, vt ego quoq; lœtificer, vel
afflicter. Diu valeto. Date Crie tæ. 22. April. 1557.

¶ Tuus affeclla Franciscus Burghettus Vicentinus. ¶

Quæ

Quæ si postremo ad apertas bracteas referenda sit, in alium modum talis epistola fiet.

¶ Perfectus, legitimusque fuit charissime Tamerlane tuus ordo scribendi. Nam prudens & doctus Simon multa laudauit, & grauissimè legit. Nunc te Marcus Arcaeus, & Octavius Strocaliendas aptiori laude prosequuntur per omnes artes, vt mihi Dorumus, qui domi est mihi, cum de sui humanitate ageret, retulit. Si penes se noui aliquid esse cupis, iussum suum exequar, idemque attendens optimè perfecteque perficiam rem. Concessum iam est eadem causa pro te precium Pienio se Alfonso, & Socrati domestico tuo, qui mihi ille, & duo alij petierunt. De tribus & quadraginta aureis nummis nihil scribam, cum nulos adhuc ex bonis, optimisq; tuis amicis, vidimus, qui aliquid noui de his dicerent, si super his nil additur, scribemus etiam, vt iussum exequamur. Vincentius primaria quamuis, atque eleganti stili lenitate laudes natorum tuorum proferat, attamen quia pessimus, nec non obscurus author est de tuis rebus, cogitatis quibus cogitationibus laudat, ne vt ego sic laetificantur incutici, veli affllicantur. Diu valebis tu, & omnes si quod dixi à te, & omnibus fuerit obseruatum. Caius Emilius Terentius 222. scripti versus, Aprilius autem 21519.
¶ Sed tuus Ascentius, & secum Nicolaus Franciscus Burghum combussum, & tali incendio Vincentium supra narratum interfecerunt, quicquid habuimus scriptissimus.

Hic ordo componentis seruabitur, qui interpretati præposterus erit.

Huiusmodi nonnulla amicorum scripta cum maxima eorum admiratione interdum sum interpretatus, ita vt non defucusim qui propterea me Aedipum censuerint.

Hæc sunt, quæ hoc tempore de hac materia dici posse videbantur, atque huiusmodi in re pròdenda satis auguste scripsisse nisi sumus; omnes enim, quos adhuc vide-re contigerit scriptores, quæ angustissime tetigerunt.

F I N I S.

R E G I S T R V M.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

A a B b C c D d E e F f

Omnes sunt Duerniones præter a, quæ est ternio.

Imprimatur. P. Eps lfernien. Vicegeren.

Fr. Angelus Bazonius Venetus Magister, & Reuerendissimi Magistri Sacri
Palati Socius.

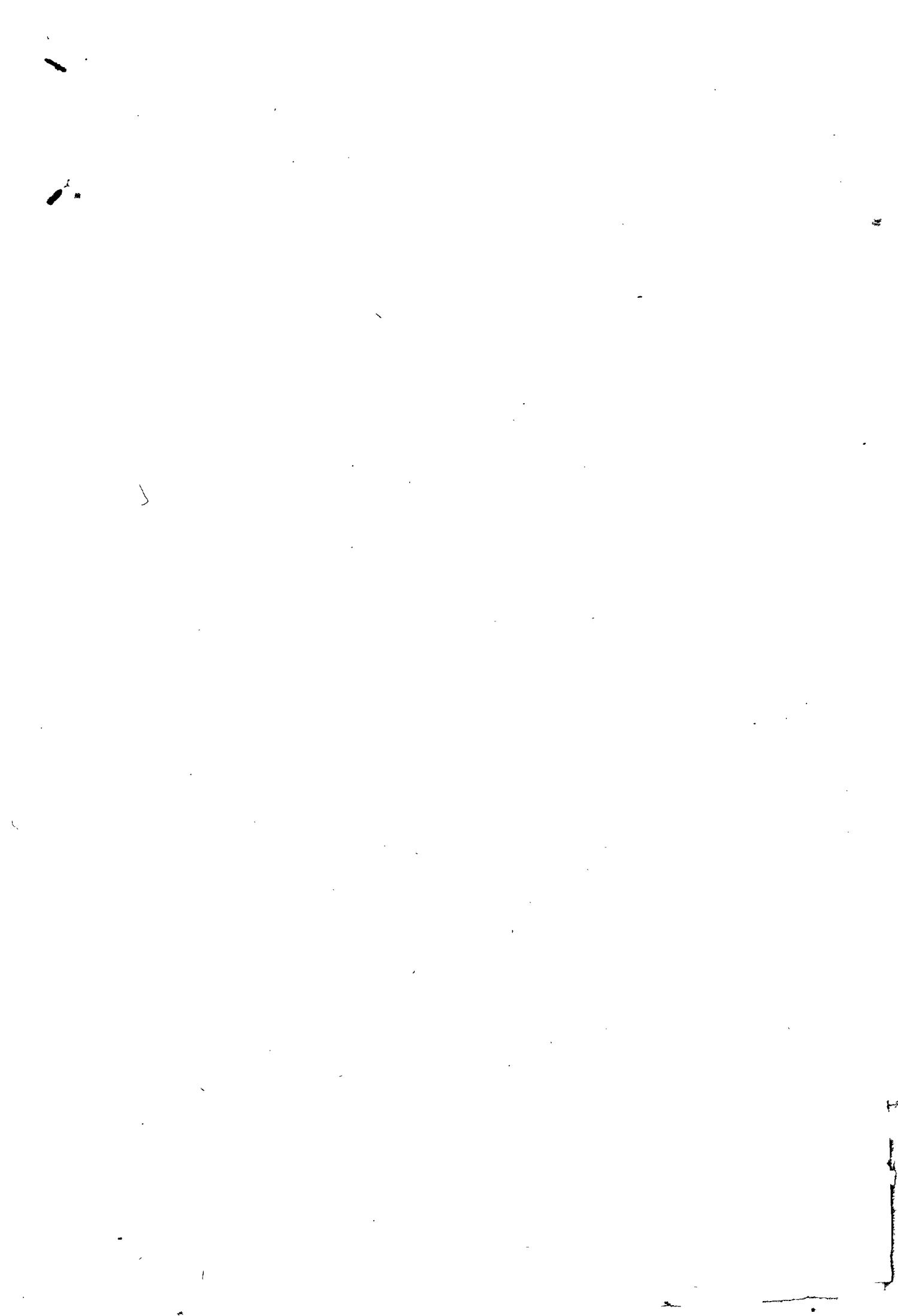
Imprimatur. Hercules Vaccarius Vicar. Gener. Neapol.

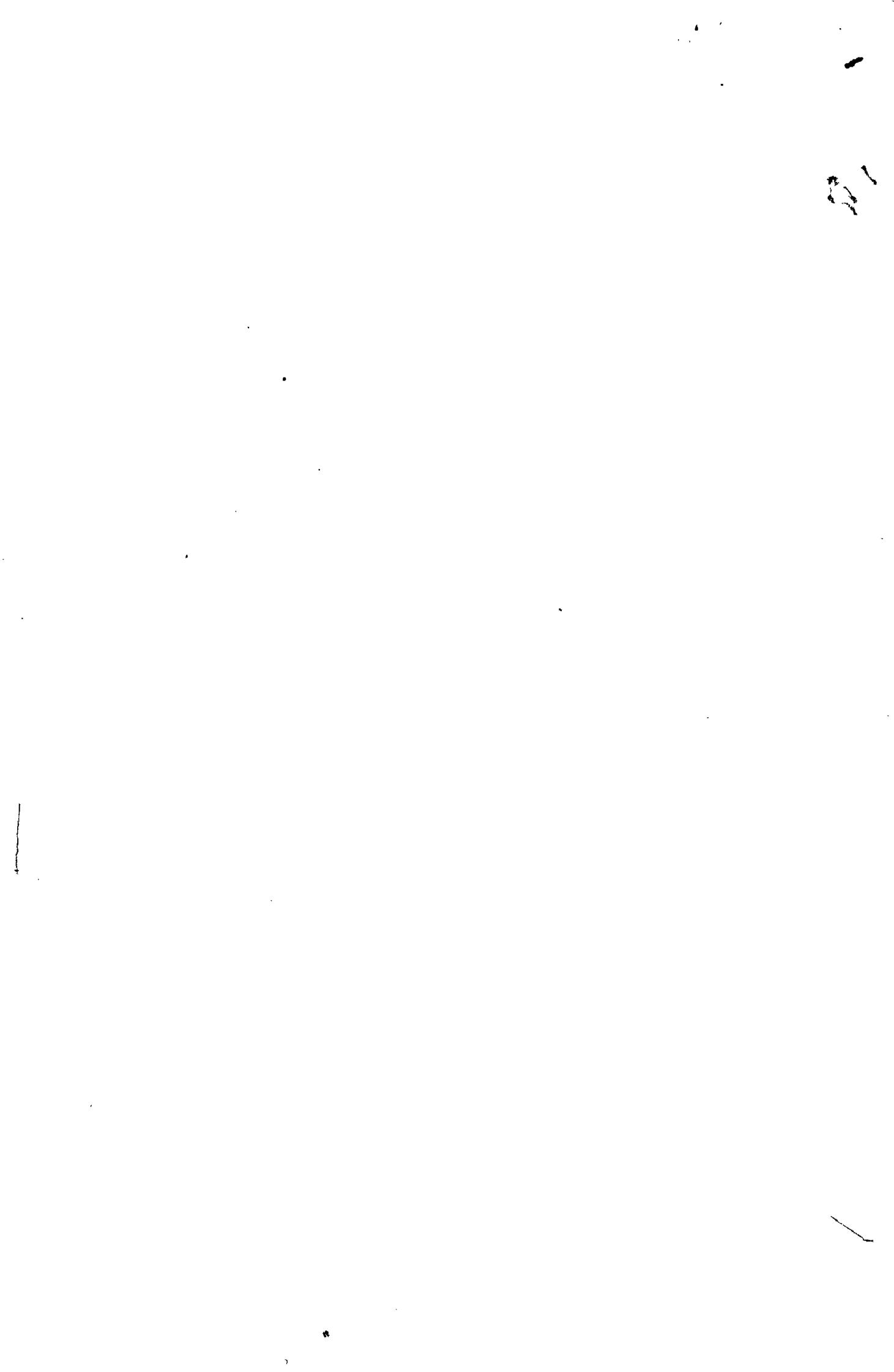
Rutilius Gallacius Canonicus deputatus vidit.

M. Cherub. Veroneñ. August. Theol. Curiæ Archiepisc. Neap. vidit. Reg. fol. 22.

NEAPOLI, Apud Io: Baptistam Subtilem. M. DCII.

7

